

Bedömagruppens yttrande över utvärdering av utbildning på forskarnivå inom historia

Bedömagruppens uppdrag

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har gett oss i uppdrag att granska utbildningar som leder till licentiat- och doktorsexamen inom historia. I bilaga 1 framgår våra bedömningar med vidhängande motiveringar och ett förslag till samlat omdöme för varje granskad utbildning.

Härmed överlämnar vi vårt yttrande till UKÄ.

Bedömagruppens sammansättning

I bedömagruppen ingick följande ledamöter:

- Professor Nils Erik Villstrand, Åbo Akademi (ordförande och ämnessakkunnig)
- Professor Lena Andersson-Skog, Umeå universitet (vice ordförande och ämnessakkunnig)
- Professor Lars Berggren, Lunds universitet (ämnessakkunnig)
- Professor Christina Carlsson Wetterberg, Örebro universitet (ämnessakkunnig)
- Professor Knut Dorum, Universitetet i Agder (ämnessakkunnig)
- Professor Pirjo Markkola, Tammerfors universitet (ämnessakkunnig)
- Professor Johnny Wijk, Stockholms universitet (ämnessakkunnig)
- Docent Nina Wormbs, Kungliga tekniska högskolan (ämnessakkunnig)
- Mari Eyice, Stockholms universitet (doktorandrepresentant)
- Mark Magnuson, Karlstads universitet (doktorandrepresentant)
- Emma Severinsson, Lunds universitet (doktorandrepresentant)
- Docent Peder Aléx, Umeå universitet (arbetslivsföreträdare)
- Docent Björn Asker, Riksarkivet (arbetslivsföreträdare)
- Docent Jonas Nordin, Kungliga biblioteket (arbetslivsföreträdare).

Se bilaga 2 för bedömagruppens jävsförhållanden.

Bedömagruppens arbete

Utvärderingen har utgått ifrån de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100). I de fall lärosätet ger både licentiat- och doktorsexamen i historia har dessa utvärderats som en enhet. Underlag för bedömningen har utgjorts av lärosätenas självvärdering inklusive bilagor som utarbetats utifrån *Vägledning för utvärdering av utbildning på forskarnivå*, Universitetskanslersämbetet 2016, allmänna och individuella studieplaner, intervjuer med företrädare för den granskade utbildningen och doktorander samt andra underlag som UKÄ tagit fram. Underlagen redovisas i bilaga 3.

Bedömningsprocessen

Utifrån underlagen har vi gjort en bedömning av utbildningarnas kvalitet utifrån nedanstående aspektområden och perspektiv.

Aspektområden:

- miljö, resurser och område
- utformning, genomförande och resultat
- uppföljning, åtgärder och återkoppling.

Perspektiv:

- doktoranders perspektiv
- arbetslivets perspektiv
- jämställdhetsperspektiv.

Bedömargruppens preliminära yttrande per utbildning har skickats till respektive lärosäte på delning, för att påpeka eventuella sakfel. Delningstiden var tre veckor. De svar som lärosätena inkom med framgår av bilaga 4. Vi har tagit del av lärosätenas svar, och i de fall där vi gjort bedömningen att det varit relevant har ändringar gjorts i yttrandena.

Reflektioner från bedömargruppen

Bedömargruppens kan konstatera att forskarutbildningen i historia vid landets lärosäten i flertalet fall håller hög kvalitet. Den är strukturerad på ett genomtänkt sätt, mångsidig, av hög kvalitet och resultatorienterad med välutvecklade rutiner för kvalitetssäkring. Den har därför kapacitet att både upprätthålla och vitalisera den teoretiskt och metodologiskt framstående historievetenskap som bedrivs i Sverige och som är öppen för nya perspektiv i en växelverkan med internationell forskning.

En del av miljöerna är i likhet med situationen inom de flesta andra humanistiska och samhällsvetenskapliga disciplinerna mätt i antalet doktorander små eller krympande, vilket utgör den största utmaningen i nuläget.

Bedömargruppen vill tack vare den överblick som arbetet gett göra följande kommentarer av generell karaktär:

Aspektområdet miljö, resurser och område*Lärosätenas vetenskapliga profil*

Lärosätenas självvärderingar ger prov på många genomtänkta och intressanta avgränsningar av historia som vetenskap, liksom presentationer av den profil som forskningen i historia har vid respektive lärosäte. Ett återkommande drag är att historikerna vill slå vakt om den tematiska bredden samtidigt som man vill nå ett djup i sin forskning genom specialisering på en period, ett område eller en problematik. Genom bredd i sin forskning framstår lärosätet som attraktivt i studentrekryteringen och har lättare att tillgodose behovet av mångsidig undervisning på grundnivån. Fördjupning och specialisering blir å andra sidan allt viktigare i en tid då forskningen internationaliseras.

Bedömargruppen har fört en diskussion kring hur bredd och djup i forskningen kan tänkas vara kopplat till en optimal forskarutbildning. Vi har förståelse för att varje lärosäte vill uppvisa en bred kompetens samtidigt som en forskningsmässig profilering är

ägnad att ge lärosätet en internationell genomslagskraft och ett gott renommé som kan utgöra en tillgång i bland annat en rekrytering av doktorander från andra länder. Med tanke på de ökade kraven på finansiering av forskarutbildningen och samtidigt ökad press på fakultetsanslag och externfinansiering, kan den nationella tendensen till minskad rekrytering av doktorander befaras att ytterligare förstärkas. I detta läge finns således en anledning att på nationell nivå göra strategiska överväganden om dimensionering och kvalitet. En diskussion och ett klarläggande av möjligheterna till en nationell profilering i forskningen mellan lärosätena framstår därför som angelägna. Också forskarutbildningen skulle vinna på att lärosätena i framtiden tydligare än i dag profilerade sig gentemot varandra, samtidigt som en mycket långt driven specialisering har sina uppenbara risker. Då kunde den som är intresserad av forskarutbildning välja lärosäte enligt profil, det vill säga träffa sitt val på en ”nationell palett” utgående från sitt eget forskningsintresse.

Handledarkompetensen

Handledningen har en framträdande roll i dagens forskarutbildning: en god handledning är väsentlig med tanke på såväl genomströmning som uppnående av lärandemål. Den egna forskningen står för en betydande del av kompetensutvecklingen för såväl blivande som redan aktiva handledare. Av självvärderingarna framgår hur möjligheterna att forska inom ramen för tjänsten varierar mellan lärosätena, från ingen tid alls upp till 70 procent av arbetstiden (för en professor). Bedömargruppen anser att varje lärosäte gör klokt i att med tanke på handledarkompetensen ge lärarna/forskarna så goda möjligheter till egen forskning inom tjänsten som det bara är möjligt. Här finns också ett ansvar att ge doktoranderna vid olika lärosäten likvärdiga förutsättningar när det gäller handledningens omfattning. Ökar skillnaderna ytterligare kan det ifrågasättas hur det påverkar kvalitet och genomströmning. Här bör också balansgången mellan handledning och självständighet beaktas (om detta se närmare nedan).

”Kritisk massa”

De rådande antagningskraven i fråga om finansiering har medfört att gruppen doktorander vid vissa lärosäten är liten. Detta aktualiserar frågan om av vad begreppet ”kritisk massa” kan tänkas innebära i just detta sammanhang. Bedömargruppen har valt att se flexibelt på problematiken och fästa mer uppmärksamhet på hur doktorandgruppen i historia, i de fall den varit mycket liten, integreras i olika sammanhang som ger doktoranderna möjlighet till ett tillräckligt omfattande och intensivt vetenskapligt umgänge inom den egna eller närliggande discipliner. Det nätverk som doktoranderna i historia involveras i kan skapas genom samarbete med närstående miljöer vid lärosätet eller genom samarbete med i första hand historiemiljöer vid andra lärosäten. Den verksamhet som den Nationella forskarskolan i historiska studier erbjuder fyller samma syfte. Bedömargruppen vill understryka hur viktigt det är att i synnerhet de små grupperna av doktorander i historia omhändertas på bästa möjliga sätt genom att den ansvariga miljön aktivt bidrar till att doktoranderna förs in i en utvidgad krets och växelverkan med andra doktorander och deras handledare. Långsiktigt ligger här ett nationellt ansvar på lärosätena att strategiskt utveckla olika samarbetsformer.

Nationella forskarskolans betydelse och roll

Nationella forskarskolan i historiska studier grundades år 2000 och är ett samarbete mellan Göteborgs universitet, Linnéuniversitetet, Lunds universitet, Malmö universitet och Södertörns högskola. Lunds universitet står som värd för forskarskolan. Utöver doktorander i historia finansierar skolan även doktorander i etnologi med kulturhistorisk inriktning, idé- och lärdoms historia samt historisk arkeologi. Den har genom att skapa samarbete över institutions- och ämnesgränser som sitt övergripande mål att medverka till en bättre forskarutbildning i Sverige för doktorander med historiska perspektiv. Forskarskolan upprätthåller ett nationellt nätverk för historiskt inriktade doktorander och deras handledare vid olika lärosäten, arbetar för att erbjuda svenska doktorander goda möjligheter till mobilitet nationellt och internationellt och erbjuder också doktoranderna möjligheter att förbereda sig för tiden efter disputationen. Utöver att finansiera doktorandanställningar organiserar forskarskolan internatseminarier, temadagar och kurser, ordnar internationella forskarutbildningsutbyten och underlättar kontakterna mellan handledare, lärare och doktorander.

Bedömargruppen vill framhålla värdet av den nationella forskarskolans verksamhet, särskilt för de fem ingående lärosätena men också för forskarutbildningen i historia i Sverige generellt. I och med att den under senare år i större utsträckning öppnat sin verksamhet, vilket bedömargruppen ser som positivt, kommer den att kunna utgöra en viktig resurs och bidra till att höja kvaliteten även inom forskarutbildningen vid andra lärosäten än de fem som bildar kärnan i verksamheten.

Ett samarbete mellan olika lärosäten kring forskarutbildningen kan självfallet också äga rum vid sidan om den nationella forskarskolans verksamhet. Så har Stockholms och Uppsala universitet etablerat ett fruktbart samarbete kring forskarutbildningen i historia i form av en forskarskola som samordnar intagningen av doktorander och erbjuder doktoranderna gemensamma kurser.

Aspektområdet utformning, genomförande och resultat

Avhandlingens omfattning

De krav som ställs på en god avhandling i historia vid lärosätena har i bedömargruppens arbete anmält sig som ett centralt problemkomplex värt fortsatt dryftande vid lärosätena. Omsorgen om det egna och miljöns goda rykte gör att det ligger i handledarnas intresse att de avhandlingar som de handlett inte är sådana att de endast med tvekan kan godkännas, utan att de tillskrivs ett betydande vetenskapligt värde när de bedöms av vetenskapssamfundet. För många doktorander framstår en fortsatt forskarkarriär som ett viktigt alternativ, något som gör också dem benägna att ställa höga krav på sin avhandling vad gäller nydanande problemformulering, relevant teorianslutning, stabilt empiriskt fundament, stringent analys och klarhet i den vetenskapliga argumenteringen. Bedömargruppen vill peka på den tendens som därmed finns att de implicita kraven på en god avhandling successivt skruvas upp, vilket gör att kraven lätt blir för höga, åtminstone

i förhållande till den tid som doktoranden disponerar för sitt avhandlingsarbete. Det är enligt bedömargruppen viktigt att en bred diskussion förs mellan miljöerna och inom vetenskapssamfundet i stort kring kraven på en god doktorsavhandling i historia och här kan den nationella forskarskolan i historiska studier förhoppningsvis fungera som initiativtagare. En äldre avhandling skriven på andra premisser kan rimligen inte enkelt jämföras med en som tillkommit inom nu gällande regelverk. Bör den tid som stått till doktorandens förfogande beaktas när avhandlingar ställs mot varandra exempelvis vid bedömningen av kompetens för olika akademiska tjänster? Och om det anses som önskvärt att skillnader i premisser beaktas, hur ska detta i så fall gå till?

En doktorand förväntas vid de flesta, men inte alla, lärosäten lägga ned tre år av heltidsstudier på sin doktorsavhandling. Det antal högskolepoäng som avhandlingsarbetet ger varierar mellan lärosätena, från 150 högskolepoäng till 180. Redan den här skillnaden på den formella nivån pekar på behovet av diskussioner i koordinerande syfte.

Genomströmning

Forskarutbildningen bör vara uppbyggd så att den möjliggör en god genomströmning samtidigt som studierna "tillräckligt väl" ska stödja bland annat utvecklandet av intellektuell självständighet. Målet intellektuell självständighet är ett ytterst centralt mål i forskarutbildningen men hamnar lätt i en konflikt med kraven på god genomströmning. Det är därför värdefullt om miljöerna i sitt fortsatta arbete vill fästa uppmärksamhet på att god genomströmning inte sker på bekostnad av utvecklandet av doktorandernas intellektuella självständighet.

Arbetslivets perspektiv

Lärosätena framhåller generellt att man i huvudsak utbildar doktorer med sikte på en fortsatt karriär inom akademien, och liknande ambitioner har uttryckts av doktoranderna själva. Att ha siktet inställt på en akademisk karriär kan verka sporrande i och med att man då provas enligt vedertagna metoder för kvalitets- och meritvärdering, men det är olyckligt om detta ger upphov till föreställningen att en utomakademisk karriär endast är ett alternativ för dem som inte kunnat beredas plats inom akademien.

Utöver en avgränsad specialistkompetens ger en forskarutbildning i historia många generiska färdigheter som går att översätta till en rad sammanhang inom såväl arbetslivet som samhället i stort: förmåga att inhämta, tolka och bearbeta stora mängder information; förmåga att planera och självständigt genomföra avancerade utredningar; förmåga att kritiskt tolka och värdera faktaframställningar; förmåga att sammanfatta och begripliggöra komplicerade tankegångar i tal och skrift, och mycket annat.

Fastän färdigheter av detta slag efterfrågas inom många samhällssektorer upplever bedömargruppen att lärosätena i mycket liten utsträckning har gjort tydligt och verbaliserat vilka generella förmågor som uppövas under utbildningen. Flera lärosäten har genomfört alumnuundersökningar som visat på mångskiftande karriärutvecklingar

inom varierande verksamheter, men dessa iakttagelser har bara i mycket begränsad omfattning lett till åtgärder inom utbildningarna.

Under intervjuerna har många doktorander uttryckt en beredskap att söka karriärer utanför akademien. Detta har yttrats samtidigt med en medvetenhet om att det många gånger kräver en kompletterande utbildning inom exempelvis pedagogik, arkivvetenskap eller journalistik.

Mot bakgrund av dessa iakttagelser rekommenderar bedömargruppen två generella åtgärder. För det första bör lärosätena utarbeta och sammanställa lärandemål anpassade för en arbetsmarknad utanför akademien. Här kan alumnundersökningar och en djupare analys av den egna utbildningen vara till hjälp. För det andra bör lärosätena överväga inslag i forskarutbildningen som ökar doktorandernas färdighet och förmåga att möta en yrkeskarriär utanför akademien. Redan nu erbjuds på de flesta håll högskolepedagogiska kurser som en del i forskarutbildningen. Dessa är nyttiga även för dem som inte kommer att verka inom regelrätt undervisning. Andra exempel på kurser med generaliserbara färdigheter kan vara projektledning, statistikhantering eller media och kommunikation. För att få volym i sådana kurser kan de bedrivas i ämnes- och lärosätesövergripande samarbeten, exempelvis inom de historiska forskarskolornas regi. Möjlighet till praktiktjänstgöring kan också övervägas.

Doktoranders perspektiv

Ur ett doktorandperspektiv tycks de förändringar som forskarutbildningen genomgått de senaste årtiondena, med tryggare anställningsformer men också krav på snabbare genomströmning, ha skapat både nya möjligheter och komplexa och delvis motstridiga eller ibland oförenliga krav och förväntningar. Till viss del beror dessa motsättningar på att doktoranderna utbildas främst för en fortsatt karriär inom akademien, samtidigt som medvetenheten är stor om att många efter doktorsexamen bör ha en beredskap att skapa sig en framtid på en vidare arbetsmarknad. Därmed blir frågor om arbetslivet efter disputation av central vikt för doktoranderna. Inför dessa utmaningar är en tydlig struktur för forskarutbildningen och ett fungerande och lyhört ledarskap viktigt både för genomströmningen och för doktorandernas psykosociala miljö. Till en sådan miljö hör en aktiv senior forskargrupp som är delaktig i doktorandernas utbildning, exempelvis genom en levande seminariemiljö och aktiv handledning. Vidare är det av vikt att doktoranderna uppmuntras och ges möjlighet att agera kollektivt i doktorandfackliga frågor, för att säkerställa att deras upplevelse av och önskemål kring forskarutbildningen kommuniceras till andra delar av forskarmiljön. På så sätt kan doktoranderna ges möjlighet att navigera självständigt i den dynamiska och samtidigt osäkra tillvaro som forskartillvaron innebär.

Jämställdhetsperspektivet

Alla lärosäten har visat att de är medvetna om vikten av och svårigheterna i att uppnå och upprätthålla en jämställd arbets- och utbildningsmiljö. Långsiktigt kan ändringar av

obalanserna mellan män och kvinnor i personalgrupperna åtgärdas bara genom rekrytering och anställning av underrepresenterat kön. Det är inte processer som enkelt låter sig styras. Vid varje lärosäte kan dock fler åtgärder vidtas när det gäller hur handledare utses, så att fler personer får möjlighet att utveckla sin kompetens som handledare och även meritera sig. Inom doktorandgruppen på nationell nivå är könsbalansen tillfredsställande. När färre nya doktorander kan anställas, finns en risk för att jämställdhetsmålet sjunker i bakgrunden bland prioriteringsgrunderna, vilket kan leda till en obalans mellan män och kvinnor om man inte är uppmärksam. De flesta lärosäten uppger att de på olika sätt arbetar med jämställdhetsfrågor som ett led i institutionernas arbetsmiljöarbete. Detta är ett arbete som berör samtliga kategorier anställda, och som det är viktigt att engagera doktoranderna i.

För bedömargruppen

Nils Erik Villstrand
Ordförande

Bilaga 1

Bedömargruppens motiveringar

Göteborgs universitet

Lärosäte Göteborgs universitet	Forskarutbildningsämne Historia - licentiat- och doktorsexamen	ID-nr A-2016-10-4026
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: <i>Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden är välmotiverad och adekvat.</i></p> <p>Den allmänna studieplanen är ett tydligt och välstrukturerat dokument som hänvisar till andra styrdokument men som också innehåller centrala delar av de externa reglerna. Av den allmänna studieplanen framgår att det krävs särskild och klart definierad behörighet i historia för att bli antagen till forskarutbildningen i historia. Grunden för urval av sökande till forskarutbildningen anges också, vilket bidrar till transparens och tydlighet. Därtill specificeras de kurser som är obligatoriska, vilket ytterligare definierar centrala kunskapskrav och därmed bidrar till att avgränsa ämnet.</p> <p>Av självvärderingen framgår hur utbildningen i praktiken tidsmässigt spänner över hela perioden från medeltid till modern tid med god balans mellan epokerna. Tematiskt är forskarutbildningsämnet brett. Avhandlingsprojekten som för närvarande bedrivs fokuserar exempelvis på reformationens långsamma spridning, europeiska flyktingfrågor och vänskapsband mellan män och kvinnor i Sverige på 1600-talet. Ett tema som särskilt lyfts fram är köns- och genusstudier. Projekten är geografiskt koncentrerade till Sverige och Europa. I självvärderingen pekar man på att den mångvetenskapliga miljön stärkts genom sammanslagningen av historia, arkeologi och antikens kultur och samhällsliv samtidigt som man understryker att historieämnet ändå är självständigt genom aktiva specifika fora.</p> <p>I den allmänna studieplanen framgår kopplingen till den vetenskapliga grunden genom beskrivningen av krav på kurser, handledning och examination. Av självvärderingen framgår också hur ämneskollegiet, det historiska seminariet samt krav på att presentera pågående arbete i professionella sammanhang på ett mer praktiskt plan kopplar utbildningen till den vetenskapliga grunden. I antagningsprocessen säkerställs också att avhandlingsprojekten ligger inom de kompetensområden som handledarkollektivet omfattar.</p>		
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: <i>Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</i></p> <p>Av självvärderingen framgår att alla doktorander har två handledare, varav den ena ska vara tillsvidareanställd vid institutionen och en ha docentkompetens. Det kan också förekomma att en doktorand har en tredje handledare. Handledare utses av prefekt efter förslag av ämneskollegiet och doktorandernas önskemål beaktas. Med sexton doktorander och elva handledare är historia vid lärosätet en stor miljö med tillräcklig personal för att handleda sina doktorander. Man använder ändå</p>		

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

externa handledare för att bredda kompetensen och har för närvarande åtta biträdande handledare som kommer ifrån andra lärosäten.

Det framgår inte explicit om en huvudhandledare måste vara anställd vid institutionen. I den allmänna studieplanen står endast att en av handledarna ska vara anställd vid Göteborgs universitet. Av huvudhandledarna är fem professorer och en docent. De övriga två har doktorsexamen. Det är inget krav att en huvudhandledare ska ha docentkompetens, men av den allmänna studieplanen framgår att minst en av handledarna ska vara docent. Handledarna består av fyra kvinnor och sju män på institutionen. I självvärderingen framhålls att det är ett utvecklingsområde att åtgärda den sneda könsfördelningen. Bedömargruppen delar den uppfattningen.

Av självvärderingen framgår att samtliga av institutionens handledare har genomgått högskolepedagogisk handledarutbildning. Vidare framkommer att lärosätet inte ger handledaruppdrag till någon utan handledarutbildning.

I samband med att ansökningar till forskarutbildningen behandlas diskuterar ämneskollegiet institutionens handledarkompetens utifrån de projektplaner som utformas av doktoranderna. Det finns en kompetens bland handledarna när det gäller att handleda under olika kronologiska perioder. Av bifogade publikationslistor framgår att handledarna och övriga lärare och forskare vid institutionen är synnerligen välmeriterade vetenskapligt. Det vittnar om att handledarna har möjlighet att forska och följa utvecklingen inom det egna ämnesområdet.

Vid nyrekrytering av universitetslektorer eftersträvas fortsatt breddning av kompetensen. Vid pensionering eller när någon tillträder annan tjänst försöker man vidmakthålla kontinuitet i handledningen. Kompetensuppbyggnad sker genom centrala kurser, tid för kompetensutveckling i tjänsten och aktiviteter i handledarkollegiet, som är gemensamt för institutionen. De som också är knutna till nationella forskarskolan i historiska studier har ytterligare liknande verksamhet även inom ramen för den.

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Det finns ett handledarkollegium som sammanträder två gånger per termin och som bland annat diskuterar handledarrollen. Handledarkollegiet består av handledare från tre ämnen. Detta identifieras som såväl en styrka som ett problem. Problemet är att det inte finns utrymme att diskutera hur enskilda avhandlingsprojekt framskrider. Därför föreslår lärosätet att man skal hålla mer kontinuerliga handledarkollegier knutna till historieämnet. Därmed kan också de olika handledarna få ett större kollegialt stöd. Bedömargruppen anser att dessa åtgärder visar på goda ambitioner att utveckla verksamheten. Det skulle inte bara innebära kollegialt stöd i handledningen, utan det skulle också innebära en större trygghet för doktoranderna och förmodligen leda till jämnare och högre kvalitet.

Begäran om handledarbyte ställs till viceprefekten och behöver inte motiveras. Viceprefekten har ett övergripande ansvar för och en god insyn i forskarutbildningen och arbetar med frågan tillsammans med prefekten som formellt fattar beslut. Stabilitet och långsiktighet eftersträvas i normalfallet medan ett byte bör gå snabbt och smidigt.

Institutionen har också goda ambitioner att utveckla handledningen genom att bjuda in gästföreläsare, genom att handledare deltar på pedagogiska konferenser (ibland internationella) samt genom kontakter med andra institutioner och den högskolepedagogiska enheten. Kompetensutveckling sker också inom ramen för den nationella forskarskolan, som en del av doktoranderna tillhör.

I självvärderingen uppges att kvaliteten på undervisningen följs upp genom kursvärderingar och bred diskussion i kollegiet.

Aspektråde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Forskarutbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: *Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.*

Den organisatoriska strukturen som omgärdar forskarutbildningen i historia är väl beskriven i självvärderingen. Den framstår också som funktionell och transparent. På institutionen finns ett handledarkollegium och en beredningsgrupp för forskning och forskarutbildning (FOFU). Båda leds av viceprefekten för forskarutbildningen. Handledarkollegiet tar upp övergripande frågor om utbildningen, handledning, kvalitetsarbete, internationalisering och liknande. FOFU bereder ärenden till institutionsrådet. Det finns även andra beredningsgrupper, däribland ämneskollegiet i historia. Det historiska seminariet leds av ämnesföreträdaren. På seminariet ventileras doktorandernas texter. Bedömargruppen menar att det är viktigt att både seniora lärare och doktorander deltar i seminariet. Det finns också fakultetsgemensamma seminarier med inriktning mot specifika forskningsfält.

I tillägg till den lokala miljön finns också en nationell miljö genom den nationella forskarskolan i historiska studier som har Lunds universitet som värd och Göteborgs universitet, Linnéuniversitetet, Malmö universitet och Södertörns högskola som samarbetspartners. I det samarbetet finns också nätverk som handledare och doktorander kan ta del av och ingå i liksom internat och kurser. Fem av de sexton doktoranderna är finansierade genom forskarskolan, men kringresurserna är tillgängliga också för övriga.

En viktig miljö för doktoranderna är de utbyten som sker inom ramen för forskarskolan samt även med andra lärosäten inom och utom Sverige. Utbytet innebär mer konkret att doktoranden får möjlighet att byta arbetsplats med en annan doktorand under en kortare period och på så vis få erfarenhet av en annan miljö. Ett internationellt utbyte sker också med bland annat universiteten i Oslo, York och Bielefeld. Därtill finns det även ett avtal med Berkeley. Trots goda möjligheter att vistas utomlands tycks de flesta begränsa sina vistelser till korta besök på konferenser. Lärosätet har identifierat längre utlandsvistelser som ett område som kan utvecklas ytterligare genom information om betydelsen av internationalisering och genom att doktorander som gjort utbyten informerar sina kolleger om erfarenheterna av det, vilket bedömargruppen ser som ett gott förslag. Varje år samlas både doktorander och seniora forskare för att berätta om konferensbesök för varandra, vilket innebär att detta är institutionaliserat och bör kunna utvecklas.

Av självvärderingen framgår det att doktoranderna kan delta i handledarnas nätverk. Doktoranderna uppmanas att delta i nationella och internationella konferenser. Samverkan med det omgivande

samhället sker bland annat genom de centrumbildningar som universitetet medverkar i och genom nätverk inom den större lokala arbetsmarknadssektorn.

Information om doktorandantagningar förs ut brett och rekryteringen av doktorander sker från många olika håll. Flera har sin grundutbildning från andra lärosäten. Ansökningarna bereds av ämneskollegiet. Två av dess ledamöter utses som huvudansvariga för beredningen. Dessa gör en första bedömning och fördelar sedan sakkunniguppdrag till forskare med specialkompetens. När det gäller forskarskolan anlitas även sakkunnig från något lärosäte i nätverket. Ämneskollegiet enas om en tätgrupp som förs till FOFU som i sin tur kommer med förslag till prefekten som beslutar. Vid lika meriter genomförs intervjuer. När en doktorand antas betonas betydelsen av att vistas i miljön. Sociala arrangemang och mentorskap syftar till att integrera doktoranderna i miljön. Prefekten ser till att doktoranderna får en god introduktion och information om regelverk och rutiner. Processen för att välja slutkandidater är god.

Doktoranderna utgörs av åtta kvinnor och åtta män. Några få bor på annan ort. Alla utom en självfinansierad pensionär är födda mellan 1979 och 1989 enligt självvärderingen.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

I självvärderingen betonas att kvalitetsgranskningen åligger ämneskollegiet, handledarkollegiet och FOFU. Även institutionens arbetsmiljögrupp har en viktig funktion när det gäller doktorandernas arbetsmiljö. God kvalitet säkerställs genom att doktorandernas arbete läses och kommenteras av handledare och kolleger.

Seminarier i historia har en viktig roll i forskarutbildningsmiljön och äger rum två till tre gånger per månad. Doktoranderna ska presentera minst en text om året och även opponera på en annan doktorands text.

Ett obligatoriskt slutseminarium ingår i avhandlingsprocessen. En eller två disputerade forskare är opponent(er) varav en av dessa ska vara extern. Opponenten skriver ett utlåtande som diskuteras i ämneskollegiet. Utlåtandet blir ett stöd för doktoranden och handledaren. Ytterligare slutseminarium organiseras om avhandlingen inte föreligger inom 18 månader. I vissa fall kan externa eller interna läsare anlitas.

De individuella studieplanerna används som ett konkret verktyg för att uppmärksamma brister i forskarutbildningens kvalitet. I genomgången av de individuella studieplanerna framgår emellertid att dessa används på olika sätt. För vissa doktorander anges noggrant aktiviteter för kurser, konferenser och seminarier, för andra anges ett mindre antal aktiviteter. Bedömargruppen ser att det finns möjligheter att utveckla gemensamma rutiner så att de individuella studieplanerna aktivt kan användas för att underlätta doktorandens arbete, samt för uppföljning av doktorandens arbete inom institutionen.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område

Bedömning med motivering: *Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Utbildningen spänner i praktiken tidsmässigt över hela perioden från medeltid till modern tid med god balans mellan epokerna. Tematiskt är forskarutbildningsämnet brett. Avhandlingsprojekten som för närvarande bedrivs fokuserar exempelvis på reformationens långsamma spridning, europeiska flyktingfrågor och vänskapsband mellan män och kvinnor i Sverige på 1600-talet.

Miljön på institutionen erbjuder goda förutsättningar för att bedriva utbildning på forskarnivå. Det finns en regelbunden seminarieverksamhet och en samverkan med den nationella forskarskolan. Bedömargruppen vill särskilt lyfta den tydliga och transparanta rekryteringsprocessen som ett gott exempel.

Doktoranderna ingår i olika nätverk och ges möjlighet till utbyte med andra lärosäten såväl nationellt som internationellt.Handledarkompetensen är god med en stor vetenskaplig bredd. Bedömargruppen ser dock några utvecklingsområden. Ett sådant är den ojämna könsfördelningen bland handledare där männen dominerar. Detta strävar man efter att komma till rätta med. Ett annat utvecklingsområde är att på ett mer systematiskt sätt än tidigare följa upp de enskilda avhandlingsprojekten genom att ha handledarkollegier oftare.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.*

Enligt den allmänna studieplanen ska doktorander läsa kurser omfattande 60 högskolepoäng. Progression ska uppnås i det egna avhandlingsämnet, men en annan målsättning är bred kunskap om teori och metod. De obligatoriska kurserna är på sammanlagt 22,5 högskolepoäng: introduktionskurs, högskolepedagogisk kurs, mentorsledd undervisning, forskningspraktik, teorikurs. Den senare ges av den nationella forskarskolan. Bedömargruppen ser det som positivt att doktoranderna får en ordentlig introduktion även i villkoren för forskarutbildningen.

Ett brett spektrum av kurser ges på institutionen. De kan vara tematiskt eller metodiskt inriktade. Kursplaner godkänns av FOFU och fastställs sedan av prefekt. På så sätt kännetecknas processen av kvalitetsgranskning. Ett bra inslag är att gästforskare uppmanas ge kurser eftersom man då kan ta till vara deras kompetens och bredda utbildningen. Däremot framgår inte av dokumenten hur kurserna förhåller sig till varandra, om det finns en tanke om progression i dem och när de förväntas tas i utbildningen. Enligt de individuella studieplanerna tycks det vara relativt vanligt att doktoranderna tar många poäng i läskurser, varför det vore bra om dessa systematiserades, som lärosätet föreslår i självvärderingen.

Vid forskarskolan ges två obligatoriska kurser. Förutom teorikurs (se ovan) även kursen "Historiska problem". Dessutom ges valfria kurser med lärare inom forskarskolans nätverk. Därtill ges kurser av fakulteten vilka kan vara mera övergripande inriktade på vetenskapsteori eller metod. Doktoranderna kan även läsa kurser på avancerad nivå, vilket bedömargruppen anser är bra.

Datum
2018-05-22

Reg.nr
411-00394-16

De uppgifter om doktorandernas genomströmning som finns tillgängliga ligger i paritet med motsvarande för övriga landet och föranleder därför inga särskilda frågor utöver hur lärosätet generellt arbetar för att doktorander ska slutföra sina utbildningar inom stipulerad tid.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Kursutvärderingar, diskussion i ämneskollegiet och diskussioner inom ramen för doktorandernas individuella studieplaner ger gott material för att kvalitetsutveckla utbildningen. I den individuella studieplanen finns alla examensmål angivna och det finns i det elektroniska systemet möjlighet att stämma av hur doktoranden når upp till varje mål. Mot bakgrund av att det elektroniska systemet för den individuella studieplanen upplevts som krångligt planerar man vissa åtgärder.Handledarkollegiet kommer att implementera fasta rutiner och systematiska uppföljningar.

Viceprefekten gör en långsiktig planering av kursutbudet. Lärosätet har identifierat planering av valfria kurser som en utvecklingsmöjlighet. I den mån det går att planera forskarutbildningskurser med bättre framförhållning menar bedömargruppen att det är bra för doktorandens träning och möjlighet till egen planering.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.*

Doktorandernas förmåga att presentera forskning i dialog med samhället utvecklas genom deltagande i konferenser, genom publicering utanför avhandlingen och liknande. Genom att den individuella studieplanen är ett levande dokument lär sig doktoranden att arbeta med långa och korta deadlines. Krav på självständighet ökas efter hand som avhandlingsarbetet fortskrider.

Lärosätet beskriver utmaningarna med att å ena sidan se till att doktoranderna deltar i konferenser och i samverkan för att träna färdigheter och förmågor, och å den andra sidan hur detta arbete inte får ta en sådan plats att avhandlings- och kursarbetet inte hinns med. Att hantera skilda krav övar färdigheten och förmågan att planera så att avhandlingsarbetet utförs inom utsatt tid. I handledarkollegiet diskuteras en gemensam hållning i detta avseende, vilket bedömargruppen tillstyrker.

Den individuella studieplanen är ett viktigt instrument för att hjälpa doktoranderna i deras färdighetsutveckling och ett mått på självständighet är att doktoranderna i allt större utsträckning klarar av dessa avgöranden själva. En obligatorisk kurs i forskningspraktik är en ytterligare aktivitet som syftar till att stärka denna färdighet. Under kursen genomförs olika forskningspraktiska aktiviteter,

som publikationer, presentationer och konferensdeltagande. Viceprefekten har en viktig roll för att se till att kursens resultat och utvärdering återkopplas till handledarna.

Av självvärderingen framkommer också att man ger en kurs som heter "Mentorsledd undervisning", vilken också tränar färdigheter som är kopplade till doktorandernas progression mot att bli självständiga forskare och lärare. Den avslutas med ett samtal mellan doktorand, mentor och viceprefekt. Doktoranderna uppmanas också att skriva annat än texter som hamnar i avhandlingen, såsom recensioner, antologibidrag eller artiklar i internationella tidskrifter, vilket emellertid är mindre vanligt. Det finns möjlighet att få hjälp med språkgranskning.

Undervisning är ett sätt att bidra till andras lärande och kombineras då vanligen med kurser och moment i högskolepedagogik. Undervisningserfarenhet erbjuds doktoranderna under deras andra och tredje år.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Den individuella studieplanen är här ett centralt verktyg för uppföljning och återkoppling och ansträngningar har gjorts för att förbättra och förenkla användandet av de individuella studieplanerna. Doktorandernas aktivitetsgrad följs nu upp på ett bättre sätt än tidigare. Bland annat har viceprefekten en central roll för samordning och uppföljning. Detta intryck förstärktes under intervjuerna. Detta, anser bedömargruppen, visar på en god ambition att genomföra förbättringar.

Precis som när det gäller kunskapsformen Kunskap och förståelse, görs uppföljning i form av kursutvärderingar och kvalitetsgranskning genom tidigare nämnda organet FOFU och ämneskollegiet.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.*

Av självvärderingen framgår att intellektuell självständighet uppnås genom organiserandet av konferenser, sessioner, gästföreläsningar och liknande. Sådana planeras tillsammans med handledaren och skrivs in i den individuella studieplanen. Självständigheten tränas också genom fortlöpande planering av avhandlingsarbetet och planering av postdok-projekt som seminariebehandlas. Även forskarskolans internat lyfts fram i detta sammanhang. Ett av de årliga internaten är engelskspråkigt med utländska forskare som kommentatorer av doktorandernas texter.

Det framgår av självvärderingen att vetenskaplig redlighet berörs i samband med avhandlingsarbetet och på seminarier. Etikfrågor bearbetas såväl av olika organ på Göteborgs universitet som på institutionen i olika arbetsgrupper. Frågor diskuteras återkommande på doktorandseminariet. Frågor om plagiat tas upp i kursen "Mentorsledd undervisning" och på en pedagogikdag som hålls årligen.

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljning görs i form av kursvärderingar och kvalitetsgranskning genom FOFU och ämneskollegiet. Den individuella studieplanen är ett viktigt verktyg för uppföljning. Det sker också en uppföljning av den årliga pedagogikdagen inom ämneskollegiet.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Sammantaget kännetecknas aspektområdet av en hög kvalitet när det gäller kurser och andra inslag där doktorandernas kunskaper och färdigheter utvecklas.

Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse säkerställs i utbildningen genom att doktoranderna dels uppnår progression i det egna avhandlingsämnet, men även ges bred kunskap om teori och metod via de obligatoriska kurserna. Bedömargruppen anser att det är bra att doktoranderna även ges möjlighet att läsa kurser på avancerad nivå som kan tillgodoräknas inom forskarutbildningen.

Doktorandernas förmåga att presentera forskning i dialog med samhället utvecklas genom deltagande i konferenser, genom publicering utanför avhandlingen och liknande. Genom att den individuella studieplanen är ett levande dokument lär sig doktoranden att arbeta med långa och korta deadlines. Krav på självständighet ökas efter hand som avhandlingsarbetet fortskrider.

Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt uppnås genom organiserandet av konferenser, sessioner, gästföreläsningar och liknande. Sådana planeras tillsammans med handledaren och skrivs in i den individuella studieplanen. Självständigheten tränas också genom fortlöpande planering av avhandlingsarbetet och planering av postdok-projekt som seminariebehandlas.

Det finns också genomtänkta system för kvalitetsgranskning. Olika utvecklingsområden identifieras och en del tidigare brister har åtgärdats eller kommer att rättas till. Till exempel gäller detta att förbättra den individuella studieplanen och att på ett bättre sätt se till så att doktorandernas aktiviteter balanseras. Ett annat utvecklingsområde är att förbättra den långsiktiga planeringen av kurserna.

Perspektiv**Arbetslivets perspektiv**

Bedömning med motivering: *Utbildningen förbereder doktorander för ett föränderligt arbetsliv.*

Lärosätet har beskrivit ett antal aktiviteter för att träna doktoranderna inför ett yrkesliv efter disputation. Dock framkommer det av självvärderingen att den akademiska karriären framstår som ett förstahandsval för de flesta även om andra karriärvägar också är väl beskrivna. Doktoranderna informeras om de möjligheter som finns att söka anställningar i andra länder efter doktorsexamen, men också om vikten av att ansöka om externa medel. Institutionen anordnar seminarier om att skriva

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

projektansökningar och det finns centrala kurser om detta på universitetet. Fakultetens forskningsrådgivare anlitas också. I handledningen genomförs karriärsamtal. Vistelser vid utländska universitet uppmuntras också. Här kan nämnas de skrivbordsbyten som arrangeras via forskarskolan.

Lärosätet ämnar förstärka diskussionerna om hur utbildningens generiska färdigheter är relevant också för en karriär utanför akademien. En del doktorander är involverade i skapandet av kurser och program som anknyter till arkivväsendet, kulturarvssektorn och turismsektorn. Detta förbereder dessa för en eventuell yrkeskarriär utanför universitetet. Under våren 2017 bjöds muséer, fackföreningar och rekryteringsbyråer till institutionen för att föra en dialog om doktoranders karriärvägar utanför akademien. Även alumnverksamheten kan nämnas i detta sammanhang. Alumnidagar med representanter från olika arbetslivsområden är inplanerade.

Institutionen planerar att etablera en tydligare alumnverksamhet som kan fungera som en aktivitet för att förbereda doktoranderna för arbetslivet. Lärosätet menar att utbildningens arbetsförberedande verksamheter kan utvecklas ytterligare och få en fastare struktur, bland annat genom att tydliggöra ansvar. Att institutionen vidtar aktiva åtgärder för att förbättra detta arbete ser bedömargruppen positivt på. Även färdigheter i att undervisa kan vara av betydelse för en karriär utanför akademien. Bedömargruppen välkomnar ett förtydligande och en djupare diskussion av dessa färdigheters bredare roll i yrkeslivet. Doktorandgruppen kan i denna diskussion säkert bidra med synpunkter på kurser som kan stärka färdighet och förmågor som även är användbara utanför akademien.

Detta och en rad andra aktiviteter visar på en medvetenhet hos institutionen om att doktorandernas karriärvägar kan ta olika uttryck, där somliga fortsätter som lärare eller forskare inom akademien och andra kan finna kvalificerade yrkesuppgifter i andra sammanhang.

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Det finns flera organ som kontinuerligt följer upp utbildningens utformning och genomförande för att säkerställa att den förbereder doktorander för arbetslivet. Det rör sig exempelvis om ämneskollegiet eller det institutionsgemensamma organet FOFU. Doktoranderna har inflytande i dessa och viceprefekten för forskarutbildningen har ett centralt ansvar för att återkoppling sker till relevanta intressenter och att kvalitetsutveckling sker. Lärosätet ser emellertid möjligheter att ytterligare stärka samordningen, vilket bedömargruppen ser positivt på.

Sammantaget bedöms arbetslivets perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Doktoranders perspektiv

Bedömning med motivering: *Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och läroprocesser.*

Doktoranderna träffas varje månad och diskuterar vad som tagits upp i olika beredningsgrupper där doktoranderna finns representerade. Doktoranderna är representerade i FOFU, utbildningsberedning för forskarutbildning på fakultetsnivå (FUB), arbetsmiljögruppen och institutionsrådet.

Doktorandgruppen utser själva sina representanter vilka får förlängning av doktorandanställningen för

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

sitt deltagande i dessa uppdrag. I den mån handledarkollegiet tar upp generella frågor och inte diskuterar specifika doktorander och projekt vore representation även där önskvärd.

Doktoranderna är involverade i utveckling av kurser och i planeringen av seminarieprogrammet. I självvärderingen nämns också betydelsen av den individuella studieplanen när det gäller doktorandernas deltagande. På doktorandseminariet, som framstår som ett utmärkt forum enligt bedömargruppen, tas frågor om doktorandernas arbetsvillkor, karriärvägar och liknande upp. I arbetsmiljögruppen diskuteras doktorandernas villkor och deras psykosociala situation. I självvärderingen framgår det att alla doktorander som är långtidssjukskrivna är kvinnor vilket lärosätet ser allvarligt på och som också diskuterats mycket i arbetsmiljösammanhang. Vissa åtgärder i arbetssätt har vidtagits. I två utvärderingar som genomförts sedan 2012 har frågor om likabehandling och arbetsmiljö tagits upp. Här har personal från företagshälsovården varit behjälplig.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Återkoppling sker på flera sätt, både i större grupper och individuellt. Systematiska utvärderingar av kurserna förbättrar kursutbudet, i doktorandseminariet diskuteras arbetsvillkor och i enskilda samtal mellan doktorander och viceprefekten fångas också synpunkter upp. De sker även årliga uppföljningsmöten mellan alla anställda doktorander och viceprefekten.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.*

Det finns en likabehandlingsplan på institutionen. Där formuleras målet att könsfördelningen ska vara jämn. Historiska seminariet har en relativt jämn könsfördelning och det gäller även för doktorandrepresentanterna. Av självvärderingen framkommer att genushistoria har en stark ställning på institutionen.

Institutionen har genomgått en utvärderingsprocess när det gäller likabehandling, och i denna har särskilt doktorandernas situation beaktats. Gruppen som arbetar med arbetsmiljöfrågor tar också kontinuerligt upp frågor om jämställdhet och likabehandling. Detta har bland annat föranlett åtgärder när det gäller handledarkollegiets sätt att arbeta. Vid intervjuerna framkom att det finns problem med en viss snedfördelning av det sociala och kollegiala ansvaret på institutionen där kvinnor uppfattas ta ett större ansvar för arbetsmiljön på institutionen.

Det finns också en handlingsplan som tagits fram av handledarkollektivet, bland annat mot sexuella trakasserier. Här tas även frågor om makthierarkier som kan förstärkas av könsaspekter upp.

Ett identifierat problem är att det finns få kvinnliga huvudhandledare. En strävan efter jämn könsfördelning skulle komma i konflikt med andra krav, som fast anställning och docentkompetens. Denna problematik aktualiseras vid utlysning av anställningar och genom att kvinnliga lektorer

uppmuntras till att söka befordran. Medel anslås för forskningsmånader som kan användas för kompetensutveckling. En långsiktig strategi är under utarbetande.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljningen sker kontinuerligt i de olika arbetsgrupperna. I gruppen för arbetsmiljö diskuteras förbättringar för doktoranderna. När ny personal ska anställas eller gästföreläsare anlitas görs en utvärdering av hur det har varit tidigare för att komma tillrätta med brister utifrån jämställdhetsperspektivet. Vid doktorandantagning beaktas jämställdhetsaspekter vid likvärdiga meriter.

Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredställande.

Aspektområde: Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

En sammanfattande bedömning är att institutionen på ett medvetet sätt arbetar med uppföljning, åtgärder och återkoppling.

Kvaliteten på undervisningen följs upp genom kursvärderingar och bred diskussion i kollegiet. Det görs även uppföljningar genom ämneskollegiet, FOFU och viceprefekten, vilket sammantaget styrker att det finns tillfredsställande uppföljningar, åtgärder och återkopplingar när det gäller forskarutbildningens innehåll och doktorandernas arbete. Det finns också en ambition att på ett bättre sätt än tidigare följa upp de enskilda avhandlingsprojekten genom att ha fler handledarkollegier.

Uppföljning av de tre perspektiven sker i flera organ som kontinuerligt följer upp utbildningens utformning och genomförande för att säkerställa att den förbereder doktorander för arbetslivet. Systematiska utvärderingar av kurserna förbättrar kursutbudet, i doktorandseminariet diskuteras arbetsvillkor och i enskilda samtal mellan doktorander och viceprefekten fångas också synpunkter upp. Vid doktorandantagning beaktas jämställdhetsaspekter vid likvärdiga meriter.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.*

Forskarutbildningen i historia vid Göteborgs universitet har ett väl avgränsat ämne som tidsmässigt täcker perioden från medeltid till modern tid och med breda men distinkta teman. Personalen är synnerligen välmeriterad och kompetent och ger en stabil grund för utbildningsmiljön samt är en god handledarresurs. Därtill anlitas ibland handledare från andra lärosäten för att komplettera existerande handledare. Antalet doktorander är tillfredsställande och miljön förstärks också genom den nationella forskarskolan som är viktig både genom den struktur den erbjuder, de extra resurser som tillgängliggörs och de möjligheter till erfarenhetsutbyte som ges. Därtill finns ämnesöverskridande samarbeten på universitetet. Den mångvetenskapliga miljön har stärkts genom sammanslagningen

av historia, arkeologi och antikens kultur och samhällsliv samtidigt som historia har en egen och tydlig identitet.

De kurser som ingår i utbildningen är genomtänkta, definierade och utvärderas kontinuerligt. Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse säkerställs i utbildningen genom att doktoranderna dels uppnår progression i det egna avhandlingsämnet, men även ges bred kunskap om teori och metod via de obligatoriska kurserna. Bedömagruppen anser att det är bra att doktoranderna även ges möjlighet att läsa kurser på avancerad nivå.

Doktorandernas förmåga att presentera forskning i dialog med samhället utvecklas genom deltagande i konferenser, genom publicering utanför avhandlingen och liknande. Genom att den individuella studieplanen är ett levande dokument lär sig doktoranden att arbeta med långa och korta deadlines. Krav på självständighet ökas efter hand som avhandlingsarbetet fortskrider.

Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt uppnås genom organiserandet av konferenser, sessioner, gästföreläsningar och liknande. Sådana planeras tillsammans med handledaren och skrivs in i den individuella studieplanen. Självständigheten tränas också genom fortlöpande planering av avhandlingsarbetet och planering av postdok-projekt som seminariebehandlas.

Doktoranderna förbereds väl för ett arbetsliv i akademien både genom strukturerad kursaktivitet och temadagar med specifikt fokus. Arbetet med att förbereda doktoranderna för ett arbetsliv utanför akademien är ett utvecklingsområde. Doktoranderna har inflytande på sin utbildning och representation i de flesta organ. Lärosätet arbetar aktivt med ett jämställdhetsperspektiv och strävar efter att få en än mer könsbalanserad fakultet.

Lärosätet arbetar aktivt med utbildningens utformning och kvalitetsuppföljning. Det finns ett flertal funktionella organ som hanterar exempelvis arbetsmiljöfrågor, forskarutbildnings- och forskningsfrågor, kurser, ämnesfrågor och handledning vilka sammanträder regelbundet och strukturerat. Därtill finns en vice prefekt för forskarutbildningen som har ett övergripande ansvar för bland annat kvalitets- och utvecklingsfrågor.

Intrycket av en mycket kunnig, engagerad, öppen och reflekterande miljö förstärktes vid intervjuerna.

Karlstads universitet

Lärosäte Karlstads universitet	Forskarutbildningsämne Historia - licentiat- och doktorsexamen	ID-nr A-2016-10-4027
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: <i>Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är inte välmotiverad och adekvat.</i></p> <p>Av självvärderingen framgår det att forskarutbildningsämnet, som inrättades så sent som 2008, har två inriktningar: historia med didaktisk inriktning och en utpräglat modernhistorisk med inriktning mot regionalt samhällsbyggande. Utbildningen är organiserad inom ramen för två centrumbildningar vid lärosätet: Centrum för samhällsvetenskapernas didaktik (CSD) och Centrum för regionalt samhällsbyggande (CRS). CSD förestås av en historiker och CRS förestås av en statsvetare.</p> <p>I självvärderingen och intervjuer uttrycks en medvetenhet om den kronologiskt snäva avgränsningen av forskarutbildningsämnet och den begränsning det innebär av historieämnets vetenskapliga kärna. Avgränsningen motiveras som en anpassning till lärosätets små resurser och kompenseras av samarbetet i en flervetenskaplig miljö. Lärosätet försöker också hantera situationen genom att utveckla samverkan med historieämnet vid Linköpings universitet. Detta är dock också en mycket begränsad miljö.</p> <p>Vid utvärderingstillfället fanns ingen studierektor i ämnet. Föreståndaren för Centrum för samhällsvetenskapernas didaktik och ämnesföreträdaren i Centrum för regionalt samhällsbyggande var istället båda ansvariga för forskarutbildningen i historia. Att inte ha någon som är formellt ansvarig för utbildningen kan dock skapa osäkerhet hos doktoranderna. Att skapa tydlighet kring ansvaret för forskarutbildningen ser bedömargruppen därför som ett område för utveckling.</p> <p>Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden är idag otydlig och behöver motiveras tydligare. Det är överhuvudtaget nödvändigt att komma till rätta med historieämnets relation till övriga ämnen inom centrumbildningarna och klargöra vad som är karakteristiskt för just ämnet historia på lärosätet. Det är även nödvändigt att förtydliga den historiska forskningens ställning både i nationella och internationella sammanhang, vilken i nuläget framstår som otydlig.</p>		
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: <i>Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</i></p> <p>Ämnet har en professor och tre docenter. För närvarande finns elva personer i handledarkollegiet för historieämnet. Samarbete för att stärka ämneskompetensen sker med Linköpings universitet. Handledarna har alla genomgått handledarutbildning.</p> <p>Givet ämnets båda forskningsinriktningar, det vill säga historia med didaktisk inriktning och regionala samhällsbyggen i modern tid, framstår handledarnas och lärarnas kompetens som adekvat. Antalet lärare är dock litet och lärarna är dessutom fördelade på historia, sociologi och pedagogik vilket naturligtvis utgör en svårighet exempelvis vid önskemål om byte av handledare. Det framgår också av</p>		

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

självvärderingen att ämnet inte uppnår fakultetens egna kriterier för antalet professorer och docenter per forskarutbildningsämne. Fakultetens kriterier är att ett forskarutbildningsämne ska ha minst två docenter och två professorer om minst 50 procent anställning vardera. Hösten 2016 fanns en professor med 100 procent anställning samt tre docenter vilket är litet, men jämfört med antalet doktorander som är aktiva är kapaciteten tillräcklig. Bedömargruppen ser dock positivt på att lektorerna åtnjuter 20 procent kompetensutvecklingstid.

Av självvärderingen framgår det att det tidigare har varit svårt att rekrytera personal till lärosätet. Av totalt elva huvudhandledare och biträdande handledare i forskarutbildningsämnet historia var endast sex verksamma på heltid vid lärosätet under 2016. Utöver detta arbetade två professorer sammanlagt 80 procent av heltid vid institutionen för Samhälls- och kulturvetenskap.

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs inte systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen.

Lärosätet anser att handledarkompetensen stärks genom handledarnas egen forskning och erhållandet av externa forskningsanslag samt publiceringar, ofta på engelska. Uppföljningen av handledarkompetensen sker på institutionsnivå, där ämnesföreträdaren i samråd med ämnes- och handledarkollegiet diskuterar utvecklingsfrågor. Bedömargruppen anser inte att uppföljningsarbetet är systematiskt. En bidragande orsak till det är oklarheterna i delegation och ansvarsfördelning mellan centrubildningarna och institutionens interna administrativa organisation.

Fördelningen mellan manliga och kvinnliga handledare är skev. Av elva handledare är endast två kvinnor. Åtgärder är vidtagna för att komma till rätta med detta.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Forskarutbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: *Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå skulle kunna bedrivas på en hög vetenskaplig nivå men goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt saknas. Relevant samverkan sker inte med det omgivande samhället vare sig nationellt och internationellt.*

För närvarande är nio doktorander antagna i de två inriktningarna (sex vid Centrum för samhällsvetenskapernas didaktik och tre vid Centrum för regionalt samhällsbyggande). Få av dem studerar på heltid och flera är doktorander på distans. Miljön i ämnet är liten sett till den kritiska massan och även begränsad i ämnesbredd. Forskarutbildningen sker vid de nämnda centrubildningarna och i historieämnet på institutionen. Inom centrubildningarna blir den sammantagna miljön totalt sett större, med cirka 25 doktorander utöver doktoranderna i historia. Seminarier och internat hålls också i samarbete med Linköpings universitet. Bedömargruppen ser dock inte detta som tillräckligt då även detta lärosätes forskarutbildning i Historia är begränsad i fråga om kritisk massa. Bedömargruppens uppfattning är att lärosätet har svårigheter med att hantera miljöns begränsade omfattning, trots försök till externa samarbeten.

Av självvärderingen och efterföljande intervjuer kvarstår oklarheter i frågan om förhållandet mellan historieämnet och de båda flervetenskapliga centrubildningarna Centrum för samhällsvetenskapernas didaktik och Centrum för regionalt samhällsbyggande. Vilken av dessa miljöer som är viktigast för att forma doktoranderna diskuteras inte i självvärderingen och

framkommer inte heller vid intervjuerna. Hur doktoranderna socialiseras in i historieämnet berörs heller inte förutom att doktoranderna erbjuds 20 procent institutionstjänstgöring.

Av självvärderingen framgår det även att miljön är så liten att det är svårt att leva upp till goda utbildningsmässiga förutsättningar, trots ett målmedvetet arbete. Ett grundläggande problem är avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden vilken idag är otydlig och behöver motiveras tydligare. Det är överhuvudtaget nödvändigt att komma till rätta med historieämnets relation till övriga ämnen inom centrubildningarna för att få en fungerande forskarutbildningsmiljö.

Forskarutbildningsmiljön följs inte systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet.

Av självvärdering och intervjuer framgår att det finns brister i samordning, utveckling och kvalitetskontroll av utbildningen. Av självvärderingen framgår att uppföljning och kvalitetssäkring av forskarutbildningen regleras genom lärosätets och ämnets egen kvalitetssäkringspolicy. Fakultetsnämnden har det övergripande ansvaret för forskarutbildningen, men har delegerat vissa uppgifter till Forskarutbildningsutskottet. Dessa inkluderar översyn av den allmänna studieplanen, doktorandernas individuella studieplaner, samt kursplanerna för forskarutbildningen. Uppföljning sker även genom handledarkollegierna vid centrubildningarna, dock är ansvarsfördelningen mellan dessa tre organ oklar för bedömargruppen.

Av självvärderingen och efterföljande intervjuer kvarstår oklarheter i frågan om förhållandet mellan historieämnet och de båda flervetenskapliga centrubildningarna Centrum för samhällsvetenskapernas didaktik och Centrum för regionalt samhällsbyggande. Vilken av dessa miljöer som är viktigast för att forma doktoranderna diskuteras inte i självvärderingen och framkommer inte heller vid intervjuerna. Hur doktoranderna socialiseras in i historieämnet berörs heller inte. Bedömargruppen ser brister i de utbildningsmässiga förutsättningarna vad gäller ansvarsfördelning, samordning och koordination. Detta gäller även uppföljningen av forskarutbildningens genomförande.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område

Bedömning med motivering: *Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget inte vara tillfredsställande.*

För aspekten forskarutbildningsämne och forskarutbildningsmiljö gäller det de vetenskapliga avgränsningarna, samt organisation och struktur. Historieämnet vid lärosätet är snävt avgränsat i förhållande till många andra lärosäten, och dessutom uppdelat på två inriktningar. Miljön är också liten sett till den kritiska massan. Försök görs för att åtgärda detta genom externa samarbeten med Linköpings universitet. Bedömargruppen ser dock inte detta som tillräckligt då även detta lärosätes forskarutbildning i Historia är begränsad i fråga om kritisk massa. Bedömargruppens uppfattning är att lärosätet har svårigheter med att hantera miljöns begränsade omfattning, trots gjorda försök till externa samarbeten. Bedömargruppen anser även att en utveckling av forskarutbildningsämnet krävs. Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden är idag otydlig och behöver motiveras tydligare. Det är överhuvudtaget nödvändigt att komma till rätta med historieämnets relation till övriga ämnen inom centrubildningarna. Det är även nödvändigt att

förtydliga den historiska forskningens ställning både i nationella och internationella sammanhang. Denna oklara relation gör det särskilt svårt att bedöma framtidsutsikterna för utbildningens kvalitet.

Aspekten personal bedöms vara tillfredsställande. Som ett gott exempel vill bedömargruppen poängtera att lektorererna åtnjuter 20 procent kompetensutvecklingstid för forskning. Lärosätet har inte desto mindre svårt att rekrytera såväl personal som doktorander. Bedömargruppen ser det som viktigt att lärosätet fortsätter adressera denna fråga för att skapa stabilitet och långsiktighet inom personal- och doktorandgruppen. Bedömargruppen ser potential till förbättringar vad gäller ansvarsfördelning, samordning och koordination avseende forskarutbildningens genomförande.

Av självvärderingen och efterföljande intervjuer kvarstår oklarheter i frågan om förhållandet mellan historieämnet och de båda flervetenskapliga centrumbildningarna Centrum för samhällsvetenskapernas didaktik och Centrum för regionalt samhällsbyggande. Vilken av dessa miljöer som är viktigast för att forma doktoranderna diskuteras inte i självvärderingen och framkommer inte heller vid intervjuerna. Hur doktoranderna socialiseras in i historieämnet berörs heller inte.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer inte genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse varken inom forskarutbildningsämnet eller för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.*

Kurserna inom ämnet ges inte varje år utan synkroniseras med de tillfällen när nya doktorander antas. Obligatoriska kurser ges dels inom ämnet (47,5 högskolepoäng), dels vid centrumbildningarna. Inslaget av obligatoriska, ämnesspecifika kurser är ändamålsenligt. Bland annat ingår kursen "Historia som vetenskap" (10 högskolepoäng). Kursen avser att fördjupa de forskarstuderandes kunskap om och förståelse för historiografiska huvudspår och utvecklingslinjer samt metodkurser i ämnet om minst 15 högskolepoäng. Återigen väcks dock frågor om hur beroende forskarutbildningen i historia är av centrumbildningarna Centrum för samhällsvetenskapernas didaktik och Centrum för regionalt samhällsbyggande, samt i vilken mån det finns en medveten vetenskaplig grund för det flervetenskapliga samarbetet på kursnivå som säkerställer doktorandernas historievetenskapliga kunskap. Som tidigare nämnts är avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden idag otidlig och behöver motiveras tydligare. Det är även nödvändigt att förtydliga den historiska forskningens ställning både i nationella och internationella sammanhang.

De uppgifter om genomströmning som finns tillgängliga ligger i paritet med motsvarande för övriga landet, och föranleder därför inga särskilda frågor.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts inte i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker inte till relevanta intressenter.

Systematisk uppföljning sker genom den årliga revideringen av den individuella studieplanen och i handledarkollegierna samt av externa granskare av seminarieuppsatser. Uppföljningen är systematisk. Planering av doktorandernas tid sker i samråd med handledare genom den individuella

studieplanen. Upprättande och uppdatering bekräftas genom kvittens av både doktorand och handledare, för att sedan fastställas av Forskarutbildningsutskottets handläggare. Denna uppdateras och doktorand och handledare går tillsammans igenom planeringen vilket säkerställer att planeringen följs upp.

Även om formerna för uppföljning av den individuella studieplanen är tydliga, är det oklart i vilken mån resultaten omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling.

Aspektråde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar eller i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.*

Av självvärderingen framgår det att måluppfyllelsen av kunskapsformen färdighet och förmåga säkerställs genom doktorandernas aktiva deltagande i forskarutbildningskurserna och i seminarieverksamheten. Härmed avses de högre seminarierna vid Centrum för samhällsvetenskapernas didaktik och Centrum för regionalt samhällsbyggande, dels historieämnets forskarcirkel. Ett område som har brister och som kan utvecklas är den vetenskapliga seminarieverksamheten inom historieämnet. Här visade ämnets företrädare vid intervjun en klar medvetenhet om behovet av åtgärder.

Genom ett aktivt deltagande i seminarier och forskningscirklar som kommentatorer och presentatörer utvecklar doktoranderna förmåga att diskutera och argumentera för metodval et cetera. Även i detta sammanhang väcks frågan om det ringa antalet närvarande doktorander och om ämnets beroende av de båda centrumbildningarna.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts inte i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker inte till relevanta intressenter.

Systematisk uppföljning sker genom den årliga revideringen av den individuella studieplanen och i handledarkollegierna. I uppföljningen av färdigheter och förmågor är handledarnas och externa kommentatorers roller av stor vikt. Uppföljningen beskrivs i hög grad som intern. Det framkommer inte av självvärderingen eller vid intervjuerna hur resultaten av uppföljningen omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling. Det framgår inte heller om lärosätet bedriver något eget kvalitetssäkringsarbete. I självvärderingen betonas doktorandernas självständiga planering och genomförande av avhandlingsarbetet. Det finns dock svagheter i uppföljning och kontroll av att arbetet fortskrider enligt plan.

Aspektråde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.*

Här är både handledning, kurser och eget deltagande i seminarier och på konferenser viktiga för att utveckla doktorandens självständiga intellektuella förhållningssätt. Seminarierna, artikel- och ansökningsverkstäder samt ämnets forskningscirkel spelar en viktig roll genom att doktoranderna tar en aktiv del i diskussioner och värderingar av andra forskarstuderandes och seniora forskares arbetstexter (projektansökningar, artikelmanuskript). Av självvärderingen framgår det att doktoranderna får fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar genom att valet av avhandlingsämne problematiseras i relation till eventuella forskningsetiska problem i samband med handledning, seminarier och extern granskning.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts inte vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker inte till relevanta intressenter.

Systematisk uppföljning sker genom den årliga revideringen av den individuella studieplanen och i handledarkollegierna. Planering av doktorandernas tid sker i samråd med handledare genom den individuella studieplanen. Upprättande och uppdatering bekräftas genom kvittens av både doktorand och handledare, för att sedan fastställas av Forskarutbildningsutskottets handläggare. Denna uppdateras och doktorand och handledare går tillsammans igenom planeringen vilket säkerställer att planeringen följs upp.

Även om formerna för uppföljning av den individuella studieplanen är tydliga, är det oklart i vilken mån resultaten omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat

Bedömning med motivering: *Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget inte vara tillfredsställande.*

Bedömningen är att lärosätet inte lyckats säkerställa utbildningens utformning, genomförande och resultat. Detta framstår som en följd av forskarutbildningsämnesmiljöns begränsade storlek, vilken i sin tur har lett till ett svårbedömt beroende av de flervetenskapliga centrumbildningarna CSD och CRS.

Aspekten måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse bedöms inte vara tillfredsställande vad gäller i vilken mån det finns en medveten vetenskaplig, ämnesspecifik grund för det flervetenskapliga samarbetet på kursnivå som säkerställer doktorandernas historievetenskapliga kunskap.

Av självvärderingen framgår det att måluppfyllelsen av kunskapsformen färdighet och förmåga säkerställs genom doktorandernas aktiva deltagande i forskarutbildningskurserna och i seminarieverksamheten. Härmed avses de högre seminarierna vid Centrum för

samhällsvetenskapernas didaktik och Centrum för regionalt samhällsbyggande, dels historieämnets forskarcirkel. Ett område som har brister och som kan utvecklas är den vetenskapliga seminarieverksamheten inom historieämnet. Här visar ämnets företrädare en klar medvetenhet om behovet av åtgärder.

Aspekten måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt bedöms vara tillfredställande. Måluppfyllelsen sker genom att handledning, kurser och eget deltagande i seminarier och på konferenser är viktiga för att utveckla doktorandens självständiga intellektuella förhållningssätt.

Perspektiv

Arbetslivets perspektiv

Bedömning med motivering: *Utbildningen är användbar och förbereder doktorander för ett föränderligt arbetsliv.*

Det framgår av självvärderingen att det finns en stark medvetenhet vid lärosätet om behovet av att förbättra de disputerades utsikter på arbetsmarknaden. Vad gäller de examinerade inom ämnet är det svårt att dra allmänna slutsatser eftersom de är så få (under åren 2012-2016 endast fyra doktorer och sex licentiater).

Lärosätets starka engagemang för att förbättra de disputerades utsikter på arbetsmarknaden ser bedömargruppen likväl som ett gott exempel. En åtgärd som vidtagits för att stärka doktorandernas möjlighet att göra större nytta för sina huvudmän inom skolan är bildandet av "fellowships" i form av nätverk och återkommande seminarier med tidigare licentiater. På sikt är syftet med satsningen att utveckla kontakterna mellan akademi och skola.

Doktorander med didaktisk inriktning, de med anknytning till Centrum för samhällsvetenskapernas didaktik, tycks genomgående ha en bakgrund som yrkesverksamma inom skolan. Intrycket är också att utbildningen (normalt till licentiatexamen) meriterar dem för mer kvalificerade anställningar eller uppdrag inom skolan, Skolverket eller kommunal skolförvaltning. När det gäller övriga doktorander, de med anknytning till Centrum för regionalt samhällsbyggande, är det främst akademien som är den tänkta arbetsmarknaden. Ett något bredare perspektiv på arbetsmarknaden framstår som önskvärt men det bör hållas i minnet att anknytningen till skolvärlden hela tiden varit stark och att antalet övriga doktorander varit litet, de redan disputerade inräknade.

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker inte till relevanta intressenter.

Lärosätet genomför alumnundersökningar endast vart tredje år. Trots det begränsade antalet disputationer i ämnet ger dessa alumnundersökningar ändå en god bild av var doktorerna hamnar.

Bedömargruppen ser arbetslivsanknytningen till andra sektorer än skolan som ett utvecklingsområde.

Sammantaget bedöms arbetslivets perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16**Doktoranders perspektiv**

Bedömning med motivering: *Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och lärprocesser.*

I vilken mån detta är ett medvetet val från lärosätets sida eller en konsekvens av att doktoranderna måste samordna och koordinera sitt arbete kan diskuteras.

Doktoranderna kan få 20 procent institutionstjänstgöring. I vissa fall är det en större omfattning. Att doktoranderna i vissa fall är anställda som lärare vid institutionen kan skapa en potentiell roll- och målkonflikt mellan doktorandernas fullföljande av forskarutbildningen och arbetet som anställda lärare vid institutionen, eftersom det är oklart hur och på vilka grunder prioriteringarna mellan arbetsuppgifterna görs.

Doktorander finns med i de organ som bereder och beslutar relevanta frågor. Av självvärderingen framkommer det att de doktorander som valt 20 procent institutionstjänstgöring får ett eget arbetsrum vid institutionen och aktivt deltar i de ämnesmöten som sammanträder tre till fem gånger per termin. Det starka inslaget av distansdoktorander nämns inte i detta sammanhang, men rimligen tar de en betydligt mindre aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen. I självvärderingen framgår att bara två av nio doktorander har doktorandanställning och två har annan anställning vid universitetet, medan övriga fem doktorander har annan försörjning. Här kan också nämnas att doktorandernas aktivitetsgrad i forskarutbildningen varierar mellan 10 och 91 procent, vilket kan innebära betydande svårigheter att skapa en kritisk akademisk massa och en vardaglig vetenskaplig miljö.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Den individuella studieplanen utgör det viktigaste verktyget för den enskilde doktorandens inflytande över sin utbildning. Intrycket är att forskarutbildningsämnet mår om sina doktorander. Dessa är som sagt få, och åtgärder tycks framförallt vidtas på individplanet.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv**Jämställdhetsperspektiv**

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.*

Det finns en dominans av män bland lärarna och handledarna. Ämnet har ambitionen att minst 40 procent av handledare och forskarstuderande ska tillhöra underrepresenterat kön. Denna ambition uppfylls inte - endast två av nio aktiva forskarstuderande är kvinnor - men av allt att döma vidtas åtgärder för att förbättra läget.

Institutionen arbetar efter lärosätets regler. Forskarutbildningsämnet har haft svårt att rekrytera personal och doktorander överhuvudtaget och särskilt kvinnor. Det förefaller emellertid som att vägar att locka fler kvinnor att söka sig till ämnet har uppkommit. Uppföljningen har bland annat lett till internationell annonsering, inte bara för att öka lärosätets internationalisering utan också för att skapa

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

ett bredare könsmässigt underlag vid rekryteringar. En ökad inriktning mot genushistoria har också lett till att fler kvinnor anställts. Som ett gott exempel vill bedömargruppen lyfta fram det målmedvetna arbetet med att komma till rätta med bristerna på jämställdhetsområdet.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljning av jämställdhetsperspektivet sker via institutionens och ämnets strategiska planering. En viktig komponent i lärosätets jämställdhetsarbete omfattar rekryteringsfrågor, vilka också bevakas av ämnesföreträdare, handledar- och ämneskollegium. Lärosätet har i sin självvärdering lyft två utvecklingsområden som tyder på en medvetenhet om problematiken.

Lärosätet kommer att under 2018 lägga större vikt på internationell utannonsering vid nyanställning av såväl lärare/handledare som forskarstudierande. Internationell annonsering vid rekryteringar sker redan, i linje med lärosätets ambition att internationalisera forskning och utbildning, vilket bedömargruppen vill lyfta som ett gott exempel.

Lärosätet har även påbörjat ett arbete med att integrera nya medarbetare i utvecklingen av forskarutbildningen. Nya medarbetare förväntas delta i arbete med kursutveckling, handledning och sökande av externa projektmedel.

Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredsställande.

Aspektområde: Uppföljning, åtgärder och återkoppling**Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms inte vara tillfredsställande.*

Bedömargruppen anser inte att uppföljningsarbetet vad gäller aspekten personal är systematisk. En bidragande orsak till det är oklarheterna i delegation och ansvarsfördelning mellan centrubildningarna och institutionens interna administrativa organisation.

Av självvärderingen framgår att uppföljning och kvalitetssäkring av forskarutbildningen regleras genom lärosätets och ämnets egen kvalitetssäkringspolicy. Fakultetsnämnden har det övergripande ansvaret för forskarutbildningen, men har delegerat vissa uppgifter till Forskarutbildningsutskottet. Dessa inkluderar översyn av den allmänna studieplanen, doktorandernas individuella studieplaner, samt kursplanerna för forskarutbildningen. Uppföljning sker även genom handledarkollegierna vid centrubildningarna, dock är ansvarsfördelningen mellan dessa tre organ oklar för bedömargruppen. Av självvärderingen och efterföljande intervjuer kvarstår oklarheter i frågan om förhållandet mellan historieämnet och de båda flervetenskapliga centrubildningarna Centrum för samhällsvetenskapernas didaktik och Centrum för regionalt samhällsbyggande vad gäller forskarutbildningsmiljön. Bedömargruppen ser även brister i ansvarsfördelning, samordning och koordination avseende forskarutbildningens genomförande.

Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms inte vara tillfredsställande vad gäller hur resultaten omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling. I uppföljningen av färdigheter och förmågor är

handledarnas och externa kommentatorers roller av stor vikt. Uppföljningen är hög grad som intern och det framkommer inte av självvärderingen eller vid intervjuerna hur resultaten av uppföljningen omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling. Bedömargruppen ser även svagheter i uppföljning och kontroll av att avhandlingsarbetet fortskrider enligt plan.

Uppföljning av de tre perspektiven sker genom alumnuundersökningar, institutionens och ämnets strategiska planering samt den individuella studieplanen. En viktig komponent i lärosätets jämställdhetsarbete omfattar rekryteringsfrågor, vilka också bevakas av ämnesföreträdare, handledar- och ämneskollegium.

Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.*

Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget ha brister. Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden behöver motiveras tydligare. Det är överhuvudtaget nödvändigt att komma till rätta med historieämnets relation till övriga ämnen och forskningens nationella och internationella ställning. Detta förhållande gör det särskilt svårt att bedöma framtidsutsikterna för utbildningen. I aspekten forskarutbildningsmiljö ser bedömargruppen svagheter vad gäller utbildningens formella samordning, utveckling och uppföljning. Handledarnas frånvaro, att bara två forskarstuderande har doktorandanställning samt det starka inslaget av distansdoktorander och deltidsdoktorander gör att utbildningsmiljön framstår som en mycket sårbar akademisk miljö med potentiella svårigheter att skapa underlag för gemensamma kurser och forskningsprofiler. Bedömargruppen ser dock positivt på att lektorerna åtnjuter 20 procent kompetensutvecklingstid.

Förhållandet mellan historieämnet och de båda flervetenskapliga centrumbildningarna är oklart. I självvärderingen uppges att det historiskt sett har varit svårt att rekrytera personal till lärosätet. Det gäller humaniora och samhällsvetenskaperna i allmänhet, och problemet omfattar rekrytering av såväl lärare som forskarstuderande. Den ansträngda personalsituationen bidrar till att kontinuiteten i utbildningen är svår att upprätthålla. Fördelningen mellan män och kvinnor som handleder är skev, med bara två av elva kvinnor som handledare. Ämnet redovisar sammantaget inte någon bred historievetenskaplig ämneskompetens, vilket menligt kan inverka på färdiga doktorers utsikter på arbetsmarknaden. Forskarstuderande med didaktisk inriktning, det vill säga anknytning till Centrum för samhällsvetenskapernas didaktik, tycks genomgående ha en bakgrund som yrkesverksamma inom skolan. Intrycket är också att utbildningen (normalt med licentiatexamen) meriterar dem för mer kvalificerade anställningar eller uppdrag - inom skolan, Skolverket eller kommunal skolförvaltning.

Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget inte vara tillfredsställande. I självvärderingen uttrycks en medvetenhet om den kronologiskt snäva avgränsningen av ämnet, vilken motiveras som en anpassning till lärosätets små resurser, vilken i sin tur har lett till ett svårbedömt beroende av de flervetenskapliga centrumbildningarna Centrum för samhällsvetenskapernas didaktik och Centrum för regionalt samhällsbyggande. Bedömargruppen ser det som en brist att det administrativa och operativa ansvaret för forskarutbildningen inte är formellt reglerat på ett tydligt sätt. Relationerna mellan historieämnet och de båda forskarskolorna är oklart, vilket gör att det saknas tydlig struktur för ledning, genomförande och uppföljning av forskarutbildningen. Bedömargruppen menar att detta skapar en osäkerhet för doktorander och handledare om var det formella ansvaret för utbildningen ligger.

Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget inte vara tillfredsställande. Bedömargruppen ser brister i att omsätta den systematiska uppföljningen i åtgärder för kvalitetsutveckling. Det övergripande ansvaret för utbildningens kvalitet, uppföljning och återkoppling till handledare, lärare och doktorander är oklart utformat och kan förbättras genom att ansvarsområdet och arbetsuppgifterna definieras och en tydlig handlägningsordning tas fram.

Arbetslivs-, doktorand- och jämställdhetsperspektiv blir beaktade i tillfredställande utsträckning. Doktorander finns med i de organ som bereder och beslutar relevanta frågor. Vad gäller arbetslivets perspektiv ser bedömargruppen det som en utvecklingsmöjlighet att utveckla arbetslivsanknytningen till andra sektorer än skolan. Ett gott exempel som bedömargruppen vill lyfta fram är lärosätets starka engagemang för att förbättra de disputerades utsikter på arbetsmarknaden. Bedömargruppen vill även lyfta den internationella annonseringen av tjänster som har gjorts för att öka möjligheten att få både kvinnliga och manliga sökande vid rekryteringar.

Linköpings universitet

Lärosäte Linköpings universitet	Forskarutbildningsämne Historia - licentiat- och doktorsexamen	ID-nr A-2016-10-4028
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: <i>Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.</i></p> <p>Linköpings universitet har en särskild situation genom satsningen på tvärvetenskapliga Tema-institutioner. Doktorander med historisk inriktning i sin forskning kan disputeras vid dem. Från 1990-talets mitt byggdes även forskarutbildningar upp inom ramen för grundutbildningsämnena vid den filosofiska fakulteten. Historia, som sedan 2005 tillhört institutionen för studier av samhällsutveckling och kultur (ISAK), har deltagit i forskarskolor kopplade till filosofiska fakulteten. Forskarutbildningen i historia, som är den utbildning som utvärderas här, har i nuläget endast en doktorand antagen som är aktiv på halvtid. På institutionsnivå finns en forskarutbildning Tema kultur och samhälle (Tema Q) där för närvarande två doktorander med historisk inriktning är antagna i ämnet kultur och samhälle.</p> <p>Forskarutbildningen i historia vid Linköpings universitet inrättades 2015 och är en utbildning under uppbyggnad. Av självvärderingen framgår det att ämnet historia inrättades utan att några medel fanns tillgängliga. Enligt den är det också "det utbud vi planerar för de kommande doktoranderna [...] som vi redovisar". Bedömargruppen kommer därför att i hög grad ta ställning till och kommentera de förutsättningar som finns och den beredskap ämnet byggt upp för att kunna erbjuda forskarutbildning i historia.</p> <p>Den allmänna studieplanen innehåller välformulerade, relevanta och högt ställda allmänna lärandemål gällande kunskap och förståelse, färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt. De återger eller återgår i allt väsentligt på formuleringarna i högskoleförordningen. Den allmänna studieplanen visar i beskrivningen av antagningskrav, ämnesspecifika och allmänna kurser, handledning, seminariearbete och examination att utbildningen knyter an till den vetenskapliga grunden på ett adekvat sätt.</p> <p>Historievetenskapen som under de senaste decennierna har berikats med en rad nya intressefokuseringar och uppmärksammat såväl det förflutnas ontologi som de epistemologiska utmaningarna i studiet av förhållanden i förfluten tid, har en lång tradition att falla tillbaka på. Ämnet historia vid Linköpings universitet knyter an i sin forskning till aktuella inomvetenskapliga strömningar genom att uppmärksamma exempelvis genushistoria, populärkultur, historiebrev och läromedelsforskning. De seniora forskarna har en stor tematisk bredd, till och med i så hög grad att helhetsintrycket är något splittrat även om de presumtiva handledarna har en bred kompetens i fråga om innehåll, metod och teori. Den kronologiska kompetensen är bred och forskningen har i viss mån en internationell inriktning.</p>		
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: <i>Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</i></p>		

Vid avdelningen för historia verkar nio tillsvidareanställda lärare. Två av lärarna är docenter och tre biträdande professorer.

Personalen har i nuläget inte möjlighet till forskning i tjänsten men många har externa forskningsanslag och därmed möjlighet att slå vakt om sin kompetensutveckling. Institutionen använder strategiska medel för att ge möjlighet till ansökningsskrivande och särskilda ansökningsseminarier anordnas.

Två av lärarna har nyligen befordrats till biträdande professor och en anställd genomgår prövning för befordran till professor. Av publikationslistan för åren 2012-2017 framgår att huvuddelen av forskarna inom miljön publicerar sig flitigt såväl nationellt som internationellt, dock med en rätt stor variation i publiceringstakten (två forskare har inga publikationer och två uppger endast ett par publikationer under perioden). Listan visar att forskningen är tillräckligt omfattande och mångsidig att den garanterar att de som är i eller kommer att gå in i en handledarroll har en tillfredsställande vetenskaplig kompetens för sitt uppdrag.

En doktorand får minst två handledare varav den ena axlar rollen som huvudhandledare och bör vara anställd vid lärosätet. Vid Linköpings universitet gäller som krav att huvudhandledaren ska vara docent- eller professorskompetent medan en biträdande handledare ska ha avlagt minst doktorsexamen eller ha motsvarande vetenskaplig kompetens. Beslut om antagning till forskarutbildning fattas av prefekten för institutionen för studier av samhällsutveckling och kultur. På begäran av doktoranden utser prefekten nya handledare vid behov.

Minst en av doktorandens handledare ska ha genomgått högskolepedagogisk handledarutbildning med fokus på forskarstudier. Denna handledarutbildning är obligatorisk för den som söker anställning eller befordran till professor eller biträdande professor samt för den som ansöker om att bli antagen som docent. Handledarutbildning ordnas regelbundet vid lärosätet, vilket säkerställer att blivande handledare har goda möjligheter att ta del av den. Alla lärare inom kollegiet har i olika sammanhang skaffat sig högskolepedagogisk utbildning och har betydande tidigare erfarenheter av forskarutbildning. På lärosätetsnivå anordnas årligen forskarutbildningsdagar.

Bedömaregruppen finner att beredskapen för handledarskap är god och att lärarnas och handledarnas sammantagna kompetens ger förutsättningar för en valid forskarutbildning.

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Av självvärderingen framgår att kollegiet understödjer lärarnas kompetensutveckling genom att avsätta medel för och ordna seminarier kring ansökningsskrivande samt genom att biträdande handledare tillsatts som en kompetenshöjande åtgärd för att skola in nya handledare. Kravet att en person som vid lärosätet söker anställning eller befordran till professor alternativt biträdande professor eller söker om att bli antagen som docent måste ha genomgått högskolepedagogisk handledarutbildning vid lärosätet möjliggör en grundläggande uppföljning av kompetensutvecklingen inom lärar- och handledarkåren.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Aspekt: Forskarutbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå medan de utbildningsmässiga förutsättningarna i övrigt däremot inte är tillräckligt goda. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.*

Ett flertal av de grundutbildningsämnena som är företrädna vid Filosofiska fakulteten har, med början för ett par decennier sedan, byggt upp ämnesspecifika forskarutbildningar parallellt med temabildningarna. Så även bland historikerna. Fördelen är möjligheten att kunna erbjuda en komplett studiegång från grundutbildning till doktorexamen i historia och att ha möjlighet att beakta sådana vetenskapligt värdefulla aspekter inom grundutbildningsämnena som faller utanför temabildningarna. Det kan också uppfattas som en styrka i rekryteringen av vetenskaplig personal att miljön kan garantera forskarna möjligheter till meritering, handledarefarenhet och integration av forskarstuderande i olika externt finansierade projekt utan att behöva ta hänsyn till hur väl ämnet för forskningen passar i ett temaområde.

Utbildningen för doktorexamen i historia omfattar 240 högskolepoäng och innehåller kurser om sammanlagt 90 högskolepoäng och en avhandling om 150 högskolepoäng. Utbildningen för licentiatexamen omfattar 120 högskolepoäng, kurser om sammanlagt 60 högskolepoäng och en vetenskaplig uppsats om 60 högskolepoäng.

Forskarutbildningen i historia har i nuläget endast en doktorand antagen som är aktiv på halvtid. Doktoranden har sin försörjning via en annan arbetsgivare och har därigenom inte en doktorandtjänst vid lärosätet. Doktoranden följer den allmänna studieplan som universitetet godkänt och som tar del av det existerande utbudet av kurser. Historia ingår i institutionen för studier av samhällsutveckling och kultur, där det totalt sett finns nio doktorander antagna. Tema Q inom institutionen för studier av samhällsutveckling och kultur har sammanlagt sju doktorander, där två har en inriktning mot historia. Vid institutionen finns även två doktorander med historiedidaktisk inriktning.

Av självvärderingen och intervjuerna framgår att det krävs ett substantiellt tillskott av doktorander för att miljön ska inneha en kritisk massa av doktorander och seniora forskare som en fullödig doktorandutbildning förutsätter. Den nuvarande miljöns litenhet kompenseras i viss mån genom att ämnet historia vid Linköpings universitet samarbetar med Karlstads universitet kring forskarutbildningen. Historikerna vid Linköpings universitet möter historikerna vid Karlstads universitet i en årlig två dagar lång workshop där doktoranderna presenterar avhandlingsavsnitt som sedan kommenteras av seminariet. Det första steget till ett samarbete mellan två miljöer är således taget och såvida det kan breddas har det förutsättningar att substantiellt stärka vardera miljön. Ett mer omfattande samarbete än det nuvarande av den här typen med en historievetenskaplig miljö vid ett annat lärosäte uppfattar bedömargruppen som en nödvändighet för att tillmötesgå kravet på kritisk massa.

För att möjliggöra en viss andel forskning i tjänsten för lektorerna och för att göra det möjligt att anställa doktorander i historia har en särskild extern stiftelse grundats. Dock är det tillsvidare oklart när avkastningen från denna stiftelse kan komma historieämnet till nytta, vilket gör att ämnet i dagsläget inte kan anta nya doktorander.

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

Förmåga att tillgodogöra sig utbildningen och nå dess mål är den bedömningsgrund som avgör valet av doktorander bland behöriga sökande. I bedömningen tas hänsyn till den sökandes kreativitet, självständighet i omdöme samt förmåga till kritisk analys och fallenhet för ett tvärvetenskapligt arbetssätt. Vidare beaktas den sökandes speciella kunskaper såsom tidigare vetenskaplig produktion och relevant arbetserfarenhet. Urvalsprocessen genomförs utifrån den dokumentation den sökande lämnat in och med hjälp av intervjuer. Utöver den sökandes kompetens tas hänsyn till huruvida det finns lämpliga handledare att tillgå bland den personal som är knuten till ämnet historia.

När en doktorand antagits till forskarutbildningen, åligger det huvudhandledaren att tillsammans med den forskarstuderande upprätta en individuell studieplan. Avhandlingen ska enligt den allmänna studieplanen redovisa ett självständigt forskningsarbete och vara av betydelse för forskningen inom det forskningsområde den tillhör. Det närmaste årets arbete ska preciseras och en preliminär plan för det fortsatta arbetet upprättas. Prefekten fastställer sedan planen.

Den forskarstuderande har rätt till handledning under hela den tid som forskarutbildningen pågår. Huvudhandledaren ska enligt den allmänna studieplanen ge doktoranden råd och anvisningar vid planeringen av forskarutbildningen. Valet av ämne för avhandlingen ska ske i samråd mellan doktoranden och huvudhandledaren. Det åligger handledarna att ge doktoranden råd beträffande avhandlingsarbetets inriktning, omfattning och genomförande. Handledarna samlas till handledarmöten för att rådgöra kring utmaningar i handledningen. Ett handledarkollegium som arbetar under forskarstudierektorns ledning samlar alla disputerade lärare som kollektivt axlar ett ansvar för forskarutbildningens inriktning. Här följs de individuella studieplanerna upp och huvudhandledarna redogör för sina doktoranders framsteg i studierna.

Det finns ett historiskt seminarium samt möjlighet att delta både i Tema Q:s forskarseminarium och i seminarieserien Didaktik i samhällsämnen, vilket framgent skulle kunna vara till nytta för kommande doktorander.

Doktoranderna i historia kommer att erbjudas möjligheter att i en omvärldsmedveten miljö växa in i ett ansvar för den tredje uppgiften på olika sätt. I den obligatoriska kursen Historieprofessionens roller och uppgifter problematiseras historikernas kontaktytor till det omgivande samhället. Institutionen härbärgerar Centrum för lokalhistoria som etablerar en mötesplats mellan historikerna vid lärosätet och en historieintresserad allmänhet. I självvärderingen knyts externfinansiering och samhällsrelevans tätt till varandra då det i den framhålls hur behovet av extern finansiering av doktorandanställningar kommer att innebära att samhällsrelevansen vägs in då avhandlingarnas tematik bestäms.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Vid handledarmöten och inom handledarkollegiet kan kvalitetsutvecklande åtgärder initieras, och återkoppling kan här även ske till relevanta intressenter.

Den doktorandstege med tydliga steg som följs inom institutionen för studier av samhällsutveckling och kultur, strukturerar arbetet med avhandlingen och garanterar en god uppföljning av doktorandernas utveckling. Den består av fem steg: individuell studieplan (uppgörs då studierna

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

inleds och revideras årligen), en elaborerad avhandlingsidé (slutet av termin ett), en promemoria för avhandlingsarbetet (presenteras för forskarseminariet under termin två), halvtidsseminariet (slutet av termin fyra) och ett slutseminarium (slutet av termin sju).

Kvalitetssäkringen är väl beaktad i doktorandstegen. I halvtidsseminariet deltar en extern opponerare och manuskriptet bedöms också av två disputerade forskare från miljön. Ett motsvarande förfarande tillämpas vid slutseminariet då en kommitté bestående av tre forskare tillsammans med opponeraren utarbetar en skriftlig rapport som sedan utgör diskussionsunderlag vid ett handledarmöte. Efter att rapporten godkänts av handledarmötet delges den handledare och doktorand.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms inte vara tillfredställande.*

Forskarutbildningen i historia vid Linköpings universitet inrättades 2015 och är en utbildning under uppbyggnad. Avgränsningen av forskarutbildningsämnet är genomtänkt och står i samklang med samtida strömningar inom historievetenskapen. De forskare och lärare som har en beredskap att engageras som handledare har den vetenskapliga och pedagogiska kompetens som erfordras.

Även med beaktande av att det inom institutionen finns doktorander inom andra forskarutbildningsämnen som genomför forskarutbildning med historisk inriktning så är miljön, med en antagen doktorand i historia, enligt bedömargruppen för liten för att aspekten forskarutbildningsmiljö ska kunna anses vara tillgodosedd. Av självvärderingen framgår det att ämnet historia inrättades utan att några medel fanns tillgängliga. Enligt den är det också "det utbud vi planerar för de kommande doktoranderna [...] som vi redovisar". Det saknas således ekonomiska resurser för nyrekrytering av doktorander och för att därmed kunna bygga upp en forskarutbildningsmiljö under den närmaste tiden. Bedömargruppen finner att miljön i nuläget inte lever upp till kravet på goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.*

Undervisning ges i form av kurser och seminarier samt handledning i avhandlingsarbetet som utgör huvuddelen av studierna för doktorsexamen. Doktorsexamen omfattar en kursdel om 90 högskolepoäng, varav 60 högskolepoäng utgörs av obligatoriska kurser. Kursdelen innehåller såväl ämnesspecifika som mer allmänna kurser med en obligatorisk och en valbar del.

Doktoranderna avlägger de flesta av de obligatoriska kurserna under det första studieåret. De ger doktoranden en bred historievetenskaplig kunskapsbas inför arbetet med avhandlingen och en tillräcklig orientering om historikerprofessionen. Kurserna består av teori och metod (sammansatt 30 högskolepoäng), en kurs i kultur- och socialhistoria, en om historieundervisning i högre utbildning och en med fokus på historikerprofessionen. För doktorander som undervisar är en kurs i avancerad högskolepedagogik obligatorisk.

En del av de obligatoriska kurserna kan ersättas av motsvarande kurser inom Tema Q. De valbara kurserna väljer doktoranden i samråd med sin handledare, och möjligheterna att avlägga kurser vid andra lärosäten i Sverige eller utomlands omnämns i självvärderingen.

Miljön lyfter fram tre metoder som säkerställer att målet ger en tillräckligt bred kunskap om och förståelse för historievetenskapen samt att nödvändig progression uppnås i studierna: de redan nämnda obligatoriska kurserna, den så kallade doktorandstegen och det historiska seminariet.

Det historiska seminariet är ett välfungerande forskarseminarium som utgör en kontrollstation för doktorandens utveckling och bidrar till att grundlägga doktorandens kunskaps- och färdighetsutveckling i förhållande till ämnets forskningsfront.

Av självvärderingen framgår det att doktoranderna förväntas delta i nationella och internationella konferenser, men att de själva är hänvisade till att söka om medel för att täcka kostnaderna för deltagandet.

Doktoranderna i historia vid Linköpings universitet kan förväntas ha bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet vid det skede då de erhåller sin examen, att döma av hur studierna är upplagda. Att de inte garanteras en personlig resurs för att bland annat täcka kostnader i samband med konferensresor är emellertid en brist som bedömagruppen anser bör åtgärdas från lärosätets sida.

Ingen har ännu slutfört sina doktorandstudier i historia vid Linköpings universitet, vilket betyder att det inte finns relevant statistik över genomströmningen att ta ställning till.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Av självvärderingen framgår det att utbildningen inte har genomfört någon övergripande uppföljning, men uppföljningar och kvalitetsutvecklande åtgärder har vidtagits i form av att den nuvarande doktoranden har fått presentera texter om metod på forskningsseminariet.

De individuella studieplanerna är årligen föremål för översyn och revidering. Doktorandstegen strukturerar arbetet med avhandlingen, integrerar doktoranderna i forskningsseminariearbetet och garanterar en god uppföljning av doktorandernas utveckling.

Kvalitetsutvecklande åtgärder kan vid behov initieras såväl vid handledarmöten dit alla med handledaruppgifter kallas som inom handledarkollegiet för alla disputerade lärare i miljön, vilket leds av forskarstudierektorn.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i*

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Doktorandstegen utgör tillsammans med handledare, övrig personal och forskarseminarium den vägledande och stödjande ram som doktoranden kan arbeta inom. Doktorandstegen som strukturerar upp avhandlingsprocessen i mer hanterliga delar hjälper doktoranden att öva upp sin förmåga till tidsplanering och leverans av resultat inom utsatt tid. Den individuella studieplanen och ett årligt samtal med den avdelningschef som doktoranden tillhör fyller samma syfte.

Av självvärderingen framkommer att doktoranderna på olika sätt tränas i färdigheter att skriftligt eller muntligt presentera sin forskning. Den nuvarande doktoranden presenterar sin forskning på konferenser, vilket kan ses som ett indicium för att den uppmuntran som miljön ger till ett aktivt deltagande i konferenser är tillräcklig. Som redan framgått är doktoranderna hänvisade till att på egen hand skaffa finansiering för sitt konferensdeltagande. I slutskedet av sin utbildning får doktoranderna träning i att skriva projektansökningar.

Doktoranderna har särskilt inom grundutbildningen möjlighet att inom ramen för sin anställning undervisa upp till 20 procent av heltid vid sitt lärosäte. Som redan framhållits har en doktorand i historia vid lärosätet goda möjligheter att växa in i ett ansvar för den tredje uppgiften. I kursen Historikerprofessionens roller och uppgifter ställs doktoranden inför uppgiften att genomföra en aktivitet - exempelvis en populärvetenskaplig artikel eller föreläsning - som riktar sig mot det omgivande samhället. Detta ser bedömargruppen som en relevant uppgift för att träna doktoranden i att samverka med det omgivande samhället och stödja andras lärande.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljningen av hur forskarstudierna utvecklar färdigheter och förmåga hos doktoranden sker genom arbetet med den individuella studieplanen, i kursverksamhet och seminariearbete, vilket av bedömargruppen anses tillfredsställande. De individuella studieplanerna är nämligen årligen föremål för översyn och revidering. Doktorandstegen strukturerar arbetet med avhandlingen och garanterar en god uppföljning av doktorandernas utveckling. Alla som har handledaruppgifter möts för utvärderande diskussioner, och inom handledarkollegiet som samlar alla disputerade lärare och som arbetar under ledning av forskarstudierektorn kan kvalitetsutvecklande åtgärder initieras.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.*

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

Förutsättningarna för att de utexaminerade doktorerna har uppnått de ovan nämnda målen finns i tillräcklig utsträckning främst tack vare innehållet i obligatoriska kurser, doktorandernas aktiva deltagande i forskarseminariet och den handledning som kommer att ges.

Lärosätet erbjuder årligen kurser i forskningsetik som doktoranderna uppmanas delta i. Huvudhandledaren bär ansvar för att doktoranderna når målen i fråga om självständighet och redlighet. De möjligheter en doktorand i historia har att delta i andra seminarier än hemmiljöns forskarseminarium understödjer utvecklandet av en intellektuell självständighet i förhållande till handledaren. Genom den forskning som ett antal av de seniora forskarna vid miljön bedriver och den breda kontaktyta till det omgivande samhället som de upprätthåller aktualiseras frågor om historiens roll i den undervisning de bedriver samt den seminarieverksamhet de deltar i.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

De individuella studieplanerna är årligen föremål för revidering. Doktorandstegen definierar etappmål som säkerställer måluppfyllelsen i fråga om värderingsförmåga och förhållningssätt. De diskussioner som förs inom ramen för handledarmöten och handledarkollegium kan vid behov utmytna i kvalitetsutvecklande initiativ.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Utbildningen är uppbyggd med tanke på att doktoranden efter genomgången utbildning ska ha en tillfredsställande bred kunskap i forskarutbildningsämnet, tillräckligt djupa insikter i hur historievetenskaplig forskning bedrivs och är värorienterad om historia som kunskapsform.

Vad gäller måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse ser bedömargruppen att lärosätet säkerställer att doktoranderna i historia har bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet vid det skede då de erhåller sin examen, att döma av hur studierna är upplagda.

Bedömargruppen anser att måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga uppfylls genom att doktoranden lär sig att planera, bedriva, slutföra och rapportera forskning inom givna tidsramar och kan utveckla en förmåga till forskningskommunikation i såväl inom- som utomvetenskapliga sammanhang.

Vad gäller måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt ser bedömargruppen att studierna med dess nuvarande uppläggning tillräckligt väl stödjer utvecklandet av intellektuell självständighet, redlighet i det vetenskapliga arbetet och kompetensen att göra hållbara forskningsetiska bedömningar.

Perspektiv**Arbetslivets perspektiv**

Bedömning med motivering: *Utbildningen är användbar och förbereder doktoranderna för ett föränderligt arbetsliv.*

En kurs i karriärplanering är obligatorisk för doktorander vid Linköpings universitet. Två kurstillfällen anordnas. Under det andra av dem - som blir aktuellt under den senare delen av forskarstudierna - ges doktoranderna hjälp med att planera en fortsatt forskarkarriär eller en övergång till ett arbetsliv utanför akademien. Möjligheten att under doktorandtiden undervisa upp till en femtedel av tiden ger också värdefulla erfarenheter inför ett arbetsliv såväl inom som utanför akademien.

Forskningens samhällsrelevans betonas inom miljön som också fäster stor vikt vid universitetets tredje uppgift. Doktoranderna i historia kommer följaktligen att få en kontaktyta till det omgivande samhället, bland annat tack vare Centrum för lokalhistoria som etablerar en mötesplats mellan historikerna vid lärosätet och en historieintresserad allmänhet.

Utbildningens utformning och genomförande följs inte systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet.

Det framkommer inte av underlaget att utbildningens utformning och genomförande systematiskt följs upp för att säkerställa att den förbereder doktoranden för arbetslivet. Dock har inte heller någon doktorand ännu slutfört sin utbildning vilket gör att det inte finns några alumner att stämma av med. På lärosätetsnivå upprätthåller dock lärosätet en alumnverksamhet som miljön kan dra nytta av i framtiden.

Sammantaget bedöms arbetslivets perspektiv vara tillfredställande.

Perspektiv

Doktoranders perspektiv

Bedömning med motivering: *Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och lärprocesser.*

Doktoranderna inom institutionen för studier av samhällsutveckling och kultur är på ett tillfredsställande sätt representerade i beslutande organ på fakultets- och institutionsnivån.

Varje doktorand inom institutionen garanteras en arbetsplats med tidsenlig utrustning. Den nuvarande enda doktoranden i Historia är bosatt på annan ort och har därför valt att utföra huvuddelen av sitt arbete där. Doktorander har tillgång till företagshälsovården vid lärosätet och har därmed en kanal för hantering av arbetsrelaterad stress. Olika doktorandnätverk vid lärosätet möjliggör seminarier initierade av doktorander.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Vid Linköpings universitet genomförs regelbundet undersökningar som på ett tillfredsställande sätt kartlägger hur anställda och studenter upplever sin arbetssituation vid lärosätet. Inom Institutionen för studier av samhällsutveckling och kultur behandlas resultatet vid uppföljningsmöten med

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

doktoranderna, vilket enligt bedömargruppen är ägnat att ge doktoranderna ett tillräckligt stort inflytande över sin arbetssituation.

Sammantaget bedöms doktorandernas perspektiv vara tillfredställande.

Perspektiv**Jämställdhetsperspektiv**

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.*

Den nuvarande doktoranden är man. Nyrekryteringar av doktorander kommer enligt självvärderingen att göras med målsättningen att skapa balans i doktorandgruppen ur ett jämställdhetsperspektiv.

På lärosätetsnivå bedrivs ett aktivt jämställdhetsarbete. Sammanlagt nio disputerade vid avdelningen bildar den pool ur vilken kommande handledare kan utses. Könsfördelningen är ojämn inom gruppen eftersom endast en tredjedel är kvinnor. Endast en kvinna är biträdande professor och ingen av de kvinnliga anställda har docentkompetens.

Lärosätet anger i sin självvärdering att såväl manliga som kvinnliga lärare kommer att undervisa på de obligatoriska kurserna, i vilka ett genusperspektiv kommer att vara integrerat. Av självvärderingen framgår det att genusperspektivet och jämställdhetsaspekter är närvarande inom den forskning som bedrivs inom ämnet.

Systematisk uppföljning görs inte för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet.

Av självvärderingen framkommer att det finns en medvetenhet om den skeva könsbalansen inom handledarkollektivet, men ingen åtgärdsplan presenteras. Bedömargruppen uppmanar avdelningen att omgående utarbeta en åtgärdsplan och att arbeta aktivt och systematiskt för att skapa en bättre balans.

Ingen uppföljning av forskarutbildningen för att säkerställa hur jämställdhetsperspektivet är integrerat i utbildningen har skett, eftersom utbildningen nyss har startat. Vid de anställningar av doktorander i historia som förhoppningsvis kommer att kunna göras i framtiden kommer, enligt självvärderingen, en balans i doktorandgruppen ur ett jämställdhetsperspektiv att eftersträvas.

Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredställande.

Aspektområde: Uppföljning, åtgärder och återkoppling**Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Bedömargruppens sammanvägda bedömning är att uppföljning, åtgärder och återkoppling kan ske med hjälp av genomtänkta procedurer och i tillräcklig utsträckning. Doktoranderna kommer att i tillräcklig grad kunna vara integrerade i detta arbete. Förutsättningarna för att de resultat som de utvärderande aktiviteterna utmynnar i leder över i kvalitetshöjande åtgärder är goda.

För aspekten personal ser bedömargruppen positivt på att kollegiet understödjer lärarnas kompetensutveckling genom att avsätta medel för och ordna seminarier kring ansökningsskrivande, samt att biträdande handledare tillsatts som en kompetenshöjande åtgärd för att skola in nya handledare.

Av självvärderingen framgår det att utbildningen inte har genomfört någon övergripande uppföljning, men de individuella studieplanerna är årligen föremål för översyn och revidering. Kvalitetssäkringen för forskarutbildningsmiljön är väl beaktad genom doktorandstegen vilken strukturerar arbetet med avhandlingen, integrerar doktoranderna i forskningsseminariearbetet och garanterar en god uppföljning av doktorandernas utveckling. Vid halvtidsseminariet deltar en extern opponerare och manuskriptet bedöms också av två disputerade forskare från miljön. Vidare är de individuella studieplanerna årligen föremål för revidering och här sker kontinuerlig uppföljning och återkoppling. Doktorandstegen definierar etappmål som säkerställer målfyllnelsen i de olika kunskapsformerna.

Det framkommer inte av underlaget att utbildningens utformning och genomförande systematiskt följs upp för att säkerställa att den förbereder doktoranden för arbetslivet. Dock har inte heller någon doktorand ännu slutfört sin utbildning inom forskarutbildningen för ämnet Historia vilket gör att det inte finns några alumner att stämma av med. På lärosätetsnivå upprätthåller dock lärosätet en alumnverksamhet som miljön kan dra nytta av i framtiden.

Regelbundna kartläggningar av hur anställda och studenter upplever sin arbetssituation utförs av lärosätet. Inom Institutionen för studier av samhällsutveckling och kultur behandlas resultatet vid uppföljningsmöten med doktoranderna. Uppföljning, åtgärder och återkoppling av doktorandperspektivet bedöms som tillräckliga.

Könsfördelningen är något ojämn inom handledargruppen då endast en tredjedel är kvinnor. Endast en kvinna är biträdande professor och ingen av de kvinnliga anställda har docentkompetens. Av självvärderingen framkommer att det finns en medvetenhet om den skeva könsbalansen inom handledarkollektivet, men ingen åtgärdsplan presenteras. Bedömargruppen uppmanar avdelningen att omgående utarbeta en åtgärdsplan och att arbeta aktivt och systematiskt för att skapa en bättre könsbalans inom handledarkollektivet. Bedömargruppen ser ett utvecklat arbete med uppföljning, återkoppling och åtgärder inom perspektivet jämställdhet som önskvärt.

Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.*

Aspektområdet miljö, resurser och område visar att forskarutbildningsmiljön har de intellektuella resurser som en god forskarutbildning kräver. Avgränsningen av forskarutbildningsämnet står i samklang med samtida strömningar inom historievetenskapen. De seniora forskare som i framtiden kan engageras som handledare har en god vetenskaplig och pedagogisk kompetens och de kan i kraft av sin professionalitet och sin breda kontaktyta till samhället utanför akademien ge doktoranderna de färdigheter som krävs för att vara verksamma på såväl nationella som internationella vetenskapliga arenor och att gå in i en växelverkan med det omgivande samhället.

I nuläget finns det endast en doktorand i historia vid institutionen samt tre andra med en historisk inriktning i angränsande ämnen. Av självvärderingen framgår det att ekonomiska resurser för

Datum
2018-05-22

Reg.nr
411-00394-16

nyrekrytering av doktorander saknas, vilket gör det svårt för ämnet att nå en kritisk massa av doktorander, även med hänsyn tagen till den större tvärvetenskapliga miljön. Bedömargruppen konstaterar därför att miljön inte lever upp till kravet på goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt.

Bedömargruppens analys av aspektområdet utformning, genomförande och resultat ger vid handen att utbildningen är uppbyggd så att det finns förutsättningar för doktoranden efter genomgången utbildning att ha en tillfredställande bred kunskap om forskarutbildningsämnet, tillräckligt djupa insikter i hur historievetenskaplig forskning bedrivs och är välorienterad om historia som kunskapsform. Kursutbudet är uppbyggt för att tillsammans med avhandlingsarbetet ge doktoranderna den bredd och det djup som eftersträvas i utbildningen.

Doktoranderna tränas på olika sätt i färdigheter för att skriftligt eller muntligt presentera sin forskning. Vidare får doktoranderna frågor aktualiserade om historiens roll i den undervisning de bedriver och den seminarieverksamhet de deltar i genom den forskning som ett antal av de seniora forskarna vid miljön bedriver samt den breda kontaktytan till det omgivande samhället.

Doktoranden lär sig att planera, bedriva, slutföra och rapportera forskning inom givna tidsramar och kan utveckla en förmåga till forskningskommunikation i såväl inom- som utomvetenskapliga sammanhang. Studierna stödjer tillräckligt väl utvecklandet av intellektuell självständighet, redlighet i det vetenskapliga arbetet och kompetensen att göra hållbara forskningsetiska bedömningar.

De tre perspektiven blir beaktade i tillfredställande utsträckning. Miljön genomsyras av ambitionen att synliggöra en bredare arbetsmarknad för doktoranderna som också bedöms ha tillräckliga möjligheter att påverka sin utbildning. Vad gäller jämställdhetsperspektivet som miljön allmänt taget uppmärksammar i sin dagliga verksamhet, bör en bättre könsbalans nås inom handledargruppen.

Även aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Den uppföljning, kvalitetsutveckling och återkoppling som genomförs är integrerade element i verksamheten och en granskning gjord utgående från de olika aspektområdena och perspektiven ger vid handen att den kan ske i tillräcklig utsträckning. Ingen uppföljning av forskarutbildningen för att säkerställa hur jämställdhetsperspektivet är integrerat i utbildningen har skett, eftersom utbildningen nyss har startat.

Linnéuniversitetet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr
Linnéuniversitetet	Historia - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4029
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: <i>Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.</i></p> <p>Avgränsningen av forskarutbildningsämnet återspeglar handledarnas kompetens. Detta har lett till en mycket stor ämnesmässig bredd vilket framgår i självvärderingen. Bredden kan naturligtvis verka stimulerande men får samtidigt ämnet att framstå som splittrat eftersom varje inriktning företräds av ett fåtal personer. Historieämnet vid lärosätet är en av fem samarbetspartners i den Nationella forskarskolan i historiska studier tillsammans med Lunds universitet, Malmö universitet, Södertörns högskola och Göteborgs universitet. Detta samarbete mellan lärosäten stärker i många avseenden de olika forskningsinriktningarna inom utbildningen.</p> <p>Bedömargruppen ser en svaghet i att den allmänna studieplanen är utformad för ämnen i den kulturvetenskapliga miljön. Detta gör det oklart om ämnet historia är ett eget forskarutbildningsämne eller en inriktning inom ämnet kulturvetenskap tillsammans med arkeologi, historia med didaktisk inriktning och religionsvetenskap. För varje ämne som utbildning på forskarnivå anordnas i ska det enligt högskoleförordningen (1993:100) finnas en allmän studieplan.</p> <p>Av självvärderingen framgår det att doktorander antas efter anställningsprofiler som matchar handledarkompetensen. Att handledarna får uttrycka egna önskemål om doktorander med specifika intressen tillförsäkrar doktoranden handledare med stor sakkunskap, men samtidigt leder det till att utbildningen präglas av handledarnas personliga och mycket olika inriktningar. Detta medför även att handledarna får stort inflytande på utbildningens genomförande och uppföljning.</p>		
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: <i>Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</i></p> <p>Det är för närvarande nio personer som är engagerade som handledare. Ämnet har en mycket hög kompetens hos de fast anställda lärarna (av elva är fem professorer och fem docenter) och könsfördelningen är jämn.</p> <p>Av självvärderingen och intervjuerna framgår att varje doktorand tilldelas två handledare. Huvudhandledaren ska vara docent och ha genomgått handledarutbildning. Planering av doktorandens arbete görs i den individuella studieplanen med varierande systematik beroende på handledare och doktorand. I handledarkollegiet som bereder forskarutbildningsfrågorna ingår samtliga huvudhandledare och docenter, professorer och examinatorer vid hela institutionen för kulturvetenskaper bjuds in till att medverka. Om en doktorand begär byte av handledare ska ärendet behandlas skyndsamt. Doktorandens önskemål beaktas och beslut fattas, enligt gällande delegationsordning, av fakulteten för konst och humaniora.</p>		

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs inte systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen.

Bedömargruppen ser oklarheter i hur delegationen mellan fakulteten och ämnet ser ut och därmed handledarkollegiets roll som berednings- och beslutsorgan för kursutveckling och kvalitetssäkring i forskarutbildningen.

Varken intervjuerna eller självvärderingen kunde ge svar på hur lärosätet, fakulteten och ämnet arbetar för uppföljning och utveckling, bortsett från att lärosätet regelbundet ger kurser i pedagogik och forskarhandledning.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Forskarutbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: *Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.*

Hösten 2016 var nio doktorander aktiva i ämnet, men vid intervjutillfället var endast sex doktorander aktiva. Ingen arbetar på heltid som doktorand. Ämnet försöker anta doktorander gruppvis, för att skapa en naturlig studiemiljö. Detta är dock inte alltid möjligt av finansieringsskäl och de senaste doktoranderna antogs 2015.

Institutionen deltar i Nationella forskarskolan i historiska studier och alla doktorander ges möjlighet att delta i forskarskolans verksamhet, vilket ger en möjlighet att bredda och fördjupa lärandemiljön.

Verksamheten vid institutionen för kulturvetenskaper har av allt att döma en kvalitet och en omfattning som skapar goda förutsättningar för utbildningen. Den nationella och internationella samverkan förefaller fullt tillfredsställande. Forskarskolan har samarbetsavtal med bland annat York University och Universität Bielefeld.

Internationalisering sker enligt självvärderingen bland annat genom utbyten organiserade genom den nationella forskarskolan i historiska studier med nordiska universitet och med universiteten i York och Bielefeld. Skrivbordsutbyten har skett med Oslo universitet och Södertörns högskola. Möjligheten att delta i samarbetet med universiteten i York och Bielefeld ges likvärdig. Dessutom uppmuntras och ges doktoranderna möjlighet till en månad utomlands för att fördjupa sina kunskaper. Det finns medel avsatta för detta ändamål.

I aspekten forskarutbildningsmiljö ser bedömargruppen svagheter vad gäller doktorandernas aktivitet och närvaro i miljön. Den låga närvaron och aktiviteten kan påverka den vardagliga vetenskapliga miljön, liksom seminarieverksamheten och upprätthållandet av forskarutbildningens olika forskningsprofiler.

Forskarutbildningsmiljön följs inte systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet.

I självvärderingen och vid intervjuerna uppgavs att kvaliteten i forskarutbildningen följs upp vid den årliga revideringen av individuella studieplaner samt vid handledarkollegiets möte. I nuvarande

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

doktorandgrupp har hälften inte disputerat inom utsatt tid. Institutionen avser att införa rutiner för att doktoranderna ska slutföra sitt arbete i tid. Vilka dessa är har endast delvis framgått av självvärderingen och intervjuerna, där exempel som ökade krav på närvaro på arbetsplatsen och vid obligatoriska doktorandseminarier nämns.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.* För aspekten forskarutbildningsmiljö ser bedömargruppen dock ett utvecklingsområde beträffande doktorandernas möjlighet att genomföra utbildningen på planerad tid.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta fram att lärosätet har goda ekonomiska resurser för konferensdeltagande och arkivresor, vilket ger doktoranderna mycket goda möjligheter att främja sin utbildning genom att delta i nätverk och sprida sin forskning internationellt.

Ämnet är avgränsat i enlighet med den fast anställda personalens kompetens. Forskarmiljön framstår i allt väsentligt som tillfredsställande, men de olika inriktningarna mot i tiden och rummet vitt skilda forskningsfrågor väcker dock frågan om hur väl miljön fungerar som helhet. Som tidigare påtalat ser bedömargruppen en svaghet i att den allmänna studieplanen är utformad för ämnen i den kulturvetenskapliga miljön. Detta gör det oklart om ämnet historia är ett eget forskarutbildningsämne eller en inriktning inom ämnet kulturvetenskap tillsammans med arkeologi, historia med didaktisk inriktning och religionsvetenskap.

Handledargruppen är välmeriterad. Forskarutbildningsmiljön är integrerad i den nationella forskarskolan, vilket ger doktoranderna bredd och djup i lärandesituationen. Få doktorander har antagits och disputerat de senaste åren och nyantagningen är fortsatt liten. Institutionen håller på att vidta åtgärder för att försöka stävja denna utveckling.

De dagliga kontakterna inom forskningsmiljön framhålls här som viktiga, samtidigt som det påpekas att några av doktoranderna bor långt från Växjö och relativt sällan har tillfälle att vistas i miljön. Den sistnämnda omständigheten är naturligtvis av betydelse för forskarutbildningsämnet även i andra avseenden, såsom genomströmning och aktivitetsgrad.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.*

Forskarutbildningen innefattar 60 högskolepoäng kurser samt 180 högskolepoäng avhandlingsarbete. Av självvärderingen framgår det att doktoranderna kan använda sig av den Nationella forskarskolans kursutbud och genomföra stora delar av sin utbildning inom den. Här finns bland annat en introduktionskurs, Historiska problem (7,5 högskolepoäng). De obligatoriska kurserna är en teorikurs Teoribildning inom historisk forskning (7,5 högskolepoäng) samt en metodkurs Metoder inom historisk forskning (7,5 högskolepoäng). För doktorander med didaktisk inriktning finns det en obligatorisk kurs i didaktiska forskningsperspektiv (15 högskolepoäng). Doktorander kan delta på forskarskolans internat där de till exempel i början av sina studier kan lägga fram sitt avhandlings-PM som diskuteras

i en större miljö. Kurser, seminarier, internat och doktorandens eget avhandlingsarbete är aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse vad gäller kunskap och förståelse. Av självvärderingen framgår det att examensmålen främst ska nås genom kurser, seminarier och konferenser där den individuella studieplanen används som ett pedagogiskt verktyg.

De uppgifter om genomströmning som finns tillgängliga ligger i paritet med motsvarande för övriga landet.

Systematisk uppföljning görs inte av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen.

Vid intervjuerna framkom det att rutiner håller på att tas fram för att följa upp progressionen, bland annat med halvtidsseminarium och 80 procent-seminarium. Detta utvecklas och implementeras bland huvudhandledarna och dokumenteras i den individuella studieplanen. Institutionen har också etablerat en diskussionsgrupp bland huvudhandledarna för att diskutera och utveckla strategier inför detta. I nuläget sker dock inte en systematisk uppföljning av utbildningens utformning och genomförande. Utifrån intervjuerna framkom att arbetet med de individuella studieplanerna inte är systematiskt och att den otydliga delegationen mellan fakultet och institution, samt mellan de forskarutbildningsämnen som ingår i institutionen, gör att ansvarsfördelning för planering och uppföljning är oklar.

Aspektråde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.*

Av självvärderingen framgår det att doktoranderna erbjuds ett brett utbud av kurser och internat i regi av Nationella forskarskolan i historiska studier. För doktorander inriktade mot didaktik finns en obligatorisk kurs i didaktiska forskningsperspektiv. Doktoranderna har möjlighet att delta i och presentera texter på flera olika seminarier och på detta sätt säkerställs kunskapsformen färdighet och förmåga. Ett problem som lyfts är att många doktorander inte är närvarande i miljön och arbetar på distans. För att underlätta för dessa har en lösning varit att använda Skype. Policyn om närvaro på arbetsplatsen har även skärpts. Att bristande närvaro i miljön framstår som ett problem framgår tydligt utifrån självvärdering och intervjuer och detta, menar bedömargruppen, kan också påverka doktoranders möjligheter att utveckla färdighet och förmåga då seminarierna på lärosätet är ett viktigt led i den utvecklingen. I forskarskolans regi arrangeras både nationella och internationella temadagar där doktorander kan presentera sina texter. Doktorander har även möjlighet att vistas utomlands och bedriva forskning och utbyten, via både forskarskolan och Linnéuniversitetet.

Bedömargruppen vill betona vikten av metodkurserna för att utveckla färdighet och förmåga.

Kurserna på fakultetsnivå och inom forskarskolan är centrala för att upprätthålla den vetenskapliga

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

nivån i utbildningen. En svaghet är dock att planering och genomförande av relevanta kurser inte görs systematiskt i den individuella studieplanen för alla doktorander och att kurser också ställts in.

Av självvärderingen framgår det att doktoranderna tränas i att stödjas andras lärande genom att de ges möjlighet att undervisa på kurser på grundnivå om behov och intresse finns.

Systematisk uppföljning görs inte av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen.

Av självvärderingen framgår att den systematiska uppföljningen av doktoranders färdighet och förmåga sker genom den årliga uppföljningen av den individuella studieplanen, den teambaserade handledningen och genom att doktorandens progression dokumenteras av handledaren. Dokumentationen av progressionen är ett arbete som nyligen påbörjats. Uppföljning av utbildningens genomförande har även skett genom den doktorandbarometer som genomfördes under hösten 2016.

Utifrån självvärderingen förefaller förändringarna av de individuella studieplanernas utformning ha varit många, fram tills att nuvarande version tagits fram. Vad som framkommit under intervjuerna är dock att framställningen av nya kurser och förändringar av kursplaner inte genomförs på ett systematiskt sätt, kopplat till utvärderingar och uppföljning av individuella studieplaner. En svaghet är att det saknas en åskådlig handläggningsordning för etablerandet av nya kurser, med tydliga steg i processen och en tydlig ansvarsfördelning.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt**

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer inte genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet, och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har inte nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.*

Den interdisciplinära karaktären hos Nationella forskarskolan i historiska studier är viktig för att träna doktoranderna i att förhålla sig till olika forskningsfrågor, teorier och metoder och att reflektera kring dem och sitt eget arbete, vilket bedömargruppen ser som positivt. I intervjuerna framhålls dock att forskningsetiska perspektiv är ett utvecklingsområde för de fakultetsgemensamma kurserna.

Universitetets uppföljning av doktorandernas egna bedömningar av sitt lärande visar att de bedömer att de utvecklats till intellektuellt självständiga forskare. I intervjuerna framkom emellertid att doktoranderna tar ett oproportionerligt stort eget ansvar för sin lärandesituation, vilket bedömargruppen ser som problematiskt eftersom det inte framgår tydligt var ansvaret för det vetenskapliga innehållet i utbildningen ligger och vilka som säkerställer det.

Det är oklart från underlagen och intervjuerna hur forskarutbildningsansvariga vid institutionen och i ämnet på ett strukturerat sätt säkerställer doktorandernas progression mot att bli självständiga forskare med förmåga att göra forskningsetiska bedömningar och uppvisa vetenskaplig redlighet.

Systematisk uppföljning görs inte av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen.

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

Det saknas tydliga riktlinjer och rutiner för hur uppföljning och ändringar av individuella studieplaner görs, vilket gör att handledarna kan agera på olika sätt gentemot doktoranderna. I underlagen framgår att uppföljning av den individuella studieplanen inte görs på ett enhetligt sätt för alla doktorander. Detta gör att situationen för enskilda doktorander kan påverkas negativt och att måluppfyllelsen därför kan brista. Detta ser bedömargruppen som en brist och något som behöver åtgärdas.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget inte vara tillfredsställande.*

Vad gäller måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse sker den genom kurser, seminarier, internat och doktorandens eget avhandlingsarbete. Av självvärderingen framgår det att examensmålen främst ska nås genom kurser, seminarier och konferenser där den individuella studieplanen används som ett pedagogiskt verktyg. Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga sker genom att doktoranderna har möjlighet att delta i och presentera texter på flera olika seminarier.

Aspekten måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt bedöms inte vara tillfredsställande. Den nationella forskarskolan och ämnet har formaliserade samarbetsavtal. Dock är ett utvecklingsområde är den oklara ansvarsfördelningen mellan forskarskola och ämne, liksom vad som är forskarutbildningsansvarigs åligganden i relation till enskilda handledare och handledarkollegium i säkerställandet av tillräcklig vetenskaplig kvalitet. En brist som bedömargruppen ser handlar om att forskarutbildningsansvariga vid institutionen och i ämnet inte på ett strukturerat sätt säkerställer doktorandernas progression mot att bli självständiga forskare med förmåga att göra forskningsetiska bedömningar och uppvisa vetenskaplig redlighet.

Bedömningen är att forskarutbildningsämnet har höga ambitioner för utbildningen och dess koppling till institutionens olika forskningsprofiler gör att ämneskompetensen är god i handledningssituationen. Hur dessa ambitioner systematiskt omsätts i praktiken framgår dock inte.

Perspektiv**Arbetslivets perspektiv**

Bedömning med motivering: *Utbildningen är användbar och förbereder doktoranderna för ett föränderligt arbetsliv.*

Utbildningens bredd har gjort att den är användbar inom akademien och offentlig sektor. Erfarenheten är att anställningar inom akademien inte alltid är i historia, utan i närliggande ämnen. Möjligheterna att få anställning inom akademien bedöms som begränsade. Självvärderingen understryker att disputerade historiker har relativt goda möjligheter på arbetsmarknaden också utanför akademien, främst inom offentlig sektor. Frågor om de nydisputerades arbetsmarknad aktualiseras fortlöpande inom forskarskolan, men det är oklart om detta lett till konkreta resultat. Bedömningen är att lärosätet strävar efter att ge de nydisputerade doktorerna i historia en forskarkompetens, som kan vara till nytta inom olika delar av arbetsmarknaden.

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

Nationella forskarskolan har olika aktiviteter med tema arbetsmarknad där bland annat karriärplanering har ingått. Nationella forskarskolans alumner bjuds även återkommande in för att dela med sig av sina erfarenheter vid alumkvällar och i samband med forskarskolans internat.

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Institutionen arbetar genom forskarskolan med arbetsmarknadsfrågor, både inom akademien och utanför. Uppföljning med avseende på arbetslivets perspektiv sker genom lärosätets alumnundersökningar, doktorandbarometer och forskarskolans dialogmöten.

Sammantaget bedöms arbetslivets perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Doktoranders perspektiv

Bedömning med motivering: *Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och läroprocesser.*

Doktoranderna utövar inflytande genom att vara representerade i beredningsorgan på universitets- och institutionsnivå, också i handledarkollegiet. Doktoranderna har möjlighet att framföra synpunkter och önskemål genom doktorandrepresentationen i handledarkollegiet och i utbildningsråd för forskarnivå. Doktoranderna finns också representerade inom Nationella forskarskolan i historiska studier, däremot är platsen i utbildningsrådet för forskarnivå vakant. Doktoranderna är också representerade i alla beslutande organ och i vissa beredande kommittéer och organ på fakultetsnivå, vilket borde säkra att doktoranderna har möjlighet att påverka och föra fram sitt perspektiv. Det framgår också att en doktorand har varit aktiv i framtagandet av nya allmänna studieplaner. I handledarkollegiet deltar två doktorandrepresentanter.

Av självvärderingen framgår det att lärosätet lägger stor vikt vid doktorandernas aktiva deltagande i utbildningens utveckling, och att de även ges möjlighet att undervisa och handleda på grundnivå.

Bedömargruppen anser dock att doktoranderna tar ett oproportionerligt stort ansvar för sin egen utbildningssituation, då det bland annat saknas tydliga riktlinjer och rutiner kring hur individuella studieplaner följs upp. De bristfälliga rutinerna kring uppföljningen av individuella studieplaner kan inverka negativt på enskilda doktoranders möjligheter att utveckla utbildningen.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Det framgår i självvärderingen att det genomförs systematiska uppföljningar för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. På central nivå genomförs doktorandbarometern och inom den Nationella forskarskolan i historiska studier genomförs kontinuerligt utvärderingar. Alumnundersökningar har även genomförts som visat att nydisputerade fått arbete inom olika delar av akademien. Bedömargruppen ser dock en allvarlig brist i

att doktorander deltar i diskussioner och bedömningar av andra doktoranders studieplaner i handledarkollegiet.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.*

En jämn könsbalans verkar föreligga bland handledare, inbjudna gäster och lärare på kurserna. Genusteoretiska kurser erbjuds liksom kurser där olika aspekter av jämställdhetsfrågor diskuteras. I självvärderingen görs dock en glidning från jämställdhetsfrågor till lika villkorsfrågor. Det finns då en risk att jämställdhetsperspektivet tappas bort när många aspekter ska beaktas samtidigt.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Det framgår inte i självvärderingen om perspektivet tidigare följts upp inom forskarutbildningen i historia på ett systematiskt sätt, men det skedde i den nationella forskarskolans självvärdering 2016. Där framkom konkreta problem, som också föranlett åtgärder, men de berörde inte explicit Linnéuniversitetet. I arbetet med lika villkor, inom vilket ett jämställdhetsperspektiv finns beaktat, ska jämställdhetsindikatorer tas fram, men detta har ännu inte genomförts. Detta arbete sker på central nivå. Att systematiskt följa upp jämställdhetsarbetet inom forskarutbildningen i historia är något som bedömargruppen ser som ett utvecklingsområde.

Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredsställande.

Aspektområde: Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms inte vara tillfredsställande.*

Aspektområdet bedöms inte vara tillfredsställande vad gäller systematisk planering, uppföljning, kursutveckling och säkerställande av progressionen i doktorandernas arbete. En brist är den oklara formella ansvarsfördelningen.

Bedömargruppen ser att det saknas en tydlig handläggningsordning för etablerandet av nya kurser, Det saknas tydliga steg i processen och en tydlig ansvarsfördelning. Det saknas även tydliga riktlinjer och rutiner för uppföljning och ändringar av individuella studieplaner, vilket gör att handledarna kan agera på olika sätt gentemot doktoranderna. Detta gör att situationen för enskilda doktorander kan påverkas negativt.

En otydlig delegation mellan fakultet och institution, samt mellan de forskarutbildningsämnen som ingår i institutionen, gör att ansvarsfördelning för planering och uppföljning är oklar. Följden blir att uppföljning, åtgärder och återkoppling inte leder till att måluppfyllelsen för aspekterna

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

forskarutbildningsmiljö och personal säkerställs och inte heller på ett tydligt sätt stärker kvaliteten i någon av de tre kunskapsformerna.

Bedömargruppen ser även att strukturen med stor handledarmakt till viss del kan förklara svagheter i uppföljning och återkoppling.

Uppföljning med avseende på arbetslivets perspektiv sker genom lärosätets alumnundersökningar, doktorandbarometer och forskarskolans dialogmöten. Det genomförs systematiska uppföljningar för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen och jämställdhetsperspektivet har följt upp i den nationella forskarskolans utvärdering 2016. Bedömargruppen ser dock att ett systematiskt sätt att följa upp jämställdhetsarbetet inom forskarutbildningen i historia är något som är ett utvecklingsområde.

Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.*

Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande. För aspekten forskarutbildningsmiljö ser dock bedömargruppen ett utvecklingsbehov beträffande doktorandernas möjlighet att genomföra utbildningen på planerad tid. Bedömargruppen ser även svagheter vad gäller doktorandernas närvaro i miljön, deras i vissa fall låga aktivitet och det fåtal doktorander som fullföljer utbildningen.

Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden återspeglar handledarnas kompetens. Handedargruppen består av välmeriterade forskare. Doktorander antas efter anställningsprofiler med specifika önskemål om kompetens, för att antagna doktorander ska matcha handledarnas kompetens. Detta har lett till en mycket stor ämnesmässig bredd vilket också framgår i självvärderingen. Bredden kan naturligtvis verka stimulerande men får samtidigt ämnet att framstå som splittrat eftersom varje inriktning företräds av ett fåtal personer. Inriktningen mot i tiden och rummet vitt skilda forskningsfrågor väcker också frågan om hur väl miljön fungerar som helhet.

Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms inte vara tillfredsställande vad gäller forskarutbildningens måluppfyllelse. Ett utvecklingsbehov är den oklara ansvarsfördelningen mellan forskarskola och ämne, liksom vad som är forskarutbildningsansvarigs åligganden i relation till enskilda handledare och handledarkollegium i säkerställandet av tillräcklig vetenskaplig kvalitet. Bedömargruppen ser en brist i hur forskarutbildningsansvariga vid institutionen och i ämnet på ett strukturerat sätt säkerställer doktorandernas progression mot att bli självständiga forskare med förmåga att göra forskningsetiska bedömningar och uppvisa vetenskaplig redlighet.

Jämställdhetsperspektivet, arbetslivets perspektiv och doktoranders perspektiv bedöms vara tillfredsställande. En jämn könsbalans förefaller råda bland handledare, inbjudna gäster och lärare på kurserna. Genusteoretiska kurser erbjuds liksom kurser där olika aspekter av jämställdhetsfrågor diskuteras. Institutionen arbetar genom forskarskolan med arbetsmarknadsfrågor, både inom akademien och utanför. Doktoranderna tar ett aktivt ansvar för sin lärandesituation och är representerade i de beslutande organen.

Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms inte vara tillfredställande vad gäller systematisk planering, uppföljning, kursutveckling och säkerställande av progressionen i doktorandernas arbete. Bedömargruppen ser en brist i avsaknaden av en tydlig handläggningsordning för etablerande av nya kurser med tydliga steg i processen och en tydlig ansvarsfördelning. Bedömargruppen saknar även tydliga riktlinjer och rutiner för uppföljning och ändringar av individuella studieplaner. Ytterligare en allvarlig brist är att doktorander deltar i diskussioner och bedömningar av andra doktoranders studieplaner i handledarkollegiet.

Luleå tekniska universitet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr
Luleå tekniska universitet	Historia - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4030
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: <i>Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är inte välmotiverad och adekvat.</i></p> <p>Forskarutbildningsämnet historia vid Luleå tekniska universitet har speciella förutsättningar genom att det härstammar från ämnet teknikhistoria, med endast fyra avlagda doktorsexamina sedan 1980-talet, och är inbäddat i en större samhällsvetenskaplig omgivning. Förändringen genomfördes 2016 då forskarutbildningsämnet teknikhistoria utvecklades och historia istället inrättades. Denna förändring har föranletts av att lärosätets tidigare behov av teknikhistorisk undervisning för ingenjörstudenter allt mer övergått till behov av undervisning på lärarutbildningen. En doktorand valde då att byta ämne från teknikhistoria till historia och disputerade i historia. För tillfället finns ingen aktiv doktorand i ämnet historia. I självvärderingen behandlas teknikhistoria som en integrerad del av forskarutbildningen med historisk inriktning, men den för närvarande enda doktoranden är antagen i teknikhistoria.</p> <p>När ämnet historia ska karakteriseras som forskarutbildningsämne sägs det flera gånger ha en teknikhistorisk inriktning, exemplifierad med naturresurshantering, energi och miljö. Flera kronologiska, geografiska och ämnesmässiga avgränsningar görs utifrån framlagda doktorsavhandlingar, men eftersom endast en av dem varit inom ämnet historia inkluderar karakteristiken uppenbart även teknikhistoriska avhandlingar.</p> <p>Den förändrade ämnesinriktningen har medfört vissa uppstramade rutiner, såsom att alla forskarutbildningskurser ska ha en fastställd kursplan med uttryckta lärandemål, innehållsbeskrivning samt former för genomförande och examination. Detta var inte alltid fallet tidigare. Bedömargruppen anser att det är en avsevärd förbättring.</p> <p>I den allmänna studieplanen framgår endast att det är obligatoriskt att läsa kurser i teknik- och/ eller miljöhistoria, vetenskapliga metoder, vetenskapsteori och vetenskapligt skrivande/publicering. Inga kurspoäng anges och det är därför inte möjligt att bedöma hur stor andel av kursdelen som ges vid institutionen och hur stor andel som utgörs av kurser som ges utanför lärosätet. Detta måste utläsas ur de individuella studieplanerna. Eftersom det inte heller finns några särskilda behörighetsgrunder angivna för antagning till forskarutbildningen och följaktligen inga krav på tidigare kunskaper i historia framgår det inte av generella dokument hur mycket historia, i någon form, som en doktor i historia från lärosätet totalt har läst under sin utbildning inklusive grundutbildningen.</p> <p>Av den individuella studieplan framgår att det är huvudhandledaren som bedömer huruvida en kurs ligger inom de områden som krävs enligt den allmänna studieplanen. Det framstår för bedömargruppen som en brist att ämnet formellt sett inte är tydligare definierat.</p> <p>Av självvärderingen framkommer det att en kontinuerlig samverkan mellan forskarna inom avdelningen för samhällsvetenskap pågår. Vid intervjun framkom att denna samverkan bland annat sker genom tvärvetenskapliga forskningsprojekt men också genom ett doktorandseminarium. Ämnets forskningsinriktning har frammejslats och även justerats utifrån högskolans behov, vilket visar på</p>		

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

följsamhet och anpassningsförmåga efter institutionella förutsättningar. Samtidigt utgör historieämnet det enda humanvetenskapliga ämnet på avdelningen, vilket begränsar möjligheterna att utveckla och fördjupa ämnet i dessa dimensioner.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Personal**

Bedömning med motivering: *Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.*

Forskarutbildningsämnet historia har ett litet men kompetent och förhållandevis ungt lärarlag. Alla sju fast anställda har avlagt doktorsexamen och tre av dem har minst docentkompetens.

Könsfördelningen är jämn. Lärarnas forskningsinriktning är väl anpassad utan att begränsas till den teknikhistoriska inriktning som präglar utbildningen. Den vetenskapliga inriktningen är teknik- och miljöhistoria samt genus- och minoritetshistoria. Internrekryteringen är mycket stor. I självvärderingen framkommer att tre av de sex anställda själva har genomgått en utbildning i (teknik) historia vid lärosätet. Till miljön har ytterligare fyra personer rekryterats: två lektorer, en professor och en gästprofessor.

Forskarutbildningsämnet historia följer universitetets allmänna krav på att huvudhandledare ska vara minst docentkompetent för att på så sätt eftersträva hög kvalitet i handledningen.

Med nuvarande lärarlag har forskarutbildningsämnet kapacitet att utöka antalet doktorander, vilket är bra, liksom att handledare vid behov anlitas från andra lärosäten och även från miljöer utanför akademien. Inte minst det senare är värdefullt, både för att stärka banden mellan lärosätet och omgivande samhälle och för att bredda doktorandens karriärtankar.

Givet de institutionella förutsättningarna förefaller forskarutbildningsämnet i historia ha god kompetens inom personalgruppen. Detta har betydelse både för ämnets framtida ställning och för personalens karriärutveckling. Det framhålls att personalen varit framgångsrik i att erhålla externa forskningsmedel.

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Av självvärderingen framgår att lärarlagets kompetens regelbundet utvärderas av universitetsledningen och att lärarna erbjuds pedagogisk fortbildning.

Doktorandens medarbetarsamtal sker med avdelningschefen, som inte är huvudhandledare, vilket är välbetänkt. Lärosätet har allmänna riktlinjer för byte av handledare och kompetensutvecklingsbehoven bevakas av ämnesansvarig. Lärarnas kompetensutveckling diskuteras på medarbetarsamtalen. Det finns interna krav på att handledare också forskar, vilket bidrar till kompetensutveckling för handledare. Erhållna externa forskningsmedel har inneburit varierande andel forskning i tjänsten.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Aspekt: Forskarutbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå skulle kunna bedrivas på en hög vetenskaplig nivå men goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt saknas. Relevant samverkan sker inte med det omgivande samhället vare sig nationellt eller internationellt.*

Avdelningen för samhällsvetenskap är flervetenskaplig, och förutom historia finns det tre andra forskarutbildningsämnen: nationalekonomi, rättsvetenskap och statsvetenskap. Det finns ett relativt stort antal kvalificerade forskare. Inom historia finns två professorer, en gästprofessor, tre lektorer, en forskare och en gästforskare som disputerat. Av självvärderingen framkommer att forskarutbildningsmiljön har en hög akademisk kompetens och tämligen omfattande samarbeten med andra akademiska miljöer i Sverige och utlandet. Många av exemplen avser dock förhållanden för ämnets disputerade personal medan situationen för doktoranderna framstår som mer passiv. Det framgår av självvärderingen att avdelningen erbjuder en tvärvetenskaplig seminarier serie där främst forskare från andra lärosäten presenterar forskningsresultat.

I den större miljön har doktoranderna egna arbetsseminarier, vilka kan ge upp till fyra av sammanlagt 240 högskolepoäng. Historieämnets interna seminarier serie är också ett forum där doktoranderna kan lägga fram texter. Opponent är senior forskare som inte är handledare.

Av självvärderingen framgår att doktoranderna uppmuntras att åka på minst en internationell eller nationell konferens varje år. Det exempel som lyfts fram är en tidigare doktorand som lagt fram två avhandlingsavsnitt i Umeå och framträtt vid två internationella workshops vid samma lärosäte samt vid en internationell konferens i Luleå. Bedömargruppen ser det som lovvärt att utländska forskare bjuds in till den egna miljön. Även om personliga möten med andra forskare än det egna lärosätets är betydelsefulla, menar emellertid bedömargruppen att det också har stor betydelse för den personliga utvecklingen att faktiskt vistas i en annan akademisk omgivning än hemmiljön.

Sammantaget framstår det som om forskarutbildningsämnet historia i dessa stycken har en hel del goda intentioner som inte fullt ut motsvaras av genomförda aktiviteter.

Miljön är större än ämnet historia, som är samorganiserat med nationalekonomi, rättsvetenskap och statsvetenskap. Historia (och även teknikhistoria) räknas emellertid i en svensk kontext till de humanvetenskapliga ämnena med särskilda metoder, teorier och kunskapsanspråk. Av självvärderingen och intervjuerna framgår att det krävs ett substantiellt tillskott av doktorander för att miljön ska inneha en kritisk massa av doktorander som en fullödig doktorandutbildning förutsätter. Målet att bedriva en forskarutbildning i historia med endast en till tre doktorander åt gången är möjligt att ifrågasätta ur ett kvalitetsperspektiv, särskilt med tanke på att den lilla miljön inte kompenseras av en större miljö inom humaniora vid lärosätet. Vid intervjuerna framkom det att skälet till att ha en sådan begränsad verksamhet är att försörja det egna lärosätet med disputerad personal.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts inte i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker inte till relevanta intressenter.

Kvalitets- och utvärderingsarbetet sker på övergripande nivå och drivs av fakulteten och/eller rektorsämbetet. Under intervjuerna framkom att en stor del av uppföljningen av forskarutbildningsmiljön sker i arbetet med de individuella studieplanerna som uppdateras två gånger

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

per år. Underlaget ger dock inte någon inblick i hur eventuella påpekanden i samband med uppföljning tillgodogörs i den löpande verksamheten.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms inte vara tillfredsställande.*

Det finns en god forskningskompetens bland lärarna och en forskningsmiljö som kan bära en utbildning på forskarnivå. Omfattningen på utbildningen är dock för liten. Endast tre doktorsexamina har utfärdats i teknikhistoria och endast en i historia. För närvarande finns det inte någon aktiv doktorand i historia.

Målet att bedriva en forskarutbildning i historia med endast en till tre doktorander åt gången är i ljuset av humanioras omfattning vid lärosätet möjligt att ifrågasätta ur ett kvalitetsperspektiv. Trovärdiga strategier för att bygga upp en forskarutbildning med större volymer saknas.

I ljuset av att utbildningen i teknikhistoria tidigare har varit mycket begränsad till omfånget är det problematiskt att endast sätta förhoppningar till externa medel. Vid intervjuerna framkom att det på både avdelnings- och fakultetsnivå finns en strävan efter att utöka fakultetsmedlen till forskargruppen och att det för närvarande pågår en översyn. Dessa medel skulle emellertid inte kunna finansiera forskarutbildningen.

Sammanfattningsvis är utbildningen mycket begränsad i sin omfattning, miljön är liten och ämnet historia det enda inom humaniora på lärosätet. Det strategiska tänkandet framstår som outvecklat.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer inte genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet eller för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.*

Av självvärderingen framkommer att progressionen är tänkt att säkerställas genom aktivt deltagande i forskningsseminarier samt genom handledares bedömning. Eftersom det inte framgår hur många poäng de obligatoriska kurserna innehåller och de är i övrigt odefinierade finns det emellertid inte någon genomtänkt progression i kursutbudet. Forskningsseminarierna framställs som formella kontrollstationer snarare än som en fortlöpande del av en arbetsprocess. Detsamma gäller handledningen, vilken enligt självvärderingen fungerar som lärmoment där doktoranden får ta del av handledargruppens kompetens och inte som en dynamisk relation. Både mittseminarium och slutseminarium sker med extern opponenter innan avhandlingen släpps upp för disputation, men tredjeläsare saknas.

Allt sammantaget antyder en situation där doktoranden framstår som starkt beroende av och tämligen passiv i förhållande till handledare och andra seniora forskare.

Av självvärderingen framgår att doktoranden förväntas genomgå cirka tio kurser under utbildningens gång. En stor formell kursbörda kan innebära att det inte finns adekvat kompetens inom det relativt

begränsade lärarkollegiet. Detta kompenseras genom att underlätta för doktoranden att delta i kurser vid andra lärosäten. En sådan lösning har många positiva fördelar så länge den låter sig förenas med doktorandens sociala och ekonomiska situation. Vid intervjuerna framkom att det frigörs medel för resor och att det försiggår ett aktivt arbete för att lösa frågan om externa kurser för den individuella doktoranden. Bedömargruppen anser det vara en brist att använda externt kursläsande som generell metod för att säkerställa erforderlig bredd i utbildningen.

Lärosätet kommer i framtiden se till att alla forskarutbildningskurser som ges internt också har aktuella kursplaner. Bedömargruppen anser att det är en god ambition.

De uppgifter om genomströmning som finns tillgängliga ligger i paritet med motsvarande för övriga landet, och föranleder därför inga särskilda frågor utöver hur de generellt arbetar för att doktorander ska slutföra sina utbildningar inom stipulerad tid.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts inte i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker inte till relevanta intressenter.

Uppföljning sker på basis av den specifika doktorandens utbildning och progression snarare än av hela utbildningens. Doktorandens måluppfyllelse mäts genom den individuella studieplanen, genom progressionen i utbildningen (bland annat vid seminarierna) och genom uppföljning av disputationen.

Den långsiktiga kvalitetsutvecklingen borde emellertid också vara beroende av doktorandernas egna synpunkter och återkopplingar, men det nämns inget sammanhang där dessa specifikt tas till vara. Vid intervjuerna lyfte lärosätet flera gånger fram den pragmatism som en liten miljö måste verka genom. Detta gäller även uppföljning. Bedömargruppen uppskattar lärarnas goda intentioner men anser att formerna för uppföljning ter sig alltför improviserade för att verkligen säkerställa fortlöpande kvalitetsutveckling.

Vetenskapligt ansvar för forskarutbildningen ligger på ämnesansvarig, medan det administrativa ansvaret, däribland de individuella studieplanerna, ligger på institutionens utbildningsledare på forskarnivå. Det är prefekten som fastställer de individuella studieplanerna. Den allmänna studieplanen fastställs av fakultetsnämnden.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer inte genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar inte förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.*

Av självvärderingen framgår det att målen nås genom kurser, avhandlingsarbete och konferenspresentationer. När det gäller kunskapsformen färdighet och förmåga betonas inledningsvis förtrogenhet i teori och metod, därefter kritisk och analytisk förmåga samt kommunikativa färdigheter.

I anslutning till detta redogörs för kurser i vetenskapsteori, vetenskapliga metoder och vetenskapligt skrivande som ges centralt på lärosätet. Dessa kurser kompletteras med ämnesspecifika kurser där teorier och metoder ingår som doktoranden kan tillämpa i sin egen forskning. Som berörts ovan reser detta emellertid frågan om hur den bredare kompetensen inom forskarutbildningsämnet och inte specifikt avhandlingsämnet tränas och hur denna bredare färdighet och förmåga inom just historia säkerställs.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts inte vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker inte till relevanta intressenter.

Självvärderingen anger metoder för att säkerställa utbildningens kvalitet och doktorandernas måluppfyllelse. Om en doktorand inte uppfyller lärandemålen ska detta identifieras av handledaren och dokumenteras i den individuella studieplanen. Åtgärder sätts in allt efter vad situationen kräver. Som exempel nämns extra seminarietillfällen eller extra kurser i vetenskaplig metod. Bedömaregruppen anser att ett tydliggörande av handledarens åtaganden, utöver kontrollfunktionen, i det fall doktoranden inte når lärandemålen vore värdefullt. Det är svårt att fånga systematiken i uppföljningen och huruvida den omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling då utbildningen är så begränsad i sin omfattning. Mycket av arbetet sker på individnivå och det är inte möjligt att följa hur resultaten av uppföljningar omsätts i kvalitetsutvecklande åtgärder på en övergripande nivå inom utbildningen, liksom hur återkoppling sker till relevanta intressenter.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer inte genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet, och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har inte nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.*

När det gäller kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt framkommer det i självvärderingen att moment i de generella kurserna behandlar etikfrågor. För specifika forskningsetiska frågor finns också särskild lokal kompetens i etiska frågor i handledargruppen. I självvärderingen anges också att etiska frågeställningar även tränas i seminariediskussioner. Målet är att doktoranden ska kunna göra avvägningar mellan forskningens nytta och eventuella risker.

När det gäller insikter i den egna rollen som forskare och forskningens möjligheter och begränsningar, så examineras dessa genom kurser. Det framgår dock inte av självvärderingen eller vid intervjuerna hur detta sker i praktiken eftersom kurserna är otydligt definierade och deras inbördes relation och önskade progression inte diskuteras i underlaget. Utbildningens begränsade omfattning påverkar även doktorandens möjlighet att nå måluppfyllelsen för kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt och de facto träna sig i att göra avvägningar mellan forskningens nytta och eventuella risker. Detta reser även frågan om hur den bredare kompetensen inom forskarutbildningsämnet och inte specifikt avhandlingsämnet tränas och hur denna bredare färdighet inom just ämnet historia säkerställs.

Bedömargruppen anser att ett tydliggörande av handledarens åtaganden, utöver kontrollfunktionen, i det fall doktoranden inte når lärandemålen vore värdefullt. Bedömningen försvåras också av att ämnet för närvarande inte har någon doktorand och att underlagen endast berör en doktorand i teknikhistoria.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts inte vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker inte till relevanta intressenter.

Lärosätet hänvisar i självvärderingen till den individuella studieplanen och att denna används som ett instrument för uppföljning. I samband med att den revideras diskuterar handledare och doktorand hur arbetet fortskrider, och doktoranden kan där och vid seminarier visa sin självständighet och förmåga till reflektion. Bedömargruppen finner inte att de konkreta åtgärder som nämns är adekvata. En tydligare handlingsplan, förutom den kontrollfunktion som den individuella studieplanen har, och en konkretisering av handledarens ansvar hade varit värdefull. Hur eventuella resultat av uppföljningen omsätts i åtgärder framkommer inte av underlagen och inte heller hur återkoppling sker till relevanta intressenter.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat

Bedömning med motivering: *Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget inte vara tillfredsställande.*

Det finns brister i utbildningens utformning och genomförande när det gäller kurser och seminarieventilering. Kurserna är otydligt definierade och deras inbördes relation och önskade progression diskuteras inte i underlaget. Utbildningens begränsade omfattning påverkar också doktorandens möjlighet att nå måluppfyllelsen för de tre kunskapsformerna och de facto träna sin intellektuella självständighet. Som berörts ovan reser detta även frågan om hur den bredare kompetensen inom forskarutbildningsämnet och inte specifikt avhandlingsämnet tränas och hur denna bredare färdighet och förmåga inom just historia säkerställs.

Det framgår inte av självvärderingen eller vid intervjuerna hur lärosätet arbetar specifikt med måluppfyllelse av någon av de tre kunskapsformerna i högskoleförordningen. Bedömargruppen anser att ett tydliggörande av handledarens åtaganden, utöver kontrollfunktionen, i det fall doktoranden inte når lärandemålen vore värdefullt. Bedömningen försvåras också av att ämnet för närvarande inte har någon doktorand och att underlagen endast berör en doktorand i teknikhistoria.

Perspektiv

Arbetslivets perspektiv

Bedömning med motivering: *Utbildningen är användbar och förbereder doktorander för ett föränderligt arbetsliv.*

Av självvärderingen framgår det att utbildningen framförallt är inriktad mot ett framtida yrkesliv inom akademien, men även inom exempelvis utbildnings- och kultursektorn samt privat och offentlig förvaltning. Bland yrkesförberedande inslag anges möjlighet till undervisning på grundnivå, högskolepedagogisk fortbildning samt medverkan i författandet av projektansökningar. Alla dessa

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

aktiviteter är väl anpassade för en akademisk yrkeskarriär, men mindre så till de övriga avnämare som nämns. Det framgår inte heller av underlaget i vilken utsträckning doktorander verkligen ges möjlighet att undervisa. Däremot har lärosätet ett Career Centre som erbjuder aktiviteter och övningar anpassade för en arbetsmarknad utanför akademien.

Av självvärderingen framgår att historieämnets lärare har varit framgångsrika med att erhålla externa forskningsmedel. Att idéer och ansökningar förbereds i en kollektiv arbetsprocess kan ha bidragit positivt till detta. Förmågan att skriva framgångsrika ansökningar är viktig för blivande forskare. Doktorander är välkomna att delta i förberedande workshops. Alla de tre doktorer som disputerat i teknikhistoria har en akademisk karriär vid lärosätet. Vid intervjuerna framkom att ett starkt skäl för lärosätet att bedriva forskarutbildning i historia är att tillgodose behovet av lärare på lärarutbildningen.

Att all den forskning som bedrivs vid ämnet historia är externfinansierad sägs ge projekten en tillämpad prägel och doktoranderna får erfarenheter av att diskutera forskningsresultat med avnämare utanför akademien. Mot det kan invändas att enbart finansieringsformen inte garanterar en sådan effekt. Det förutsätter också en dynamisk relation med ömsesidigt givande och tagande mellan finansiär och forskare, alternativt med samhälleliga avnämare för forskningen. För att bli verkligt fruktbar måste hänsyn i lika mån tas till forskningens behov och förutsättningar som till de externa parterna.

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Bedömargruppen anser att systematisk uppföljning sker genom arbetet med de individuella studieplanerna. Av självvärderingen framkommer dock att synpunkter från ämnets alumner från teknikhistoria och historia kommer att användas som kvalitetssäkring och utveckling av forskarutbildningen i historia. Eftersom flertalet alumner är samma personer som redan har ansvar för forskarutbildningen är det svårt att se hur en sådan process ska kunna ytterligare bidra till kvalitetssäkring och utveckling. Bedömargruppen förutsätter att de vid ämnet verksamma handledarna redan använder denna erfarenhet i sitt arbete med utbildningen.

Sammantaget bedöms arbetslivets perspektiv vara tillfredställande.

Perspektiv

Doktoranders perspektiv

Bedömning med motivering: *Utbildningen verkar inte för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och lärprocesser.*

Som påpekats tidigare, framgår det av självvärderingen att doktoranderna har en passiv lärprocess. Lärares och handledares kompetens framhålls som en resurs för doktoranden, men det är inte tydligt huruvida ett ömsesidigt utbyte sker. Av självvärderingen framkommer det att doktoranderna får återkoppling från handledarna, men inte hur doktoranden kan framföra sina synpunkter rörande generella förbättringar av undervisningen.

Det framkommer vidare att doktoranderna har sina kontor på samma plats som lärarpersonalen. Bedömargruppen menar att detta är värdefullt för den professionella socialiseringen. Det är även

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

positivt att det erbjuds gemensamma både professionella och sociala aktiviteter för alla doktorander inom avdelningen. Socialisering i lärarlaget är en viktig del i doktorandens professionaliseringsprocess och en tydlig förankring i ett doktorandkollektiv är viktig ur ett doktorandfackligt perspektiv. Det senare kan också ha betydelse för att utveckla doktoranden till en fritt arbetande forskare som står självständig i förhållande till handledaren.

Det är positivt att det finns samröre mellan avdelningens doktorander. På så sätt verkar personalen ha vinnlagt sig om att skapa förutsättningar för doktoranders samarbete och inflytande i miljön. Det tycks dock inte finnas någon organiserad grupp för doktoranders påverkan bortsett från den centrala doktorandsektionen vid universitetet, utan doktoranderna hänvisas till doktorandombudsmännen. Det vore positivt dels om doktoranderna vid avdelningen kunde organiseras till ett råd med påverkansmöjligheter, dels om doktoranderna i historieämnet kunde knytas till andra doktorander inom samma forskningsämne vid andra lärosäten.

Utbildningen följs inte systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen.

Bedömargruppen är dock medveten om att systematisk uppföljning blir problematisk i en så liten forskningsmiljö. Det är svårt att vara systematisk när omfattningen av en verksamhet är så begränsad.

Vid intervjuerna framkom det många fördelar som följer med en liten och tät akademisk miljö. Bedömargruppen menar emellertid att det krävs större medvetenhet och en reflektion kring de svårigheter en liten miljö samtidigt innebär. Att historia är ett så litet forskarutbildningsämne sätter doktoranden i en utsatt position. Detta ställer höga krav på en välfungerande övergripande struktur som tillvaratar doktorandernas intressen och förutsätter att doktorandkollektivet kan användas som en gemenskap som sträcker sig bortom det enskilda forskningsämnet.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv inte vara tillfredsställande.

Perspektiv

Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.*

Av självvärderingen framgår det att interna utbildningar och kvalitetssäkringsaktiviteter bidrar till att säkerställa att jämställdhetsperspektivet beaktas i utbildningen.

I ämnet historia tas frågor om jämställdhet och likabehandling upp i arbetet med kompetensförsörjningsplanen varje år. Såväl män som kvinnor ska vara representerade i betygsnämnd vid disputation. Doktorander ska alltid ha både en kvinnlig och en manlig handledare. Det finns historiker som fokuserar på genusperspektiv i forskningen. Ämnesgruppen har tre disputerade kvinnor och fyra män.

Det finns inte någon egen jämställdhetsplan i historia, men som helhet har universitetet goda strategier när det gäller att arbeta med jämställdhetsfrågor.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Genom att tillämpa lärosätets centralt utarbetade regelverk inom forskarutbildningsämnet historia finns både en medvetenhet om och en strategi för hur arbetet med jämställdhetsfrågor ska ske. Resultatet är avläsbart i en jämn könsfördelning bland ämnets personal. I gengäld kan enstaka personalförändringar slå hårt mot en så pass liten miljö som det här är fråga om.

Lärosätet kommer att under 2017 se över forskarutbildningskurserna med avseende på innehåll och litteratur, bland annat utifrån ett genusperspektiv. Det står emellertid inte klart om detta gäller de specifika fördjupningskurserna i historia eller de generella kurserna som ges för alla lärosätets doktorander.

Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredsställande.

Aspektråde: Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Sammanvägd bedömning av aspektrådet uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Aspektrådet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms inte vara tillfredsställande.*

Uppföljningen av utbildningens utformning och genomförande sker inte systematiskt emedan den begränsade omfattningen i praktiken omöjliggör systematisk uppföljning. Detta gäller återkoppling i än högre grad. Att en så stor del av kurserna i utbildningen ges av andra lärosäten innebär också att även om återkoppling sker, så kan kurserna bara ändras i begränsad omfattning. Resultatet blir istället att doktoranderna väljer en annan kurs, vilket illustrerar ett problem med kvalitetsutvecklingen i en utbildning där det inte finns egen kontroll över centrala delar.

Av självvärderingen framgår att lärarlagets kompetens regelbundet utvärderas av universitetsledningen och att lärarna erbjuds pedagogisk fortbildning. Uppföljningen av forskarutbildningsmiljön sker på en övergripande nivå och drivs av fakulteten och/eller rektorsämbetet liksom i arbetet med de individuella studieplanerna som uppdateras två gånger per år. Hur åtgärder och återkopplingar sker i samband med uppföljningen tydliggörs inte.

Uppföljningen av utbildningens utformning, genomförande och resultat sker på basis av den specifika doktorandens utbildning och progression snarare än av hela utbildningens. Doktorandens måluppfyllelse mäts genom den individuella studieplanen, genom progressionen i utbildningen (bland annat vid seminarierna) och genom uppföljning av disputationen. Den långsiktiga kvalitetsutvecklingen borde emellertid också vara beroende av doktorandernas egna synpunkter och återkopplingar, men det nämns inget sammanhang där dessa specifikt tas till vara. En stor del av uppföljningen av utbildningen sker i arbetet med de individuella studieplanerna, men underlaget ger dock inte någon inblick i hur eventuella påpekanden i samband med uppföljning tillgodogörs och hur resultaten av uppföljningen omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling, samt hur återkoppling till berörda parter sker.

Uppföljningen av arbetslivets perspektiv sker i arbetet med de individuella studieplanerna och synpunkter från ämnets alumner från teknikhistoria och historia kommer att användas som

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

kvalitetssäkring och utveckling av forskarutbildningen i historia. Doktorandernas perspektiv följs inte upp systematiskt, men bedömaregruppen är medveten om att systematisk uppföljning blir problematisk i en så liten forskningsmiljö. Det är svårt att vara systematisk när omfattningen av en verksamhet är så begränsad.

Jämställdhetsperspektivet följs systematiskt upp genom att ämnet tillämpar lärosätets centralt utarbetade regelverk inom forskarutbildningsämnet historia. På så vis finns både en medvetenhet om och en strategi för hur arbetet med jämställdhetsfrågor ska drivas inom forskarutbildningen vilket bedömaregruppen ser som positivt.

Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.*

Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget inte vara tillfredställande.

Ämnet historia i forskarutbildningen vid Luleå tekniska universitet är otillräckligt definierat då det inte tydligt framgår, vare sig i fråga om kursutbud eller utifrån doktorandens tidigare studier, hur mycket historia en doktorand på lärosätet tillgodogjort sig då hen avslutar sin utbildning. Övergången från teknikhistoria till historia är ämnesmässigt oklar. Forskarutbildningen har en väl meriterad och kompetent grupp lärare och handledare. Men miljön för utbildningen är för liten med endast en eller ett par doktorander åt gången, särskilt i ljuset av humanioras position på avdelningen. För närvarande finns ingen doktorand i ämnet historia vid lärosätet.

Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget inte vara tillfredställande. Bedömaregruppen ser brister i utbildningen när det gäller högskoleförordningens alla tre kunskapsformer. En brist är avsaknaden av tydligt definierade kurser med inbördes progression. En stor del av de kurser som läses ges inte specifikt för doktoranderna i historia utan för lärosätets eller avdelningens alla doktorander, vilket innebär att en särskild träning i historia eller humaniora inte ges. Flera kurser ges av andra lärosäten, vilket är en pragmatisk lösning, men också en illustration av det grundläggande problemet med omfattningen på utbildningen. Arbetet med avhandlingen sker i nära dialog med handledare, men tillgången till historievetenskapliga seminarier där doktoranden kan träna sig disciplinärt är begränsad.

Doktoranderna får tillräcklig träning inför ett föränderligt arbetsliv. Det finns centrala organ på lärosätet för karriärplanering.

Doktorandperspektivet blir dock inte beaktat i tillräckligt hög grad. Doktoranderna har begränsat inflytande när det gäller utbildningens utformning genom de relativt svaga strukturerna för återkoppling. Delvis hänger detta samman med utbildningens omfattning. Det finns däremot ett medvetet arbete med jämställdhetsfrågor.

Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget inte vara tillfredsställande. Uppföljningen av utbildningens utformning och genomförande sker inte systematiskt emedan den begränsade omfattningen i praktiken omöjliggör systematisk uppföljning. Detta gäller återkoppling i än högre grad. Att en så stor del av kurserna i utbildningen ges av andra lärosäten innebär också att även om återkoppling sker, så kan kurserna bara ändras i begränsad omfattning.

Resultatet blir istället att doktoranderna väljer en annan kurs, vilket illustrerar ett problem med kvalitetsutvecklingen i en utbildning där det inte finns egen kontroll över centrala delar.

Bedömaregruppen menar att det i huvudsak är utbildningens begränsade omfattning, dess avsaknad av en kritisk massa som får konsekvenser i form av de brister som här påpekas. En större miljö och doktorandgrupp skulle både möjliggöra och kräva ett systematiskt arbete med kursutbud och uppföljning. Trovärdiga strategier för att bygga upp en större utbildning saknas emellertid.

Lunds universitet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr
Lunds universitet	Historia - doktorsexamen	A-2016-10-4031
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: <i>Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.</i></p> <p>Forskarutbildningsämnet historia är vid lärosätet placerad vid Historiska institutionen, som även inrymmer ämnet "Mänskliga rättigheter". Lärosätet utgår från en vid definition av historia som studiet av människan i samhället ur ett tidsperspektiv. I självvärderingen framhävs forskarutbildningsämnets koppling till en historievetenskaplig tradition med förankring i det svenska och internationella vetenskapssamhället.</p> <p>Sedan år 2000 är lärosätet värd för den Nationella forskarskolan i historiska studier, ett samarbetsprojekt mellan Lunds universitet, Göteborgs universitet, Linnéuniversitetet, Malmö universitet och Södertörns högskola. De 19 doktoranderna vid lärosätet är antingen finansierade av fakulteten (sju personer) eller forskarskolan (tolv personer), men alla deltar på lika villkor i utbildningen.</p>		
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: <i>Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</i></p> <p>Av självvärderingen framgår att lärosätet har tio professorer och fyra docenter (nio män, fem kvinnor) att tillgå som huvudhandledare samt ett tiotal lektorer som biträdande handledare. Samarbetet inom den nationella forskarskolan innebär även tillgång till handledare vid de andra medverkande lärosätena. På listan över aktiva handledare höstterminen 2016 finns 29 personer, hälften anställda i Lund, hälften vid andra lärosäten vilket ger 1 till 5 doktorander per handledare. Sammantaget finns en heltäckande kronologisk och ämnesmässig bredd, från antiken till nutid, politisk-, social-, och kulturhistoria, såväl nationellt som internationellt. Vidare finns kompetens i historiedidaktik, samt kunskaps- och mediehistoria. Inom den nationella forskarskolan finns därutöver cirka 50 forskare som bidrar som lärare vid kurser och tillfälliga handledaruppdrag. Sammantaget finns inom ramen för forskarutbildningen vid lärosätet således en synnerligen stark ämnesmässig och vetenskaplig kompetens. Av självvärderingen framgår att en doktorand som vill byta handledare kontaktar prefekt eller studierektor för forskarutbildningen.</p> <p><i>Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.</i></p> <p>Uppföljning och utveckling av handledares och lärares kompetens sker inom handledarkollegiet via tre till fyra handledarmöten per termin, men också via regelbundna internat med forskarskolan, kursutvärderingar, utvecklingssamtal med både handledare och doktorander samt avslutningssamtal med nydisputerade. En doktorandrepresentant deltar i handledarkollegiets möten. Inom ramen för</p>		

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

nationella forskarskolan genomfördes en självvärdering år 2016. Av dokumentationen framgår att det i denna självvärdering uttrycktes ett behov av att integrera de biträdande handledarna mer i samarbetet i forskarskolan och att detta nu åtgärdats. Detta visar att resultaten av uppföljning vid behov omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och att återkoppling sker till relevanta intressenter.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Forskarutbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: *Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.*

Av självvärderingen och tabellbilagan framgår det att lärosätet utgör en mycket stark forskningsmiljö. Där bedrivs en omfattande historisk forskning, både inom ordinarie tjänster och via externa anslag. Handledarna och lärarna har möjligheter att forska: professorer har 40 procent av tjänstgöringstiden och lektorer med docentkompetens har 25 procent fakultetsfinansierad forskningstid i tjänsten. Under 2016 pågick 31 externfinansierade forskningsprojekt. När universitetet genomförde en extern utvärdering av forskningens kvalitet under 2014 fick historieämnet högsta betyg.

Den nationella forskarskolan samarbetar i ett internationellt nätverk med University of York och Universität Bielefeld som innebär att doktoranderna kan vistas vid dessa universitet under en tid av utbildningen och att doktorander från de internationella universiteten besöker lärosätet regelbundet. Lärosätet tar vidare varje år emot ett antal internationella forskare som arbetar där från några veckor till ett par månader. Ar 2016 handlade det om tio olika forskare.

Vid lärosätet finns ett högre seminarium med möten en till två gånger per vecka där doktoranderna ventilerar sina avhandlingsavsnitt och gästforskare presenterar aktuell forskning. Även övergripande tematiska ämnen diskuteras vid seminariet. Vid sidan av det allmänna högre seminariet finns sex tematiska specialseminarier som träffas två till fyra gånger per termin med inriktningar mot religion, historiografi, globalhistoria, förmodernitet och Foucault, där doktorander inbjuds att aktivt delta. Seminariemiljoerna ar därmed väl tillgodosedda men kan konkurrera om deltagande från både doktorander och forskare.

Bedömargruppen vill lyfta fram ett orosmoln utifrån självvärderingen: antagningen av nya doktorander, både med fakultetsmedel och inom den nationella forskarskolan, tycks minska och detta kan resultera i att den kritiska massan inom ämnets forskarutbildning kan urholkas framöver.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Av självvärderingen framgår det att uppföljning sker via diskussioner i institutionsstyrelsen och handledarkollegiet. Även utvecklingssamtal och avslutande samtal med nydisputerade används som kvalitetsutvecklande åtgärder. Forskarskolans verksamhet och alla kurser utvärderas regelbundet. Doktorander ar väl representerade i kvalitetsutvecklingen.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område

Bedömning med motivering: *Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Sammantaget erbjuder lärosätet en synnerligen gedigen forskarutbildningsmiljö i historia. Med den omfattande egna verksamheten vid lärosätet samt det internationella nätverket med aktivt utbyte mellan lärosäten ges doktoranderna mycket goda kvalitativa förutsättningar till en både bred och djup historievetenskaplig utbildningsmiljö. Bedömargruppen vill särskilt lyfta fram avslutningssamtalet med nydisputerade som bra kutym som bidrar till utbildningens kvalitetsutveckling. Forskarskolans internatverksamhet, seminarieverksamheten på institutionen och internationella kontakter i form av doktorandkonferenser är väl etablerade och erbjuder en synnerligen bra miljö för forskarutbildning av hög kvalitet. Bedömargruppen vill lyfta fram ett orosmoln utifrån självvärderingen: antagningen av nya doktorander, både med fakultetsmedel och inom den nationella forskarskolan, tycks minska och detta kan resultera i att den kritiska massan inom ämnets forskarutbildning kan urholkas framöver.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.*

Forskarutbildningen innefattar 60 högskolepoäng kurser samt 180 högskolepoäng avhandlingsarbete. Bred kunskap och förståelse säkerställs via kurserna och seminarieverksamheten. Obligatoriska kurser är en introduktionskurs, en metodkurs och en teorikurs; därtill sägs nästan alla doktorander välja en kurs om historiska problem från forskarskolans kursutbud. Det högre seminariet är centralt i utbildningen och där tränas doktoranderna i att dels diskutera egna texter, dels läsa och kommentera andra doktoranders eller seniora forskares avsnitt. Inom den nationella forskarskolan finns också ett antal internat där doktoranderna arbetar med både sina egna och andras texter. Av självvärderingen framgår att doktorandens texter även diskuteras av internationella gäster minst en gång under utbildningstiden, vilket visar att lärosätet beaktar internationalisering av utbildningen.

De uppgifter om genomströmning som finns tillgängliga ligger i paritet med motsvarande för övriga landet, och föranleder därför inga särskilda frågor.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Granskningar av texter på högre seminariet och på nationella forskarskolans internat, användningen av gästforskare på seminariet, obligatoriska slutseminarier och disputationen utgör en process där utbildningens genomförande följs upp för de enskilda doktorandernas del. Doktorandernas representant deltar i handledarkollegiets möten. Nationella forskarskolan utvärderar sin verksamhet och rapporterar sedan till alla deltagare.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.*

Aktuella handledare och doktoranden planerar tillsammans doktorandens forskarutbildning termin för termin, vilket skrivs ner och följs upp i den individuella studieplanen. Av självvärderingen framgår det att doktoranden tränas i att både lägga upp tidsplaner och att följa dem. I de fall där planering tidsmässigt inte följs behandlas detta vid samtal med handledare och ibland även med studierektor för forskarutbildningen. Bedömargruppen understryker att en väl använd individuell studieplan utgör ett gott verktyg för doktoranden att inom givna tidsramar fullfölja sin forskarutbildning.

När det gäller lärandemålet om att tränas i att kunna presentera och diskutera forskning i dialog med både det nationella och internationella vetenskapssamhället, uppmuntras doktoranderna att delta i internationella konferenser. Vidare framkommer att lärosätets internationella samarbeten säkerställer att doktoranderna kontinuerligt övas i att presentera och diskutera sin forskning både på svenska och engelska i dialog med andra doktorander och seniora forskare. Det årliga internatet med York och Bielefeld tjänar detta syfte berömvärt. Allokeringen av medel till internationella konferenser och språkgranskning bidrar också tydligt till doktorandernas meritering. Även inslag där internationella gästforskare möter doktoranderna i särskilda workshops och där doktorandernas texter står i centrum förekommer. Några av de obligatoriska och gemensamma kurserna är utformade som internatkurser där doktoranderna får möjligheter att presentera och diskutera centrala texter för historieämnet. Förutom de obligatoriska kurserna finns ett stort utbud av valbara tematiska kurser. Doktoranderna kan tillgodoräkna sig kurser i högskolepedagogik och ges möjlighet till träning i populärvetenskaplig framställning och stödande av andras lärande till exempel genom workshoppen "Populärvetenskaplig kommunikation av egen forskning" som arrangerades hösten 2015 och också genom att ge populärvetenskapliga föreläsningar samt delta i möten med skolelever. Doktorander kan även delta i den forskarturné som regelbundet erbjuds allmänheten. I självvärderingen sägs att doktorandernas bidrag till samhällets utveckling är ett utvecklingsområde, vilket bedömargruppen instämmer i.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljning och utvärdering av forskarutbildningens olika delmoment sker i handledarkollegiet, doktorandrådet och vid utvecklingssamtal. Uppföljning av enskilda doktorander säkerställs vid det högre seminariet, nationella forskarskolans internat, övriga seminarier och konferenser samt vid de obligatoriska slutseminarierna och disputationen. Uppföljning sker också via avslutande samtal med nydisputerade och genom utvärdering av kurser. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling till doktoranderna sker via deras representanter i handledarkollegiet. Forskarskolans självvärdering och nyhetsbrev bör också i detta sammanhang omnämnas som något positivt.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt**

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.*

Av självvärderingen framkommer det att doktorandernas intellektuella självständighet och insikter i vetenskaplig redlighet och etik utvecklas både genom seminarieverksamheten, den individuella handledningen och i det flitiga samarbetet och utbytet med andra lärosäten, både inom och utom landet. Dessutom finns en fakultetsövergripande forskarutbildningskurs som är obligatorisk för alla doktorander i början av utbildningen där frågor om vetenskapens samhälleliga betydelse och ansvar samt etiska problemställningar behandlas. Även den obligatoriska metodkursen diskuterar vetenskapens möjligheter och begränsningar utifrån konkreta exempel.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljning görs på högre seminariet, nationella forskarskolans internat, de obligatoriska slutseminarierna och disputationen samt genom nationella och internationella gästers kommentarer på doktoranders texter, via utvecklingssamtal och avslutande samtal och kursutvärderingarna. Handledarkollegiet diskuterar eventuella kvalitetsbrister och vidtar åtgärder för kvalitetsutveckling. Återkoppling sker via doktorandrepresentanten.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Sammantaget är doktorandutbildningens utformning, genomförande och resultat väl organiserad och genomtänkt. Uppföljningen och utvärderingen av forskarutbildningens olika delmoment är väl organiserade. Det avslutande samtalet med nydisputerade bör också omnämnas här som ett positivt drag i doktorandutbildningen.

Vad gäller måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse ser bedömargruppen att lärosätet säkerställer att doktoranderna i historia har bred kunskap och förståelse via de obligatoriska kurserna.

Bedömargruppen anser att måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga uppfylls genom att doktoranderna lär sig att planera, bedriva, slutföra och rapportera forskning inom givna tidsramar och uppmuntras till aktivt deltagande i konferenser och föreläsningar.

Vad gäller måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt ser bedömargruppen att doktorandernas intellektuella självständighet och insikter i vetenskaplig redlighet och etik utvecklas både genom seminarieverksamheten, den individuella handledningen och i det flitiga samarbetet och utbytet med andra lärosäten, både inom och utom landet.

Bedömargruppen vill också lyfta fram det goda exemplet av forskarskolans två årliga internat samt de internationella doktorandkonferenser som ger doktoranderna vid lärosätet flera möjligheter att få både intern och extern feedback. Resurser för konferenser och språkgranskning samt regelbundna besök av framstående internationella forskare bidrar på ett positivt sätt till doktorandernas internationalisering.

Perspektiv

Arbetslivets perspektiv

Bedömning med motivering: *Utbildningen förbereder doktorander för ett föränderligt arbetsliv.*

Forskarutbildningen vid lärosätet har enligt självvärderingen en stark ställning på arbetsmarknaden, med särskilt gott resultat på den akademiska arbetsmarknaden. Av dem som disputerat de senaste fem åren, 23 personer, var år 2016 minst 17 verksamma vid universitet och högskolor. Av de 43 som hittills totalt sett gått igenom den nationella forskarskolan i historia arbetar 41 inom akademien, några även i andra ämnen än historia. Någon enstaka av de nydisputerade arbetar i statlig förvaltning, en annan som lärare i gymnasieskolan, en tredje som redaktör för en historisk tidskrift. Runt 90 procent av de disputerade tycks således bli kvar i universitetsvärlden på ett eller annat sätt efter genomgången forskarutbildning i historia. Forskarutbildningen fungerar uppenbarligen utmärkt just som en forskarutbildning med sikte på arbete inom akademien. Under de senaste decennierna då högskolesektorn expanderat tycks efterfrågan på disputerade historiker inom akademien i stort legat i balans med det antal som forskarutbildningen producerat.

Dock visar institutionens underlag på att alla doktorander inte erhåller anställningar inom akademien. Utbildningen förbereder främst doktoranderna på en forskarkarriär med inslag som behandlar forskningsansökningar och internationell publicering. Doktoranderna kan också inom ramen för sin utbildning läsa högskolepedagogiska kurser motsvarande 7,5 högskolepoäng. Det framgår dock inte om alla doktorander gör detta.

Doktoranderna deltar i undervisningen med minst 619 timmar per år (under åren 2014-2016). Ämnet påpekar dock i sin självvärdering att det saknas en systematisk plan för meritering genom deltagande i grundutbildningen. Ett antal arbetsmarknadsinriktade aktiviteter genomförs också i syfte att visa på de alternativa karriärvägar som kan finnas utanför akademien. Alumner inbjuds för att tala om sina erfarenheter. De omfattande generiska kunskaper som doktoranderna får i sin forskarutbildning anses passa väl för en rad yrken även utanför akademien, ett argument som även andra forskarutbildningsämnen brukar ange. En enkät riktad till doktorander, alumner och handledare visar att så många som hälften av dessa anser att det är av stor vikt att ta upp frågor om arbetsmarknaden utanför akademien i utbildningen. Att förbereda doktoranderna för ett föränderligt arbetsliv utanför akademien kräver enligt institutionen ytterligare tankearbete, något som bedömargruppen starkt vill tillstryka.

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling.

Sammantaget arbetar lärosätet systematiskt för att ge doktoranderna kunskap och färdigheter som krävs för en karriär inom akademien innefattande såväl nödvändiga verktyg för akademisk forskning

som för en roll som utbildare. I forskarutbildningen ges doktoranderna även möjlighet att diskutera och erhålla kunskap om vad som krävs för en eventuell karriär utanför akademien. Utbildningen samlar systematiskt upp och återkopplar doktorandernas och alumnernas synpunkter på utbildningens användbarhet på arbetslivet.

Sammantaget bedöms arbetslivets perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Doktoranders perspektiv

Bedömning med motivering: *Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och lärprocesser.*

Enligt självvärderingen och det som framkom vid intervjuerna är doktoranderna vid lärosätet representerade i alla beslutande organ som institutionsstyrelse och handledarkollegiet, och deltar vid alla avdelningsmöten och pedagogiska sammankomster. Den nationella forskarskolan har ett särskilt samarbetsråd där doktoranderna har två representanter och tre suppleanter. Varje heltidsdoktorand har tillgång till egen arbetsplats och dator. Hela historiska institutionen är samlad i samma byggnad vilket förenklar och stimulerar informella möten mellan doktorander, lärare och forskare.

Doktoranderna deltar aktivt i utvecklingen av doktorandkurser och i vissa fall även vid utvecklandet av kursplanen för grundnivån. I självvärderingen och i doktoranders individuella studieplaner framkommer att doktorander är aktiva i såväl vetenskapliga konferenser och workshops som egna resor till arkiv. Lärosätets organiserade internationella samarbete med lärosäten i England och Tyskland innebär goda möjligheter till både vistelser utomlands och kontakter med inresande doktorander. Tillgången till kurser inom den nationella forskarskolan ger sammantaget ett rikt kursutbud och forskarskolans återkommande internat erbjuder träning i vetenskaplig dialog med doktorander vid andra lärosäten med skiftande forskningsämnen.

Efter disputation genomförs en avslutande intervju med doktoranden för att samla in information om möjligheter till att förbättra utbildningen och att utveckla institutionen. I självvärderingen nämner man även en mer offentlig dialog där diskussionen följs upp med eventuella beslut på institutions- eller fakultetsnivå. Ett möjligt framtida bekymmer nämns i det faktum att lärosätet de senaste två-tre åren antagit få nya doktorander i historia, både via fakultetsmedel och inom forskarskolan, vilket innebär en något krympande doktorandgrupp.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Bedömargruppen finner att doktoranderna vid lärosätet har goda möjligheter att engagera sig i utbildningen och att påverka arbetsförhållanden. De individuella studieplanerna används aktivt på ett nöjaktigt sätt. Brister som påtalas av doktoranderna diskuteras och omsätts vid behov i kvalitetshöjande åtgärder. Återkoppling sker till doktorander, handledare och andra berörda parter.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.*

Forskarutbildningen i historia har ett manligt överskott både bland lärare och bland doktorander. Antalet manliga doktorander är tolv, jämfört med sju kvinnliga doktorander. Huvudhandledargruppens sammansättning är tio professorer varav fyra är kvinnor och sex är män, två universitetslektorer (män), en biträdande universitetslektor (man), en forskare och docent (kvinna). Som huvudhandledare är nio män och fem kvinnor. När det gäller lärare på kurserna är det mer jämställt. Det manliga överskottet sägs spegla söktrycket. Bedömargruppen föreslår att man kunde beakta redan på grundutbildningen varför forskarutbildningen lockar flera manliga än kvinnliga sökanden. Lärosätet visar på strävan efter en jämnare könsbalans i forskarutbildningen. Även kurslitteratur granskas utifrån ett jämställdhetsperspektiv: En eventuell obalans mellan kvinnliga och manliga författare måste motiveras. Genusbalansen i handledargruppen, som ännu inte uppnåtts, är en central utgångspunkt.

Av självvärderingen framkommer det enligt bedömargruppen att jämställdhetsperspektiv är något som den nationella forskarskolan har anledning att beakta tydligare. Nationella forskarskolan planerar att genomföra en temaförmiddag kring delaktighet och jämställdhet vid forskarskolans internat 2017.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Det framgår av självvärderingen att lärosätet strävar efter en könsbalans i utbildningens utformning och genomförande. Uppföljningen av kurslitteratur är en del av denna strävan, ett annat exempel är att när biträdande handledare utses är principen om könsbalans en central utgångspunkt. Nationella forskarskolan har även beslutat att ett ökat krav ska införas på jämn könsfördelning mellan lärare på kurser som ges av nationella forskarskolan.

Bedömargruppen föreslår att det kunde anläggas en ännu större vikt vid jämställdhetsperspektivet. I synnerhet frågan om söktrycket kunde bearbetas vidare.

Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredsställande.

Aspektområde: Uppföljning, åtgärder och återkoppling**Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Bedömargruppen finner flera styrkor i lärosätets sätt att genomföra aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling. Den mångsidiga uppföljningen av olika aspektområden sker inom handledarkollegiet och institutionsstyrelsen, via regelbundna internat med forskarskolan, utvärderingar, utvecklingssamtal och övriga samtal.

Uppföljning och utveckling av handledares och lärares kompetens sker inom handledarkollegiet via tre till fyra handledarmöten per termin, men också via regelbundna internat med forskarskolan,

kursutvärderingar, utvecklingssamtal med både handledare och doktorander samt avslutningssamtal med nydisputerade.

Uppföljning av forskarutbildningsmiljön sker via diskussioner i institutionsstyrelsen och handledarkollegiet. Även utvecklingssamtal och avslutande samtal med nydisputerade används som kvalitetsutvecklande åtgärder. Forskarskolans verksamhet och alla kurser utvärderas regelbundet.

Granskningar av texter på högre seminariet och på nationella forskarskolans internat, användningen av gästforskare på seminariet, obligatorisk slutseminarie och disputationen utgör processer där utbildningens genomförande följs upp beträffande de enskilda doktorandernas utveckling.

Lärosätet arbetar systematiskt för att ge doktoranderna kunskap och färdigheter som krävs för en karriär inom akademien innefattande såväl nödvändiga verktyg för akademisk forskning som för en roll som utbildare. Bedömargruppen finner även att doktoranderna vid lärosätet har goda möjligheter att engagera sig i utbildningen och att påverka arbetsförhållanden.

Lärosätet strävar efter en könsbalans i utbildningens utformning och genomförande. Uppföljningen av kurslitteratur är en del av denna strävan, ett annat exempel är att när biträdande handledare utses är principen om könsbalans en central utgångspunkt.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.*

Lärosätet erbjuder en synnerligen gedigen forskarutbildningsmiljö i historia. Med den omfattande egna verksamheten vid lärosätet samt det internationella nätverket med aktivt utbyte mellan lärosäten ges doktoranderna mycket goda kvalitativa förutsättningar till en både bred och djup historievetenskaplig utbildningsmiljö. Bedömargruppen vill lyfta fram avslutningssamtalet med nydisputerade som bra kutym som bidrar till utbildningens kvalitetsutveckling. Den nationella forskarskolans internatverksamhet, seminarieverksamheten på institutionen och internationella kontakter i form av doktorandkonferenser är väl etablerade och erbjuder en synnerligen fruktbar miljö för forskarutbildning av hög kvalitet. Bedömargruppen vill lyfta fram ett orosmoln från självvärderingen, nämligen att antagningen av nya doktorander, både med fakultetsmedel och inom den nationella forskarskolan, tycks minska och att den kritiska massan inom ämnets forskarutbildning därmed kan urholkas något framöver.

Bedömargruppen vill lyfta fram det goda exemplet med nationella forskarskolans två årliga internat, samt de internationella doktorandkonferenser som genomförs vilka ger doktoranderna vid lärosätet flera möjligheter att få både intern och extern feedback. Resurser för konferenser och språkgranskning samt regelbundna besök av framstående internationella forskare bidrar på ett positivt sätt till doktorandernas internationalisering. Doktoranderna har också genom doktorandrepresentationen goda möjligheter att aktivt ta del i arbetet med att utveckla utbildningen.

Utbildningen är väl organiserad både vad gäller utformning och genomförande vilket borgar för goda resultat. Uppföljningen och utvärderingen av forskarutbildningens olika delmoment är väl organiserade. Det avslutande samtalet med nydisputerade bör också omnämnas här som ett positivt drag i doktorandutbildningen.

Lärosätet arbetar systematiskt för att ge doktoranderna kunskap och färdigheter som krävs för en karriär inom akademien innefattande såväl nödvändiga verktyg för akademisk forskning som för en roll som utbildare. Institutionen har inslag i utbildningen där doktoranderna även ges möjlighet att diskutera och erhålla kunskap om vad som krävs för en eventuell karriär utanför akademien.

Doktoranderna är välrepresenterade i alla beslutande organ. Bedömargruppen vill särskilt lyfta fram det goda exemplet med avslutningssamtal med nydisputerade som verktyg i kvalitetssäkringen. Internationellt samarbete i forskarutbildningen är också en styrka som kan påpekas här. Utvecklingsmöjligheter finns i uppföljningen av jämställdhetsperspektivet. Studiet av sambandet mellan undervisningen på grundläggande nivå och det manliga överskottet i söktrycket till forskarnivå lyftes fram i intervjuer med lärosätet och konstaterades vara en utvecklingsmöjlighet. Att lärosätet uppvisar en medvetenhet om könsmässiga obalansen utgör en styrka inför den framtida planeringen.

Bedömargruppen finner flera styrkor i lärosätets sätt att genomföra aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling. Den mångsidiga uppföljningen av olika aspektområden sker inom handledarkollegiet och institutionsstyrelsen, via regelbundna internat med forskarskolan, utvärderingar, utvecklingssamtal och övriga samtal.

Malmö universitet

Lärosäte Malmö universitet	Forskarutbildningsämne Historia och historiedidaktik - licentiat- och doktorsexamen	ID-nr A-2016-10-4039
--------------------------------------	--	--------------------------------

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Aspekt: Forskarutbildningsämne

Bedömning med motivering: *Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.*

Forskarutbildningsämnet Historia och historiedidaktik ingår i institutionen Individ och samhälle vid fakulteten Lärande och samhälle. Utbildningen på forskarnivå utgör en del av området utbildningsvetenskap vid Malmö universitet. Den första antagningen av doktorander ägde rum år 2011 och höstterminen 2016 uppgick antalet aktiva doktorander till tio. I sitt arbete har bedömargruppen granskat forskarutbildningsämnet Historia och historiedidaktik ur ett historievetenskapligt perspektiv.

Historievetenskapen, som under de senaste decennierna har berikats med en rad nya intressefokuseringar och uppmärksammat såväl det förflutnas ontologi som de epistemologiska utmaningarna i studiet av förhållanden i förfluten tid, har en lång tradition att falla tillbaka på. Historia och historiedidaktik knyter enligt självvärderingen medvetet an till aktuella inomvetenskapliga strömningar genom att uppmärksamma två sammanflätade dimensioner, dels social- och kulturhistoria ur bland annat ett intersektionellt perspektiv, dels historiebruk i samhället i stort och historieförmedling i skolan. Forskningen vid Historia och historiedidaktik, som ofta anlägger ett underifrånperspektiv och arbetar med kontaktytor mot andra vetenskaper, uppvisar en kronologisk bredd, men med tyngdpunkten på nyare historia och en geografisk spridning som inkluderar också annan än svensk historia. Detta samtidigt som de två profilerna muntlig historia och historiedidaktik ger miljön dess särprägel.

Forskarutbildningsämnets relation till området för forskarutbildning är adekvat.

Till miljön räknas de forskare inom institutionen Individ och samhälle som arbetar med historiska perspektiv, därtill de forskare vid andra fakulteter som enligt självvärderingen är aktiva i miljön. Av den skriftliga dokumentationen och de intervjuer som bedömargruppen genomfört framgår att mötet mellan historia och ämnesdidaktik inom forskarutbildningsämnet, där en doktorand kan arbeta med en tematik som hänför sig antingen till en av disciplinerna eller till bägge utgör en lyckad symbios som vitaliserar såväl historia som historiedidaktik samtidigt som den stora tematiska spännvidden inom miljön kan upplevas som utmanande för en doktorand som söker disciplinär förankring.

Den allmänna studieplanen innehåller relevanta allmänna lärandemål gällande kunskap och förståelse, färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt. För ämnet Historia och historiedidaktik gäller därtill specifikt att doktoranden ska kunna identifiera fruktbara nya forskningsuppgifter, självständigt kunna reflektera över villkoren för sin vetenskap, ha en kompetens att självständigt och med en epistemologisk medvetenhet utföra forskning inom ämnesområdet samt ha tillägnat sig fördjupade insikter om historiens roll i samhället och historieförmedlares etiska ansvar. Den allmänna studieplanen visar i beskrivningen av antagningskrav, ämnesspecifika och allmänna

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

kurser, handledning, seminariearbete och examination att utbildningen knyter an till den vetenskapliga grunden på ett adekvat sätt.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Personal**

Bedömning med motivering: *Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.*

Inom forskningsmiljön verkar sammanlagt 24 personer: sex tillsvidareanställda professorer, tre tillsvidareanställda biträdande professorer och 14 lektorer (12 med tillsvidareanställning) samt en postdoktoral forskare. Av dem är 15 män och 9 kvinnor.

Personalen har möjlighet till forskning i tjänsten (professorer minst 30 procent, lektorer minst 20 procent av arbetstiden efter årsskiftet 2017/2018). Av publikationslistan för åren 2011-2016 framgår att forskarna inom miljön publicerar sig flitigt såväl nationellt som internationellt, dock med en rätt stor variation i publiceringstakten (tre forskare uppger endast en publikation under perioden). Listan visar att forskningen är så omfattande att den garanterar att handledarna har en tillräcklig vetenskaplig kompetens för sitt uppdrag. Lektorerna erbjuds med hjälp av fakultets- och institutionsmedel möjlighet att meritera sig till docenter och när självvärderingen skrevs innehade en lektor docentkompetens medan en annan hade ansökt om sådan befordran.

Resurser som gör det möjligt för miljöns forskare att regelbundet delta i konferenser på såväl nationell som internationell nivå finns. En viktig del av kompetensutvecklingen kan äga rum inom ramen för miljöns forskarseminarium som sammanträder ofta under terminerna och där också seniora forskare presenterar texter, såsom artikelmanuskript under arbete och projektansökningar.

Vid lärosätet arrangeras handledarutbildning varje år och de flesta av miljöns forskare har genomgått denna utbildning, som är ett villkor för erhållandet av docentkompetens och ett inträde i rollen som huvudhandledare. Fakulteten samlar handledarna till handledardagar. Malmö universitet ingår i den nationella forskarskolan i historiska studier, med Lunds universitet som värdlärosäte. Nationella forskarskolan tillhandahåller en pool av biträdande handledare med specialistkompetens från de övriga deltagande lärosätena och samlar handledarna till handledardagar.

Då handledare utses eller byts tillgodoses doktorandens intressen på ett tillfredsställande sätt utifrån gällande regelverk. Handledare utses på förslag av handledarkollegiet efter samråd med doktoranden, som fört samtal med ämnesföreträdare och prefekt genast efter antagningen. Biträdande handledare utses något senare när en uppfattning om doktorandens särskilda behov av handledning har hunnit få fastare former. Vid en eventuell konflikt med handledaren kan doktoranden vända sig till antingen prefekt eller vicedekan. Doktorand kan ansöka om byte av handledare utan att behöva ange skäl till detta. Byte sker efter beredning av handledarkollegiet och genom beslut av dekanus. Doktoranden kan kontakta fakultetens doktorandkollegium eller doktorandkåren vid lärosätet för att diskutera problem i anslutning till sina studier.

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Vid en utvärdering 2014-2015 av lärosätets samtliga forskarutbildningsämnen identifierades ett behov av en strategisk planering av personalresurserna. Personalen inom Historia och historiedidaktik är manligt dominerad och man arbetar enligt självvärderingen för att skapa en bättre könsbalans bland annat genom att underlätta kvinnors meritering. I årligen återkommande medarbetarsamtal följer prefekten upp hur handledarna slår vakt om och utvecklar sin kompetens och resultatet av dem läggs till grund för kompetensutvecklande åtgärder. Handledare och doktorander möts sedan 2016 årligen till temadagar om forskarutbildningen som bland annat diskuteras utifrån de allmänna och individuella studieplanerna.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Forskarutbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: *Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.*

Bedömargruppen kan utifrån underlagen konstatera att forskningen, såväl till kvalitet som kvantitet skapar tillräckliga förutsättningar för en forskarutbildning med hög kvalitet. Lärarna har möjlighet till forskning i tjänsten, vilket är positivt. Vid intervjuerna framkom dock att man upplever ett behov av att kunna samla sin forskningstid till längre sammanhållna perioder.

Vid tiden för sammanställningen av självvärderingen bestod doktorandgruppen av tio doktorander: tre kvinnor och sju män. En del doktorander har lärarbakgrund och har tidigare avlagt en licentiatexamen med tydlig skolkoppling och forskar nu om skolrelaterade frågor samtidigt som de utför olika uppdrag för Skolverket. Andra doktorander har ämnen som är rent historievetenskapliga eller faller inom den sektor där historia och historiedidaktik överlappar. Miljön karaktäriseras således av mötet mellan två discipliner som ger doktoranderna en välkommen övning i att sätta sig in i forskningsteman som ligger förhållandevis långt från deras egen forskning. Bedömargruppen uppfattar detta som en styrka inom miljön samtidigt som den stora bredden i forskningsteman kan upplevas som en svårhanterlig situation för en doktorand som behöver få känna disciplinär tillhörighet i sin vetenskapliga mognadsprocess.

Av handledarna hade fyra män rollen som huvudhandledare medan tolv verkade som biträdande handledare: sju kvinnor och fem män (huvudhandledarna är också biträdande handledare för andra doktorander). Fyra av de biträdande handledarna är verksamma vid ett annat lärosäte. Alla doktorander har sin arbetsplats på institutionen i Malmö. Miljön beskrivs i både självvärdering och intervjuer som "integrerad" och de seniora forskarna är regelbundet närvarande. Utöver planerade och förberedda möten mellan doktorand och handledare ger detta också möjlighet till spontana möten och tankeutbyte i vardagen.

Doktorander antas efter öppna utlysningar och den avgörande bedömningsgrunden är förmågan att tillgodogöra sig utbildningen och nå dess mål. En individuell studieplan upprättas och revideras sedan en gång om året. Den granskas av handledarkollegiet och fastställs av vicedekanan. Varje doktorand är enligt självvärderingen garanterad en resurs om minst 80 timmar arbetstid (klocktimmar) från handledarnas sida per år. Resursen fördelas mellan huvudhandledare och biträdande handledare. Hur ofta doktorand och handledare möts regleras i de individuella studieplanerna och varierar utifrån doktorandens växlande behov av handledning under olika skeden i utbildningen. Bedömargruppen

har bibringats intrycket att handledarna aktivt tar initiativ till handledning och att doktoranderna kommer i åtnjutande av en tillräcklig handledning vad gäller omfång och kvalitet.

Doktoranderna erbjuds olika möjligheter för att kunna växa in i ett ansvar för den tredje uppgiften, bland annat genom att delta i en populärvetenskaplig föredragsserie och i uppdrag inom lokalhistorisk forskning. De uppmuntras också att medverka i massmediala sammanhang. Bedömargruppen noterar detta som en styrka för miljön. Lärosätet samverkar också med kulturinstitutioner på bägge sidor om Öresund och miljöns forskare samt doktorander deltar regelbundet i såväl nationella som internationella konferenser.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

En viktig del av uppföljningsarbetet på gräsrotsnivå utgörs av den årliga revideringen av de individuella studieplanerna, vilket är en etablerad rutin inom Historia och historiedidaktik. Samtliga forskarutbildningskurser utvärderas vid lärosätet. Resultatet redovisas för deltagarna och diskuteras inom handledarkollegiet och på fakultetsnivån inom Nämnden för forskning och forskarutbildning där doktorandkollektivet är representerat. Vid behov revideras sedan kurserna.

Fakultetsledningen och Nämnden för forskarutbildning och forskning tar regelbundet upp frågor kring forskarutbildningen. Som ett resultat av uppföljningen introducerades 2016 återkommande temadagar som sammanför handledare och doktorander till diskussioner med de allmänna och individuella studieplanerna som grund.

På lärosätetsnivå har universitetets rektor fastslagit riktlinjer för utbildningen på forskarnivå som en utgångspunkt för kommande utvecklingsarbete. Rektor har därtill beslutat att ett kvalitetsramverk för utbildning på forskarnivå ska etableras 2017. Forskarutbildningsutskottet vid lärosätet genomförde 2014-2015 en intern utvärdering av samtliga forskarutbildningsämnen, ett arbete som pekade på behovet av en långsiktig planering av personalresurserna.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område

Bedömning med motivering: *Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Avgränsningen av forskarutbildningsämnet står i samklang med samtida strömningar inom historievetenskap och den lokala symbiosen mellan historiker och historiedidaktiker framstår som vetenskapligt fruktbar och innovativ och en utmärkt plattform för en god forskarutbildning. Forskarna och lärarna som engageras som handledare har den vetenskapliga och pedagogiska kompetens som erfordras och de förfogar i kraft av sin professionalitet över nätverk som ger doktoranderna tillträde till och en färdighet att uppträda på såväl nationella som internationella vetenskapliga arenor och att gå in i en växelverkan med det omgivande samhället. Forskarutbildningsmiljön är av hög kvalitet och man förfogar över de intellektuella och ekonomiska resurser som en god forskarutbildning kräver.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.*

Doktorsexamen omfattar en kursdel om 75 högskolepoäng och en avhandlingsdel om 165 högskolepoäng. Licentiatexamen inbegriper en kursdel om 45 högskolepoäng och en licentiatuppsatsdel om 75 högskolepoäng. Undervisning ges i form av kurser och seminarier samt handledning i avhandlingsarbetet. Kursdelen innehåller såväl ämnesspecifika som mer allmänna kurser med en obligatorisk och en valbar del. För doktorsexamen består den obligatoriska kursdelen av 37,5 högskolepoäng och den valbara kursdelen av 37,5 högskolepoäng. Blocket obligatoriska kurser innehåller kurser (samtliga 7,5 högskolepoäng) i vetenskapsteori för området utbildningsvetenskap, en teorikurs för historia och historiedidaktik, en historisk översiktskurs, en metodkurs och en kurs vid utländskt lärosäte. Handledare och doktorand väljer i samråd valbara kurser och planerar för att skapa önskvärd progression i studierna den ordning i vilken doktoranden avlägger dem. Det är bedömargruppens uppfattning att uppsättningen kurser inklusive fördelningen på obligatoriska och valbara kurser är adekvat och välavvägd och ger doktoranderna nödvändiga teoretiska och metodologiska förutsättningar för avhandlingsarbetet.

Den obligatoriska kursen vid ett utländskt lärosäte ser bedömargruppen som ett värdefullt inslag i studierna eftersom det verksamt bidrar till att träna upp doktorandens förmåga till vetenskaplig kommunikation på ett internationellt plan och erbjuder en möjlighet för doktoranden att bygga upp ett personligt nätverk av forskarkontakter. Under intervjuerna framkom hur värdefullt det är att handledarna aktivt utnyttjar sitt eget nätverk vid valet av lärosäte för utlandsvistelsen.

Avhandlingen ska enligt självvärderingen knyta an till ett nationellt och internationellt forskningsläge, vara teoriansknuten såväl i sin frågeställning som i analysen, innehålla en argumentation kring metodval samt vara väl kontextualiserad.

Doktoranderna förväntas delta regelbundet och aktivt i ämnets forskar- och doktorandseminarium, och det åligger examinator och huvudhandledare att se till att så sker. Doktoranderna presenterar i olika skeden texter - avhandlingspromemorior, kortare textavsnitt och preliminära versioner av avhandlingen - vid seminariet och ges möjlighet att ta del av och diskutera seniora forskares texter. Vid slutseminariet deltar en extern granskare. Avhandlingsmanuskriptet läses och kommenteras av en internt utsedd examinator, som inte är någon av handledarna. Att arbetet framskrider säkerställs genom handledning, individuella regelbundet uppdaterade studieplaner och i en kollektiv kommenterande process då doktoranden deltar i miljöns forskarseminarium, i den nationella forskarskolans internat och i olika konferenser.

Alla doktoranderna har möjlighet att delta i den verksamhet som ordnas av den nationella forskarskolan i historiska studier. De kan delta i internat, läsa kurser och det finns även möjligheten till utbyten med andra nordiska lärosäten. Doktorandernas möjligheter att delta i nationella och internationella konferenser är tryggade genom personliga expensmedel och tack vare de nationella och internationella nätverk som forskarna vid Historia och historiedidaktik förfogar över och aktivt upprätthåller. Doktoranden deltar i sin första konferens utan krav på att presentera en publikation. Bedömargruppen uppfattar den här modellen som ägnad att stimulera ett lyckat inträde i ett bredare vetenskapligt umgänge.

Doktoranderna har sammanfattningsvis i det skede de erhåller sin examen erhållit bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.

De uppgifter om genomströmning som finns tillgängliga ligger i paritet med motsvarande för övriga landet, och föranleder därför inga särskilda frågor.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

En viktig del av uppföljningsarbetet utgörs av den årliga revideringen av de individuella studieplanerna, vilket är etablerad rutin inom Historia och historiedidaktik. Samtliga forskarutbildningskurser utvärderas vid lärosätet. Resultatet redovisas för deltagarna och diskuteras inom handledarkollegiet och på fakultetsnivån inom Nämnden för forskning och forskarutbildning där doktorandkollektivet är representerat. Vid behov revideras sedan kurserna. Nationella forskarskolan genomför utvärdering av sin verksamhet, redovisar resultatet för sina intressenter och diskuterar det i forskarskolans samarbetsråd där representanter för handledare och doktorander från de olika samarbetande lärosätena deltar.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.*

De doktorandaktiviteter - avhandlingsskrivande, seminariedeltagande, forskarskolverksamhet och konferenser med mera - som doktoranderna utför stöder samtliga måluppfyllelsen beträffande färdighet och förmåga. Den blandning av allmänna och ämnesspecifika kurser med obligatoriska och valbara kurser som doktoranderna avlägger är ägnade att ge dels en bredare överblick över modern historieforskning än vad själva avhandlingsarbetet kan ge, dels de teoretiska och metodologiska färdigheter som arbetet med avhandlingen ställer krav på och i sin tur vidareutvecklar.

Den stipulerade nettostudietiden för doktorsexamen är fyra år medan den i historia vid Malmö universitet 2011-2016 uppvisar ett medel på 4,5 år. Eftersom statistiken redovisar endast fyra examina under denna tidsperiod kan inga långtgående slutsatser dras utgående från den. I intervjuerna med handledarna framkom att doktoranderna normalt levererar ett avhandlingsmanuskript innan deras anställning tar slut. Av intervjuerna med representanter för personal med övergripande ansvar framgick att en aktiv uppföljning av genomströmningen inte identifierat några flaskhalsar i processen från antagning som doktorand till examen. Miljön arbetar aktivt för att befrämja en bättre genomströmning, bland annat med de individuella studieplanerna som verktyg.

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

Doktoranderna ska bidra till samhällsutveckling och att stödja andras lärande. Det förstnämnda målet uppnås genom de samverkansformer med det omgivande samhället som doktoranden medverkar i, till exempel genom deltagande i en populärvetenskaplig föredragsserie och i uppdrag inom lokalhistorisk forskning. De uppmuntras också att medverka i massmediala sammanhang. Lärosätet samverkar också med kulturinstitutioner på bägge sidor om Öresund. Möjligheten till undervisning är central då det gäller det senare målet. Samtliga doktorander i Historia och historiedidaktik erbjuds möjlighet till institutionstjänstgöring med undervisning på olika nivåer.

En del av doktoranderna skriver sin avhandling på engelska och deltagandet i konferenser och den obligatoriska kursen vid ett utländskt lärosäte (i den mån den inte avläggs i ett annat nordiskt land) befrämjar doktorandernas kommunikativa kompetens på engelska.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljningen av hur doktorandstudierna utvecklar färdigheter och förmåga sker i arbetet med den individuella studieplanen och i seminariearbetet. De individuella studieplanerna revideras enligt en etablerad rutin varje år. Samtliga forskarutbildningskurser utvärderas vid lärosätet. Resultatet redovisas för deltagarna och diskuteras inom miljön varefter nödvändiga revideringar genomförs. Doktorandkollektivet är involverat i processen.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt**

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.*

Målen uppfylls inom ramen för de aktiviteter som är centrala för en doktorand: avhandlingsskrivande, handledning, kurser, seminarieverksamhet, konferensdeltagande och att delta i nationella forskarskolans aktiviteter. I självvärderingen och i intervjun med representanter för handledarna framhålls att doktoranden "äger" sin avhandling, det vill säga att handledarna stöder doktoranden i forskarstudierna men ändå är tydliga med att ge doktoranden ansvar för valet av uppsättningen frivilliga kurser och för avhandlingen i fråga om ämnesavgränsning, teoretisk anknytning, tillämpade metoder och publikationsform.

En obligatorisk kurs om kvalitativa metoder och en valbar kurs i muntlig historia behandlar forskningsetiska frågor. En högskolegemensam kurs: Research Ethics and Responsible Conduct in Research, erbjuder möjlighet till en fördjupad insikt i forskningsetiska frågor för doktorander som har valt ett forskningstema där dylika frågor är särskilt aktuella. Forskningsetiska frågor ingår också i handledarutbildningen som därmed ger handledarna kompetens att diskutera dem med doktoranden. Frågor kring forskningsetik och vetenskaplig redlighet ventileras inom forskarseminariet och inom nationella forskarskolans internat. Bedömargruppen anser att den inblick i och beredskap för att hantera forskningsetiska frågor som doktoranderna erhåller är tillräcklig.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Den årliga revideringen av de individuella studieplanerna utgör ett central inslag i uppföljningsarbetet inom miljön. Samtliga forskarutbildningskurser utvärderas, resultatet redovisas och diskuteras inom Nämnden för forskning och forskarutbildning där doktorandkollektivet är representerat. Vid behov leder processen över i en revidering av kurserna. Även den nationella forskarskolan genomför en systematisk utvärdering av sin verksamhet med möjlighet för doktoranderna till insyn och påverkan.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat

Bedömning med motivering: *Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Utbildningen är uppbyggd och genomförs så att doktoranden efter genomgången utbildning har en tillfredsställande bred kunskap om sin vetenskap, tillräckligt djupa insikter i hur historievetenskaplig forskning bedrivs och är välorienterad om historia som kunskapsform. Doktoranden lär sig att planera, bedriva, slutföra och rapportera forskning inom givna tidsramar och har kunnat utveckla en förmåga till forskningskommunikation i såväl inom- som utomvetenskapliga sammanhang. Studierna stöder tillräckligt väl utvecklandet av intellektuell självständighet, redlighet i det vetenskapliga arbetet och förmågan att göra välgrundade forskningsetiska bedömningar. Doktoranderna uppmuntras även till att medverka i massmediala sammanhang och lärosätet samverkar med kulturinstitutioner på bågge sidor om Öresund.

Perspektiv

Arbetslivets perspektiv

Bedömning med motivering: *Utbildningen förbereder doktoranderna för ett föränderligt arbetsliv.*

Av självvärderingen framkommer att av de elva personer som doktorerat i miljön arbetar samtliga inom akademien. Detta kan anses vara anmärkningsvärt och ett förklaringsförsök pekar på olika samverkande orsaker. Av intervjuerna med handledare och övergripande ansvariga framkom att kravet på full finansiering, som sänkt antalet som antas till forskarstudier, haft som effekt att de som antas har en mycket stark fokusering på en kommande forskarkarriär inom akademien. De intervjuade framhöll också att arbetsmarknaden är regionalt olikartad. Vissa regioner - som den som Malmö universitet verkar i - har en förhållandevis liten utomakademisk arbetsmarknad för personer med en forskarutbildning. De generiska kunskaper som en doktor i historia har förvärvat inom ramen för sin utbildning gör honom eller henne lämplig i yrken som kräver kritisk analys och ett självständigt arbetssätt men att förankra denna uppfattning om disputerade i historia inom olika sektorer av arbetslivet är självfallet en svår och därmed utmanande uppgift för ett lärosäte.

Miljön präglas av uppfattningen att "alla kan och bör inte vara kvar" vid lärosätet efter examen. Såväl handledare som prefekt för karriärplanerande samtal med doktoranderna. Inom såväl nationella forskarskolan som på institutions-, fakultets- och lärosätetsnivån vid lärosätet ordnas karriärdagar som upplyser doktoranderna om de möjligheter till en karriär utanför akademien som finns. Representanter för bland annat sektorn arkiv, bibliotek och museer och lärosätets alumner hör till dem som inbjuds att

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

medverka. Lärosätet upprätthåller en alumnverksamhet bland annat i syfte att få ta del av alumnernas synpunkter på deras examen ur ett arbetsmarknadsperspektiv.

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Den aktiva alumnverksamheten garanterar tillsammans med de redan tidigare beskrivna rutinerna (till exempel den interna utvärderingen av alla forskarutbildningsämnen) för uppföljning, kvalitetsutveckling och återkoppling att den utvärderande verksamheten är tillfredsställande ur ett arbetsmarknadsperspektiv.

Sammantaget bedöms arbetslivets perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Doktoranders perspektiv

Bedömning med motivering: *Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och lärprocesser.*

Som redan framhållits "äger" doktoranderna sin avhandling i den meningen att handledarna stöder doktoranden i forskarstudierna men tillskriver doktoranden ansvar för valet av avhandlingsämne, teoretisk anknytning, tillämpade metoder och publikationsform.

Doktoranderna är på ett tillfredsställande sätt representerade i olika beredande och beslutande organ på lärosätes-, fakultets- och institutionsnivå och inom den nationella forskarskolan. Den fysiska närheten mellan seniora forskare och doktorander i den dagliga verksamheten medger informella möten med möjlighet för doktoranderna att ta aktiv del i arbetet för att utveckla utbildning och lärprocesser. Bedömargruppen noterar det gynnsamma i att ämnet organiserar temadagar för både doktorander och handledare där bland annat de individuella studieplanerna är föremål för diskussion. Det är positivt att alla doktorander uppmuntras att undervisa eller utföra andra former av institutionstjänstgöring under sin utbildning. Det är viktigt att möjligheterna till meriterande institutionstjänstgöring erbjuds på lika villkor.

Doktorandkåren är aktiv på lärosätet, och på fakultetsnivå verkar ett doktorandkollegium. Bedömargruppen menar att Historia och historiedidaktik kunde överväga inrättandet av ett råd för ämnets doktorander, så att ämnesspecifika frågor kan drivas effektivt inom organisationen.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

De redan tidigare beskrivna rutinerna för uppföljning, kvalitetsutveckling och återkoppling garanterar att den utvärderande verksamheten är tillfredsställande också ur ett doktorandperspektiv. Tilläggas kan att självvärderingen med hjälp av exemplet nedskrivning av antalet kurspoäng i den allmänna studieplanen illustrerar hur doktoranderna med framgång kunnat göra sin röst hörd. Den nationella forskarskolan utförde 2016 en självvärdering med särskild uppmärksamhet fäst vid

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

doktorandperspektivet. Resultatet diskuterades med doktoranderna under ett internat med nationella forskarskolan.

Sammantaget bedöms doktorandernas perspektiv vara tillfredställande.

Perspektiv**Jämställdhetsperspektiv**

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.*

Sett till dem som disputerat inom Historia och historiedidaktik (elva personer) är könsbalansen jämn eftersom fem av dem är kvinnor och sex är män. Den nuvarande doktorandgruppen (hösten 2016) har en skev könsfördelning eftersom endast tre av tio doktorander är kvinnor. Detta utgör en identifierad utmaning inom miljön och en obalans som kommer att rättas till vid kommande rekryteringar av doktorander. Bland huvudhandledarna finns ingen kvinna. Balansen är dock bättre inom gruppen biträdande handledare som består av sju kvinnor och fem män. Självvärderingen lyfter fram som en viktig princip att inslaget av män och kvinnor i lärar- och handledarlag ska vara lika stort och här omnämns yngre kvinnliga lektors möjlighet att meritera sig för ett inträde i rollen som huvudhandledare som ett utvecklingsområde. Könsaspekten tas i beaktande vid nyrekrytering av forskare till miljön.

Bedömargruppen noterar att självvärderingen lyfter fram hur genusperspektivet och jämställdhetsaspekter är starkt närvarande inom den forskning som bedrivs vid miljön bland annat genom att flera avhandlingar har ett genusperspektiv. Ett flertal av miljöns forskare och doktorander är även engagerade i högskolans genusvetenskapliga kollegium. Detta bereder marken för att den uttalade ambitionen om en förbättrad könsbalans inte förblir en läpparnas bekännelse, utan inom en överskådlig framtid kan omsättas i praktiska åtgärder.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Vart tredje år upprättar varje institution vid lärosätet en handlingsplan för arbetet till förmån för jämställdhet och lika villkor. Planen följs upp och är föremål för eventuell revidering varje år. En kartläggning av åtgärdsbehov genomförs årligen. Den nationella forskarskolan granskar kontinuerligt och systematiskt sin verksamhet ur ett jämställdhetsperspektiv.

Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredställande.

Aspektområde: Uppföljning, åtgärder och återkoppling**Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Bedömargruppens sammanvägda bedömning är att uppföljning, åtgärder och återkoppling sker med hjälp av etablerade och genomtänkta procedurer och i tillräcklig utsträckning på såväl institutions- som fakultets- och lärosätetsnivå. Doktoranderna är i tillräcklig grad integrerade i detta arbete som

också inkluderar lärosätets alumner. De resultat som utvärderingen utmynnar i används för att lokalisera eventuella behov av åtgärder.

Vad gäller aspekten personal så sker uppföljning och återkoppling genom årligen återkommande medarbetarsamtal där prefekten följer upp hur handledarna slår vakt om och utvecklar sin kompetens och resultatet av dem läggs till grund för kompetensutvecklande åtgärder.

I forskarutbildningsmiljö utgörs uppföljning och återkoppling av den årliga revideringen av de individuella studieplanerna, vilket är en etablerad rutin inom Historia och historiedidaktik. Samtliga forskarutbildningskurser utvärderas vid lärosätet. Resultatet redovisas för deltagarna och diskuteras inom handledarkollegiet och på fakultetsnivån inom Nämnden för forskning och forskarutbildning där doktorandkollektivet är representerat. Vid behov revideras sedan kurserna.

Uppföljningen av hur doktorandstudierna utvecklar måloppfyllelse av de tre kunskapsformerna sker i arbetet med den individuella studieplanen och i seminariearbetet. De individuella studieplanerna revideras enligt en etablerad rutin varje år. Samtliga forskarutbildningskurser utvärderas vid lärosätet. Resultatet redovisas för deltagarna och diskuteras inom miljön varefter nödvändiga revideringar genomförs.

Den aktiva alumnverksamheten garanterar tillsammans med de redan tidigare beskrivna rutinerna (till exempel den interna utvärderingen av alla forskarutbildningsämnen) för uppföljning, kvalitetsutveckling och återkoppling att den utvärderande verksamheten är tillfredsställande ur de tre perspektiven.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.*

Forskarutbildningsmiljön uppvisar de intellektuella och ekonomiska resurser som en god forskarutbildning kräver. Avgränsningen av forskarutbildningsämnet står i samklang med samtida strömningar inom historievetenskapen och den lokala symbiosen mellan historiker och historiedidaktiker etablerar en utmärkt plattform för en god forskarutbildning.

Handledarna har en god vetenskaplig och pedagogisk kompetens och ingår i nätverk som kan användas för att ge doktoranderna en färdighet att uppträda på såväl nationella som internationella vetenskapliga arenor och att gå in i en växelverkan med det omgivande samhället. Kurser och avhandlingsarbete ger doktoranderna den bredd och det djup som eftersträvas i utbildningen.

Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms vara tillfredsställande. Utbildningen är uppbyggd och genomförs så att doktoranden efter genomgången utbildning har en tillfredsställande bred kunskap om sin vetenskap, tillräckligt djupa insikter i hur historievetenskaplig forskning bedrivs och är välorienterad om historia som kunskapsform. Doktoranden lär sig att planera, bedriva, slutföra och rapportera forskning inom givna tidsramar och har utvecklat en förmåga till forskningskommunikation i både inom- och utomvetenskapliga sammanhang. Studierna stöder tillräckligt väl utvecklandet av intellektuell självständighet, redlighet i det vetenskapliga arbetet och genomförandet av hållbara forskningsetiska bedömningar.

Även aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande genom att den uppföljning, kvalitetsutveckling och återkoppling som genomförs är ett integrerat element i verksamheten. Detta gäller till exempel arbetet med den individuella studieplanen och i seminariearbetet. De individuella studieplanerna revideras enligt en etablerad rutin varje år. Samtliga forskarutbildningskurser utvärderas vid lärosätet. Resultatet redovisas för deltagarna och diskuteras inom miljön varefter nödvändiga revideringar genomförs.

Arbetslivs-, doktorand- och jämställdhetsperspektiv blir beaktade i tillfredsställande utsträckning. Miljön genomsyras av ambitionen att synliggöra en bredare arbetsmarknad för doktoranderna som också bedöms ha tillräckliga möjligheter att påverka sin utbildning. Vad gäller jämställdhetsperspektivet bör den identifierade utmaningen i form av en bättre könsbalans inom såväl handledar- som doktorandgruppen leda över i konkreta korrigerande åtgärder.

Mittuniversitetet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr
Mittuniversitetet	Historia - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4032
<p>Aspektråde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: <i>Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.</i></p> <p>Historieämnet är placerat vid avdelningen för humaniora. Av självvärderingen framkommer det att den forskning som bedrivs vid lärosätet i historia spänner över ett brett tidsspänn; den senmedeltida, tidigmoderna och den moderna perioden. Således täcks i stort sett hela kronologin inom historieämnet in, undantaget tidig medeltid. Forskarutbildningsämnet historia beskrivs som ett ämnesmässigt brett fält vid Mittuniversitet. Dock anges att viss tyngdpunkt inom forskningen finns inom det geografiska närområdet, nuvarande Jämtlands och Västernorrlands län, men att även nationella och internationella ämnen ges tyngd.</p> <p>Historia har varit forskarutbildningsämne vid Mittuniversitetet sen 2005 och ämnet har levererat ungefär en doktorsexamen årligen.</p>		
<p>Aspektråde: Miljö, resurser och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: <i>Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</i></p> <p>Inom historieämnet finns fem professorer, två docenter och nio doktorer. Av de sex aktiva handledarna (fem män, en kvinna) är fem professorer (män) och en fil.dr. (kvinna med uppdrag som biträdande handledare). En professor från Lunds universitet är på timbasis engagerad som biträdande handledare för en doktorand. Handledaruppdragen för de fem aktiva doktoranderna är ojämnt fördelade, då en professor är huvudhandledare för tre doktorander, en annan är biträdande för tre. De fyra övriga handledarna har endast ett uppdrag för en doktorand.</p> <p>Mittuniversitetets forskning utvärderades 2013 av en internationell bedömaregrupp och historieämnet erhöll ett gott betyg och forskningen ansågs vara högkvalitativ. Lärargruppen har varit framgångsrik i att erhålla externa forskningsmedel och dessutom allmänt sett varit aktiva i den nationella historikermiljön. Formell handledarutbildning är obligatorisk liksom högskolepedagogisk utbildning. Vad gäller handledarnas kompetensutveckling anges att de beförtrade professorerna har cirka 30 procent egen forskning i tjänsten och att flera av dem via forskningsansökningar även har beviljats externa projektmedel.</p> <p>Bedömaregruppen finner att antalet handledare och lärare är tillfredsställande och att deras sammantagna kompetens är god. Antalet potentiella handledare är nio, vilket bedöms adekvat i proportion till utbildningens storlek och genomförande. I praktiken är dock antalet huvudhandledare tre och biträdande handledare fyra, varav en extern. Två professorer och en docent deltar enligt självvärderingen för närvarande inte alls i handledning medan en post doc. forskare är biträdande handledare. Ett utvecklingsområde för lärosätet är att fördela handledaruppdragen mer jämnt över kollegiet samt att aktivt arbeta för att öka antalet kvinnliga handledare.</p>		

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Av självvärderingen framgår det att uppföljning av forskarutbildningen främst sker i samband med undervisningen. Även särskilda handledarträffar arrangeras, där handledningens och undervisningens kvalitet diskuteras och utvärderas. Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp. Eventuella byten av handledare konstateras vara odramatiska och naturliga; om en doktorand önskar byta handledare effektueras detta av studierektorn.

Aspektrråde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Forskarutbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: *Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.*

Av självvärderingen framgår det att handledargruppen har aktiva kontakter i både nationella och internationella nätverk inom historieämnet, vilket även kommer doktoranderna tillgodo. Vidare framgår att lärosätet prioriterar och ekonomiskt stöttar internationellt nätverksbyggande, deltagande i internationella konferenser och internationella publiceringar. Det finns ett aktivt samarbete med lokala arkiv och museer. Humaniora har nyligen flyttat till Campus Sundsvall, vilket ger uttryckta förhoppningar om ökat samarbete med samhällsvetenskapliga ämnen. Vid intervjuerna framkom dock att samarbetet med ämnet statsvetenskap inte fallit väl ut så här långt, men att fakulteten för humaniora har påbörjat ett arbete om ökat samarbete mellan olika forskarutbildningsämnen i humaniora. Förutom de nu fem pågående doktorandprojekten har, sedan starten 2005, 16 doktorandprojekt påbörjats, varav 12 hittills har gått i mål med doktorsexamen i ämnet historia. Möjligtvis kan ytterligare någon av dessa doktorander vid senare tillfälle avsluta sin examen.

För tillfället finns fem pågående doktorandprojekt, varav tre är fullt aktiva. Deras avhandlingsämnen spänner både över ett brett tidsspänn och skiftande ämnesområden. En doktorand har ett senmedeltida ämne om synen på fattigdom, en annan behandlar svensk skolplikt från mitten av 1800-talet, en tredje studerar synen på friskhet i svensk psykiatri på 1900-talet och en fjärde tar upp orientalska kurser med nordisk feminism som export. En femte doktorand verkar slutligen vara den ende med ett ämnesval med mer tydlig lokal anknytning; en studie av skogshandeln i Norrlands inland under 1800-talets andra hälft. Detta anges även som ett profilområde för lärosätet i självvärderingen.

Vid en översiktlig betraktelse över de ämnen som de tre doktorander som disputerat senaste fem åren forskat i framkommer att det handlat om begreppsanalys inom socialdemokratiska partiet på 1920- och 30-talen, historiebruk i svensk skolfilm från 1970-talet samt en avhandling, med viss regional anknytning, om kriminalitet och kontroll i Sverige och Sundsvallsområdet under 1800-talet och tidigt 1900-tal.

Det kan konstateras att den regionala kopplingen inte är framträdande i doktorandernas forskningsämnen. Vid intervjuerna framkom också att historieämnet vid lärosätet snarare hade internationella och nationella ambitioner vad gällde både de seniora forskarnas projekt och doktorandernas ämnesval.

Forskarutbildningsmiljön i historieämnet kännetecknas av ett antal relativt disparata projekt både vad gäller ämnesområden och tidsperioder, med ett fåtal doktorander. Bedömaregruppen ställer sig frågande till hur den så kallade kritiska massan i ämnet kan upprätthållas. Förutsättningarna för en seminariekultur där den enskilde doktoranden kan diskutera och få synpunkter på sitt eget forskningsämne av andra doktorander och forskare med kunskap och erfarenhet om aktuellt ämnesområde, källmaterial och tidsperiod synes vara begränsade.

Vid intervjuerna förstärktes intrycket av forskarutbildningen som ett antal ensamprojekt där respektive doktorand tillsammans med sina handledare bildar närmast separata enheter, med för den enskilde doktoranden endast begränsade kontakter med andra doktorander i såväl historieämnet som i andra ämnen. Det finns inget eget doktorandseminarium i historia, inte heller något tvärvetenskapligt doktorandseminarium. Vid intervjuerna framkom att det sistnämnda var något som fakulteten ämnade arbeta för i framtiden. Inte heller finns ett mer organiserat samarbete med andra lärosäten i historieämnet eller nationella forskarskolor. För doktoranderna i historia vid Mittuniversitet finns ett allmänt forskningsseminarium där institutionens seniora forskare, projektforskare och doktoranderna förväntas delta. Detta seminarium tycks vara det som håller ihop historieforskningen och forskarutbildningen i historia vid Mittuniversitetet.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Under doktorandstudiernas första hälft uppges att doktoranderna presenterar texter och kapitel vid det högre seminariet. Ungefär vid halvtid anordnas ett seminarium med en särskilt utsedd granskare och i slutskedet av utbildningen granskas och diskuteras det preliminära avhandlingsmanuset av en extern opponenter. Efter slutseminariet sammanträder opponenter och handledare varvid skriftlig rapport till doktoranden upprättas med förslag på justeringar och förbättringar inför disputation. De tre etapperna anses vara ett stöd för doktoranderna samtidigt som de är en del av lärosätets arbete med att säkerställa avhandlingarnas kvalitet.

Bedömaregruppen anser att den sammantagna seniora forskningen vid lärosätet har en god kvalitet och omfattning, vilket säkerställer att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå. Universitetets forskning utvärderades 2013 och ämnet historia fick betyget Excellent. Handledarkårens forskningsprofil är mångsidig. I självvärderingen finns en lista med egna tankar om förbättringsåtgärder redovisat i elva punkter. Ett antal av dessa punkter berör behovet av att utöka forskningsmiljön, få fler aktiva doktorander, utveckla seminariet, få fler lärare och seniora forskare att aktivt delta på seminarierna, öka antalet gästforskare och att öka den externa närvaron av specialhandledare. Listan med förslag över förbättringsåtgärder visar på insiktsfull självreflektion gällande den begränsade forskarutbildningsmiljön för doktoranderna i historia. Där anges att det är angeläget att arbeta för att öka den omgivande kritiska massan inom respektive avhandlingsprojekt.

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

Bedömargruppen ser dock ett utvecklingsområde i att forskarutbildningsmiljön kännetecknas av ett antal ensamprojekt. En förstärkning av kontakten med den bredare forskningsmiljön skulle vara till nytta för doktoranderna.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Den forskning som bedrivs vid lärosätet i historia spänner över ett brett tidsspänn; den senmedeltida, tidigmoderna och den moderna perioden. Således täcks i stort sett hela kronologin inom historieämnet in, undantaget tidig medeltid.

Trots en förhållandevis liten forskarutbildningsmiljö i ämnet historia har lärosätet levererat drygt tio disputationer på elva år vilket är ett gott kvantitativt resultat. Med sju professorer, fem docenter och nio lektorer i historia synes handledarresurserna vara tillfredsställande. Handledargruppens vetenskapliga kompetens är god. En viss svaghet kan anas i det faktum att det är få doktorander i historieämnet och att de arbetar med disparata ämnen både kronologiskt och ämnesmässigt. Forskarutbildningen bygger i stor utsträckning på individuella doktorandprojekt. Seminarieverksamhet med de fem doktorander som är antagna 2009-2016 ger en begränsad miljö för diskussion och utbyte mellan doktoranderna, istället förutsätts att hela den seniora forskningsmiljön i ämnet deltar aktivt i det högre seminariet. Intrycket är att det skapas enskilda öar runt varje doktorand istället för en stödjande forskningsgrupp. Möjligtvis kan ett framtida ökat samarbete med dels lärosätets samhällsvetenskapliga och humanistiska ämne organiseras, dels kan ökat samarbete med andra lärosäten stärka den generella forskningsmiljön runt doktoranderna.

Forskarutbildningsmiljön i historia vid Mittuniversitetet är ung, den startade 2005, och omfattningen av doktorandutbildningen är relativt liten, men sammantaget bedöms aspektområdet miljö, resurser och område vara tillfredsställande. Lärosätet har upprättat en egen lista över viktiga förbättringsåtgärder, framförallt gäller det att utöka och bredda forskningsmiljön via samarbete med andra ämnen och lärosäten, vilket bedömargruppen ser som positiva tecken på en vilja att utveckla utbildningen.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.*

Forskarutbildningen vid lärosätet innefattar kurser om 60 högskolepoäng och avhandlingsarbete om 180 högskolepoäng. När det gäller kursdelen finns obligatoriska kurser i teori och metod, tematiska läskurser samt valfria kurser relaterade till avhandlingsämnet. Undervisningen sker främst individuellt och tenteras både muntligt och skriftligt.

Kurserna är fokuserade på att stärka doktorandens analytiska förmåga och att mer generellt säkerställa lärandemålen om bred kunskap och förståelse inom ämnet liksom för vetenskaplig metodik. Kursernas målsättning är att utbilda doktoranderna till generella forskare, inte enbart stödja deras avhandlingsarbete.

I övrigt lyfts handledarsamtalen och seminariediskussionerna fram som allmänt stärkande för de generella målen om kunskap och förståelse. Även om kursernas litteraturlistor innehåller relevanta titlar för målsättningen om generell vetenskaplig kunskap och förståelse, anser bedömargruppen det vara en svaghet hos lärosätet att doktoranderna inte i större utsträckning deltar i kurser tillsammans med andra forskarstuderande.

Vid intervjuerna framkom att något mer direkt organiserat samarbete med andra ämnen eller andra lärosäten, till exempel med nationella forskarskolan i historiska studier, inte förekommer eller planeras. Om flertalet kurser inom forskarutbildningen organiseras via enskild undervisning där diskussioner och erfarenhetsutbyte med andra forskarstuderande saknas, finns en risk för att examensmålen skrivningar när det gäller generell vetenskaplig kunskap, förståelse och erfarenhet inte fullt ut uppnås.

En forskarutbildning i historia har betydligt fler mål än enbart doktorandens utveckling som egen enskild forskare med en gedigen avhandling som slutprodukt. Det förväntas att utbildningen också ger träning och färdigheter i att granska och kommentera andras forskning, att i framtiden kunna leda forskningsseminarier, utföra opponentuppdrag, delta i betygsnämnder etcetera. Även denna del av utbildningsprocessen kräver systematisk och mångårig träning under forskarutbildningens gång. Bedömargruppens intryck både från självvärderingen och intervjuerna är att doktoranderna i stor utsträckning genomför forskarutbildningen enskilt i samråd med handledarna, medan aktiva och kontinuerliga kontakter och erfarenhetsutbyten med andra forskarstuderande via seminarier och kurser är mer begränsade. Detta är ett viktigt utvecklingsområde för lärosätet att arbeta med.

De uppgifter om genomströmning vad gäller nettostudietid som finns tillgängliga ligger väl i linje med den stipulerade utbildningstiden om fyra års doktorandtjänst.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Den systematiska uppföljningen av utbildningen sker via enskilda muntliga samtal mellan handledare och doktorand samt vid diskussioner på forskningsseminariet. Ämnet redovisar utbildningens resultat och framtidsplaner inför fakulteten årligen. Kvalitetsutveckling och återkoppling sker till doktoranderna via deras representation i forskarkollegiet. Däremot är doktoranderna inte representerade i handledarkollegiet eftersom kollegiet ibland behandlar känslig information om de forskarstuderande.

Aspektråde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.*

Av självvärderingen framgår det att kurserna, seminarierna och konferensdeltagande sammantaget säkerställer doktorandernas förmåga att med adekvata metoder bedriva forskning och att både muntligt och skriftligt presentera och diskutera forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället.

Liksom under föregående aspekt kan ett frågetecken resas kring antalet kurser med endast individuell undervisning. Vidare anförts att doktoranderna vid lärosätet mer sällan träder in i befintliga forskningsprojekt där det redan finns kunskap om relevanta teorier, metoder och källmaterialläge. Istället betonas att utformandet av avhandlingsämnena till största delen är ett verk av doktoranderna själva, vilket anses styrka doktorandernas självständiga färdighet och förmåga.

Doktorandernas vetenskapliga självständighet framhålls på flera ställen i självvärderingen som ett viktigt mål. En fråga i sammanhanget är dock om det inte är lärosätets uppgift att ge de nyantagna bästa möjliga förutsättningar till kunskapsutveckling, färdighet och förmåga och under utbildningens gång utvecklad vetenskaplig självständighet, istället för att i hög grad förutsätta att mycket av det mesta av det finns redan vid ingången till utbildningen.

Utbildningen vid lärosätet strävar mot att doktoranderna visar förmåga att såväl i nationella som internationella sammanhang, muntligt och skriftligt presenterar och diskuterar forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Av självvärderingen framgår det att doktoranderna uppmanas till konferensdeltagande och att publicera under forskarutbildningstiden. Lärosätets lärare i historieämnet används flitigt som föredragshållare och även doktoranderna skolas in i den tredje uppgiften. Doktoranderna erbjuds även att undervisa på grundnivå som en del av institutionstjänstgöringen.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Av självvärderingen framgår det att systematisk uppföljning av utbildningen genomförs för att säkerställa att utbildningens utformning och kvalitet uppnår målen. Historieämnet redovisar utbildningens resultat och framtidsplaner inför fakulteten årligen. Forskarkollegiet har explicita instruktioner om kvalitetsarbetet. Fakultetens interna utvärderingar diskuteras i forskarkollegiet och vid behov vidtas åtgärder.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.*

Av självvärderingen framgår det att forskningsetiska bedömningar samt reflektioner kring vetenskapens plats i samhället aktualiseras i såväl kursläsandet som vid handledningen. Likaså framgår det att historieämnet i sig med betoningen av det källkritiska tänkandet och träningen i att genomskåda myter och propaganda ständigt arbetar med den vetenskapliga självständigheten och värderingsförmågan.

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

I självvärderingen anges dock ingenting om i vilka specifika kurser eller utbildningsmoment utbildningsmålen om värderingsförmåga och etiskt förhållningssätt särskilt lyfts fram. Självvärderingen hänvisar till allmänna studieplanen som i sina ordalydelser vilar på texten om examensmålen avseende värderingsförmåga och förhållningssätt. I självvärderingen påpekas vidare att forskningsetiska bedömningar och reflektion kring vetenskapens plats i samhället även aktualiseras via avhandlingsskrivandet och att den intellektuella självständigheten förutsätts växa under utbildningens gång. I självvärderingen betonas också sambandet mellan den intellektuella självständigheten och ensamförfattandet.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och att återkoppling sker till relevanta intressenter.

Av självvärderingen framgår det att systematisk uppföljning av utbildningen genomförs för att säkerställa att utbildningens utformning och kvalitet uppnår målen. Historieämnet redovisar utbildningens resultat och framtidsplaner inför fakulteten årligen. Forskarkollegiet har explicita instruktioner om kvalitetsarbetet. Fakultetens interna utvärderingar diskuteras i forskarkollegiet och vid behov vidtas åtgärder.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Mittuniversitets kurser, seminarier och doktorandernas konferensdeltagande säkerställer forskarstuderandes förmåga att med vetenskapligt relevanta metoder bedriva forskning och att presentera och diskutera forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället. Doktoranderna uppmanas att under utbildningstiden aktivt delta på konferenser och att publicera egna artiklar. Lärosätets lärare i historieämnet används flitigt som föredragshållare och även doktoranderna skolas in i den tredje uppgiften. Doktoranderna erbjuds även att undervisa på grundnivå som en del av institutionstjänstgöringen.

Av självvärderingen framgår att doktorandernas självständighet i både val av avhandlingsprojekt och i genomförandet av forskarutbildningen är av stor vikt, vilket säkerligen stimulerar den intellektuella självständigheten, men reser samtidigt frågor om tillräckligt stöd ges för att doktoranderna ska nå vetenskapligt djup inom det valda forskningsområdet. Det är angeläget att lärosätet förstärker möjligheten för doktoranderna att i dialog med andra doktorander, forskare och vetenskapssamhället diskutera generella forskningsfrågor samt presentera forskning och forskningsresultat. Likaså att utbildningen i högre utsträckning ger doktoranderna mer systematisk och kontinuerlig träning i att granska och kommentera andras forskning, för att på så sätt förstärka deras generella förmåga i vetenskapssamhället för att i framtiden bland annat kunna leda forskningsseminarier, vara opponenter, betygsnämndsledamot etcetera. Det synes angeläget att lärosätet lägger större vikt vid ökat samarbete med andra ämnen eller andra lärosäten för att skapa en ökad kritisk massa inom forskarutbildningsämnet historia.

Perspektiv

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16**Arbetslivets perspektiv****Bedömning med motivering:** *Utbildningen förbereder doktorander för ett föränderligt arbetsliv.*

Av självvärderingen framgår det att utbildningen ger doktoranderna en rad generella förmågor där det ingår självständig forskning och utredningsarbete, undervisning, samarbete och administrativ förmåga. Vidare framgår det att utbildningen ger doktoranden verktyg och förmåga att utvecklas till forskare, vilket även inbegriper de generiska färdigheter som kan sägas återfinnas inom all forskarutbildning. De generiska färdigheterna kan även användas som kvalifikationsgrunder för arbete utanför akademien. Dock har flertalet av dem som disputerat i historia vid Mittuniversitetet fått fortsatt arbete inom akademien, många vid Mittuniversitetet, några vid universiteten i Umeå, Uppsala, Örebro och Stockholm. Endast en person arbetar utanför universitetsvärlden; på länsbiblioteket i Jämtlands län.

Under forskarutbildningen ges doktoranderna möjligheten att undervisa och arbeta administrativt inom institutionen. Regeln synes vara att doktoranderna utför 20 procents institutionstjänstgöring inom undervisning och administration med stöd av mer erfarna kollegor. Doktoranderna informeras regelbundet om olika utlysningar och inom forskarseminariets ram anordnas regelbundet något som benämns "Ansökningsverkstad", där bland annat forskningsansökningar diskuteras. En valbar kurs innehåller information om situationen på arbetsmarknaden. Det förekommer inte någon organiserad alumnverksamhet, men med stöd av personkännedom redogörs i självvärderingen för sex doktoranders arbetsplatser efter examen. Bedömargruppen menar att ett utvecklingsområde för lärosätet är att utveckla färdigheter och förmågor hos doktoranderna som kan underlätta för dessa i sina karriärer både inom och utom akademien efter examen.

Utbildningens utformning och genomförande följs inte systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet.

Bedömargruppen ser en brist i att ämnets doktorander i huvudsak ges en utbildning för en karriär inom akademien. Doktoranderna får viss erfarenheter av pedagogisk verksamhet och administrativt arbete motsvarande 20 procent per år. En brist är att det inte existerar en systematisk utvärdering eller återkoppling från doktorander gällande arbetslivsperspektivet.

Sammantaget bedöms arbetslivets perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv**Doktoranders perspektiv****Bedömning med motivering:** *Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och lärprocesser.*

Av självvärderingen framgår det att doktoranderna har inflytande över sin utbildning och lärprocessen via representation i forskarkollegiet och att de deltar som all övrig personal på avdelningens arbetsplatsmöten och i medarbetarsamtal. Däremot saknar doktoranderna representation i handledarkollegiet som stundom berör känslig information. Genom ämneskollegiet har doktorander möjlighet att påverka seminarieprogram och genom forskarkollegiet finns representation för arbetet med kursutveckling. Doktoranderna anordnar även egna internat. De har tillgång till en särskilt ekonomisk pott för särskilda utgifter. De deltar i nationella och internationella konferenser och

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

publicerar artiklar. Doktoranderna ges även möjlighet att undervisa på grundnivå och via institutionstjänstgöring få viss administrativ erfarenhet.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Av självvärderingen framgår det att det finns utvecklingsområden när det gäller doktorandernas arbetsmiljö och att doktoranderna bättre skulle kunna involveras vid utbildningens början. Vidare framgår att det finns möjlighet att få en extern biträdande handledare om aktuell ämneskompetens inte finns på institutionen. Vid eventuella handledarbyten kan doktoranden vända sig till avdelningschefen, det gäller även hjälp med frågor eller konflikter som berör handledare-doktorand. Det är avdelningschefen som håller i och genomför samtal angående den fysiska och psykosociala arbetsmiljön. Av självvärderingen framgår att doktoranders inflytande i den relativt lilla akademiska miljön sker kontinuerligt även om kvalitetssäkringsprocessen inte alla gånger är strikt formaliserad.

Sammantaget bedöms doktorandernas perspektiv vara tillfredställande.

Perspektiv

Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.*

Sett över tid har det varit en förhållandevis jämn könsfördelning när det gäller de aktiva doktoranderna. Då antalet är så litet kan det dock slå åt olika håll vissa perioder. Bland handledarna råder dock viss obalans med för närvarande endast en kvinnlig handledare. Den nuvarande doktorandgruppen består av två män och tre kvinnor. Universitetet har en aktiv jämställdhetspolicy som innebär att jämställdhet eftersträvas på alla nivåer. På teorikurser ingår genusteoretikers arbeten i programmet. Även praktiska aspekter beaktas, till exempel justering för att åstadkomma seminarietider som går att förena med föräldraskap. Efter utvärderingen 2013 har doktorandantagningen varit i balans, två kvinnor och två män. Två kvinnliga postdoktorer har anställts. Bland handledarna råder dock viss obalans med för närvarande endast en kvinnlig handledare.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Universitetet har ett centralt jämställdhetsprogram som förutskickar såväl ett aktivt jämställdhetsarbete som aktiv uppföljning och åtgärder. Ett antal uppföljande åtgärder vidtogs efter lärosätets egeninitierade forskningsutvärdering (ARC13), vilket lett till att nyrekryteringar av doktorander har jämn könsfördelning inom ämnet.

Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredsställande.

Aspektområde: Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

När det gäller aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling konstaterar bedömargruppen att lärosätet regelbundet arrangerar särskilda handledarträffar där handledningens och undervisningens kvalitet diskuteras, utvärderas och systematiskt följs upp. Vid behov effektueras byte av handledare i samförstånd med doktoranden. Avhandlingsarbetets kvalitet följs upp via ett system med olika etapper: första halvan av utbildningen presenterar doktoranden texter och kapitel vid det högre seminariet, ungefär vid halvtid anordnas ett seminarium med särskilt utsedd granskare och i slutskedet av utbildningen granskas och diskuteras avhandlingsmanuset av en extern opponent. Efter slutseminariet sammanställs en skriftlig rapport med förslag på justeringar och förbättringar inför disputation. Med syfte att systematiskt följa upp utbildningen sker enskilda regelbundna samtal mellan handledare och doktorand. Ämnet redovisar resultat och framtidsplaner inför fakulteten årligen, fakultetens interna utvärderingar diskuteras i forskarkollegiet och vid behov vidtas åtgärder.

Historieämnet vid lärosätet har förtjänstfullt redovisat en egen lista med önskvärda förbättringsåtgärder, några av dessa berör behovet att generellt utöka forskningsmiljön via ökat samarbete med andra ämne och andra lärosäten, vilket även bedömargruppen anser angeläget.

Bedömargruppen konstaterar att ämnets doktorander i huvudsak ges en utbildning för en karriär inom akademien. Doktoranderna får viss erfarenheter av pedagogisk verksamhet och administrativt arbete motsvarande 20 procent per år. En svaghet är att det inte existerar en systematisk utvärdering eller återkoppling från doktorander gällande arbetslivsperspektivet.

Ansvarig avdelningschef genomför samtal med doktoranderna angående den fysiska och psykosociala arbetsmiljön. Doktoranders inflytande inom utbildningen är säkrad via representanter i de beslutande organen.

Lärosätet strävar efter en könsbalans i utbildningens utformning och genomförande. Framförallt har ett systematiskt arbete skett med rekryteringsförfarandet av doktorander och postdoktorer.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.*

Avgränsningen av forskarutbildningsämnet historia och dess koppling till vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet synes välmotiverad och adekvat. Trots en förhållandevis liten forskarutbildningsmiljö har drygt tio disputationer presenterats på elva år och tre disputationer har ägt rum senaste fem åren, vilket i sig är ett gott kvantitativt resultat. Med sju professorer, fem docenter och nio lektorer i historia är handledarresurserna tillfredsställande.Handledargruppens vetenskapliga kompetens är god.

En svaghet finns i det faktum att det är få doktorander i ämnet historia och att de arbetar med disparata ämnen både kronologiskt och temamässigt. Forskarutbildningen i historia vid lärosätet kännetecknas av individuella doktorandprojekt. Seminarieverksamhet med fem doktorander antagna 2009-2016 ger ett begränsat kollegialt utbyte och förutsätter att hela forskningsmiljön med seniora forskare och lärare deltar aktivt i seminariet. Intrycket är att det skapas enskilda öar runt varje doktorand istället för en stödjande forskningsgrupp. Det är angeläget att lärosätet förstärker

möjligheten för doktoranderna att i dialog med andra doktorander och forskare diskutera också mer generella forskningsfrågor. Vidare att lärosätet erbjuder en mer systematisk och kontinuerlig träning i att granska och kommentera andras forskning, för att på så sätt förstärka doktorandernas generella förmåga i vetenskapssamhället. Ett framtida ökat samarbete med det egna lärosätets samhällsvetenskapliga och humanistiska ämnen samt med andra lärosäten är ett angeläget utvecklingsområde och skulle generellt kunna stärka forskningsmiljön.

Vad gäller utformning, genomförande och resultat bedöms utbildningen sammantaget vara tillfredsställande. Det finns dock utvecklingsområden för lärosätet att arbeta med.

Forskarutbildningskurserna tycks i huvudsak utformas som egna litteraturstudier vilket i flera avseende är en svaghet, särskilt vad gäller utveckling av vetenskaplig dialog. I självvärderingen betonas dessutom doktorandernas självständighet i både val av avhandlingsprojekt och genomförandet av forskarutbildningen.

Bedömargruppen anser att lärosätet ger tillräckligt stöd för att doktoranderna ska nå tillfredsställande vetenskapligt djup inom det valda forskningsområdet. På grund av forskningsmiljöns litenhet är dock doktorandutbildningen starkt individbaserad och delvis skraddarsydd. Större vikt vid att skapa en bredare kritisk massa vore önskvärt.

Sammantaget bedöms utbildningen vara tillfredsställande också ur arbetslivets perspektiv och ur ett jämställdhetsperspektiv.

När det gäller aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling konstaterar bedömargruppen att lärosätet regelbundet arrangerar särskilda handledarträffar där handledningens och undervisningens kvalitet diskuteras, utvärderas och systematiskt följs upp. Vid behov effektueras byte av handledare i samförstånd med doktoranden. Avhandlingsarbetets kvalitet följs upp via ett system med olika etapper: första halvan av utbildningen presenterar doktoranden texter och kapitel vid det högre seminariet, ungefär vid halvtid anordnas ett seminarium med särskilt utsedd granskare och i slutskedet av utbildningen granskas och diskuteras avhandlingsmanuset av en extern opponent. En brist är att det inte existerar en systematisk utvärdering eller återkoppling från doktorander gällande arbetslivsperspektivet.

Stockholms universitet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr
Stockholms universitet	Historia - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4033
<p>Aspektråde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: <i>Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga miljön är välmotiverad och adekvat.</i></p> <p>Avgränsningen av forskarutbildningsämnet är vetenskapligt väl motiverad både i förhållande till andra discipliner och till egna specialiseringar, vilket framgår av självvärderingen. Ämnet är definierat som studiet av människans historiska livsvillkor och förutsättningar vad gäller politiska, sociala, ekonomiska och kulturella förhållanden från tidig medeltid till dagens samhälle. Kronologiskt innefattas perioden från tidig medeltid fram till sent 1900-talet, och temamässigt, där det förekommer flera olika forskningsinriktningar. På institutionen finns särskild fördjupad kompetens inom sju så kallade "profilområden": medeltidens historia, äldre historia/förmodern historia, urban historia, genushistoria, idrottshistoria, modern politisk och social historia samt maritim historia. Sammantaget bildar dessa profilområden en ram för institutionens mer fördjupade forskningskompetens. Till respektive profilområde finns ett antal professorer, docenter, lektorer, fristående forskare och doktorander kopplade. Varje profilområde leds av en profilområdesansvarig - professor eller docent - som regelbundet anordnar forskningsseminarier, temadagar och konferenser med både interna och externt inbjudna föredragshållare och presentatörer. Vid institutionen finns också tre särskilda centrubildningar och institut placerade.</p>		
<p>Aspektråde: Miljö, resurser och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: <i>Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</i></p> <p>Av självvärderingen och intervjuerna framgår det att handledarnas höga forskningsaktivitet i sig innebär en fortlöpande kompetensutveckling, men också att det systematiskt arbetas med kvalitetshöjande åtgärder inom forskarutbildningsämnet. Av självvärderingen att döma uppfylls kraven i bedömningsgrunden gott och väl. Lärares och handledares forskning är omfattande, liksom deras samverkan med det omgivande samhället. För doktoranderna är deltagande i doktorandseminariet obligatoriskt, och seminarieverksamheten är överhuvudtaget livaktig. Doktoranderna ges rikhaltiga möjligheter till kontakter med forskningen vid andra universitet, både inom och utanför landet.</p> <p>I självvärderingen framhålls att ämnet uppvisar en i svenska sammanhang ovanligt stor kritisk massa. Vid institutionen fanns vid slutet av år 2016, 10 professorer, 8 docenter, 12 lektorer och 14 projektforskare, samt ett antal emeritus som fortsatt är aktiva inom sitt forskningsområde. Det betyder sammantaget drygt 40 personer som har disputerat i historieämnet, eller i några enstaka fall i närliggande ämnen.</p> <p><i>Handledarnas och lärares sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter. Resultaten av</i></p>		

uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

En viktig del i kompetensutvecklingen av handledarna beskrivs i självvärderingen som förmågan att erhålla forskningsmedel i konkurrens, där institutionen varit framgångsrik. Lärosätet bedriver också intern handledarutbildning, men alla handledare har inte genomgått den. Samarbetet med Uppsala universitet i en forskarskola (Forskarskola i historia Stockholm-Uppsala) gör att handledarkompetensen är ännu större, vilket också gäller andra samarbeten där lärosätet ingår. Handledarna deltar också i institutionens forskarutbildningsnämnd och institutionen arrangerar årligen en forskardag där forskarutbildningsfrågor lyfts.

En skevhet finns dock avseende fördelningen mellan män och kvinnor där bara en tredjedel av handledarna är kvinnor. Detta är något institutionen arbetar med att åtgärda enligt självvärderingen. I självvärderingen framstår det också som angeläget att förbättra samarbetet inom handledarkollegiet vad gäller samsynen på forskarhandledning. I intervjuerna framkommer att arbete med detta pågår.

Aspektråde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Forskarutbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: *Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.*

Vid lärosätet fanns höstterminen 2016 23 aktiva doktorander och könsfördelningen var jämn. Doktorander som antas får i normalfallet en doktorandanställning på fyra år med möjlighet till ett femte år genom institutionstjänstgöring. Varje doktorand får två handledare, varav minst en ska ha docentkompetens. Fördelningen mellan handledarna synliggörs i doktorandernas individuella studieplaner. Det finns tydliga riktlinjer för hur ett eventuellt handledarbyte ska ske, vilket framgår i den allmänna studieplanen.

Vid sidan av obligatoriska och valbara kurser och handledning är doktorandseminariet en central och obligatorisk del i forskning och utveckling samt en återkommande verksamhet som bidrar till att främja olika aspekter av doktorandernas vetenskapliga utveckling.

Doktoranderna uppmuntras till deltagande i internationella vetenskapliga sammanhang, bland annat att tillbringa en period vid utländska universitet. Lärosätet har enligt de uppgifter som redovisats synbarligen inga problem med att doktorander uppvisar låg närvaro på grund av att de bor långt ifrån lärosätet. Av självvärderingen framgår att doktorandernas aktivitetsgrad växlar betydligt, men så många som 12 uppvisade höstterminen 2016 en aktivitet som uppgick till 91 procent eller mera.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Systematisk uppföljning sker dels genom planering och uppföljning av individuella studieplaner, dels genom diskussioner i handledarkollegium och diskussioner i ledningsgruppen för forskarskolan

Stockholm-Uppsala (som följer upp forskning och utbildning) samt i institutionens forskarutbildningsnämnd.

Av självvärderingen framgår vilka organ som har ansvar för att forskarutbildningsmiljön upprätthåller god kvalitet, något som bekräftades vid intervjuerna.Handledarkollegiet följer upp forskarutbildningen liksom varje doktorands utveckling och läge inom forskarutbildningen. Till grund för kollegiets diskussioner ligger bland annat doktorandernas individuella studieplaner och de årliga uppdateringarna. Vid kollegiet diskuteras eventuella handledarbyten som kan vara föranledda antingen av doktorandernas begäran om att få byta handledare eller av det faktum att handlarna går i pension eller börjar arbeta på en annan arbetsplats. Institutionen har också en forskarutbildningsnämnd som vanligtvis sammanträder en gång per läsår och vid behov oftare. Samtliga handledare kallas till dessa möten. Vid nämnden tas ett antal formella beslut om bland annat kommande forskarutbildningskurser. Vid dessa möten deltar också institutionsledningen och doktorandrepresentanter.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område

Bedömning med motivering: *Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Forskarutbildningsämnet vid Stockholms universitet är väl motiverat, forskningsmiljön består av många olika inriktningar som alla har en kritisk massa av disputerade och doktorander. Doktoranderna uppmuntras att tidigt utveckla egna nätverk både inom Sverige men även internationellt.

Handledargruppen är omfattande och har god kompetens, även om det är färre kvinnor än män som handleder.

Vad gäller aspekten personal ser bedömargruppen utvecklingsmöjligheter beträffande att utveckla en mer jämställd handlargrupp samt ett ökat samarbete inom handledarkollegiet. Bedömargruppen vill särskilt lyfta det goda exemplet som handledarnas höga aktivitet som forskare utgör.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.*

Utbildningen består av 60 högskolepoäng kurser, varav 30 högskolepoäng är obligatoriska och ges i forskarskolan Stockholm-Uppsala, samt en avhandling på 180 högskolepoäng. Kurserna ger bredd och fördjupning i relation till respektive avhandlingsämne men också i relation till historieämnet i sin helhet. Detta beskrivs i självvärderingen och framgår också av den allmänna studieplanen.

Avhandlingsarbetet är strukturerat på ett tydligt sätt för att löpande presenteras på doktorandseminariet samt även bedömas av externa kommentatorer och andra disputerade än handledarna. Doktoranderna ges också möjlighet att kommentera varandras arbeten och träna på kollegial bedömning. Detta framgår i de individuella studieplanerna.

Självvärderingen ger vid handen att måluppfyllelsen är god. Inom utbildningens kursdel ingår obligatoriska teori- och metodkurser, som ges inom ramen för forskarskolan Stockholm-Uppsala, och även i övrigt har åtgärder vidtagits för att såvitt möjligt säkra en hög och jämn standard i fråga om kunskap och förståelse.

De uppgifter om genomströmning som finns tillgängliga ligger i paritet med motsvarande för övriga landet, och föranleder därför inga särskilda frågor.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Doktorandseminariets roll beskrivs som avgörande, och systemet för granskning av det löpande avhandlingsarbetet förefaller väl genomtänkt.

En tydlig trend som beskrivs i självvärderingen och som också framgår av bilagorna, är att allt fler doktorander blir klara med sin utbildning inom stipulerad tid. Det är ett tecken på att kvaliteten och måluppfyllelsen är god. Den positiva trenden anses till viss del kunna förklaras med de nya generella antagningsreglernas krav på doktorandtjänst och full finansiering från första dagen, vilket inneburit färre antagna och därmed hårdare konkurrens mellan studenterna. Doktorandernas deltagande i aktiviteter utanför institutionen förefaller säkrat. I intervjuerna framkommer också att uppföljningen genomförs enligt de regler som gäller vid lärosätet.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.*

I självvärderingen betonas vikten av att doktoranderna genom kurser och handledning samt ett stort eget arbete lär sig att planera och genomföra sitt avhandlingsarbete inom utsatt tid. Två av de obligatoriska kurserna handlar om forskningsprocessens olika delar samt teori och metodval, vilket bidrar till att skapa förutsättningar för ett väl genomfört avhandlingsarbete.

Doktoranderna disponerar också medel för konferensdeltagande, vilket gör det möjligt att också i internationella sammanhang presentera och diskutera sin forskning skriftligt och muntligt.

Doktoranderna tränas i förmågan att kommunicera vetenskap i olika sammanhang samt att bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande genom att diskutera vetenskapens betydelse och olika former för forskningskommunikation under introduktionskursen. Att göra en populärvetenskaplig presentation av den egna forskningen är ytterligare ett moment som tränar denna förmåga.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljningen sker genom institutionens beslutsystem där institutionsstyrelsen är det organ som beslutar om och bereder forsknings- och utbildningsfrågorfrågor. Dessutom finns en forskarutbildningsnämnd vid institutionen och en ledningsgrupp för forskarskolan Stockholm-Uppsala som följer upp forskning och utbildning. Doktoranderna är representerade i respektive organ.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet, och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.*

För att säkerställa att doktoranderna visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet och kan göra forskningsetiska bedömningar är de viktiga verktygen kurser, doktorandseminariet och avhandlingsarbetet. Doktoranderna kan också välja kurser inriktade mot forskningsetiska frågor. Enligt självvärderingen uppfylls kraven i bedömningsgrunden. Forskningsetiska frågor tas upp i den obligatoriska introduktionskursen. Ett belysande exempel på hur etiska regler kan vara relevanta även inom historievetenskapen är hur asylsökandes personakter har använts i ett doktorandarbete.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

I uppföljningen av doktorandernas arbeten i handledarkollegiet varje termin diskuteras också deras individuella progression. I de individuella studieplanerna framgår detta också. Uppföljningen framstår som strukturerad och tydlig utifrån de individuella studieplanerna. Ett utvecklingsområde är att förtydliga hur resultaten av uppföljningen återkopplas.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat

Bedömning med motivering: *Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Underlagen visar att måluppfyllelsen är god inom alla tre kunskapsformer. Inom utbildningens kursdel ingår obligatoriska teori- och metodkurser, som ges inom ramen för forskarskolan Stockholm-Uppsala. Forskningsetiska frågor tas upp i den obligatoriska introduktionskursen. Ett belysande exempel på hur etiska regler kan vara relevanta även inom historievetenskapen är hur asylsökandes personakter har använts i ett doktorandarbete.

Doktoranderna lär sig att planera och genomföra sitt avhandlingsarbete inom utsatt tid genom kurser och handledning samt ett stort eget arbete. Två av de obligatoriska kurserna handlar om forskningsprocessens olika delar samt teori och metodval, vilket bidrar till att skapa förutsättningar för

ett väl genomfört avhandlingsarbete. Bedömargruppen ser positivt på att varje doktorand har medel avsatta för konferensmedverkan.

Perspektiv**Arbetslivets perspektiv**

Bedömning med motivering: *Utbildningen förbereder doktorander för ett föränderligt arbetsliv.*

Av självvärderingen framgår det att idéer eller problem gällande forskarutbildningens gångbarhet på arbetsmarknaden är något som diskuteras av disputerade och doktorander. Institutionen bedriver inte någon egen alumnverksamhet eller egen kartläggning av de disputerade som lämnat institutionen. Här har dock lärosätet ett nätverk för alumner som är centralt organiserat. De som disputerat i historia vid lärosätet arbetar ofta som högre tjänsteman inom offentlig sektor, som forskare eller lärare inom ett lärosäte eller som chef inom musei- eller arkivsektorn.

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljningen av utbildningens användbarhet sker till viss del via alumnätverket som även erbjuder olika typer av seminarier. Centralt finns ett arbetsmatchningsverktyg, My Career, som kan underlätta övergången från forskarutbildningen till arbetslivet. Avdelningen för forskningsstöd informerar om och hjälper till med bland annat postdoktorsansökningar. På institutionen finns även en forskningssamordnare för karriärsrådgivning för de doktorander som så önskar.

I aspekten arbetslivets perspektiv ser bedömargruppen utvecklingsmöjligheter vad gäller uppföljningen av de nydisputerades karriärer och återkoppling till utbildningen, exempelvis genom en ännu aktivare alumnverksamhet.

Sammantaget bedöms arbetslivets perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv**Doktoranders perspektiv**

Bedömning med motivering: *Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och läroprocesser.*

Doktorandperspektivet förefaller väl tillgodosett genom ett omfattande och systematiskt arbete med doktorandernas utbildningsmiljö. Doktorander finns representerade i alla organ som behandlar forskning och utbildning, samt i övriga berednings- och beslutsorgan vid institutionen, bortsett från de som gäller personal- och ekonomifrågor. Av självvärderingen framkommer det att doktorandernas intressen är mycket väl tillgodosedda genom doktorandernas aktiva deltagande i vidareutvecklingen av forskarutbildningen. Det finns även exempel på hur institutionen arbetar för att öka delaktigheten genom att bland annat arbeta med dessa frågor på personalkonferenser där både doktorander och disputerade deltar i diskussionerna.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Doktorandernas individuella studieplaner diskuteras individuellt och resultaten följs upp i handledarkollegiet och ledningsgruppen för forskarskolan Stockholm-Uppsala samt i institutionens forskarutbildningsnämnd.

Bedömargruppen ser möjligheter att utveckla doktorandernas aktiva deltagande i seminarierna. Bedömargruppen vill lyfta fram de insatser som görs för att engagera doktoranderna i utvecklingsarbetet.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.*

Andelen kvinnor som är handledare behöver öka. I övrigt följer institutionen Stockholms universitets jämlikhets- och jämställdhetsplan. Utbildningen förefaller uppfylla lärosätets strävansmål på jämn könsfördelning (60-40) bland doktoranderna (40 procent kvinnor), men inte bland handledarna (30 procent kvinnor). Mycket sympatiskt är hur institutionen framhåller sitt arbete för en arbetsplats där det ömsesidiga bemötandet är artigt och professionellt.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljningen av institutionens jämställdhetsplan, som görs årligen, har bland annat resulterat i obligatoriska årliga aktiviteter på temat jämställdhet eller likabehandling. Under år 2017, vilket framgår av självvärderingen, är temat för arbetet att diskutera hur sexuella trakasserier ska bemötas och motverkas.

Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredsställande.

Aspektområde: Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Vad gäller aspekten personal är en viktig del i kompetensutvecklingen av handledarna att erhålla forskningsmedel i konkurrens, där institutionen varit framgångsrik.*

Systematisk uppföljning i forskarutbildningsmiljön sker dels genom planering och uppföljning av individuella studieplaner, dels genom diskussioner i handledarkollegium och diskussioner i ledningsgruppen för forskarskolan Stockholm-Uppsala (som följer upp forskning och utbildning) samt i institutionens forskarutbildningsnämnd. Bedömargruppen vill särskilt lyfta som gott exemplet den tydliga strukturen för avhandlingsskrivandet och uppföljningen av processen fram till disputation.

Uppföljning av utbildningen sker på ett strukturerat sätt genom institutionens beslutssystem där institutionsstyrelsen är det organ som beslutar om och bereder forsknings- och utbildningsfrågor. Dessutom finns en forskarutbildningsnämnd vid institutionen och en ledningsgrupp för forskarskolan Stockholm-Uppsala som följer upp forskning och utbildning.

I arbetslivets perspektiv ser bedömargruppen utvecklingsmöjligheter vad gäller uppföljningen av de nydisputerades karriärer och återkoppling till utbildningen, exempelvis genom en aktivare alumnverksamhet.

Självvärderingen visar att utbildningen gör stora insatser för att engagera doktoranderna i utvecklingsarbetet, bland annat genom att doktorandgruppen är representerad i samtliga institutionens beslutande och rådgivande organ. Doktoranderna medverkar dessutom i informella överläggningar och erbjuds årliga utvecklingssamtal. Bedömargruppen ser dock ett utvecklingsområde vad gäller att förtydliga hur resultaten av uppföljningar återkopplas.

Uppföljning av jämställdhetsperspektivet sker genom institutionens årliga uppföljning av jämställdhetsplanen och har bland annat resulterat i obligatoriska årliga aktiviteter på temat jämställdhet eller likabehandling.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.*

Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredställande genom att forskarutbildningsämnet vid Stockholms universitet är väl motiverat, forskningsmiljön består av många olika inriktningar som alla har en betydande mängd av disputerade och doktorander. Detta skapar goda förutsättningar för en livaktig akademisk miljö av hög kvalitet och en god vetenskaplig miljö i vardagen. Doktoranderna uppmuntras att tidigt utveckla egna nätverk både inom Sverige och internationellt. Handedargruppen är omfattande och har god kompetens, även om det är färre kvinnor än män som handleder. Vad gäller aspekten personal ser bedömargruppen ett behov av att lärosätet arbetar för en mer jämställd handlargrupp. Detta gäller även samarbeten inom handledarkollegiet. Bedömargruppen vill särskilt lyfta det goda exemplet som handledarnas höga aktivitet som forskare utgör.

Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredställande genom att utbildningen genomförs på ett adekvat sätt vilket ger doktoranderna förutsättningar att uppnå målen för forskarutbildningen. Självvärderingen visar att det inom utbildningen görs stora insatser för att engagera doktoranderna i utvecklingsarbetet, bland annat genom att doktorandgruppen är representerad i samtliga av institutionens beslutande och rådgivande organ. Doktoranderna medverkar dessutom i informella överläggningar och erbjuds årliga utvecklingssamtal. Avhandlingsarbetet är strukturerat på tydligt sätt för att löpande presenteras på doktorandseminariet och bedöms även av externa kommentatorer och andra disputerade än handledarna. Doktoranderna ges också möjlighet att kommentera varandras arbeten och träna på kollegial bedömning. En tydlig trend som framgår av självvärderingen och av bilagorna, är att allt fler doktorander blir klara med sin utbildning inom stipulerad tid. Det är ett tecken på att kvaliteten och måluppfyllelsen är god. Av självvärderingen framgår att doktoranderna genom kurser och handledning samt ett stort eget arbete lär sig att planera och genomföra sitt avhandlingsarbete inom utsatt tid.

Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms vara tillfredställande genom att uppföljningen sker på ett strukturerat sätt genom institutionens beslutssystem där institutionsstyrelsen är det organ som beslutar om och bereder forsknings- och utbildningsfrågor. Dessutom finns en forskarutbildningsnämnd vid institutionen och en ledningsgrupp för forskarskolan Stockholm-Uppsala som följer upp forskning och utbildning.

Perspektiven för jämställdhet, arbetsmarknad och doktorandernas perspektiv bedöms vara tillfredsställande. Doktoranderna är representerade i relevanta organ. Bedömargruppen ser dock utvecklingsmöjligheter vad gäller könsbalansen inom handledargruppen och uppföljningen av de disputerades arbetsliv efter examen.

Södertörns högskola

Lärosäte Södertörns högskola	Forskarutbildningsämne Historia - licentiat- och doktorsexamen	ID-nr A-2016-10-4034
<p>Aspektrråde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: <i>Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.</i></p> <p>Södertörns högskola fick 2010 rätt att utfärda doktorsexamen inom området Historiska studier, som samlar flera humanvetenskapliga ämnen. Forskarutbildning har bedrivits i miljön sedan 1990-talet, men då utfärdades examen formellt av Stockholms universitet. Utbildningen är koncentrerad till vissa profilområden: genushistoria, interkulturella perspektiv, Östersjö- och Östeuropahistoria samt samtidshistoria.</p> <p>Forskarstudier i historia bedrivs vid tre miljöer på två institutioner. Vid Institutionen för historia och samtidsstudier finns ämnet Historia och centrumbildningen Samtidshistoriska institutet. Vid forskningscentret Centre for Baltic and East European Studies (CBEES) finns forskarskolan Baltic and East European Graduate School (BEEGS). Bägge institutionerna är mångdisciplinära miljöer. Institutionen för historia och samtidsstudier samarbetar även med Nationella forskarskolan i historiska studier, som är baserad i Lund.</p> <p>Lärosätet ger inga fakultetsanslag till forskarutbildning i historia. I stället finansieras doktoranderna via antingen den nationella forskarskolan, externa forskningsprojekt eller Östersjöstiftelsen. De bägge senare finansieringsformerna innebär i regel att doktorandernas forskningsämnen styrs mot vissa områden. Över tid har de tre doktorandgrupperna varit ungefär lika stora och alla doktorander, oavsett finansieringsform, har möjlighet att delta i Nationella forskarskolans kurser.</p> <p>Av självvärderingen framgår det att de olika doktorandgrupperna har haft skilda rekryteringsbaser och delvis olika villkor under sin forskarutbildning. Vid intervjun med handledarna tonades dessa skillnader i villkor ned, även om det finns vissa olikheter i kursutbud och i tilldelningen av expensmedel. Däremot sker rekryteringen till BEEGS i stor utsträckning från Östeuropa, vilket ger utbildningen ett tydligt internationellt inslag bland såväl lärare som doktorander.</p> <p>Lärosätet har ett särskilt uppdrag att vända sig till studenter från studieovana miljöer, ofta med migrationsbakgrund, och strävar efter att utbildningen ser bortom en nationellt svensk avgränsning.</p> <p><i>Forskarutbildningsämnets relation till området för forskarutbildning är adekvat.</i></p> <p>Ämnet historia ingår i ett mångvetenskapligt område innefattande besläktade humanistiska ämnen som alla omfattar historiska perspektiv, har närliggande arbetssätt samt liknande metodologiska och teoretiska utgångspunkter. Denna inramning ger en väsentligt utvidgad miljö utan att medföra några påtagliga nackdelar.</p>		
<p>Aspektrråde: Miljö, resurser och område Aspekt: Personal</p>		

Bedömning med motivering: *Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.*

Av tabellbilagan till självvärderingen framgår att handledarna i historia med ett undantag är antingen professorer eller docenter. Av de 14 aktiva handledarna är 5 pensionerade eller aktiva vid annat lärosäte. Vissa biträdande handledare är hämtade från annan humanvetenskaplig disciplin än historia och valda utifrån sin specialistkompetens. Detta finner bedömargruppen välbetänkt. Utöver de aktiva handledarna ingår ytterligare 22 disputerade forskare i historikermiljön och utgör potentiella handledarresurser.

Det råder en påtaglig könsmissig obalans i handledarkollektivet. I den samlade handledarpoolen finns 24 män och 12 kvinnor. Bland aktiva handledare är 6 av 14 kvinnor, men bara 1 av dem har ansvar som huvudhandledare.

Självvärderingen nämner inget om doktorandernas inflytande vid val av handledare. Vid intervjuerna med doktoranderna framkom att handledare ibland utsetts utan dialog med doktorand. Enligt den allmänna studieplanen har doktorand rätt att byta handledare. Tidigare har detta ibland varit problematiskt, men vid intervjuerna framkom det att rutinerna i dag fungerar nöjaktigt. Bedömargruppen finner det önskvärt att lärosätet formaliserar rutinerna för tillsättning och byte av handledare och att det klargörs att detta ska ske i samråd med doktoranden.

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Av självvärderingen framgår att samtliga handledare har genomgått grundläggande handledarutbildning och att handledarmöten hålls en eller flera gånger per år i lärosätets eller nationella forskarskolans regi. Ett utvecklingsområde som lärosätet själv identifierat är att involvera de biträdande handledarna mer i verksamheten.

Av självvärderingen framgår att de tillsvidareanställda forskarna vid lärosätet normalt inte har forskningstid i sina ordinarie tjänster, vilket bekräftades vid intervjuerna. Trots det och trots att många av lärarna också har ledningsuppdrag vid sidan av undervisningen framstår publiceringstakten som tillräckligt hög för att bidra till en kvalificerad forskningsmiljö för doktoranderna. Under intervjuerna framkom att forskningstid kommer att ingå i bemanningsplanen från och med vårterminen 2018. Bedömargruppen välkomnar detta.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Aspekt: Forskarutbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.*

Av självvärderingen framgår att den mindre forskarutbildningsmiljön i historia vid lärosätet blir väsentligt utvidgad dels genom att ämnet ingår i den mångdisciplinära miljön Historiska studier, dels genom deltagandet i den Nationella forskarskolan i historiska studier. Visst utbyte sker också med

Datum
2018-05-22Reg.nr
411-00394-16

historikermiljöer vid Stockholms universitet. Goda förutsättningar ges därigenom för flervetenskapligt utbyte och nätverkande på regional och nationell nivå. Det internationella kontaktnätet framstår som relativt omfattande, framför allt med länder runt Östersjön och i Östeuropa. Det internationella inslaget är tydligt i rekryteringen av doktorander till BEEGS.

På frågan om graden av integration över ämnesgränser och mellan historikermiljöerna gav intervjugrupperna skiljaktiga svar. En grupp talade om ett gott samarbete medan en annan såg klara utvecklingsmöjligheter. Att seminarspråket är svenska inom Historiska studier men engelska inom BEEGS upplevs som hämmande i bägge riktningar. Likaså påpekades att det ämnesövergripande samarbetet kunde förbättras.

Att de skilda språkliga kontexterna kan upplevas besvärande är naturligt, men bedömargruppen menar att denna olägenhet med rätt metod borde kunna vändas till en fördel. Detsamma gäller samarbetet över ämnesgränserna.

Ämnesöverskridande seminarier hålls en gång i månaden medan det historiska forskarseminariet sammanträder en gång i veckan. Vid dessa presenterar både disputerade forskare och doktorander egna textutkast, vilket bägge parter beskrev som positivt under intervjuerna. Vid intervjuerna nämndes att det ämnesöverskridande seminariet är på gång att omvandlas till ett rent doktorandseminarium. Dock upplevde en del att seminarierna inte alltid hade ett relevant innehåll och att frekvensen följaktligen kunde vara för hög. Engagemanget framhölls av samma skäl som varierande. Bedömargruppen menar att seminariefrekvensen och seminariernas form borde tas under övervägande. Det tycks finnas tillräcklig kritisk massa för att ha ett allmänt seminarium och två eller flera specialseminarier som löper parallellt men mer sällan, vilket kan vara ett sätt att både öka precisionen och engagemanget i diskussionerna.

Visst samarbete med det omgivande samhället nämns, såsom historiedagar, humanistdagar och samarbete med Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek. Beskrivningen är i dessa stycken inte särskilt omfattande och här finns rum för utveckling och nytänkande.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Av självvärderingen framgår det att kvalitetssäkringsarbetet rörande forskarutbildningsmiljön, där uppföljning ingår, skett såväl vid lärosätet som inom ramen för nationella forskarskolan bland annat genom årliga utvecklingssamtal med doktoranderna då utbildningen, handledningen, forskningsmiljön och psykosociala frågor behandlas. Om något generellt problem framkommer lyfts dessa till styrgruppen för forskarutbildningen och prefekt för vidare åtgärder. Ett påtagligt exempel på kvalitetsförbättring är att även de doktorander som inte finansierats av nationella forskarskolan numera har möjlighet att delta i dess kurser.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område

Bedömning med motivering: Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Vad gäller aspektområdet miljö, resurser och område ser bedömargruppen styrkor beträffande den mångfacetterade historikermiljön, det ämnesöverskridande samarbetet och den internationella profilen. Ämnet historia ingår i ett mångvetenskapligt område innefattande besläktade humanistiska ämnen som alla omfattar historiska perspektiv, har närliggande arbetssätt samt liknande metodologiska och teoretiska utgångspunkter. Denna inramning ger en väsentligt utvidgad miljö utan att medföra några påtagliga nackdelar. Samtidigt innehåller detta aspektområde potentiella risker och bedömargruppen vill framhålla vikten av fortlöpande reflektion och vaksamhet kring de utmaningar som den speciella miljön också för med sig, såsom att utbildningens delar glider isär eller att det historievetenskapliga perspektivet blir alltför nedtonat. Vidare vill bedömargruppen framhålla vikten av att den undervisande personalen ges möjligheter till kompetensutveckling genom att de bereds utrymme för forskning inom tjänsten.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.*

Forskarutbildningen i historia omfattar avhandlingsskrivande, 180 högskolepoäng, och kurser motsvarande 60 högskolepoäng. Tre kurser om 7,5 högskolepoäng vardera är obligatoriska: en introduktionskurs, en teori- och metodkurs samt en läskurs med områdesöversikt. För doktorander på BEEGS tillkommer ytterligare en (Contemporary Research into the Baltic Sea Region and Eastern Europe 7,5 högskolepoäng). Vid intervjuerna framgick att kurser som ges av den nationella forskarskolan är valbara även för de doktorander som inte är inskrivna vid nationella forskarskolan. Andra valbara kurser är exempelvis högskolepedagogik och en skrivkurs i akademisk engelska.

Vid sidan av kursläsande och avhandlingsskrivande förväntas doktoranden aktivt följa ett högre seminarium under sju terminer. Vid halvtids- och slutseminarier anlitas externa granskare.

Sammantaget framstår kursutbudet som varierat och av god kvalitet.

Den genomsnittliga nettostudietiden i historia vid lärosätet är 4,3 år, vilket ligger under det nationella genomsnittet.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

I självvärderingen framhålls en tendens bland doktorander att vilja avverka en substantiell mängd kurser i början av utbildningen, vilket kan inverka menligt på den långsiktiga planeringen av avhandlingsskrivandet. Detta problem har man försökt tackla genom en tydligare arbetsplanering i den individuella studieplanen. Av intervjun framgick att man inom historieämnet valt att lägga de fakultetsmedel som är reserverade åt forskarutbildningen på lärarbemanning, så att även doktorander vars försörjning tagit slut kan tillförsäkras fortsatt handledning. Bedömargruppen anser detta vara klokt under förutsättning att studietiden inte blir substantiellt förlängd över de fyra stipulerade åren.

Bedömargruppen vill betona vikten av att extramedel för att möjliggöra färdigställande av långt gångna avhandlingsprojekt fördelas enligt transparenta och jämlika villkor.

För 2016/2017 har ett nytt instrument för uppföljning varit att förse varje individuell studieplan med en bilaga som relaterar de enskilda utbildningsmomenten till de nationella lärandemålen. Bedömargruppen uppfattar rapporteringen i dessa stycken som aningen mekanisk och är tveksam till värdet och nyttan av detta försök att formalisera måluppfyllelsen. Fyra av de åtta inlämnade individuella studieplanerna saknade för övrigt helt denna bilaga. Bedömargruppen förordar i stället en kvalitativ analys på individuell eller aggregerad nivå. Det kan ske genom att lärosätet ser till att kursutbudet är tillräckligt varierat och att den enskilda doktoranden följer en lämplig kombination av kurser samt i övrigt inhämtar erforderliga kunskaper med tillräcklig bredd.

Vid sidan av de nationella lärandemålen har historieämnet antagit ett antal lokala lärandemål. I somliga stycken är målen förvillande lika. Så vitt bedömargruppen kan se är exempelvis det lokala målet att doktoranden ska "visa kunskap om historievetenskapens olika skolor och vetenskapens kunskapsteoretiska förutsättningar" mutatis mutandi detsamma som det nationella målet att doktoranden ska visa "förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet". Hur de lokala lärandemålen uppfylls efterfrågas inte i den individuella studieplanen. Vid intervjun svarades att detta beror på att formuläret är gemensamt för hela högskolan och att måluppfyllelsen kontrolleras vid de årliga lärarkonferenserna. Denna metod torde kunna vara tillfyllest även vad gäller de nationella målen.

Av självvärderingen framgår det att studierektorn för forskarutbildningen håller årliga utvecklingssamtal med doktoranderna kring deras progression. Samtalen sammanfattas och diskuteras i styrgruppen för Historiska studier. Doktorandrepresentant är inte närvarande i sammanhang då situationen för enskilda doktorander diskuteras, vilket bedömargruppen ser som föredömligt.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.*

Doktorandernas färdighet och förmåga övas dels genom kursläsning, dels och framför allt genom avhandlingsskrivande. Detta följs upp i den individuella studieplanen och via presentation av egna textutkast vid seminarier. Doktorandstegen är ett annat viktigt instrument för att markera progression. Dock framkom vissa oklarheter vid uppflyttning till nytt lönesteg. Bedömargruppen uppfattar detta som en allvarlig kritik och vill betona vikten av definierade och transparenta kriterier för de olika progressionsstegen i utbildningen.

Stor vikt läggs enligt självvärderingen vid muntlig och skriftlig presentation, inom och utanför akademien. Detta bekräftas också av den individuella studieplanen. När publiken är internationell står

nationella forskarskolan för språkgranskning. Detta ser bedömargruppen som en viktig tjänst som borde finnas vid alla lärosäten.

För att utveckla förmågan att stödja andras lärande har doktorander på senare tid fått fungera som seminarieledare för det högre seminariet i historia. Vid nationella forskarskolans internat har längre framskridna doktorander kommenterat de nyantagnas texter. Doktorander har rätt att få hålla en föreläsning på grundnivå. I övrigt varierar omfattningen på den undervisning doktorander ges möjlighet att hålla i. Eftersom undervisningsvana är en viktig merit för akademisk karriär och en nyttig erfarenhet i annan yrkesverksamhet förordar bedömargruppen att alla doktorander som så önskar ska beredas samma möjlighet att undervisa i rimlig omfattning under utbildningens gång.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Doktorandernas framsteg kontrolleras i samband med individuell handledning, genom den individuella studieplanen och med hjälp av enkäter. Den individuella studieplanen och andra gemensamma aspekter, såsom kursvärderingar, diskuteras i fakultetsnämnden och styrgruppen. En individuell studieplan som är otillfredsställande ifylld återremitteras till handledare. En gång per termin möts handledarkollegiet för en mer informell diskussion om situationen inom forskarutbildningen. Synpunkter som framkommer här kan resultera i olika typer av åtgärder, allt efter omständighet. Sammantaget ter sig rutinerna genomtänkta och välfungerande.

Aspektråde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.*

Källkritik och kritisk granskning i forskning och seminarieverksamhet och liknande är centrala inslag i en historievetenskaplig skolning. I självvärderingen framhålls att den mångvetenskapliga miljön tillhandahåller metodologiskt, teoretiskt och empiriskt mångskiftande perspektiv, vilket tränar doktoranderna att ta självständig ställning och försvara sina forskningsrelaterade val och överväganden. Doktorandens intellektuella självständighet visas främst i avhandlingsarbetet. Kurser, seminarier, internat, konferenser och handledning bidrar till att uppöva doktorandens egen förmåga.

De doktorander som har en modernhistorisk inriktning konfronteras mer än vad som är vanligt i historieämnet med forskningsetiska frågor rörande personlig integritet, användande av informanter, påtryckningar från undersökta organisationer med mera. I självvärderingen nämns, utan att det konkretiseras, att sådana frågor dryftas ingående vid handledning och presentationer. Inga nu pågående doktorandprojekt har ansetts behöva en formell etikprövning.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Doktorandernas framsteg kontrolleras i samband med individuell handledning, genom den individuella studieplanen och med hjälp av enkäter. Den individuella studieplanen och andra gemensamma uppföljningsinstrument, såsom kursvärderingar, diskuteras i fakultetsnämnden och styrgruppen. En individuell studieplan som är otillfredsställande ifyllt återremitteras till handledare. En gång per termin möts handledarkollegiet för en mer informell diskussion om situationen inom forskarutbildningen. Synpunkter som framkommer här kan resultera i olika typer av åtgärder, allt efter omständighet. Sammantaget ter sig rutinerna genomtänkta och välfungerande.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Vad gäller aspekten kunskap och förståelse ser bedömargruppen utvecklingsmöjligheter i arbetet med de individuella studieplanerna, som framstår som ett viktigt instrument i uppföljningen av doktorandernas progression. Uppfylldandet av somliga nationella kunskapsmål får en mekanisk redovisning medan de lokala kunskapsmålen inte alls redovisas. Här finns utrymme för utveckling. Vidare vill bedömargruppen betona vikten av att doktorander med olika finansieringsformer och utbildningsramar så långt möjligt bereds jämlika villkor.

Doktorandernas färdighet och förmåga övas dels genom kursläsning, dels och framför allt genom avhandlingsskrivande. Detta följs upp i den individuella studieplanen och via presentation av egna textutkast vid seminarier.

För aspekten värderingsförmåga och förhållningsätt bedömer bedömargruppen att doktorandens intellektuella självständighet visas främst i avhandlingsarbetet. Kurser, seminarier, internat, konferenser och handledning bidrar till att uppöva doktorandens egen förmåga.

Bedömargruppen noterar att den genomsnittliga nettostudietiden vid lärosätet ligger under det nationella snittet, vilket är ett av flera tecken på en välfungerande utbildning.

Perspektiv**Arbetslivets perspektiv**

Bedömning med motivering: *Utbildningen förbereder doktorander för ett föränderligt arbetsliv.*

Av självvärderingen framgår det att forskarutbildningen i historia förbereder doktoranderna för olika typer av akademiska yrken. Lärosätet lyfter fram olika ämnesspecifika, mångvetenskapliga och generiska kunskaper som lärs ut. Utbildningen syftar främst mot vetenskaplig skicklighet. Bland vidare yrkesförberedande inslag i utbildningen nämns seminarier om bedömning och publicering, forskningsmedelsansökningar och samverkan med det omgivande samhället. Möjligheter för doktorander att undervisa finns. Pedagogisk utbildning uppmuntras.

Lärosätet ser det som ett möjligt misslyckande att så få av alumnerna funnit karriärvägar utanför akademien och ämnar utveckla arbetslivsperspektivet i utbildningen. Bedömargruppen välkomnar detta och tror att ett mer systematiskt alumnarbete och regelbundna möten med företrädare från attraktiva och strategiska sektorer kan främja detta. Vidare kan det finnas skäl att reflektera över olika

färdigheters användbarhet. Många av de färdigheter som i självvärderingen anges som i första hand akademiskt gångbara torde i själva verket vara i hög grad användbara på en vidare arbetsmarknad.

Vid intervjun med doktoranderna framkom att de inte ansåg att en forskarutbildning i historia i sig var tillräcklig för att möjliggöra en karriär inom exempelvis kulturarvssektorn, myndighetsfären eller skolvärlden. För att komma i fråga för sådana anställningar ansåg de sig behöva fortbilda sig ytterligare efter disputation. Bedömargruppen anser att det vore mycket värdefullt om praktiktjänstgöring och breddningskurser inom strategiska områden kunde beredas inom ramen för forskarutbildningen så att en nytexaminerad doktor omedelbart ska kunna söka sig mot en utomakademisk sektor utan vidare fortbildning. Lärosätets placering i huvudstadsområdet med stor och varierande arbetsmarknad torde göra detta genomförbart.

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Viss alumnverksamhet förekommer och börjar vara systematiserad. Styrgruppen för forskarutbildningen har tillsammans med studierektorn börjat utvecklingen av en enkät för att inhämta alumners synpunkter på hur forskarutbildningen arbetat med arbetslivsperspektivet. De undersökningar som genomförts visar att lärosätets alumner i stor utsträckning fått kvalificerade yrken där deras kompetens kommer till bruk. Sjuttio procent av alumnerna (23 av 32) arbetar inom universitet- och högskola, men under vilka villkor framgår inte. Bedömargruppen uppmanar lärosätet att tänka mer extensivt kring historikers möjligheter på en icke-akademisk arbetsmarknad.

Sammantaget framstår arbetslivets perspektiv som tillfredsställande.

Perspektiv

Doktoranders perspektiv

Bedömning med motivering: *Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och läroprocesser.*

Av självvärderingen framgår det att doktoranderna på flera sätt aktivt medverkar för att utveckla forskarutbildningen. Doktoranderna är representerade i flera styrorgan på lärosätet: två representanter i styrgruppen för Institutionen för historia och samtidsstudier, som har huvudansvar för forskarutbildningen; en representant i institutionsnämnden, som fattar beslut rörande institutionen; en representant i fakultetsnämnden; en doktorandrepresentant per lärosäte i nationella forskarskolans samarbetsråd.

Vid intervjuerna uttrycktes uppfattningen att det finns formella påverkansmöjligheter för doktoranderna, men att deras faktiska möjligheter att utöva inflytande är begränsade. Detta sades också gälla organisationen på lärosätet i stort och även lärare har upplevt påverkansstrukturen som oklar på grund av omorganiseringar. Det framkom att ett antal problem påpekats utan att det lett till konkreta åtgärder. Härunder nämndes svårigheter i tillämpningen av en ny lönestege för doktorander och problem rörande prolongation av doktorandtjänst vid sjukskrivning eller föräldraledighet. Bedömargruppen anser dessa synpunkter vara mycket allvarliga redan som misstankar och förutsätter att lärosätet reder ut eventuella oklarheter i dessa stycken.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Av självvärdering och intervjuer framgår att det finns fungerade strukturer för fortlöpande kvalitetssäkringsarbete. Bedömargruppen finner ändå att det tycks finnas utrymme för förbättringar. Uppföljningsarbetet beskrivs som en "kvalitetskultur", vilket kan signalera något otydliga rutiner för uppföljning. Av beskrivningen framgår att det framförallt är handledaren som kontrollerar doktorandens progression och att handledare till doktorander som stöter på problem engagerar sig mer i handledningen. Detta är visserligen lovvärt, men kan vara svårt att förlita sig på som generell metod. Ett system som baseras på den enskilde handledarens goda vilja eller plikt känsla riskerar att placera såväl handledare som doktorand i en känslig situation. Bedömargruppen skulle gärna se ett mer utvecklat arbete inom handledarkollegiet kring doktoranders progression samt kring doktorander med svårigheter, detta både för att underlätta för enskilda handledare och för att göra doktoranden mindre beroende av handledaren.

Inom miljön finns ett handledarkollegium som samlar handledare till samtliga doktorander oavsett finansieringsform. Med tanke på de delvis skiftande villkoren för olika doktorandkategorier menar bedömargruppen att det vore önskvärt om denna grupp kunde ges en aktiv roll i utvecklandet av forskarutbildningen. I sådana diskussioner borde kollegiet kompletteras med doktorandrepresentanter med olika finansieringsformer. Handledare från nationella forskarskolan framhålls som en tillgång i miljön, men dessa tycks inte bidra till institutionen på annat sätt än genom att ge enskild handledning.

Bedömargruppen ser även utvecklingsmöjligheter vad gäller doktorandernas medinflytande. Att handledare tillsätts i samråd med doktoranden menar bedömargruppen borde vara en självklarhet liksom att alla doktorander, oavsett språklig bakgrund, ska ha samma möjlighet att till representation och inflytande i olika organ. Vidare ser bedömargruppen ett behov av större samordning för att säkerställa jämlika villkor för doktorander med olika finansieringsformer.

Av självvärderingen framkommer att kvinnliga doktorander är mer utsatta för stress än manliga. Bedömargruppen uppmanar lärosätet att undersöka detta förhållande noggrannare och se vilka åtgärder som kan vidtas.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.*

Jämställdhet framhålls som ett viktigt område för lärosätet, som man försöker leva upp till på olika sätt: vid antagning av doktorander, vid utseende av seminarieordförande, på kurserna, på kurslistorna, vid anlitande av externa granskare, i betygsnämnder och så vidare. Denna ambition gäller också nationella forskarskolan, som vid det senaste internatet bland annat tog upp frågan om samtalsordningen utifrån ett klass- och genusperspektiv. Denna fråga ska följas upp under hösten 2017.

För närvarande är det en klar kvinnlig övervikt bland doktoranderna i historia vid lärosätet: sex kvinnor och tre män. Bland huvudhandledarna finns samtidigt endast en kvinna. En tredjedel av doktoranderna har kvinnlig huvudhandledare, men det är alltså samma person. I en så pass liten population som det här rör sig om slår enstaka personalskiften hårt, men bedömargruppen menar att lärosätet bör hålla ögonen på denna obalans bland huvudhandledarna.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Jämställdhetsaspekten beaktas regelmässigt, men inte alltid med tillfredsställande resultat. Så noteras exempelvis en betydande övervikt av män som slutseminariegranskare och opponenter vid disputation. Några konkreta åtgärder presenteras inte, men lärosätet planerar att genomföra en övergripande analys av utbildningens utformning utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Självvärderingen i övrigt vittnar om en hög medvetenhet om jämställdhetsaspekten i undervisningen och ger flera prov på att man arbetar med fortlöpande förbättringar, vilket bedömargruppen uppmuntrar.

Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredsställande.

Aspektområde: Uppföljning, åtgärder och återkoppling**Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Av självvärderingen framgår att samtliga handledare har genomgått grundläggande handledarutbildning och att handledarmöten hålls en eller flera gånger per år i lärosätets eller nationella forskarskolans regi.

Av självvärderingen framgår det att kvalitetssäkringsarbetet rörande forskarutbildningsmiljön, där uppföljning ingår, skett såväl vid lärosätet som inom ramen för nationella forskarskolan. Den enskilda doktorandens progression följs upp genom handledning, kursutvärderingar och utvecklingssamtal medan utbildningens utformning diskuteras vid årliga handledarinternat.

Alumnundersökningar har genomförts för att kartlägga tidigare doktoranders karriärvägar och resultaten visar överlag att de fått kvalificerades arbeten där deras utbildning kommer till nytta. Ytterligare undersökningar kommer att göras för att se vad som kan göras för att bredda karriärutbudet ytterligare. Massmedia och förlagsverksamhet är områden som pekats ut som intressanta.

Doktorandernas allmänna situation undersöks dels genom regelbundna undersökningar (cirka vart fjärde år) som utförs över hela lärosätet, dels genom enskilda utvecklingssamtal med studierektor. Motsvarande utvärderingar görs även inom nationella forskarskolan. Bedömargruppen vill påminna om att avslutningssamtal, som normalt ska genomföras då doktorandtjänst upphör, är ett bra tillfälle att fånga upp erfarenheter.

Jämställdhetsaspekten beaktas regelmässigt och självvärderingen vittnar om en hög medvetenhet om jämställdhetsaspekten i undervisningen och ger flera prov på att man arbetar med fortlöpande förbättringar, vilket bedömargruppen uppmuntrar.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.*

Inom aspektområdet miljö, resurser och område uppnås djup och bredd inom forskarutbildningsämnet historia genom en flervetenskaplig, internationell och mångfacetterad omgivning som omfattar formaliserat samarbete med andra lärosäten. Den vetenskapliga kompetensen bland handledarna är hög och publiceringstakten tillfredsställande trots att forskning inte ingår i normal bemanning. Det senare finner bedömargruppen anmärkningsvärt och välkomnar den förändring till det bättre som aviserats på detta område. Samtliga aktiva handledare har genomgått högskolepedagogisk utbildning. Bedömargruppen ser utvecklingsmöjligheter i den könsrättvisa sammansättningen av handledarkollegiet där det nu råder en påtaglig obalans.

Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms som tillfredsställande. Doktoranderna ges ett balanserat och varierat utbud av obligatoriska och valbara kurser. Bedömargruppen manar till vaksamhet så att doktorandernas varierande finansieringsformer och basmiljöer inte ger upphov till opåkallade skillnader i villkor. Alla doktorander bör beredas samma möjligheter att få pröva på att undervisa under utbildningen.

Arbetslivets perspektiv är tillfredsställande tillgodosett. Framför allt förbereds doktoranderna för en fortsatt akademisk karriär. Bedömargruppen ser att doktoranderna kunde förberedas bättre för en arbetsmarknad utanför högskolan och välkomnar de nydaningar som lärosätet aviserat på detta område.

Doktoranders perspektiv tillgodoses på ett tillfredsställande sätt. Doktorander medverkar aktivt i flera organ på såväl institution och fakultet som i den nationella forskarskolan. Bedömargruppen har erfart att det finns en upplevd skillnad mellan formellt och faktiskt inflytande och uppmanar därför lärosätet att ta denna som utgångspunkt för en allvarlig diskussion.

Jämställdhetsperspektivet är integrerat i utbildningens utformning och genomförande. För närvarande finns det en kvinnlig övervikt bland doktoranderna, men en manlig övervikt bland såväl handledare som externa granskare. Bedömargruppen ser här ett tydligt utvecklingsområde.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling sker såväl vid lärosätet som inom ramen för nationella forskarskolan. Den enskilda doktorandens progression följs upp genom handledning, kursutvärderingar och utvecklingssamtal medan utbildningens utformning diskuteras vid årliga handledarinternat.

Allt sammantaget ser bedömargruppen en utbildning som håller hög kvalitet och där utvecklingsområdena är sådana som bör kunna åtgärdas med rimliga insatser.

Umeå universitet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr
Umeå universitet	Historia - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4035
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: <i>Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.</i></p> <p>När det gäller forskarutbildningens bredd avgränsas denna av de obligatoriska kurserna, den obligatoriska seminarieverksamheten samt doktorandernas konferensdeltagande. Av självvärderingen framkommer det att doktoranderna, genom teori- och metodkurserna möter ett brett spektrum av metoder och teorier. Djupet avgränsas genom att doktoranderna övas i analytiskt och reflexivt tänkande vid diskussion av avhandlingsavsnitt, på seminarier och konferenser. Detta sker också genom kurser.</p> <p>Kopplingen till vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet framstår som god, eftersom doktoranderna ägnar sig åt forskningsområden som handledare och övriga lärare själva är verksamma inom. Doktoranderna antas i huvudsak inom ämnesområden med den inriktning som finns bland de seniora forskarna. Lärosätet framhåller att det finns en begränsning i handledarnas kompetensprofil, men att denna vägs upp av de obligatoriska kurserna och att doktoranderna ges möjlighet att delta i konferenser.</p> <p>Den allmänna studieplanen är tydlig och välstrukturerad med klara regler kring behörighet och urval av sökande till forskarutbildningen. Av de 60 högskolepoängen finns 25 inom ramen för de obligatoriska kurserna, där både metod och teorikurser ingår.</p>		
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: <i>Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</i></p> <p>Sammanlagt finns 15 handledare att tillgå inom ämnet. I de fall specifik kompetens saknas för ett avhandlingsprojekt anlitas handledare externt. Några handledare finns därmed på annan ort, men detta upplevs som positivt av lärosätet.</p> <p>Av den allmänna studieplanen framgår att varje doktorand ska ha en huvudhandledare och en biträdande handledare. Totalt har handledarna 400 timmar att fördela mellan sig för varje doktorand. För närvarande är samtliga huvudhandledare professorer eller docenter. Handledarna är mycket forskningsaktiva vilket ger goda förutsättningar för forskarutbildningens kvalitet. Antalet handledare utgör tillsammans med övrig forskande och undervisande personal en god vetenskaplig grund för utbildningen. Denna personalstyrka bedöms även kunna försörja utbildningen med handledarresurser på sikt.</p> <p>Handledarna erbjuder också olika typer av kompetensutveckling, förutom den som sker normalt genom eget vetenskapligt arbete. Humanistiska fakultetens forskarskola är vidare en viktig resurs när det gäller handledning och kompetensutveckling. Positivt är också att anställda såväl som</p>		

doktorander uppmanas att vara fysiskt närvarande i institutionsmiljön och att universitetslektorerna har minst 20 procents kompetensutvecklingstid.

Det finns dock en övervikt av män bland handledarna, då endast en av åtta huvudhandledare är kvinna.

Samtliga handledare ska genomgå handledarutbildning. Handledare som inte gjort detta måste genomgå en sådan inom ett år efter det att de blivit handledare. Undantag görs för erfarna handledare, vilka är sådana som handledt fyra doktorander till disputation och varit huvudhandledare för minst en av dem. Även denna kategori rekommenderas dock att genomgå handledarutbildningen. Lärosätet har själv identifierat som ett utvecklingsområde att ytterligare förstärkning av handledarnas utbildning borde kunna följas upp bättre genom användandet av nya rutiner. Det finns också möjligheter till fortbildning efter genomgången handledarutbildning. Sådan sker genom att lunchseminarier arrangeras inom ett fakultetsövergripande nätverk.

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

I självvärderingen framhålls att institutionen kännetecknas av en levande miljö som främjar kompetensutveckling och vetenskapliga diskussioner. Det upprättas också en kompetensförsörjningsplan som gäller under två år och som omfattar forskning och forskarutbildning. Kompetensutvecklingen för varje lärare diskuteras i samband med utvecklingssamtalen. Av självvärderingen framgår att ett resultat av uppföljningen kan vara byte av handledare och att det finns tydliga rutiner för detta. Intervjuerna bekräftade att handledarbyten genomförts på ett smidigt sätt.

Forskarskolan vid den humanistiska fakulteten arrangerar handledarträffar som erbjuds alla handledare inom historia. Institutionen har regelbundet pedagogiska seminarier där erfarenheter och strategier kan diskuteras. Dessutom utvärderas handledningen årligen i samband med uppföljningen av den individuella studieplanen.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Aspekt: Forskarutbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.*

Av underlagen att döma uppfylls bedömningsgrundens krav avseende såväl kvalitet som omfattning. På sikt kan dock miljön i historia komma att påverkas av ett minskat antal aktiva doktorander. Doktorandgruppen är i dag tillräckligt stor men på väg att minska, vilket är ett generellt problem vid institutionen. I självvärderingen anges att antalet aktiva doktorander inte kommer att vara fler än tre i början av 2018 och endast en mot slutet av året. Detta ses av lärosätet som ett problem som kan komma att påverka kvaliteten negativt. För att motverka problemet har historia och idéhistoria slagits samman med ett gemensamt seminarium. Seniora forskare uppmanas också att medverka i högre utsträckning för att seminariet ska kunna fungera som en miljö med ett större antal forskare

närvarande. I såväl självvärderingen som vid intervjuerna framhålls att den humanistiska fakultetens forskarskola är en värdefull tillgång i detta avseende då den möjliggör vissa skalfördelar. Ett annat sätt att utvidga doktorandernas forskningsmiljö är att låta doktoranderna läsa kurser vid andra universitet. Det finns, menar bedömargruppen, en krismedvetenhet vid lärosätet och en ambition att anta de utmaningar som väntar med den minskande doktorandgruppen.

Av självvärderingen framgår att historieämnet har en hög aktivitet av forskning, vilket bland annat uttrycks genom att flertalet forskare erhållit forskningsmedel genom externt granskning.

Den totala personalstyrkan i historia är ganska omfattande. Därtill kommer institutionens samlade miljö där filosofi, religionsvetenskap, idéhistoria, arkeologi och historia med utbildningsvetenskaplig inriktning ingår. På institutionen finns ett högre seminarium som hålls varje vecka där såväl doktorander som seniora forskare ventilerar texter. Utbildningsmiljön för doktoranderna inom forskarutbildningsämnet omfattar därmed inte endast det egna ämnet, utan i viss mån även institutionens övriga forskarutbildningsämnen, samt humanistiska fakultetens forskarskola. Inom den humanistiska fakultetens forskarskola arrangeras seminarier och obligatoriska kurser erbjuds. I den humanistiska fakultetens forskarskola stimuleras doktoranderna till kritisk diskussion och även till internationalisering. Därtill finns det en nationell genusforskerskola, som Umeå universitet är värd för, som en av doktoranderna tillhör. Det finns också nätverk med fokus på särskilda forskningsfält. Doktoranderna uppmuntras till att åka på internationella och nationella konferenser. Miljön som helhet och dess stora utbud av seminarier är i själva verket så omfattande att man beslutat att hjälpa doktoranderna ytterligare i planeringen och valet av seminarier och kurser genom en mer genomgripande diskussion mellan alla handledare och studierektorn för forskarutbildningen. Tidigare har seminariedeltagande och kurser diskuterats med handledaren och skrivits in i den individuella studieplanen. En nyhet är att detta ska göras i dialog med en referensgrupp där doktoranden, samtliga handledare och studierektorn sitter med, något bedömargruppen ser positivt på. En bakgrund är att seminarieutbudet upplevts som alltför stort och att doktoranden behöver hjälp att sälla.

Samverkan med det övriga samhället förefaller relevant, såväl nationellt som internationellt. När det gäller samverkan med det omgivande samhället finns det inte några särskilda strategier i historieämnet, men däremot inom ramen för den humanistiska fakultetens forskarskola. Där tas frågor om forskningens samhällsrelevans och dess samhälleliga betydelse upp. Inom forskarskolans miljö är samverkan bred och inbegriper medverkan i olika medier, publicering för allmänheten, populära föreläsningar samt i några fall samverkan direkt med folkrörelser eller näringsliv. Doktorander samverkar också, liksom de seniora forskarna, med det omgivande samhället genom bland annat föreläsningar och mediedeltagande.

Vid antagningen av doktorander är ambitionen att anta dem som bäst kan tillgodogöra sig utbildningen inom givna tidsramar. Institutionens råd för forskning och forskarutbildning tillsätter sakkunniga, som utgörs av tre till fyra personer vid institutionen. De sakkunnigas rangordning av de sökande till doktorandplatserna granskas av rådet för forskning och forskarutbildning och därefter beslutar prefekten om antagning efter att studierektor föredragit ärendet. Det finns dock inte någon form av handledarkollegium, vilket bedömargruppen ser som viktigt att utveckla framöver.

För historisk forskning är tillgången till arkiv - digitalt eller analogt - av avgörande betydelse. Merparten av arkivinstitutionernas bestånd är inte digitalt tillgängligt, vilket innebär att doktorander

och seniora forskare ibland måste resa ganska långt för sina arkivstudier. Det framgår av självvärderingen att institutionen har vidtagit åtgärder för att frigöra medel för dylika arkivresor.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Kvalitetsarbetet sker på flera nivåer och nyligen har man etablerat ett system som är gemensamt för hela universitetet men som dock ännu inte prövats. Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp i arbetet med de individuella studieplanerna som används som ett instrument för kvalitetssäkring. Som framgår ovan ser bedömargruppen positivt på nyordningen med en referensgrupp kring varje doktorand. Den minskade doktorandantagningen och den utmaning som detta innebär, ser bedömargruppen det som ett viktigt område för vidare uppföljning och åtgärder. Lärosätet uttrycker även en medvetenhet kring detta.

Under utbildningens gång sker en kontinuerlig uppföljning av doktorandernas forskarutbildningsmiljö genom de olika kontrollstationer som finns inom utbildningen, så som mittseminarium och ett avslutande seminarium med extern opponer. Sammantaget ger detta en bild av ett välfungerande kvalitetsarbete med olika kontrollstationer för doktorandens progression vilket säkerställer kvaliteten på utbildningen liksom den systematiska uppföljningen av forskarutbildningsmiljön.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område

Bedömning med motivering: *Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Sammantaget är bedömningen att miljön, resurserna och området är tillfredsställande och att uppföljning och utvärdering sker på ett tillfredsställande sätt. Forskningsmiljön har en viss tyngdpunkt på socialhistoria och på tidigmodern och modern tid. Kopplingen till vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet framstår som god, då doktoranderna ägnar sig åt forskningsområden som handledare och övriga lärare själva är verksamma inom. Miljön förefaller livaktig och det finns en hög ambition att erbjuda en god utbildning. Forskningen är av en sådan kvalitet och omfattning att utbildningen kan bedrivas på hög vetenskaplig nivå. Doktoranderna ingår i en miljö med regelbundna seminarier samt i den humanistiska fakultetens forskarskola som arrangerar kurser och workshops. Det finns också goda ambitioner till internationalisering. De forskarstuderande uppmuntras att delta på vetenskapliga konferenser såväl inom landet som utomlands. Handledarna har en god kompetens och det finns goda ambitioner att arbeta med kompetensutveckling. Den drastiska minskningen av antalet doktorander är dock ett hot mot forskarutbildningen i historia vid lärosätet, och det krävs att strategier utvecklas för att möta detta.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.*

Doktoranderna går en rad kurser som arbetar mot målet. Det finns en obligatorisk teorikurs och en metodkurs med syfte att ge bred kunskap och förståelse samt vetenskaplig metodik inom ämnet. Kursen är numera gemensam för historia och idéhistoria. Därtill kan doktoranderna läsa kurser på andra lärosäten. Kursen "Att utvecklas till forskare" är obligatorisk inom den humanistiska fakultetens forskarskola och är till stor hjälp för doktorandens reflektioner kring måluppfyllelsen när det gäller alla kunskapsformerna i examensordningen. Ett syfte med denna kurs är att doktoranderna ska utveckla ett kritiskt, självreflekterande förhållningssätt. I kursplanerna för de obligatoriska kurserna görs kopplingar till examensmålen. I självvärderingen pekar man vidare på kunskaper som doktoranderna kontinuerligt erhåller genom deltagande vid obligatoriska seminarier, workshops inom och utanför landet samt i och med avhandlingsskrivandet. Härigenom uppnås också en progression i utbildningen som årligen följs upp i den individuella studieplanen. Kvalitetsgranskning sker i dialog med handledare, seminariebehandling av texter samt genom den individuella studieplanen. På detta sätt säkerställs att utbildningen ger doktoranderna bred kunskap och förståelse inom forskarutbildningsämnet.

De uppgifter om doktoranders genomströmning som finns att tillgå ligger i paritet med motsvarande för övriga landet och föranleder därför inga särskilda frågor utöver hur de generellt arbetar för att doktorander ska bli klara i tid.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

De olika seminarierna där doktoranderna presenterar texter utgör en del av den kontinuerliga uppföljningen. Arbetet med kurser och den individuella studieplanen likaså. Den systematiska uppföljningen sker inte minst genom den årliga uppdateringen av den senare. Vidare bidrar det universitetsgemensamma kvalitetssystemet, regelbundna samtal med doktorander och handledare samt fakultetsdialoger till uppföljningen.

Aspektråde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.*

Doktoranderna utvecklar färdighet och förmåga på flera sätt: genom (obligatoriska) kurser, seminarier och avhandlingsskrivande. Samverkan sker genom den humanistiska fakultetens forskarskola och pedagogiska kurser erbjuds av universitetet centralt. Förmåga att planera och presentera forskning övas inom ramen för kursutbudet och inom fakultetskurserna "Projekt och projektledning" samt "Karriärplanering och meritdokumentation". Den humanistiska fakultetens forskarskola arrangerar en årlig doktorandkonferens där former för skriftlig och muntlig presentation och respons prövas. Kopplingen mellan examensmål, lärandemål och lärandeaktiviteter är särskilt uttalad i kursen "Att utvecklas till forskare".

Av självvärderingen framkommer det att utbildningen fokuserar på doktorandernas dialog med vetenskapssamhället, men säger mindre om hur de förbereds för den tredje uppgiften i form av interaktion med det omgivande samhället.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Den systematiska uppföljningen sker framförallt genom den individuella studieplanen som uppdateras årligen. Andra centrala uppföljningstillfällen är mittseminariet, "inför sista-åretsamtalet" och den avslutande granskningen av avhandlingsmanus som görs av extern bedömare. I självvärderingen framhålls även seminariemiljön och den humanistiska fakultetens forskarskola som centrala för säkerställandet av avhandlingarnas kvalitet.

Det universitetsgemensamma kvalitetssystemet och de regelbundna samtal med doktorander och handledare som förs, samt fakultetsdialoger bidrar till att en systematisk uppföljning av utbildningen görs, samt att återkoppling sker till berörda parter.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet, och vetenskaplig redlighet/forskningsmässig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.*

Det finns flera processinriktade kurser, såsom "Forskningsprocessens delar" och "Att formas till forskare" som relaterar till ovanstående mål. Dessa kurser är obligatoriska inom den humanistiska fakultetens forskarskola. De förväntade studieresultaten i den förstnämnda kursen inriktas på förståelse av begrepp som sanning och belegg, att kritiskt kunna diskutera och värdera uppfattningar om vetenskapens natur samt frågor relaterade till vetenskap och kön, språk, verklighet och tolkning. Vidare tas etiska koder och konventioner samt etiska problem och informationsvärdering upp. Även den senare kursen fokuserar sådana aspekter.

Dessutom utvecklas dessa förmågor och förhållningssätt genom avhandlingsarbetet och seminariedeltagandet. Genom konferenser, workshops och i seminarieverksamheten övas intellektuell självständighet, vetenskaplig redlighet och insikt i vetenskapens roll. Att bli kritiskt granskad av kolleger är enligt bedömargruppen ett viktigt inslag i färdighetsträningen.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljningen är systematisk och har resulterat i relevanta åtgärder. Den systematiska uppföljningen sker genom den individuella studieplanen som uppdateras årligen. Av självvärderingen framkommer att uppföljning även sker genom den interna seminariemiljön och vid den humanistiska fakultetens

forskarskolas seminarium. Avhandlingars kvalitet säkerställs genom kontrollstationer fram till disputationen. Vidare nämns det universitetsgemensamma kvalitetssystemet och regelbundna samtal med doktorander och handledare samt fakultetsdialoger.

Bedömaregruppen ser detta som exempel på att en systematisk uppföljning av utbildningen görs och att återkoppling sker till berörda parter.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Bedömningen är att utbildningen säkerställer att doktoranderna får bred kunskap och förståelse inom historia och att det görs en systematisk uppföljning för att säkerställa måluppfyllelsen. Utbildningen säkerställer också att doktoranderna erhåller förmåga att planera och bedriva forskning och presentera forskningsresultat i skilda sammanhang. Förutsättningar för intellektuell självständighet, vetenskaplig redlighet och forskningsetiska bedömningar tillgodoses också genom utbildningen. De kurser och de strukturer som lärosätet har etablerat samt arbetet med att följa upp den individuella studieplanen innebär att den sammanvägda bedömningen av aspektområdet utformning, genomförande och resultat är att en hög kvalitet upprätthålls.

Det minskande antalet doktorander är dock ett hot mot möjligheterna att ge forskarutbildningsämnet en adekvat utformning och att genomföra doktorandernas utbildning med önskvärt resultat.

Perspektiv**Arbetslivets perspektiv**

Bedömning med motivering: *Utbildningen förbereder doktorander för ett föränderligt arbetsliv.*

Bedömningen är att utbildningen är användbar och förbereder doktorander för ett föränderligt arbetsliv. I självvärderingen anges att arbetslivet definieras som forskningsrelaterat arbete såväl inom som utanför akademien. Vid en internt initierad studie och uppföljning har det framgått att av dem som disputerat i ämnet 2007-2015 har i princip alla fått ett arbete. De flesta har arbete i akademien, vilket innebär att det är den främsta arbetsgivaren och att de arbetslivsförberedande åtgärder som i första hand prioriteras är de som förbereder för just akademien. Andra arbetar på arkiv, bibliotek eller museer, som lärare eller utredare. Vid intervjuerna framkom att det finns en god medvetenhet om att de generiska kunskaper och färdigheter doktoranderna tillägnat sig är användbara inom skilda yrkesområden.

Det finns en kurs i "Karriärplanering och meritdokumentation" som doktoranderna kan ta som ett komplement till den förberedelse som utbildningen i övrigt ger. Det ges också fortlöpande information om innovationsstödsystemet inom universitetet och det finns en kontaktperson vid institutionen. Alumner har också medverkat vid en karriärdag. En ytterligare sådan planeras.

Av självvärderingen framgår att man är medveten om att de nydisputerades utsikter på arbetsmarknaden inte är entydigt goda. Detta behöver dock inte betyda att forskarutbildningen vid Umeå universitet i sig utgör en sämre förberedelse för arbetslivet än andra forskarutbildningar i historia, även om andra institutioner ger en betydligt ljusare bild av de nyblivna doktorernas arbetsmarknad. Förklaringen ligger kanske snarare i närområdets arbetsmarknadsstruktur.

Det finns begränsad möjlighet till institutionstjänstgöring i form av undervisning, men doktoranderna uppmanas att läsa pedagogiska kurser för sin utveckling och formella meritering. Lärosätet menar att det vore bra om doktoranderna kunde undervisa mer och att det skulle kunna stärka undervisningskvaliteten.

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Bedömningen är att det görs en adekvat uppföljning. En ny karriärdag ska genomföras och de kurser som ges inom den humanistiska fakultetens forskarskola säkerställer enligt självvärderingen att doktoranderna förbereds för ett arbetsliv i förändring. Uppföljning av dessa kurser sker genom referensgruppsmöten som protokollförs och resultaten av dessa uppföljningar omsätts vid behov i åtgärder och berörda parter får återkoppling kring detta. På dessa referensgruppsmöten deltar studierektorer, doktorandrepresentant och fakultetsrepresentanter.

Intrycket är att det finns en god medvetenhet om att säkerställa utbildningens användbarhet och förberedelse för arbetslivet. Institutionen är väl medveten om att alumnernas arbetsmarknad inte är lätt, och den har också vidtagit relevanta åtgärder för uppföljning och återkoppling.

Sammantaget bedöms arbetslivets perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Doktoranders perspektiv

Bedömning med motivering: *Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och läroprocesser.*

Doktoranderna har en representant i de referensgruppsmöten som bereder frågor inom forskarutbildningen, som till exempel i institutionens råd för forskning och forskarutbildning. De sitter också med i alla de organ som är aktuella för forskarutbildningen. Doktorandkollektivet ges också särskild möjlighet att yttra sig över policydokument och vid större planerade förändringar. Inom den humanistiska fakultetens forskarskola är referensgruppsmötena ett forum där doktorandernas synpunkter läggs fram. Där deltar även en doktorandrepresentant. De är därtill representerade i en referensgrupp som följer upp den individuella studieplanen en gång om året.

Av självvärderingen framgår det att den individuella studieplanen är ett viktigt instrument för den enskilda doktorandens inflytande över sin egen utbildning.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Återkommande utvärderingar görs där de forskarstuderande har möjlighet att framföra erfarenheter och synpunkter. Utvärderingar av kurser görs av respektive lärare och studierektorn tillser att doktoranderna kontinuerligt ges möjlighet att utvärdera utbildningen. Studierektorn organiserar även enskilda samtal med doktoranderna årligen. I institutionens policydokument anges att utvärderingen

bör omfatta forskarutbildningens ramverk och innehåll, stöd och vägledning, kunskap och kompetenser, omvärld (däribland internationalisering, nätverk samt anställningsbarhet), samt doktorandnöjdhet. Av självvärderingen framgår det att rutinerna i policydokumentet för uppföljningen inte fungerat optimalt. Detta har dock markerats som ett utvecklingsområde under 2017.

Doktoranderna har också möjlighet att skapa sina egna kurser. Självvärderingen uppger att några av doktoranderna tillsammans med doktorander vid Göteborgs universitet gått ihop för att skapa en teorikurs som leddes av lärare från bägge lärosätena.

Den psykosociala arbetsmiljön för doktorander hanteras inte separat utan är en del av kvalitetssäkringen för alla anställda. Däri ingår ergonomisk anpassning, medarbetarenkäter eller undersökningar. De senast genomförda medarbetarundersökningarna visar att doktoranderna är en utsatt grupp, med relativt hög sjukfrånvaro och upplevd stress. Man har därför anordnat workshops med deltagande av företagshälsovården. Doktoranderna är den grupp som är minst nöjda och därför har lärosätet beslutat om en pilotstudie för att stödja doktoranderna och förbereda dem för arbetslivet.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.*

Det framgår av självvärderingen att doktoranderna får möta såväl manliga som kvinnliga lärare under utbildningen och i kurserna som ges ska det finnas texter författade av både män och kvinnor. Det pågår även ett arbete med att skapa en mer aktiv och jämställd seminariekultur då det uppfattats som att det finns vissa skevheter inom seminariet baserade på kön. Bland annat gäller detta talarutrymmet.

I kursen "Forskningsprocessens delar", som är obligatorisk, tas frågor om kön och vetenskap upp. Dessutom kan doktoranderna läsa kurser och följa seminarier inom ramen för den nationella genusforskarsholan, som är en resurs i detta avseende. Lärosätet försöker stimulera de kvinnliga doktoranderna att stanna kvar efter disputation för att bidra till en jämnare könsbalans inom fakulteten. Det anges dock som en utmaning att förmå kvinnliga doktorander att göra en fortsatt karriär inom akademien efter disputation.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Bedömningen är att det görs uppföljning framför allt inom ramen för generellt arbete med lika villkor. Bedömargruppen anser att det på institutionen finns goda ambitioner att arbeta med jämställdhetsperspektivet i kurser och på seminarier. Institutionen har identifierat två områden där uppföljningen kan utvecklas. Det ena gäller tillsättningen av handledare, som för närvarande inte är jämställd då endast en av åtta handledare är kvinna. Den sneda könsfördelningen i handledarkollektivet är något som bedömargruppen ser som ett utvecklingsområde.

Ansvar för uppföljningen vilar på studierektorn för forskarutbildningen, och i självvärderingen noteras en svaghet i institutionens kvalitetsarbete. Det finns två företrädare för lika villkor, varav en är doktorand, som i samverkan med prefekten planerar åtgärder. De är också med i fakultetens kommitté för lika villkor. Även doktorandorganisationen på fakulteten arbetar med frågor om jämställdhet. Det framkommer av självvärderingen att det pågår en översyn av litteraturlistorna på de olika kurserna som ges med avseende på jämställdhet, men att lärosätet även noterar en brist i kvalitetsarbetet med detta då arbetet inte finns med i policydokumenten och att det inte finns ett systematiskt arbete inom detta område.

Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredsställande.

Aspektområde: Uppföljning, åtgärder och återkoppling**Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Bedömningen är att institutionen erbjuder en i huvudsak god miljö för utbildning på forskarnivå och att uppföljningen är förhållandevis god. Utvärdering av handledningen genomförs årligen i samband med att den individuella studieplanen revideras. Seminarier där pedagogiska erfarenheter kan diskuteras och förmedlas anordnas regelbundet och under utbildningens gång sker en kontinuerlig uppföljning av doktorandernas utbildningsmiljö genom de olika kontrollstationer som finns inom utbildningen, så som mittseminarium och ett avslutande seminarium med extern opponent.

Uppföljningen av forskarutbildningens utformning, genomförande och resultat är systematisk och har resulterat i relevanta åtgärder. Den systematiska uppföljningen sker genom den individuella studieplanen som uppdateras årligen liksom genom den interna seminariemiljön och vid den humanistiska fakultetens forskarskolas seminarium. Forskarutbildningens kvalitet säkerställs genom flera kontrollstationer fram till disputationen och följs upp genom regelbundna samtal med doktorander och handledare samt fakultetsdialoger. Kvalitetssäkring sker också i samband med att verksamhetsplanerna följs upp på institutionen.

Intrycket är att det finns en god medvetenhet om att säkerställa utbildningens användbarhet och förberedelse för arbetslivet och man har också vidtagit relevanta åtgärder för uppföljning och återkoppling kring detta perspektiv.

Doktorandernas arbetssituation och uppföljningen av den är ett område som måste prioriteras. Det är bra att institutionen har ett policydokument, men i självvärderingen framkommer det att rutinerna inte fungerat som tänkt. Detta identifierar bedömargruppen som ett utvecklingsområde.

Bedömargruppen anser att institutionen i de flesta fall bedriver arbetet med uppföljning, åtgärder och återkoppling på ett välfungerande sätt. Det framgår dock att institutionen själv uppfattar kvalitetsarbetet som något bristfälligt i detta avseende och att framför allt jämställdhetsarbetet kan bedrivas mera systematiskt när det gäller uppföljning, åtgärder och återkoppling. Detta instämmer bedömargruppen i och ser detta som ytterligare ett utvecklingsområde för institutionen att arbeta vidare med.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.*

Inom aspektområdet Miljö, resurser och område uppnås bredd och djup genom obligatoriska kurser och seminarier, där doktoranderna övas i analytiskt och reflexivt tänkande. Kompetensen bland handledarna är adekvat, och samtliga handledare är docent- eller professorskompetenta. Saknas kompetens inom ett visst ämnesområde används biträdande handledare från andra lärosäten. Ambitionen är att alla handledare ska ha genomgått handledarutbildning. Forskarutbildningsmiljön befrämjar en utbildning av hög kvalitet. Det finns en livaktig seminariemiljö, där även idéhistoria samt den humanistiska fakultetens forskarskola ingår. De forskarstuderande uppmuntras att delta på nationella och internationella konferenser. Minskningen av antalet doktorander är dock ett hot mot forskarutbildningen.

När det gäller aspektområdet Utformning, genomförande och resultat visar underlagen på hög målpåfyllelse av de olika kunskapsformerna. De kurser som ges främjar att doktoranderna tillägnar sig de kunskaper och färdigheter som krävs för att utbildas till forskare i historia. Genom obligatoriska, processinriktade kurser tränas doktoranderna i att diskutera forskningsetiska problem och frågor om vetenskaplig redlighet. Utbildningens uppläggning och genomförande säkerställer att doktoranderna visar förmåga att planera och bedriva forskning samt presentera forskningsresultat. Utbildningen följs systematiskt upp bland annat genom rutinerna för hur den individuella studieplanen används och revideras.

Det finns god medvetenhet om att förbereda doktoranderna för ett arbetsliv såväl inom som utanför akademien. Doktoranderna erbjuds att följa en kurs om karriärplanering och meritdokumentation, där karriärvägar inom högskolesektorn men även generiska kunskaper av betydelse utanför akademien tas upp. På alumnidagar informeras om forskarutbildningens användbarhet inom arbetslivet. Möjligheten för doktoranderna att få undervisningserfarenhet är dock begränsade, och därför har detta identifierats som ett utvecklingsområde.

Doktoranderna är representerade i de organ som är aktuella för forskarutbildningen och doktorandkollektivet ges möjlighet att yttra sig i strategiskt viktiga frågor. Rutinerna för den individuella studieplanen befrämjar också doktorandernas inflytande. En medarbetarundersökning har dock visat att doktoranderna är en utsatt grupp med upplevd stress och sjukfrånvaro. Att förbättra doktorandernas arbetssituation är därför ett viktigt utvecklingsområde som institutionen visat medvetenhet om.

Jämställdhetsperspektivet är på ett tillfredsställande sätt integrerat i utbildningen. Det finns en ambition att doktoranderna ska möta såväl manliga som kvinnliga lärare, och det finns ett arbete med en aktiv seminariekultur för att göra detta mera jämställt. Systematisk uppföljning görs för att främja jämställdhet och lika villkor. Det finns dock en svaghet i miljön genom en sned könsfördelning i handledarkollektivet. Endast en av åtta huvudhandledare är kvinna. Att i högre grad beakta jämställdhetsaspekten vid tillsättning av handledare är ett utvecklingsområde på institutionen.

Aspektområdet Uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Forskarutbildningen följs systematiskt upp genom uppföljning av verksamhetsplanen och den återkommande revideringen av de individuella studieplanerna. Rutinerna för att följa upp de senare är väl utformade liksom rutinerna för att säkerställa avhandlingarnas kvalitet. Det finns också ett

universitetsgemensamt kvalitetssäkringssystem. Institutionen har identifierat flera utvecklingsområden, vilket tyder på en god medvetenhet om de svagheter som finns och om hur dessa bör åtgärdas. Bedömgruppen vill särskilt framhålla doktorandernas arbetssituation och jämställdhetsarbetet som viktiga utvecklingsområden. Det är också nödvändigt att säkra finansieringen av nya doktorander inom forskarutbildningsämnet.

Uppsala universitet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr
Uppsala universitet	Historia - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4036
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: <i>Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.</i></p> <p>Ämnet befinner sig inom en renodlad historisk institution, vilket är allt mer ovanligt. Det innebär att lärosätet inte behöver upprätthålla en avgränsning mot andra discipliner inom enheten.</p> <p>Av självvärderingen framgår att forskarutbildningsämnet definieras brett kronologiskt, rumsligt, ämnesmässigt och teoretiskt/metodiskt. Utbildningen vill förmedla ett problemorienterat och teoretiskt förankrat arbetssätt, byggt på empiriska källobservationer. Vikten av en källkritisk medvetenhet, både vetenskapligt och i ett samhällsperspektiv, framhålls. De senaste årens förändringar av historievetenskapen betonas, inte minst att den blivit mer internationell, vilket beaktas på ett förtjänstfullt sätt i utbildningens uppläggning.</p> <p>Den allmänna studieplanen är tydlig och välstrukturerad med klara regler kring behörighet och urval av sökande till forskarutbildningen. Av de 60 högskolepoängen finns 34,5 inom ramen för de obligatoriska kurserna, vilka alla inriktas på att ge doktoranderna en gemensam historievetenskaplig och allmän humanvetenskaplig teoretisk och metodisk bas att bygga vidare på. En av doktorandens valbara kurser ska vara inom en annan tidsperiod än den som avhandlingen rör, vilket bedömargruppen ser som positivt då det motverkar en alltför hård specialisering.</p>		
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: <i>Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</i></p> <p>Enligt regelverket ska varje doktorand ha en huvudhandledare och minst en biträdande handledare. I den allmänna studieplanen framgår att huvudhandledaren ska vara anställd vid institutionen och att minst en handledare måste vara docent. Noterbart är att självvärderingen lyfter fram spridningen i ålder bland handledarna, vilket även bedömargruppen ser som en tillgång. Det framkommer även att doktorandernas önskemål beaktas då handledare utses och att de har rätt att byta handledare. Vid intervjun framkom att det inte är ovanligt med handledarbyten och att detta ses som en självklar rättighet.</p> <p>Institutionen är stor och av självvärderingen framgår att av nu aktiva handledare är 22 män och 10 kvinnor (31 procent). Av de tillsvidareanställda som kan vara aktuella som huvudhandledare är 12 män och 5 kvinnor (29 procent). Bland de externa handledarna är andelen kvinnor ungefärligen densamma, 33 procent. Sett till huvudhandledarskap under 2016 är andelen kvinnor dock mindre, 2 av 12, det vill säga drygt 16 procent. När det gäller undervisningen är könsfördelningen relativt jämn.</p> <p>Institutionen har tillgång till ett stort antal handledare vars forskningskompetens är tidsmässigt bred när det gäller sakområden och inriktningar, samt avseende teoretiska och metodiska angreppssätt.</p>		

Tyngdpunkten ligger dock på tidigmodern tid och svensk historia. Detta har lärosätet försökt att förändra på olika sätt under senare tid. Två lektorer med inriktning mot 1900-talets historia anställdes 2014, ytterligare två lektorer med medeltidshistoria som specialitet har nyligen rekryterats och ämnet har även anhållit hos fakulteten om att få utlysa en professur i 1900-talets historia. En av professorerna har rekryterats internationellt och flera av lärarna och forskarna har internationell erfarenhet av olika slag.

Handledarkollegiet möts minst en gång per läsår, ibland tillsammans med motsvarande grupp på historiska institutionen vid Stockholms universitet, med vilken institutionen sedan 2008 har ett samarbete kring forskarutbildningen.

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Fast anställda lärare har tid avsatt för forskning i tjänsten och även rätt till expensmedel. Rekryterade professorer har 50 procent forskningstid, befordrade professorer 40 procent och lektorer 20 procent. På så sätt skapar lärosätet goda förutsättningar för en kontinuerlig kompetensutveckling för sina lärare och handledare. De flesta av lärarna och handledarna har genomgått både högskolepedagogisk utbildning och handledarutbildning. Institutionen har också satsat på att stärka samarbetet med det omgivande samhället under de senaste åren. En kontaktperson och en arbetsgrupp för detta har tillsatts. På webbplatsen finns en särskild länk för samverkan.

För att stärka handledarnas kompetens inleddes år 2016 en försöksverksamhet med pedagogiska utvecklingssamtal med studierektor för forskarutbildningen, vilken uppges ha slagit väl ut. Tillsammans med Stockholms universitet har två handledarmöten hållits 2013 och 2014 med inriktning på pedagogiska verktyg och skrivande. Ett mer aktivt användande av handledarkollegiet identifieras som ett utvecklingsområde.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Forskarutbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: *Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.*

Historiska institutionen i Uppsala är en stor forskarutbildningsmiljö med 25 aktiva doktorander. Av dem är 16 män och 9 kvinnor, men denna obalans har på senare år utjämnats och under den senaste treårsperioden har fler kvinnor än män antagits till forskarutbildningen.

Av självvärderingen framgår det att det inom doktorandgruppen finns en stor variation i ålder, forskningsinriktning och erfarenhet. Ämnesmässigt ligger tyngdpunkten på tidigmodern tid och 1900-tal. Social- och kulturhistoria står starkt, men här finns även avhandlingsprojekt inriktade mot politisk och ekonomisk historia och mot utbildningshistoria. Svensk historia dominerar, men åtta av avhandlingsprojekten är helt eller delvis internationella. I sin strävan att skapa en utbildning av internationell karaktär utlyser lärosätet sina doktorandtjänster i internationell konkurrens och de senaste fem åren har 6 av 15 antagna doktorander haft utländsk grundexamen. Institutionen tar även

emot gästdoktorander från utländska lärosäten. Det framkom vid intervjun att det inte finns ett krav på att de svenska doktoranderna ska förlägga delar av sin utbildning till ett utländskt lärosäte, däremot kan de ges möjlighet att i slutet av doktorandtiden delta i lärosätets lärarutbyte med Sheffield University. Här framkom även att den övervägande majoriteten av de svenska doktoranderna har sin grundexamen från Uppsala universitet. Att även sträva efter att bredda rekryteringen nationellt är något som bedömargruppen rekommenderar inför kommande antagningar.

I självvärderingen framhålls lärosätets engelskspråkiga mastersprogram "Early Modern Studies" som en väg till doktorandstudier i Uppsala och även vid andra lärosäten. Nu pågår ett arbete för att inrätta ett liknande modernhistoriskt program. Detta ser bedömargruppen som mycket lovvärt, då en god forskarutbildning kräver välutbildade och väl förberedda doktorander.

Institutionen medverkar även i tematiska och mångvetenskapliga samarbeten vid det egna universitetet, så kallade forskningsnoder för forskare, doktorander och studenter på avancerad nivå som Historisk-filosofiska fakulteten initierat och ger ekonomiskt stöd till.

Sedan 2008 har de historiska institutionerna i Uppsala och Stockholm ett samarbete som efterhand utmynnat i en gemensam forskarskola (Forskarskolan i historia Stockholm-Uppsala). I första hand innebär det gemensam antagning och gemensamma kurser, i viss mån gemensam handledning. Det från början tämligen informella samarbetet har fördjupats och formaliserats allt mer över tid, men ytterligare utvecklingsmöjligheter identifieras, såsom ett fördjupat samarbete inom handledarkollegiet. Samarbetet är lovvärt och har många tydliga fördelar och, som det förefaller, mycket få nackdelar. Detta bekräftades också vid intervjuerna.

Doktoranderna uppmuntras att delta i nationella och internationella konferenser, men det är inte ett formaliserat krav. Varje doktorand garanteras expensmedel, men det rör sig om en tämligen beskedlig summa fördelad på fyra år. Att höja expensanslagen och införa starkare incitament eller rentav krav på utländskt konferensdeltagande under utbildningen skulle vara en enkel och förhållandevis billig metod att bibringa doktoranderna nyttiga erfarenheter och höjd internationell utblick.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Kvalitetsutvärderingen av miljön uppges ske på flera sätt. Den sker i den dagliga verksamheten, genom de individuella studieplanerna, i seminarieverksamheten och genom externa granskningar. Vidare görs regelbundet universitetsövergripande utvärderingar av forskningen vid lärosätet, där en ny nu är på gång.

År 2015 genomfördes en enkätundersökning bland doktorander, handledare och alumner vid den Historisk-filosofiska fakulteten. Den har nyss färdigställts och ska ligga till grund för ett uppföljnings- och kvalitetsarbete. Den visade att doktoranderna till övervägande delen var nöjda med den psykosociala miljön på institutionen, kände sig inkluderade i kollegiet och ansåg att de hade goda möjligheter att föra informella samtal om sin forskning med senior forskare. Men undersökningen visade samtidigt att 60 procent av doktoranderna upplevde negativ stress i hög eller ganska hög grad. Intervjuerna visade att det finns en stark medvetenhet om detta i miljön och här framhölls att det

viktigaste för att motverka den negativa stressen är att se till att avhandlingsprojekten får en realistisk utformning, så att de kan genomföras inom utsatt tid, samt att kurser, seminarier och annat inte inkräktar på avhandlingsarbetet.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Miljön på historiska institutionen vid Uppsala universitet erbjuder goda möjligheter att bedriva utbildning på forskarnivå. Det är en stor forskningsmiljö och den har ytterligare vidgats genom ett samarbete med Stockholms universitet genom Forskarskolan i historia Stockholm-Uppsala. Forskningsämnet är brett definierat och handledarkompetensen är god, med stor vetenskaplig bredd. Fast anställda lärare och forskare har tid för forskning i tjänsten och de flesta har genomgått pedagogisk utbildning och handledarutbildning. Doktoranderna ges goda möjligheter att bygga upp sina nätverk lokalt, nationellt och internationellt.

Som positivt exempel vill bedömargruppen framhålla forskarutbildningens internationella orientering, omfattande såväl ämnesval och personal som kontaktnät. Att en av doktorandens valbara kurser ska vara inom en annan tidsperiod än den som avhandlingen rör, ser även bedömargruppen som positivt då det motverkar en alltför hård specialisering.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.*

För att nå ökad kunskap och förståelse är kurserna av central betydelse och det framgår av självvärderingen att de uppdateras kontinuerligt. Genom att mer än hälften av kurspoängen upptas av obligatoriska kurser får doktoranderna en bred gemensam kunskapsbas. De måste vidare ta minst en kurs som rör ett annat ämnesområde och en annan epok än den egna, vilket också gynnar bredden.

Självvärderingen uppehåller sig särskilt vid de löpande högre seminarierna, som med rätta beskrivs som en hävdvunnen pedagogisk form och ett av de viktigaste medlen för att uppnå bred kunskap och förståelse. Att lärosätet till fullo förstått detta och arbetar med ständiga justeringar i syfte att få ett välfungerande samtal visas med stor tydlighet i självvärderingen. Stor vikt läggs vid att doktoranderna läser och diskuterar varandras texter och bedömargruppen delar uppfattningen att det är ytterst värdefullt att doktoranderna får lära sig att ifrågasätta resultat på andra områden än det egna. Fler exempel ges också på att doktorandernas kritik och synpunkter beaktats.

Lärostolsprofessorernas roll lyfts särskilt fram i självvärderingen. De har i princip närvaroplikt vid det högre seminariet för att säkra överblick och kontinuitet. Seminariet äger rum en gång i veckan. Målet är att få till stånd ett tillräckligt stort seminarium för att uppnå en kritisk massa, att säkra ett diversifierat seminarium, att få till stånd en bra dialog med både positiv och negativ feedback och att även ha en bra modell för uppföljning. Intervjuerna bekräftade att den här seminarieformen är uppskattad, men viss kritik riktades dock mot att alltför få av de seniora forskarna deltar i seminariet.

Lärosätet har nu beslutat att slå samman doktorandseminariet och seminariet för seniora forskare, vilket enligt självvärderingen skett efter önskemål från doktoranderna.

Fyra progressionsdimensioner kopplade till forskarutbildningens lärandemål lyfts fram i självvärderingen. Dimensionerna är "större", "bättre" och "bredare" samt det lärosätet kallar "portabla kunskaper och färdigheter". Den sistnämnda finns det särskilt skäl att lyfta fram. Med den dimensionen avses en förmåga att associera och extrapolera utifrån andra situationer och erfarenheter. Detta anser bedömargruppen vara en mycket viktig aspekt av den goda forskarens färdigheter som sällan verbaliseras så tydligt. Detta är också en särskilt viktig förmåga sett ur ett arbetsmarknadsperspektiv.

Den genomsnittliga nettostudietiden fram till färdig avhandling har beräknats till fem år. Det innebär att normalstudietiden överskrids ganska avsevärt (20 procent). I självvärderingen konstateras att skälen till detta kan variera, men att lärosätet aktivt arbetar för att få till stånd en förändring. Bland annat planeras ett handledarkollegium som ska fokusera på tidsplanering och rimliga forskningsuppgifter. Bedömargruppen instämmer i att detta bör vara ett prioriterat arbete, men är medveten om att det också handlar om att kulturen kring hur historiska avhandlingar värderas måste förändras generellt sett.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Av självvärderingen framgår det att lärosätet aktivt arbetat med och reflekterat kring hur seminariernas utformning ska kunna utvecklas, anpassas och förändras utifrån förändrade förutsättningar. Det har handlat om att upprätthålla en kritisk massa, att få tillräcklig bredd, att få en balans mellan positiv och negativ kritik, att garantera återkopplingen seminarium/handledning och slutligen att se till att en verklig progression äger rum för den enskilde doktorandens del.

Systematisk uppföljning av miljön sker på flera sätt. Den sker i den dagliga verksamheten, genom de individuella studieplanerna, i seminarieverksamheten och genom externa granskningar. Vidare görs regelbundet universitetsövergripande utvärderingar av forskningen vid lärosätet.

Aspektrråde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.*

Av självvärderingen framgår att det finns klara strukturer för kurser samt delmål och deadlines i avhandlingsarbetet. Det ges under utbildningen många tillfällen till muntliga och skriftliga presentationer, på svenska och på engelska. För att utveckla doktorandens förmåga att presentera sin forskning har mer specialiserade seminarier anordnats. Seminarierna är idag ofta på engelska och

institutionen stödjer på olika sätt utvecklingen av doktoranders förmåga att tala och skriva på engelska. Detta är på alla sätt värt att uppmuntra. Vid förfrågan om hur lärosätet löser språkfrågan i praktiken, då många av doktoranderna inte har svenska som modersmål, framkom att man försöker tillämpa en flexibel modell, där seminariet ibland hålls helt på engelska och ibland på både svenska och engelska. Detta är självklart en svår fråga att hitta en optimal lösning på, men det är tydligt att det finns en medvetenhet om problemet.

I självvärderingen konkretiseras de olika sätt som delmålen uppfylls på: genom diskussioner med handledaren, kurser, seminarieventilering, forskningspresentationer och genom skrivträning i förekommande fall. För att uppnå målet att tillämpa insikter och färdigheter i nya sammanhang räcker inte avhandlingsskrivande, även andra aktiviteter behövs. Genom kurser ges exempelvis insikter kring lagar, regler och forskningsetik och vilka publikationsvillkor som gäller för humanister. Vidare ges doktoranderna möjlighet att kommentera gästforskarens arbeten. Målet är att doktoranden ska tillägna sig tillräcklig generalistkompetens. Alla doktorander har vidare möjlighet att gå en högskolepedagogisk kurs, för att därefter kunna utveckla sin förmåga att undervisa. De har också möjlighet att få undervisning, framförallt som handledare men också som föreläsare och seminarieledare. Av självvärderingen framgår att institutionsledningen verkar för att fler doktorander ska erbjudas undervisning under utbildningstiden. Generellt sett är bedömargruppens intryck att lärosätet på ett systematiskt sätt arbetar för att uppfylla de uppställda målen.

Av självvärderingen framkommer det att fokus ligger på doktorandernas dialog med vetenskapssamhället, men den säger mindre om hur de förbereds för den tredje uppgiften i form av interaktion med det omgivande samhället.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Systematisk uppföljning av miljön sker på flera sätt. Den sker i den dagliga verksamheten, genom de individuella studieplanerna, i seminarieverksamheten och genom externa granskningar. Vidare görs regelbundet universitetsövergripande utvärderingar av forskningen vid lärosätet.

Aspektråde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet, och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.*

Lärosätet lyfter i sin självvärdering tydligt fram gamla och grundläggande vetenskapliga förhållningssätt, som vikten av intersubjektiv prövbarhet och redlighet mot andra forskare. Detta är en gemensam bas, obunden av trender och kännetecknande för all god forskning.

När det gäller frågan om vetenskapens möjligheter och begränsningar framhålls att den aktualiseras i alla moment av utbildningen: i skrivandet, i handledningen, i seminariediskussioner och på kurser.

Det kan handla om att lära sig hantera ett fragmentariskt bevarat källmaterial eller ett kanske alltför

stort och överskådligt material, om att få insikt i historikerns bundenhet av sin tid och att lära sig värdera och inse konsekvenserna av olika teoretiska perspektiv.

Ett av Högskoleförordningens mål för forskarutbildningen är intellektuell självständighet. Det diskuteras inte särskilt ingående i självvärderingen. Vid intervjun framkom att detta självfallet är ett mål, men det påpekades också att det tar olika lång tid för olika doktorander att nå dit och att vissa uppnår större självständighet än andra. Detta sätter ramarna för handledarinsatsen. Det bästa tecknet på självständighet är när behovet av handledning minskar och doktoranden kan argumentera övertygande gentemot sin handledare.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Systematisk uppföljning av miljön sker på flera sätt. Den sker i den dagliga verksamheten, genom de individuella studieplanerna, i seminarieverksamheten och genom externa granskningar. Vidare görs regelbundet universitetsövergripande utvärderingar av forskningen vid lärosätet.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Sammantaget kännetecknas aspektområdet av hög kvalitet, där doktoranden ges goda möjligheter att nå fördjupad kunskap och förståelse inom det historievetenskapliga fältet, utveckla sin färdighet och förmåga som historiker och sin intellektuella självständighet.

I utbildningens uppläggning finns ett antal klart uttalade progressionsdimensioner kopplade till forskarutbildningens lärandemål, vilket bedömargruppen ser som positivt. Stor vikt läggs vid att doktoranderna läser och diskuterar varandras texter och bedömargruppen delar uppfattningen att det är ytterst värdefullt att doktoranderna får lära sig att kunna ifrågasätta resultat på andra områden än det egna. Institutionen stödjer även på olika sätt utvecklingen av doktoranders förmåga att tala och skriva på engelska. Detta är på alla sätt värt att uppmuntra.

Den genomsnittliga nettostudietiden överskrider ganska avsevärt den stipulerade normalstudietiden. Att förkorta tiden är ett utvecklingsområde som institutionen själv framhåller. Bedömargruppen ser positivt på de åtgärder som redovisas för att få till stånd en bättre tidsplanering och rimliga forskningsuppgifter.

Kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt beaktas inom utbildningen och grundläggande vetenskapliga förhållningssätt, som vikten av intersubjektiv prövbarhet och redlighet mot andra forskare, lyfts fram som exempel på områden som uppmärksammas.

Perspektiv**Arbetslivets perspektiv**

Bedömning med motivering: *Utbildningen är användbar och förbereder doktorander för ett föränderligt arbetsliv.*

En fortsatt akademisk karriär betraktas inte sällan som den mest önskvärda uppföljningen av en forskarutbildning. Med detta synsätt blir den institution som lyckas placera flest av sina doktorer på akademiska tjänster den mest framgångsrika. När mängden utexaminerade doktorer ställs mot tillgängliga akademiska tjänster blir perspektivet i stället ett annat. Då blir i stället den externa efterfrågan på en institutions alumner ett viktigt mått på utbildningens bredd och kvalitet. Det relevanta måttet är då inte var den forskarutbildade gör fortsatt karriär, utan att de får kvalificerade yrken där deras kompetens kommer till sin rätt. Att mindre än hälften av dem som disputerat i historia i Uppsala sedan 2001 numera arbetar inom akademien måste därför ses som en framgång och en bekräftelse på att lärosätet tillhandahåller en attraktiv utbildning.

I självvärderingen framgår att såväl institutionen som lärosätet som sådant på olika sätt arbetar aktivt med att förbereda doktoranderna för yrkeslivet efter disputationen, såväl inom som utanför universitetet. Det handlar bland annat om kurser, alumnträffar och mentorsprogram.

Bedömaregruppen vill särskilt lyfta fram dimensionen "portabla kunskaper och färdigheter", som inte minst är viktig ur ett arbetsmarknadsperspektiv.

I självvärderingen görs inga försök att koppla enskilda utbildningsinslag till olika instrumentella färdigheter, vilket är ett uttryck för gott självförtroende. Likväl kan det finnas skäl att fundera över en mer genomarbetad presentation av de kompetenser som bibringas doktoranderna. Sådan marknadsföring är - på gott och ont - många gånger nödvändig för att tydliggöra förhållanden för utomstående. En sådan reflekterande inventering och självvärdering kan med fördel göras i samarbete med andra discipliner med såväl akademisk som yrkesförberedande inriktning. Jämförelser av skillnader och likheter mellan ämnena kan hjälpa till att identifiera unika och generella färdigheter. Uppsala universitet tillhandahåller fakultetsöverskridande så kallade "karriär-tisdagar". Här torde finnas möjligheter för samarbete och utveckling.

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

I självvärderingen beskrivs institutionen som en institution med god kunskap om var de disputerade hamnar efter avslutad forskarutbildning. Uppföljningen av utbildningens användbarhet och förberedelse för ett föränderligt arbetsliv sker bland annat genom alumnträffar. 2016 anordnades exempelvis en doktoranddag om karriärplanering efter disputation där disputerade alumner berättade om sina erfarenheter av arbetslivet. I självvärderingen framkommer att institutionen kunde bli ännu bättre på att systematiskt ta del av alumners erfarenheter, vilket bedömaregruppen håller med om och ser som något värt att utveckla framöver.

Sammantaget bedöms arbetslivets perspektiv vara tillfredställande.

Perspektiv

Doktoranders perspektiv

Bedömning med motivering: *Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och lärprocesser.*

Av självvärderingen framkommer att historiska institutionen vid Uppsala universitet arbetar aktivt och reflekterat för att säkerställa doktorandernas inflytande över utbildning och arbetsmiljö, bland annat genom kursutvärderingar, genom årliga doktorandinternat, genom deltagande i planeringen av seminariernas innehåll och form samt genom rätten att byta handledare. Doktoranderna är representerade i forskarutbildningens olika ledningsorgan och genom Doktorandföreningen vid institutionen och det Humanistiska doktorandrådet driver de studentfackliga och studiesociala frågor. Alla doktorander har arbetsplats i samma lokaler som institutionens lärare och forskare.

Vid en stor institution finns möjlighet att skapa olika överlappande lärande- och inflytandestrukturer, vilket kan bryta upp eventuella kottier och skapa alternativa kanaler och utrymmen, om det exempelvis uppstår personkonflikter. Historiska institutionen i Uppsala är en stor miljö som medger flera sådana utvägar.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Institutionen anser att arbetsplatsen har en fysisk och psykosocial miljö som är tillgänglig, välkomnande, trygg och integrerande. En enkätundersökning 2015 visar att 80 procent av doktoranderna var ganska eller mycket nöjda med den psykosociala arbetsmiljön. Att enkätundersökningen samtidigt visade att 60 procent av doktoranderna upplevde negativ stress i hög eller ganska hög grad är å andra sidan oroväckande. Som även noterades under rubriken forskarutbildningsmiljö visade intervjuerna att det finns en stark medvetenhet om detta i miljön och att de viktigaste medlen för att motverka den negativa stressen är att arbeta för att avhandlingsprojekten får en realistisk utformning, så att de kan genomföras inom utsatt tid, och att kurser och seminarier och annat inte inkräktar på avhandlingsarbetet. Att förbättra introduktionen till forskarutbildningen och arbeta mer aktivt med de individuella studieplanerna ses som ytterligare utvecklingsområden. Av självvärderingen framgår vikten av att bevaka doktoranders rättigheter, inte minst i samband med sjukskrivningar och barnledigheter, vilket också framhölls vid intervjuerna.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.*

Av självvärderingen framgår under denna rubrik att institutionen fäster stor vikt vid att verka för att könsmässig balans ska råda inom såväl handledargruppen som doktorandgruppen. Den könsmässiga balansen är dock i nuläget något skev. Av nu aktiva handledare är, som tidigare nämnts, 22 män och 10 kvinnor (31 procent). Av de tillsvidareanställda som kan vara aktuella som huvudhandledare är 12 män och 5 kvinnor (29 procent). Bland de externa handledarna är andelen kvinnor ungefärligen densamma, 33 procent. Sett till huvudhandledarskap under 2016 är andelen kvinnor dock mindre, 2 av 12, det vill säga drygt 16 procent.

Denna uppenbara könsmässiga obalans framkommer också i självvärderingen och förklaras där med hänvisning till anställningsstrukturen och övervikten av män bland professorer och docenter vid

lärosätet. När det gäller undervisningen däremot noteras i självvärderingen att könsfördelningen är relativt jämn och att man arbetat aktivt för att nå dit. För att nå samma resultat när det gäller handledningen, föreslår bedömargruppen som en möjlig lösning att institutionen arbetar mer aktivt för att få in kvinnor bland de externa handledare som anlitas från andra ämnen och lärosäten. Att uppnå bättre balans mellan antalet manliga och kvinnliga huvudhandledare ser bedömargruppen som ett utvecklingsområde inom utbildningen.

När det gäller doktorandgruppen råder också viss övervikt för män, men detta förklaras av en övervikt av män bland dem som finns kvar under lång tid som doktorander. Bland de nyantagna finns ingen könsmissig obalans.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Av självvärderingen framkommer att systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Institutionsstyrelsen och jämställdhetskommittén bevakar sedan 2001 frågor kring bland annat balansen mellan könen i personalgruppen. Som ett exempel på hur uppföljningen av jämställdhetsfrågor omsätts i åtgärder inom miljön kan seminariekulturen inom forskarutbildningen nämnas då den förändrats till det bättre genom en ökad medvetenhet om jämställdhetsperspektivet hos deltagarna.

Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredsställande.

Aspektområde: Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Systematisk uppföljning av utbildningsmiljön och forskarutbildningens utformning, genomförande och resultat sker på flera sätt. Den sker i den dagliga verksamheten, genom de individuella studieplanerna som kontinuerligt revideras, i seminarieverksamheten och genom externa granskningar. Vidare görs regelbundet universitetsövergripande utvärderingar av forskningen vid lärosätet. Institutionen genomför systematiska granskningar och uppföljningar för att säkra och utveckla handledarnas kompetens och för att säkerställa att forskarutbildningsmiljön är av god kvalitet.

År 2015 genomfördes en enkätundersökning bland doktorander, handledare och alumner vid den Historisk-filosofiska fakulteten. Här visade det sig bland annat att 80 procent av doktoranderna var ganska eller mycket nöjda med den psykosociala arbetsmiljön. Samtidigt visade den också att 60 procent av doktoranderna upplevde negativ stress i hög eller ganska hög grad. Enkätundersökningen har nyss färdigställts och ska ligga till grund för ett uppföljnings- och kvalitetsarbete vilket även bedömargruppen ser som önskvärt.

Uppföljningen av utbildningens användbarhet och förberedelse för ett föränderligt arbetsliv sker bland annat genom alumnträffar. I självvärderingen framkommer att institutionen kunde bli ännu bättre på

att systematiskt ta del av alumners erfarenheter, vilket bedömargruppen håller med om och ser som något värt att utveckla framöver.

Uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Institutionsstyrelsen och jämställdhetskommittén bevakar sedan 2001 frågor kring bland annat balansen mellan könen i personalgruppen och åtgärder har vidtagits för att förbättra seminariekulturen ur ett jämställdhetsperspektiv, vilket bedömargruppen ser som ett positivt exempel på åtgärder.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.*

Inom aspektområdet miljö, resurser och område uppnås bredd och djup inom forskarutbildningsämnet genom att miljön, som även innefattar ett samarbete med Stockholms universitet, är stor och innefattar en god och vetenskapligt bred handledarkompetens. Fast anställda lärare och forskare har tid för forskning i tjänsten och de flesta har genomgått pedagogisk utbildning och handledarutbildning. Doktoranderna ges goda möjligheter att bygga upp sina nätverk lokalt, nationellt och internationellt.

Ett utvecklingsområde gäller könsfördelningen bland handledarna, där bedömargruppen föreslår ett mer aktivt arbete från institutionens sida för att få in fler kvinnor som externa handledare. Som positivt exempel vill bedömargruppen framhålla forskarutbildningens internationella orientering, omfattande såväl ämnesval och personal som kontaktnät.

Aspektområdet utformning, genomförande och resultat kännetecknas av hög kvalitet. Doktoranderna ges goda möjligheter att nå fördjupad kunskap och förståelse inom det historievetenskapliga fältet, utveckla sin färdighet och förmåga som historiker och sin intellektuella självständighet. Bedömargruppen vill särskilt lyfta fram dimensionen "portabla kunskaper och färdigheter", som inte minst är viktig ur ett arbetsmarknadsperspektiv. Den genomsnittliga nettostudietiden överskrider dock den stipulerade normalstudietiden. Bedömargruppen ser positivt på de åtgärder som redovisas för att få till stånd en bättre tidsplanering.

Arbetslivets perspektiv är tillfredsställande tillgodosett. Lärosätet arbetar aktivt med att förbereda doktoranderna för yrkeslivet efter disputationen, såväl inom som utanför universitet. Det handlar bland annat om kurser, alumnträffar och mentorsprogram. Bedömargruppen vill särskilt framhålla det faktum att fler än hälften av de som disputerat i historia i Uppsala sedan 2001 återfinns på kvalificerade positioner i arbetslivet, utanför akademien. Det måste ses som en framgång och en bekräftelse på att lärosätet tillhandahåller en attraktiv utbildning.

Doktoranders perspektiv tillgodoses på ett tillfredsställande sätt. Institutionen arbetar aktivt och reflekterat för att säkerställa doktorandernas inflytande över utbildning och arbetsmiljö. En enkätundersökning från 2015 visar att 80 procent av doktoranderna var ganska eller mycket nöjda med den psykosociala arbetsmiljön. Samtidigt framkom att mer än hälften upplevde en negativ stress. Det finns en stark medvetenhet om detta i miljön och bedömargruppen ser positivt på de åtgärder, som presenteras, för att motverka detta.

Jämställdhetsperspektivet är tillfredsställande tillgodosett. Institutionen vill verka för att könsmässig balans ska råda inom såväl handledargruppen som doktorandgruppen. Att en obalans råder i den

förstnämnda gruppen, med en övervikt för män, nämndes ovan. Detta gäller även doktorandgruppen som helhet, men bland de nyantagna finns ingen könsmässig obalans, vilket är en positiv trend.

Systematisk uppföljning av utbildningen sker framför allt i arbetet med och i revideringen av, de individuella studieplanerna, i seminarieverksamheten och genom externa granskningar.

Allt sammantaget ser bedömaregruppen en utbildning som håller hög kvalitet. Kommentarererna är få, och bedöms som möjliga att åtgärda med rimliga insatser.

Örebro universitet

Lärosäte Örebro universitet	Forskarutbildningsämne Historia - licentiat- och doktorsexamen	ID-nr A-2016-10-4037
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: <i>Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är inte välmotiverad och adekvat.</i></p> <p>Underlagen som ligger till grund för bedömningen är för utbildning på forskarnivå i historia som avvecklades under utvärderingsprocessen (Fakultetsnämnden för humaniora och socialvetenskap, beslut 2018-01-01). Detta medförde att lärosätet presenterade framtida visioner i sin självvärdering. Eftersom bedömargruppen inte kan utvärdera lärosätets planer och visioner har gruppen valt att utvärdera den fas som ledde till nedmonteringen av forskarutbildningsämnet historia, det vill säga år 2011- 2017.</p> <p>Forskarutbildningen i historia befinner sig mitt i en stor omstrukturering, samtidigt som det pågår ett generationsskifte. Bedömargruppen kan identifiera tre olika faser vad gäller forskarutbildningen i historia vid lärosätet:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) en väl fungerande forskarutbildningsmiljö fram till år 2011, 2) en av lärosätet medveten nedmontering av forskarutbildningen i historia, 3) en ny forskarutbildning i planeringsstadiet 2017 - 2019 inom en ny avdelning: Enheten för Humaniora. <p>Enligt självvärderingen har forskarutbildningen i historia vid lärosätet sedan början av 2000-talet varit knuten till olika humanistiska tvärvetenskapliga forskningsmiljöer. Från 2003 till 2011 fanns forskarskolan "Demokratins villkor" och mellan åren 2004-2011 "Urbana studier - städer och regioner i förändring". Dessa två är nedlagda sedan 2011.</p> <p>Våren 2017 finns det endast en aktiv doktorand i ämnet historia. I självvärderingen som skrevs våren 2017 framkommer att lärosätet planerar att lägga ned historia som forskarutbildningsämne och istället skapa en ny möjlighet att anta doktorander i historia som en inriktning i det humanistiska forskarutbildningsämnet "Humanistiska studier" och att samtidigt vidareutveckla detta med utgångspunkt i forskningsmiljön "Berättande - liv - mening". Denna forskningsmiljö samlar doktorander från olika humanistiska ämnen som engelska, litteraturvetenskap, retorik, svenska språket och historia. Forskningsmiljön anordnar seminarier, workshops och konferenser med både nationella och internationella deltagare.</p> <p>Enligt självvärderingen definieras ämnet inom forskningsmiljön "Berättande - liv - mening" som att dess övergripande syfte är att undersöka olika aspekter av berättande som instrument för att skapa meningsfulla mönster av erfarenheter. I fokus står genrer som på olika sätt utnyttjar narrativa tolkningsmodeller. Till miljön är forskningsprojekt kopplade som behandlar olika typer av berättelser: självbiografins eller memoarens tolkning av det egna livet; biografins tolkning av någon annans liv; kollektiva berättelser av olika slag eller olika typer av berättande fiktion där relationen till faktiskt liv är mer oklar. Bedömargruppen anser att det finns en otydlighet i gällande forskarutbildningsämnets avgränsning och innehåll.</p>		

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Personal**

Bedömning med motivering: *Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.*

I historieämnet finns en professor och fyra lektorer varav tre är docenter och endast en aktiv doktorand. Antalet handledare och lärare är relativt litet men jämfört med antalet doktorander finns det gott om outnyttjad kapacitet. Doktoranden antogs för åtta år sedan och har enligt intervjun lagt fram sitt slutmanus under 2017. En annan registrerad doktorand har varit inaktiv sedan 2007. Ämnets aktiva professor går i pension 2017 och rekrytering för en ersättare pågår. Tre lektorer i historia är relativt nyanställda, men samtliga har genomgått handledarutbildning. Något årtionde tillbaka fanns två professorer i historia, fem lektorer och tre post doc-forskare. Pensionsavgångar och avslutade projekt minskade kraftigt antalet tillsvidareanställda i historia. 2015 fanns bara en professor och en lektor kvar, men inte någon doktorand med doktorandtjänst. Den enda doktoranden i miljön har fortsatt utan finansiering. Lärosätet har valt att inte anta nya doktorander i historia då även underlaget från grundutbildningen successivt har krympt.

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Av självvärderingen och intervjuerna framkommer det att forskarutbildningsämnet i historia läggs ned, vilket gör att förutsättningarna för denna utvärdering förändras. Eftersom forskarutbildningen i historia kommer att sammanfogas med andra humanistiska ämnen i ett nytt forskarutbildningsämne, blir det svårt att utvärdera handledarnas och lärarnas verksamhet vid forskarutbildningen som i praktiken upphörde redan i januari 2015 när den sista doktorandtjänsten avslutades.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Forskarutbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: *Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå medan de utbildningsmässiga förutsättningarna i övrigt däremot inte är tillräckligt goda. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.*

Under senaste årtiondet har det funnits aktiv seminarieverksamhet. Under perioden 2003-2008 antogs 13 doktorander varav sju män och sex kvinnor. Av dessa har nio disputerat. Fram tills för några år sedan fanns en levande forskarutbildningsmiljö i ämnet historia, vilken de nio som disputerat har haft glädje av. Mot slutet av den period som utvärderas har endast en doktorand varit aktiv. Med endast en doktorand verksam kan inte längre en levande forskarutbildningsmiljö sägas existera.

Flera omorganisationer inom humaniora och samhällsvetenskap har genomförts. Från och med juli 2016 tillhör historieämnet en ny avdelning med namnet Enheten för humaniora. Enligt självvärderingen har forskarutbildningen i praktiken varit vilande sedan 2015. Den aktuella planen är att lägga ned historia som forskarutbildningsämne och istället satsa på tvärvetenskapliga samverkansprojekt inom forskarutbildningsämnet Humanistiska studier med fem lika stora inriktningar, där historia utgör en av dessa. Planen är också att samtidigt vidareutveckla forskningsmiljön "Berättande - liv - mening". Inom det forskarutbildningsämnet ska det även vara

möjligt att ta examen i historia med didaktisk inriktning. Vid intervjun förtydligades att lärosätet nu är berett att satsa mer på uppbyggnaden av en forskarutbildning inom historieämnet, vilken det vid utvärderingstillfället (hösten 2017) saknades goda utbildningsmässiga förutsättningar för.

Forskningen vid lärosätet kan komma att ha en hög nivå genom att historieämnet rekryterat nya lektorer och tillsammans med litteraturvetenskap och språkämnen kan forskningen få bättre förutsättningar i framtiden. Det ger också möjlighet till relevant samverkan med det omgivande samhället både nationellt och internationellt. Forskningsmiljön "Berättande - liv - mening" har goda internationella kontakter och bedriver även regelbunden seminarieverksamhet i vilken historieämnet deltar.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Forskarutbildningsmiljön följs upp genom handledarkollegiets möten ett par gånger per termin. Forskarutbildningen utvärderas också av fakulteten och universitetet. Dessa processer har lett till kvalitetssäkrande förändringar, till exempel till uppdateringen av den allmänna studieplanen i historia år 2014 (trots att nya doktorander i historia inte har rekryterats sedan 2008).

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms inte vara tillfredsställande.*

Självvärderingen och annan dokumentation visar en krympande och sårbar verksamhet som lidit av att inga doktorander antagits de senaste åren. En doktorand är för närvarande antagen och disputerar inom kort. Forskarutbildningen i historia som var relativt framgångsrik i början av 2000-talet har fått lida på grund av universitetets nya profileringar vilka sammanföll med generationsskiftet i personalen. En nationellt erkänd forskarmiljö inom historieämnet med genusinriktning har således utarmats och den enda doktoranden har under de senaste åren varit helt beroende av sitt deltagande i forskningsmiljön "Berättande - liv - mening", samt av samarbetet med Centrum för feministiska studier. Aspektområdet miljö, resurser och område kan vid tidpunkten hösten 2017 inte bedömas som något annat än "inte tillfredsställande" på grundval av en alltför liten grupp anställda doktorander och den omstöpning av hela forskarutbildningen i historia som genomförs eller genomförts, inklusive ett beslut (2018-01-01) om nedläggning av forskarutbildningsämnet historia samt en otydlighet i vad som definierar ämnet historia.

Bedömargruppen ser positivt på de planer som representanter för historieämnet och fakulteten har presenterat. En ordentlig satsning på miljö, resurser och område är nödvändig för att kunna fortsätta bedriva forskarutbildning i historia vid lärosätet.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.*

Fram till för några år sedan har det funnits ett acceptabelt kurspaket - med såväl obligatoriska som tematiska kurser - för en forskarutbildning i historia. Bland de obligatoriska kurserna nämns vetenskapsteori, två kurser i historieteori och en metodkurs. I självvärderingen framkommer att det finns ett pågående kvalitetssäkringsarbete gällande forskarutbildningen. Kursplanerna, som inte reviderats efter den senaste antagningen av doktorander 2008-2009, ska komma att uppdateras.

Inom forskarutbildningsämnet "Humanistiska studier", där historia numera ingår, ges kurser som ingår i ett universitetsgemensamt kurspaket, till exempel vetenskapsteori.

De uppgifter om genomströmning som finns tillgängliga ligger i paritet med motsvarande för övriga landet och föranleder inga särskilda frågor utöver hur de arbetar generellt för att doktorander ska slutföra sina utbildningar i tid. Det måste dock påpekas att nya doktorander i historia inte har rekryterats sedan 2008.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Regelbunden rapportering och diskussioner om en långsiktig strategi syftande till att föra samman forskarutbildningsämnena till nya starka enheter finns. I kvalitetshöjande syfte har historia, på grund av ämnets litenhet, förts över till "Berättande - liv - mening" vid enheten för humaniora.

2011 utvärderades humaniora på lärosätet. I den utvärderingen påtalades problemet med en alltför liten kritisk massa och utvärderingen föreslog ett aktivt samarbete med andra enheter. Förväntningarna på den nya forskarutbildningen i humaniora är uppenbara i självvärderingen.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.*

Handledarkollegiet och institutionen har det övergripande ansvaret för att kurserna håller god kvalitet. Alla doktorander har getts möjlighet att undervisa på grundutbildningen. Gemensamma forskarutbildningskurser ger möjlighet till ämnesövergripande kontakter och träning i att lägga fram och diskutera sina egna kurser med personer från andra ämnen. Doktoranderna har också möjlighet att läsa kurser vid andra lärosäten. Dessutom har doktoranderna varit nationellt och internationellt rörliga genom bland annat fältarbete och utbyten. Fakulteten har medel för internationalisering som doktorander kan söka.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljning och kvalitetskontroll sker via handledarkollegium och fakultetsnämnd. Universitetets forskarutbildningar utvärderas regelbundet. Historia utvärderades 2011 och prefekten ansvarar för löpande kontroller av individuella studieplaner. Doktorander examineras både muntligt och skriftligt och kurserna utvärderas.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.*

Av självvärderingen framgår att flertalet doktorander har arbetat med självständiga forskningsprojekt. Vetenskaplig redlighet har tränats genom hela utbildningen, via kurserna och seminarieverksamheten. Diskussioner om forskningsetik har skett under arbetet med handledningen och på de högre seminarierna. Doktoranderna i historia har publicerat sina resultat individuellt. Under de mest aktiva åren arrangerade ämnet internat. Externa granskare har anlitats för halvtids- och slutseminarier.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Av självvärderingen framgår att högre seminariet inklusive mittseminarier och slutseminarier, handledarkollegiet och samarbetena inom aktuella forskningsmiljöer och forskarskolor har varit det huvudsakliga sättet att följa upp individuella och kollektiva prestationer. Fakultetsnämnden granskar forskarutbildningarna.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat

Bedömning med motivering: *Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Forskarutbildningen i historia har succesivt krympt till följd av universitetets olika profileringsförsök som sammanföll med ett generationsskifte på ämnesnivån. En liten miljö blev ännu mindre, vilket försvårade framgångsrika utbildningar. Den långa pausen i doktorandantagning har lett till att det 2017 endast fanns en aktiv doktorand kvar. Angående själva utformningen av utbildningen har forskarutbildningen i historia varit väl genomtänkt och organiserad. Bedömargruppen vill särskilt framhålla att resultaten har varit relativt goda, trots de blygsamma resurser som utbildningen har haft. Lärosätet säkerställer att doktoranderna når måluppfyllelsen inom de tre kunskapsformerna.

Eftersom universitetet redan har fattat sitt beslut angående forskarutbildningen i historia är det viktigt att följa upp hur den nya forskarutbildningen gestaltar sig och hurdan ställning historieämnet får i helheten där.

Perspektiv

Arbetslivets perspektiv

Bedömning med motivering: *Utbildningen är användbar och förbereder doktorander för ett föränderligt arbetsliv.*

Av de som disputerat vid lärosätet har en fått anställning som lektor vid Karlstads universitet, en arbetar som gymnasielärare, en som HR-konsult och flera som administratörer vid olika universitet respektive kommuner. Under utbildningen finns vissa inslag av karriärplanering med exempelvis lunchseminarier där representanter från arbetslivet medverkar. I bifogade individuella studieplaner går det inte att utläsa vilken form av institutionsarbete som doktoranderna eventuellt har utfört. På ett principiellt plan kan doktoranderna i sin utbildning välja att läsa en universitetspedagogisk grundkurs samt kursen Historiedidaktik, vilket breddar möjligheten av att kunna delta i en framtida akademisk undervisningsmiljö. Det är möjligt att framtida doktorander kan erbjudas undervisningserfarenhet inom lärosätet. Alla vid institutionen disputerade doktorander har tidigare utnyttjat möjligheten att undervisa i grundutbildningen.

För att förbereda doktorander för forskarlivet planeras tematiska arbetsmiljöer. Kommande doktorander kommer att uppmanas till att delta i nationella och internationella konferenser, arrangera egna konferenser och föra diskussioner om publiceringsstrategier och strategier för att erhålla externa forskningsmedel. Ett samarbete med Örebro kommun är under utveckling inom lärarutbildningen. Av de vid lärosätet tidigare disputerade historikerna har många fått arbete som handläggare inom både universitet och kommunal- och landstingsverksamhet. Diskussionen om ett föränderligt arbetsliv är inte prioriterad, men de mer erfarna i lärarkollegiet har goda kontakter med tidigare disputerade, och vet om och var dessa får anställning. Ingen har varit arbetslös någon längre tid.

Utbildningens utförande och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter

Trots få doktorander finns sedan tidigare ett system för utbildning av doktoranderna inte enbart inom forskning, utan även för framtida uppgifter som undervisande universitetslärare och för ett arbete utanför akademien. Här finns även samarbeten med närregionen och inte minst med Örebro kommun. Vad som saknas är dock ett mer strukturerat och ständigt pågående utvecklingsarbete kring utbildningens användbarhet för arbetslivet och detta är något som kan utvecklas framöver.

Sammantaget bedöms arbetslivets perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Doktoranders perspektiv

Bedömning med motivering: *Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och lärprocesser.*

Doktorander har haft representanter i alla organ som berör forskarutbildningen. Bedömaregruppen betonar att detta gäller tiden då det fanns en grupp doktorander. Introduktionskursen har behandlat doktorandernas rättigheter. Skyddsombud finns, liksom studierektor för fakultetens forskarutbildning. Doktoranderna har från första dagen fått eget arbetsrum och dator, tillgång till universitetsbiblioteket och gratis gym. Utvärdering gällande arbetsmiljön har genomförts, där stress visade sig vara det största problemet.

Lärosätet presenteras som en miljö där doktorander har tagit en aktiv roll i utbildningen och läroprocessens utveckling. Inom ramen för forskarskolor och handledares forskningsintressen har doktorander tidigare haft frihet att själva utveckla och formulera sina projekt, internat och vissa av grundutbildningens delkurser samt publikationer och presentationer. Doktorander har även medverkat som lärare i forskarhandledarutbildningen. Doktorandernas egna synpunkter som rör handledarskap har diskuterats på handledarkollegier, vilka har hållits minst två gånger per termin. Tydligt är dock att detta under de senaste åren inte alltid har varit praktiskt möjligt eftersom endast två doktorander har varit registrerade, varav en är inaktiv.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljningen omsätts inte vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker inte till relevanta intressenter.

Det framgår av självvärderingen att doktoranderna medverkat i utvecklingen av kurser och doktoranderna har även medverkat som lärare i delkurser vilket är en styrka. Doktoranderna har också haft möjlighet att tillgodoräkna sig grundläggande universitetspedagogisk utbildning inom ramen för sina kurspoäng. Däremot saknar lärosätet formella verktyg för att säkerställa att doktoranderna får återkoppling på sina genomgångna kurser. Dock har det inrättats flera strukturer som syftar till att stärka kvalitetssäkringsarbetet. Forskarutbildningsämnenas studieplaner har fått tydligare ramar och konstruerats så att måluppfyllelsen följs upp. Kursplanearbetet har också fått tydligare ramar och ska resultera i enhetligare strukturer på kursplanerna, vilket gör det lättare att värdera kvaliteten på de enskilda kurserna. Det framgår dock inte hur doktorander som grupp påverkar eller har påverkat lokala seminariers upplägg under sin doktorandtid.

Det framgår ingen tydlig självreflektion över doktoranders eller alumners möjlighet till inflytande i nuvarande övergång till en ny organisation. Likaså saknas en djuplodande reflektion över nuvarande situation där det endast finns en aktiv doktorand inom loppet av åtta år och en inaktiv doktorand sedan 2007.

Självvärderingen beskriver en fysisk och psykosocial arbetsmiljö som tillgodoser grundläggande krav men även erbjuder möjligheter till sociala engagemang. Mellan 2011 och 2015 anlätades en konsult som samlade in data angående arbetsmiljön, där resultaten visade på arbetsrelaterad stress inom institutionen. Åtgärder såsom utbildning i stresshantering, tillgång till psykosocial handledning samt klargöranden av vikten av en tydlig individuell studieplan sattes in.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv
Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.*

Vid lärosätet finns en övergripande plan för systematiskt jämställdhetsarbete. Dessutom ingår perspektivet i handledarutbildningen. Genusperspektiv är starkt framträdande i lärosätets forskning och där finns flera både nationellt och internationellt framstående forskare med detta perspektiv. Vid lärosätet har flera genusvetenskapliga pionjärer arbetat och där har funnits flera kvinnliga professorer i historia. Enligt självvärderingen är jämlikhet och jämställdhet viktiga aspekter i handledarutbildningen och andra pedagogiska utbildningar.

Systematisk uppföljning görs inte för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet.

Enligt självvärderingen har en systematisk uppföljning egentligen inte gjorts. Andelen manliga respektive kvinnliga doktorander har varit jämn, men kvinnliga doktorander har haft en lägre disputationegrad än de manliga. Självvärderingen aktualiserar frågan om att ett jämställdhetsperspektiv i forskningen och en hög andel kvinnliga disputerade tillsvidareanställda lärare inte nödvändigtvis behöver innebära en jämställd praktik i utbildningen. Självvärderingen visar att lärosätets representanter själva är medvetna om behovet av en närmare analys av doktorandernas lika möjligheter.

Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredsställande.

Aspektområde: Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Bedömargruppen vill påpeka de problem som lyfts fram i denna bedömning. Det faktum att inga nya doktorander antagits sedan läsåret 2008-2009 har försvärat utbildningens genomförande. Trots en väl planerad utbildning är det svårt att hålla en hög vetenskaplig och pedagogisk nivå om det inte finns några doktorander. Även frågan om uppföljningen av handledarnas kompetens och kompetensutveckling blir problematisk och till och med mindre relevant om det bara finns en aktiv doktorand. Däremot har uppföljningen av andra aspekter, kvalitetssäkrande åtgärder och återkoppling varit aktuella vid lärosätet. Allmänna studieplanen har uppdaterats, forskarutbildningen har granskats av en extern granskare år 2011, samarbetet med andra enheter har initierats och ny forskarutbildning inom enheten för Humaniora planeras från och med 2018.

Det framgår ingen tydlig självreflektion över doktoranders eller alumners möjlighet till inflytande i nuvarande övergång till en ny organisation. Enligt självvärderingen har en systematisk uppföljning egentligen inte gjorts. Självvärderingen aktualiserar frågan om att ett jämställdhetsperspektiv i forskningen och en hög andel kvinnliga disputerade tillsvidareanställda lärare inte nödvändigtvis behöver innebära en jämställd praktik i utbildningen. Självvärderingen visar att lärosätets representanter själva är medvetna om behovet av en närmare analys av doktorandernas lika möjligheter.

Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.*

I aspektområdet miljö, resurser och område finns det brister vad gäller aspekten forskarutbildningsämne. Bedömargruppen ser att historieämnet vid lärosätet befinner sig i en fas av kraftiga förändringar. Av självvärderingen framkommer det att forskarutbildningen i historia i praktiken varit vilande sedan 2015 och att den aktuella planen är att lägga ned historia som forskarutbildningsämne för att istället anta doktorander i historia som en inriktning i ämnet "Humanistiska studier".

Bedömargruppen kan konstatera att det vid lärosätet fram tills för ett årtionde sedan fanns en i alla avseenden väl fungerande och tillfredsställande forskarutbildning i ämnet historia. Under de senaste åren har en av lärosätet medveten nedmontering av forskarutbildningsämnet historia ägt rum samtidigt som nya planer har presenterats. Dagens situation väcker dock många frågetecken, eftersom verksamheten i ämnet historia har minskat till en mycket låg nivå i synnerhet vad gäller antalet doktorander men delvis även vad gäller personalens storlek inom historieämnet. Forskarutbildningsmiljön idag bedöms inte vara tillfredsställande och utbildningen har därmed ifrågasatt kvalitet. Lärosätet har dock vid intervjuerna entusiastiskt uppvisat en intressant plan inför framtiden med en helt ny organisation för forskarutbildning i humaniora, däribland historia. Lärosätet måste nu inför framtiden på ett konkret sätt visa på vilket sätt en forskarutbildning i historia kan organiseras med hög kvalitet i de nya planer om tvärvetenskapliga forskarutbildningar som lärosätet är i färd med att iscensätta.

Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Angående utformningen av utbildningen har forskarutbildningen i historia varit väl genomtänkt och organiserad. De gemensamma forskarutbildningskurserna ger möjlighet till ämnesövergripande kontakter och träning i att lägga fram och diskutera sina egna kurser med personer från andra ämnen. Vetenskaplig redlighet tränas genom hela utbildningen, via kurserna och seminarieverksamheten. Diskussioner om forskningsetik sker under arbetet med handledningen och genom deltagande på forskningsseminarierna.

Arbetslivs-, doktorand- och jämställdhetsperspektiv blir beaktade i tillfredsställande utsträckning. Doktorander finns med i de organ som bereder och beslutar relevanta frågor. Vad gäller arbetslivets perspektiv ser bedömargruppen emellertid att det saknas ett mer strukturerat utvecklingsarbete kring utbildningens användbarhet för arbetslivet och detta är något som bör utvecklas.

Den uppföljning, kvalitetsutveckling och återkoppling som genomförs är integrerade element i verksamheten och en granskning gjord utifrån de olika aspektområdena och perspektiven sker i tillräcklig utsträckning. Det framgår dock ingen tydlig självreflektion över doktoranders eller alumners möjlighet till inflytande i nuvarande övergång till en ny organisation.

Bilaga 3

Redovisning av underlag från respektive lärosäte¹

Göteborgs universitet

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Historia - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	14	Ja	Ja

Karlstads universitet

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Historia - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	9	Ja	Ja

Linköpings universitet

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Historia - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	1	Ja	Nej

Linnéuniversitetet

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Historia - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	11	Ja	Ja

Luleå tekniska universitet

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Historia - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	1	Ja	Nej

Lunds universitet

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Historia - doktorsexamen	Ja	Ja	16	Ja	Ja

Malmö universitet

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
-----------------------------	----------------	----------------------	------------------------------	----------------------	-------------------------

¹ I de fall antalet doktorander är 16 eller färre, väljs samtliga doktoranders individuella studieplaner. I de fall där antalet doktorander är fler än 16, görs ett slumpmässigt urval och 16 individuella studieplaner väljs ut.

Historia och historiedidaktik - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	10	Ja	Ja
--	----	----	----	----	----

Mittuniversitetet

Forskarutbildningsämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Historia - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	6	Ja	Ja

Stockholms universitet

Forskarutbildningsämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Historia - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	16	Ja	Ja

Södertörns högskola

Forskarutbildningsämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Historia - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	9	Ja	Ja

Umeå universitet

Forskarutbildningsämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Historia - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	9	Ja	Ja

Uppsala universitet

Forskarutbildningsämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Historia - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	16	Ja	Ja

Örebro universitet

Forskarutbildningsämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Historia - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	2	Ja	Ja

Redovisning av övriga underlag

Utöver de underlag som lärosätena har skickat in har UKÄ tagit fram nyckeltal över genomströmningen i form av netto- och bruttostudietid för doktorsexaminerade för forskningsämnet historia, år 2011-2016.

Bilaga 4

Lärosätenas svar på delning av preliminära yttranden

Universitetskanslersämbetet

CC. Rektor, Karlstads universitet; fakulteten för humaniora och samhällsvetenskaper

Ang . bedömargruppens preliminära yttrande, reg nr 411-00394-16

Bedömargruppens preliminära yttrande ger viktig vägledning för vårt pågående arbete med att utveckla forskarutbildningens avgränsning och organisation. Vi inser också att ämnets egen skrivning om hur utbildningen är organiserad ”inom ramen för centrumbildningar/forskarskolor” är olycklig, och att självvärderingen på denna punkt kan missförstås vid bedömningen av aspektområdet Område, miljö och resurser. Viktigt att betona är således att utbildningen, inklusive kvalitetssäkring i form av ventilerings- och avhandlings-PM, halvtids- och slutseminarier samt, därefter, slutgranskning av avhandlingsmanuskript och examination, sker i ämnet, om än i anslutning till verksamheten i tematiska forskarskolor. Eftersom bedömargruppen ifrågasätter ämnets examensrättigheter fr.a. med hänvisning till brister inom aspektområdet Område, miljö och resurser, skall emellertid även några andra sakförhållanden framhållas.

När det gäller aspekten Forskarutbildningsämne framhåller bedömargruppen att ”[I]ärosätet anser att inget behov av en studierektor för ämnet finns”. Bedömningen bygger på ett missförstånd. Frågan om behovet av en studierektor för forskarutbildningen diskuterades inom ämnet i samband med att självvärderingen skrevs, och vi ställde oss positiva i frågan i samband med UKÄ:s platsbesök. Befattningen studierektor för forskarutbildning i historia inrättades vid årsskiftet 2017/18. Vi önskar därför att skrivningen gällande studierektor revideras.

När det gäller aspekten Personal framhåller bedömargruppen att ”forskarutbildningsämnet inte bara har svårt att rekrytera personal, utan också att behålla den på plats”. Detsamma betonas i den sammanvägda bedömningen av aspektområdet Miljö, resurser och område. Bedömningen bygger på ett missförstånd. En person har avslutat sin anställning. Av självvärderingen framgår däremot att ämnet sedan hösten 2016 rekryterat två lektorer, varav

en docent, samt en post doc med internationell bakgrund. Vi önskar därför att skrivningen gällande personal revideras.

När det gäller aspekten Personal framhåller bedömaregruppen vidare: ”[h]andledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs inte systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen”. Dessutom framhålls att ”[e]n bidragande orsak till detta är oklarheterna i delegation och ansvarsfördelning mellan centrumbildningarna och institutionens interna administrativa organisation”. Motsvarande kritik återkommer under aspektområdet Uppföljning, åtgärder och återkoppling. Bedömningen bygger på ett missförstånd. Av självvärderingen framgår att handledarnas och lärarnas kompetensutveckling regelbundet följs upp på institutionsnivå, av prefekten. Denne upprättar årligen en kompetensutvecklingsplan för ämnet. Kompetensutvecklingsplanen lämnas till dekanus och inkluderar samtliga aspekter av lärarnas kompetens.

När det gäller aspekten Forskarutbildningsmiljö görs bedömningen att ”[f]orskningen vid lärosätet har inte en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå”. Underlag för denna slutsats saknas (jfr. UKÄ:s riktlinjer för det underlag som, genom självvärderingen, skall ligga till grund för bedömningen). Vi önskar därför att skrivningen gällande forskningens kvalitet stryks, alternativt revideras.

När det gäller aspekten Forskarutbildningsmiljö framhåller bedömaregruppen vidare att ingen av doktoranderna studerar på heltid. Bedömningen bygger på ett missförstånd. Missförståndet leder vidare till synpunkten att det är oklart hur ”doktoranderna socialiseras in i historieämnet”. Sistnämnda synpunkt återkommer i den sammanvägda bedömningen av aspektområdet Miljö, resurser och område. Av självvärderingen framgår att våra doktorander erbjuds upp t.o.m. 20 % institutionstjänstgöring under sin studietid. Detta är i enlighet med lärosätets policy och innebär att doktoranderna aktivt arbetar i ämnet, dvs. socialiseras in i ämnesmiljön. Vi önskar därför att skrivningen gällande socialisering i ämnesmiljön revideras.

När det gäller den sammanvägda bedömningen av aspektområdet Miljö, resurser och område konstaterar bedömaregruppen inledningsvis att sakfrågan handlar om ”de vetenskapliga avgränsningarna, samt organisation och struktur”. Vidare framhålls att ”historieämnet vid lärosätet är snävt avgränsat i förhållande till många andra lärosäten”. Det framgick emellertid av UKÄ:s riktlinjer för självvärderingen (förtydligade i samband med upptaktsmötet 16/12 2016), att lärosätets definition och avgränsning av forskarutbildningsämnet gäller som

utgångspunkt för bedömningen. Vi önskar därför att skrivningen gällande vetenskaplig avgränsning revideras.

När det gäller den sammanvägda bedömningen av aspektområdet Miljö, resurser och område menar att bedömargruppen vidare att externa samarbeten såsom det med Linköpings universitet inte är tillräckligt. Det är emellertid omöjligt att sakligt värdera samarbetet med Linköping utan att forskarutbildningsämnets fortsatta utveckling och val av inriktning vägs in. Därför är det på denna punkt oklart på vilken saklig grund bedömargruppens värdering vilar. Vi önskar att skrivningen gällande samarbetet med Linköping revideras.

När det gäller aspekten Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse underkänns forskarutbildningen bland annat med motiveringen att det är oklart ”i vilken mån det finns en medveten grund för det tvärvetenskapliga samarbetet på kursnivå”. På denna punkt är bedömargruppens yttrande otydligt i fråga om terminologi och definitioner. Bedömargruppen använder genomgående begreppsbyggnaden ”tvärvetenskap” i sitt preliminära yttrande. Begreppet tvärvetenskap används inte i självvärderingen. Av självvärderingen framgår att vi beskriver den miljö som ämnet historia ingår i med hjälp av begreppet ”flervetenskap”. Av det skälet är det oklart vilka faktiska sakförhållanden som ligger till utgångspunkt för bedömargruppens värdering. Vi önskar att skrivningen under aspekt Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse revideras och förtydligas i relation till begreppen ”flervetenskap” och ”tvärvetenskap”.

När det avslutningsvis gäller uppföljning, åtgärder och återkoppling framhåller bedömargruppen vad den uppfattar som brister inom flera av de utvärderade aspektområdena och aspekterna. Detta föranleder oss att göra en rad förtydliganden, utöver de missförstånd som redan påpekats. Exempelvis under aspekten Forskarutbildningsmiljö framhåller bedömargruppen att ”forskarutbildningsmiljön följs inte systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet.” Vi finner det därför på sin plats att ytterligare beskriva och förklara såväl ansvarsfördelning och centrala komponenter i vårt kvalitetssäkringssystem. Det skall understrykas att det på fakultetsnivå handlar om samma kvalitetssäkringssystem som av UKÄs bedömargrupp i psykologi nyligen erhållit det sammantagna omdömet ”hög kvalitet”.

Forskarutbildningen återfinns i linjeorganisationen. Centrumbildningar har inget formellt inflytande över forskarutbildningen. Fakultetsnämnden har det yttersta ansvaret för uppföljning och kvalitetssäkring av samtliga forskarutbildningsämnen. Till fakultetsnämnden är knutet ett forskarutbildningsutskott samt en utbildnings- och forskningssamordnare.

Utskottet har som sin främsta uppgift att granska beredningen av och, i förekommande fall, på delegation besluta om inrättande och tillsättning av forskarstuderande respektive handledare på förslag från prefekt och ämnesföreträdare. Utskottet granskar även kursplaner och allmänna studieplaner innan fakultetsnämnden fastställer dessa. Under den senaste tvåårsperioden har forskarutbildningsutskottet kartlagt forskarutbildningsmiljön vid fakultetens samtliga 14 forskarutbildningsämnen. Fokus har legat på hur ämnena arbetat med att uppnå kritisk massa. Kartläggningen har omfattat nationella, regionala och lokala forskarskolor och forskarutbildningsmiljöer i samverkan med centrumbildningar etc. Utskottet har genomfört studier av ansökningstryck och genomströmning samt analyser av hur väl fakultetens olika forskarutbildningsämnen möter lärosätets krav på bemanning. Dessa åtgärder har resulterat i såväl nedläggningar av forskarutbildningsämne som utvecklingsinsatser i form av doktorandtjänster och rekrytering av professorer. Varje institution erhåller ett årligt produktionsmål som även omfattar forskarutbildningen. Vidare har samtliga ämnesföreträdare kallats till fortlöpande återkoppling kring progressionen i forskarutbildningen, baserat på utbildningsmatriser. Ämnesföreträdarna har också kallats av dekanus och utbildnings- och forskningsamordnare till möte om progressionen för ämnets doktorander; underlaget är i detta fall uppgifter ur den individuella studieplanen. Granskningen har resulterat i krav på handlingsplaner vad beträffar progressionen för enskilda doktorander. Samtliga dessa aktiviteter avrapporteras till fakultetsnämnden.

För ämnet,

Martin Åberg,

Professor, ämnesförepr.

Johan Samuelsson,

Doc., studierektor FU

Svar på delning av preliminärt yttrande gällande utbildningsutvärdering av forskarutbildning i historia

Linköpings universitet har tagit del av det preliminära yttrande som sänts till lärosätet för påsyn. Enligt anvisningarna från UKÄ i anslutning till att det preliminära yttrandet skickades till LiU framgår att lärosätet har möjlighet att till UKÄ påpeka eventuella sakfel. Vid genomläsning av det preliminära yttrandet har företrädare för aktuell forskarutbildning funnit sakfel som finns anledning att påpeka.

s. 1, första stycket, sista raden framgår: ”På institutionsnivå finns en forskarskola Tema Kultur och samhälle (Tema Q) där för närvarande två doktorander med historisk inriktning är antagna i ämnet kultur och samhälle.”

Forskar skola bör här bytas ut mot forskarutbildning. Vid forskarutbildningen i Tema Q är totalt sju doktorander verksamma varav två doktorander har en historievetenskaplig inriktning.

Vid institutionen finns även en forskarutbildning i Pedagogiskt arbete med inriktning mot samhällsämnenas didaktik där två doktorander är antagna och aktiva i miljön, varav en med historiedidaktisk inriktning. Sammanlagt finns således tio antagna och verksamma doktorander i institutionens forskningsmiljö, varav fyra doktorander har en historievetenskaplig inriktning.

s. 3, längst ned på sidan: Den externa stiftelse som omnämns har nu grundats och registreras för närvarande hos länsstyrelsen i Jönköping. Därmed kommer en antagning av 1–2 doktorander i historia att vara möjlig under år 2019.

s. 4: Det korta stycket om seminarier ger inte en helt korrekt beskrivning av den forskarutbildningsmiljö som erbjuds doktorander i historia vid LiU. Samarbetet med Karlstad universitet (seminarier och kursgivning), nationella forskarskolans skrivbordsutbyte och kurser, liksom kursläsning som ordnas tillsammans med Tema Q och Pedagogiskt arbete utgör viktiga delar för att tillgodose doktoranderna med en forskarutbildningsmiljö av god kvalitet och med tillräcklig omfattning.

Karin Axelsson
Dekan

Till:

Karin Järplid Linde

Avdelningschef

Utvärderingsavdelningen

Universitetskanslerämbetet

Yttrande gällande utbildning på forskarnivå i historia

Av bifogade filer framgår Linnéuniversitets svar på bedömargruppens preliminära yttrande gällande forskarutbildning i historia.

A handwritten signature in cursive script that reads "Ulla Rosén".

Ulla Rosén

Professor i historia

Studierektor för utbildning på forskarnivå vid Fakulteten för konst och humaniora

Faktagranskning av bedömargruppens preliminära yttrande för utbildning på forskarnivå inom historia vid Linnéuniversitetet

Ett utlåtande med ID-nr A-2016-10-4029 har delats till Linnéuniversitetet för att ”kontrollera innehållet i yttrandet för att påpeka eventuella sakfel.”

Dokumentet kommer att kommenteras löpande under respektive Aspektområde och Aspekt.

De delar av bedömargruppens utlåtande som grundas på intervjuer har inte kunnat bemötas då intervjuerna inte är dokumenterade. Våra kommentarer relaterar till inlämnat material och till fakultetens och universitetets styrdokument.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Aspekt: Forskarutbildningsämne

I utlåtandet står: ”Bedömargruppen ser en svaghet i att den allmänna studieplanen är utformad för ämnen i den kulturvetenskapliga miljön. Detta gör det oklart om ämnet historia är ett eget forskarutbildningsämne eller en inriktning inom kulturvetenskap...”

Kulturvetenskap är inget huvudområde vid Linnéuniversitetet och har inga examensrättigheter på forskarnivå. I den allmänna studieplanen för *ämnen inom den kulturvetenskapliga miljön* anges tydligt vad som krävs för särskild behörighet i historia och det framgår klart vilka kurser som är obligatoriska för historia. Däremot finns en kulturvetenskaplig miljö där tre ämnen inom Fakulteten för konst och humaniora samarbetar. Framtagandet av en gemensam allmän studieplan för ämnen inom den kulturvetenskapliga miljön har varit en del av fakultetens kvalitetssäkringsarbete.

I utlåtandet står: ”Att handledarna får uttrycka egna önskemål om doktorander med specifika intressen...leder till att utbildningen präglas av handledarnas personliga och mycket olika inriktningar.”

I självvärderingen står: ”Alla doktorandanställningar grundas på en anställningsprofil där specifika önskemål om doktorandens kompetens och forskningsområde framgår.”

Vid den senaste antagningen utlystes två doktorandplatser med inriktning mot Makt och historieförmedling och Makt och motmakt. Inriktningarna var förankrade inom handledarkollegiet i linje med direktiv från dekan, som även fastställde anställningsprofilerna. Två bedömargrupper utsågs med representanter från ämnet och från något av forskarskolans partneruniversitet.

En tätgrupp av tre inom respektive utlysning kallades till intervju varefter bedömargrupperna sammanställde ett förslag där de sökande rangordnades. Rapporten diskuterades i handledarkollegiet. Underlaget tillstyrktes av handledarkollegiet och tillsändes dekan för beslut. Detta förfarande finner vi vara kollegialt förankrat och ger inte utrymme för ”personliga preferenser”.

Anställningsprofilens utformning är en kollegial process i avsikt att kunna erbjuda den forskarstuderande en så god forskningsmiljö som möjligt. Här tas hänsyn till handledarnas kollektiva kompetenser, inte individuella. Processen är öppen och beslutas inte av handledarkollegiet. Beslut tas av dekan.

Enbart när doktorand antas med externa medel kan den som erhållit medlen ha visst inflytande. Dock är det dekan som beslutar även i dessa fall.

Aspekt: Personal

I utlåtandet står: ”Bedömargruppen ser oklarheter i hur delegationen mellan fakulteten och ämnet ser ut och därmed handledarkollegiets roll som berednings- och beslutsorgan för kursutveckling och kvalitetssäkring i forskarutbildningen.”

” Varken intervjuerna eller självvärderingen kunde ge svar på hur lärosätet, fakulteten och ämnet arbetar för uppföljning och utveckling....”

Vid Linnéuniversitetet råder en rak linjeorganisation. Alla beslut som berör utbildning på forskarnivå, inklusive kvalitet, utveckling och uppföljning, fattas av dekan. Handledarkollegium, Utbildningsråd på forskarnivå och studierektor för forskarnivå fattar inga formella beslut utan är beredande organ.

Det kvalitetssäkrande arbete som pågår i handledarkollegium och utbildningsråd på forskarnivå och av studierektor är formaliserat i de beskrivningar för respektive funktion som finns.

Se:

https://medarbetare.lnu.se/contentassets/f2236138cbef497e833564e9fdd650d8/beredningsorgan_forskarniva_160523.pdf

https://medarbetare.lnu.se/contentassets/ec02d5546f5c44028add5971093e3ea/funktionsbeskrivning_utbildningsrad_forskarniva.pdf

Vid inrättandet av utbildningsrådet för forskarnivå i december 2015 utsågs ordföranden till studierektor för fakultetens forskarutbildning.

Inom Utbildningsrådet för forskarnivå har arbete bedrivits med att ta fram nya Allmänna studieplaner, att ta fram ett dokument med rutiner för utbildning på forskarnivå, att ta fram tydliga regler för kursgivning m.m.

Aspekt: Forskarutbildningsmiljö

I utlåtandet står: "Vid intervjuerna framkom att ingen doktorand tycks ha varit utanför Norden,"

I de individuella studieplanerna framkommer att doktorander för sitt avhandlingsarbete även vistats i Japan, Indonesien, USA och Storbritannien.

I utlåtandet står: "...kvaliteten i forskarutbildningen följs endast upp vid den årliga revideringen av de individuella studieplanerna."

De individuella studieplanerna följs upp årligen, men *kvaliteten* i forskarutbildningen diskuteras alltid vid handledarkollegiets möten. Där problem har kunnat skönjas har den individuella studieplanen följts upp tidigare och möten med inblandade parter äger rum. Se självvärderingen sidan 7-8, **Systematisk uppföljning av forskarutbildningsmiljön.**

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av examensmål

I utvärderingen står: "...rutiner håller på att tas fram för att följa upp progressionen..."

Rutiner finns för att följa upp progression. I självvärderingen sidan 10, 13 och 14 står: "Då doktoranden har uppfyllt 50 % respektive 80 % av examensmålen dokumenteras detta kvalitativt av huvudhandledaren, oavsett hur lång tid som återstår av anställningstiden. Doktorandens måluppfyllelse av *kunskap och förståelse* (s. 10), *färdighet och förmåga* (s. 13) och *värderingsförmåga och förhållningssätt* (s. 14) kommenteras. Denna dokumentation har nyligen påbörjats och några exempel går att se som bilagor till de individuella studieplanerna. Såväl mittseminarium, slutseminarium som intyg om måluppfyllelse följs upp i handledarkollegiet."

I utvärderingen står: Utifrån intervjuerna framkom att arbetet med de individuella studieplanerna inte är systematiskt och att den otydliga delegationen mellan fakultet och institution, samt mellan de forskarutbildningsämnen som ingår i institutionen, gör att ansvarsfördelningen för planering och uppföljning är oklar."

Grundat på intervjuerna gör bedömargruppen bedömningen:

"...doktoranderna tar ett oproportionerligt stort eget ansvar för sin lärandesituation, vilket bedömargruppen ser som problematiskt eftersom det inte framgår tydligt var ansvaret för det vetenskapliga innehållet i utbildningen ligger och vilka som säkerställer det."

I självvärderingen står, vilket också är förankrat bland alla inblandade i utbildning på forskarnivå:

"Huvudhandledaren har ansvaret för att studieplanen följs upp varje år där det förra årets verksamhet utvärderas och det kommande året planeras."

"Av betydelse är även att det föreligger en klar och tydlig ansvarsfördelning mellan huvud- och biträdande handledare. Vid några tillfällen har även en tredje handledare utsetts. Ofta har de biträdande handledarna specialiserade kunskaper som förväntas bidra till doktorandens utveckling mot intellektuell självständighet och redlighet. Detta säkerställs även genom att det finns många seniora forskare i miljön som kan bistå doktoranderna."

Utbildning på forskarnivå har alltid varit en i högsta grad individuell utbildning, särskilt inom humanistiska ämnen. Fakulteten ansvarar för att den vetenskapliga kvaliteten i forskarutbildningen upprätthålls. Examinator tar del av den individuella studieplanen och garanterar med sin underskrift att kvaliteten är god. Samarbetet mellan doktorand, huvudhandledare och biträdande handledare sker individuellt. Ansvarsfördelning framgår av den individuella studieplanen. I juridisk mening finns en klar och tydlig ordning för forskarutbildningens ansvar. Detta praktiseras i handledarkollegiet, som i första hand är ett forum för diskussion omkring den verksamhet som bedrivs.

I utlåtandet står: "Ett utvecklingsområde är den oklara ansvarsfördelningen mellan forskarskola och ämne, liksom vad som är forskarutbildningsansvarigs åligganden i relation till enskilda handledare och handledarkollegium i säkerställandet av tillräcklig vetenskaplig kvalitet."

Relationen mellan ämnet historia och den Nationella forskarskolan i historiska studier är dokumenterad och klarlagd i ett samarbetsavtal där respektive parts ansvar framkommer.

Ansvarsområden för studierektor på forskarnivå vid fakulteten för konst och humaniora är också dokumenterad.

Doktoranders perspektiv

I utlåtandet står att doktorander har rösträtt i handledarkollegiet. Så är inte fallet för någon ledamot av handledarkollegiet. Inga beslut fattas, inga omröstningar görs. Vi samarbetar och diskuterar och doktorandernas röster hörs och lyssnas till.

I utlåtandet står: "Bedömargruppen ser dock en allvarlig brist i att doktorander deltar i diskussioner och bedömningar av andra doktoranders arbeten i handledarkollegiet."

Frågan har diskuterats på handledarkollegiet, det finns nackdelar med denna ordning särskilt då doktorandgruppen är liten. Dock är det en styrka och en tillgång att även höra doktorandernas åsikter också om studieplanerna. Doktoranderna har varit tydliga med att det ska finnas doktorandrepresentation också vid uppföljning av de individuella studieplanerna. Det skall också betonas att det är *studieplanerna* som diskuteras, inte *doktorandernas arbeten*. Doktorandernas arbeten diskuteras vid doktorandseminarier.

Jämställdhetsperspektiv

I utvärderingen står: "'Vetenskap och kön" berörs i den obligatoriska kursen Forskningsprocessens delar och doktoranderna har även möjlighet att gå kurser som ges i Genusforskarskolans regi."

Den obligatoriska kursen *Forskningsprocessens delar* finns varken vid Linnéuniversitet eller inom den Nationella forskarskolan i historiska studier. Likaså förekommer inget samarbete med någon Genusforskarskola.

Adress
Universitetskanslerämbetet
Karin Järplid Linde

Luleå tekniska universitet

Lärosätets svar på delning av preliminärt yttrande avseende forskarskarutbildningsämnet Historia.

Luleå tekniska universitet har granskat bedömagruppens preliminära yttrande angående bedömningen av lärosätets forskarutbildning i Historia. Luleå tekniska universitet och har kommenterat några sakfel i yttrandet se tabell nedan.

Förfrågningar hänvisas till utsedd kontaktperson, Clas Kröger.

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Luleå tekniska universitet
Forskarutbildningsämne: Historia

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrandet och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt.

Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som inte fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, inte 45.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Forskarutbildningsämne			Korrigerig
Sida	Stycke	Rad	
1	4	1	I den allmänna studieplanen framgår att det är obligatoriskt att läsa kurser i teknik- och/eller miljöhistoria, vetenskapliga metoder, vetenskapsteori och vetenskapligt skrivande/publicering, även om det inte framgår kurskoder/kurspoäng för respektive område.

Personal			Korrigerig
Sida	Stycke	Rad	
2	2	4	Sakfel – Sju anställda om gästprofessor räknas in
2	2	5	Även professor Lars Elenius är externt rekryterad. Det innebär att fyra personer är externt rekryterade: en professor, en gästprofessor och två lektorer.
2	5	4	Sakfel - Alla ämnets doktorander har till största delen varit externfinansierade med projektmedel. Doktoranden i historia ingick exempelvis med en doktorand vid UmU i projektet "Urfolksrättigheter och naturvårdsskydd i Fennoskandinavien" (Formas). Där medverkade 4 seniora forskare från LTU, UmU och UiT men också ett stort internationellt nätverk som resulterade i en internationell antologi på Routledge. Nuvarande doktoranden i teknikhistoria är finansierad av projektmedel från VR och Berit Wallenbergsstiftelse i projektet "Järn i Norr" med forskare från LTU, Norrbottens museum och Geoarkeologiskt laboratorium vid Statens Historiska Museer.

Forskarutbildningsmiljö			Korrigerig
Sida	Stycke	Rad	
3	1	3	Sakfel - Inom ämnet historia finns idag två professorer, en gästprofessor, tre lektorer, en forskare och en gästforskare. Alla disputerade.
3	1	7	Sakfel – Doktorander inte passiva utan istället aktiva och ingår som del av större forskningsprojekt. Där samverkar doktoranden med handledare och ämnesgrupp beträffande arbetet inom forskningsprojekt men även gällande presentationer vid nationella/internationella konferenser och tredje uppgiften. Den nuvarande doktoranden i teknikhistoria (antagen 2016) har exempelvis redan genomfört en mängd välbesökta offentliga föreläsningar lokalt och regionalt samt framträtt i lokalpress, rikspress, radio och tv för att berätta om sin forskning rörande den tidigaste järnhanteringen i norr. Hon har också presenterat sin forskning vid internationella och nationella konferenser och workshops. Doktorander har möjlighet att delta och presentera sin forskning på minst en konferens per år. Historieämnet har även kontinuerligt arrangerat internationella konferenser vid LTU som ett tillfälle för doktoranderna att få externa vetenskapliga impulser. De har antingen ingått i projekt (Sámi Customary Rights in Modern Landscapes [Formas]), (The Use and Abuse of History –

			<p>The History of the Barents Region [VR, RJ] eller varit del i nationellt samarbete (Teknikhistoriska dagarna). Ämnet är med- och huvudarrangör för två konferenser under 2019 – Teknik- och vetenskapshistoriska dagarna i mars 2019 samt NESS – Nordic Environmental Social Science Conference i juni 2019.</p> <p>Doktorander presenterar dessutom kontinuerligt sin forskning vid ämnets egna seminarium samt vid avdelningens doktorandseminarium.</p>
3	2	10	<p>Doktoranden i historia fick erbjudande om att vistas vid annat lärosäte under en termin men valde själv att avböja detta av personliga skäl. Den andra doktoranden som var knuten till samma projekt men anställd vid UmU valde att acceptera erbjudandet.</p>
3	4	9	<p>Sakfel – Skälet till forskarutbildning i historia är inte främst att försörja det egna lärosätet med personal. Vi utbildar för en nationell/internationell arbetsmarknad inom och utom akademien. All vår personal anställs efter att tjänster utlyses och i konkurrens med andra. Vi strävar efter att ha en konkurrenskraftig och stark forskningsmiljö.</p>
3	4	10	<p>Sakfel - Historieämnet vill gärna ha så många doktorander som möjligt</p>
			Sammanvägd bedömning
4	1	2	<p>Sakfel - Det har utfärdats tre doktorsexamen i teknikhistoria, inte fyra. Därutöver har det utfärdats en doktorsexamen i historia och en licentiatexamen i teknikhistoria.</p>
4	1	5	<p>Sakfel – De lokala resurserna är inte otillräckliga. Anledningen till att doktoranden i historia läste stor del av kurserna i historia vid UmU är att han ingick i ett tvärvetenskapligt projekt mellan LTU, UmU och UiT med biträdande handledare från UmU.</p>
4	3	2	<p>Sakfel – inte problematiskt att arbeta för externa medel. Doktorander finansieras ofta delvis av interna medel och delvis av externa medel. Liknande situation råder vid många lärosäten i landet.</p>

Aspektområde: Utformning, genomförande, resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
4	1	2	Sakfel - I den allmänna studieplanen framgår att det är obligatoriskt att läsa kurser i teknik- och eller miljöhistoria, vetenskapliga metoder, vetenskapsteori och vetenskapligt skrivande/publicering, även om det inte framgår kurskoder/kurspoäng för respektive område. I doktorandens ISP finns en genomtänkt progression i kurserna, kurser och läsordning bestäms av handledare och ämnesföreträdare tillsammans med doktorand.
4	1	4	Sakfel – Forskningsseminarier är både en kontrollstation och del i en dynamisk läroprocess där doktoranden är aktiv.
4	1	6	Det måste ha blivit ett missförstånd i självvärderingen.Handledning mellan handledargruppen och doktorand är i allra högsta grad en dynamisk relation där dialog och utbyte mellan doktorand och handledare är central.
5	8	1	<p>Sakfel – det sägs att det inte nämns några sammanhang där doktorandens åsikter tas tillvara. På sida 24 i självvärderingen står följande beskrivet:</p> <p><i>”Sammanfattningsvis går det att konstatera att det på central nivå inom LTU, men också på institutionsnivå ETS, finns riktlinjer och rutiner för att doktorander ska kunna ta aktiv del i utbildningen och ha inflytande över densamma. Detta sker dels genom återkommande enkätundersökningar och kursutvärderingar, dels genom att doktorandrepresentanter återfinns inom alla beslutande församlingar vid LTU. Detta är ett mycket bra sätt att få doktorandernas röst hörd och kunna förbättra forskarutbildning och doktorandernas situation på LTU- och institutionsnivå. På avdelnings- och ämnesnivå har doktorander i historia samma möjlighet att delta i informationsutbyte och beslut vid ämnesmöten som övrig personal. Medarbetarsamtal sker med avdelningschef och inte med ämnesansvarig för att garantera att doktorand aldrig ska behöva hamna i denna typ av beroendeställning med en handledare.”</i></p> <p>På ämnesnivå tas doktorandens åsikter, synpunkter och återkopplingar på den egna forskarutbildningen tillvara genom kontinuerliga diskussioner dels vid de årliga medarbetarsamtalen som förs mellan doktorand och avdelningschef, dels vid fortlöpande handledning med handledare. Ämnesansvarig säkerställer dessutom doktorandens syn genom kontinuerliga samtal om arbetsmiljö och utbildning.</p> <p>ISP fastställs genom institutionens forskarutbildningsledare. I ISP:n finns det en sektion där både doktorand och handledare dokumenterar, i var sitt avsnitt, hur de upplever att forskarutbildningen fortskrider. Dessa två avsnitt behöver inte vara samstämmiga. Skulle de inte vara samstämmiga tar forskarutbildningsledaren kontakt med berörda personer och diskuterar en åtgärdsplan för att komma till rätta med diskrepansen.</p> <p>På institutionsnivå tas doktoranders åsikter tillvara genom doktorandrepresentation i ledningsgruppen, direktkontakt med forskarutbildningsledare och vid institutionsgemensamma doktorandträffar och seminarier.</p> <p>På universitetsnivå tas doktoranders åsikter tillvara genom representation i en rad olika organ, såsom nämndegemensamma forskarutbildningsgruppen, fakultetsnämnderna, anställningsnämnderna, osv.</p>

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
			Sammanvägd Bedömning
7	1	2	Sakfel – brister i seminarieventilering. I självvärdering och intervjuer framgår tydligt seminariets roll och de formella strukturer som finns vilka bidrar till måluppfyllelse av de tre kunskapsmålen.

Perspektiv

Arbetslivets perspektiv			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
8	2	4	Det är tre som disputerat i teknikhistoria och en som disputerat i historia. Av dessa arbetar de tre teknikhistorikerna vid LTU, varav en även har en anställning om 50 % vid Kiruna kommun. Den disputerade historikern arbetar för närvarande som arkivarie vid Anders Walls privata arkiv.
8	5	4	Alla alumner arbetar inte vid LTU, endast två har fast anställning om 100 %.

Doktoranders perspektiv			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
8	1	1	Sakfel – En passiv lärprocess framgår ingenstans i självvärderingen eller under intervjuer. Doktoranden har en aktiv lärprocess där denne alltid kan framföra sina synpunkter och komma med egna förslag på att förbättra sin forskarutbildning. Diskussioner mellan handledare och doktorand är mycket viktiga och miljön tar doktorandens åsikter om sin situation på största allvar.
9	6	4	Vi är medvetna om svårigheterna av att verka i en liten miljö men LTU har en välfungerande övergripande struktur med aktiv doktorandsektion, doktorandombudsmän, kontinuerlig uppföljning av ISP genom institutionens forskarutbildningsansvariga, enkät från den nämndsgemensamma forskarutbildningsgruppen vid LTU samt fakultetsnämndens kvalitetsarbete. Avdelningschef är personalansvarig och har årliga medarbetarsamtal med doktorand.

Jämställdhetsperspektiv			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
11	2	3	Doktorandernas perspektiv följs kontinuerligt och systematiskt upp vid ISP-samtal med handledare, medarbetarsamtal med avdelningschef och en återkommande doktorandenkät som genomförs av den nämndsgemensamma forskarutbildningsgruppen vid LTU

LUNDS UNIVERSITET

Humanistiska och teologiska fakulteterna

Universitetskanslersämbetet (UKÄ)

Samuel Byrskog, prodekan för forskarutbildning
Hege Markussen, utbildningsledare
Henrik Rosengren, prefekt historiska
institutionen

**Kommentarer till bedömargruppens preliminära yttrande i
utvärdering av forskarutbildningsämnet Historia**

Historiska institutionen och Humanistiska och teologiska fakulteterna vid Lunds universitet har tagit del av bedömargruppens preliminära yttrande i utvärdering av forskarutbildningsämnet Historia och har följande kommentar.

I yttrandet s. 6, tredje stycket påpekas att doktoranderna inom ramen för sin utbildning kan läsa högskolepedagogiska kurser motsvarande 7,5 hp. Detta var situationen när självvärderingen lämnades in. Vi vill dock informera bedömarna om att det 2017-12-07 fastställdes nya allmänna studieplaner vid HT-fakulteterna bland annat för forskarutbildningsämnet historia med följande standardformulering: ”Vid humanistiska och teologiska fakulteterna sker den högskolepedagogiska utbildningen omfattande två veckor i form av en obligatorisk poängsatt del av utbildningen omfattande 3 högskolepoäng.” För nya antagna doktorander gäller numera därför kravet på 3 hp högskolepedagogisk utbildning. De resterande 4,5 hp är fortfarande frivilliga.

Yttrande över preliminärt yttrande avseende forskarutbildningen i historia och historiedidaktik

Malmö universitet har beretts möjlighet att påpeka eventuella sakfel i det rubricerade preliminära yttrandet. Malmö universitet vill anföra bilagda yttrande.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad rektor efter föredragning av professor Mats Greiff. I den slutliga handläggningen har också forskningshandläggare Christian Stråhlman deltagit.

Kerstin Tham
Rektor

Mats Greiff
Professor

Postadress

Malmö universitet
Fakulteten för lärande och samhälle
205 06 Malmö

Besöksadress

Malmö universitet
Nordenskiöldsgatan 10

Telefon

040-665 70 00

E-post

rektor@mau.se

Webb

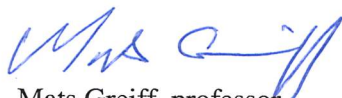
www.mau.se

Kommentarer till UKÄ-yttrande om forskarutbildning i historia och historiedidaktik

Vi har tacksamt mottagit det preliminära yttrandet om forskarutbildningsämnet historia och historiedidaktik. Yttrandet är välbalanserat och inga sakfel eller missförstånd av till bedömargruppen given information har kunnat uppdagas. Icke desto mindre vill vi utifrån yttrandets innehåll peka på några områden där vi arbetat vidare för att utveckla verksamheten i positiv anda. Utöver de åtgärder som redovisas vad gäller doktorandernas möjligheter att få stöd vid eventuella konflikter har också en vid lärosätet centralt anställd person fått i uppdrag att bistå doktorander vid eventuella konflikter. Vidare har institutionsledningen numera regelbundna dialogmöten med doktorandgruppen inom Historia och historiedidaktik. På motsvarande sätt har en nyutträd studierektor för forskarutbildningsämnet samt examinator möten en gång per termin med doktorandkollektivet. Bedömargruppen menar att historia och historiedidaktik kan överväga inrättandet av ett råd för ämnets doktorander, ”så att ämnesspecifika frågor kan drivas effektivt inom organisationen”. Diskussioner för att etablera ett sådant ”ämnesdoktorandråd” har påbörjats.

Arbetet med att förbättra könsbalansen i handledargrupp och inom doktorandgruppen har fortgått och numera finns en vid institutionen anställd kvinna som huvudhandledare och två nya kvinnliga handledare har anlitats, dels för att de passar väl in utifrån doktorandernas behov, dels för att underlätta vidare meritering till docent. Av dessa är en anställd vid institutionen och en inom fakulteten. Vidare har könsbalansen i doktorandgruppen förbättrats så att den i skrivande stund består av fem män och fem kvinnor. Ytterligare två doktorander kommer att antas den 1 september 2018.

Malmö som ovan

Mats Greiff, professor

Svar på preliminärt yttrande om utvärdering av utbildning på forskarnivå i Historia

Mittuniversitetet begär korrigerings av två sakfel under aspektområdet **miljö, resurser och område** i det preliminära yttrandet.

1. Aspekt **personal**:
Antalet professorer vid ämnet är fem, snarare än sju.
2. Aspekt **forskarutbildningsmiljö**, andra stycket, sista meningen:
"Vid intervjerna betonades dock att detta skogsprojekt visserligen var förlagt till Mittuniversitetet men fullt finansierat av Riksbankens jubileumsfond och med endast en svag koppling till universitetets verksamhet."

Meningen bör strykas, med följande motivering från berörd doktorand:

Jag (Anna Stjernström) deltog i doktorandintervjun och förstår inte på vilka grunder den här formuleringen bygger eller vad den syftar på. Mitt minne av intervjun var att jag tvärtom redogjorde för att skogsprojektet har stark koppling till universitetets verksamhet liksom den närmiljö i vilken universitetet verkar. Sakfelet gällande finansieringen är också förvånande, jag svarade att jag var internt finansierad av MIUN. Det uppstod problem med tekniken i det konferensrum där vi satt med ett längre avbrott som följde. Att vi tappade tråden under den ofrivilliga pausen kan möjligen förklaras om det uppstod viss allmän förvirring, men det sades eller "betonades ...", som det skrivs, inget under intervjun som enligt min mening kunde leda till dessa slutsatser. Formuleringarna är felaktiga och bör rättas till.

Kontakt

Telefon 010-142 80 00
Webb www.miun.se

Campus

Sundsvall Holmgatan 10, 851 70 Sundsvall
Östersund Kungäppens väg 8, 831 25 Östersund

2018-04-10

Svar på det preliminära yttrandet för Universitetskanslersämbetets utvärdering av utbildning på forskarnivå i historia vid Stockholms universitet

Stockholms universitet har fått bedömargruppens preliminära yttrande på delning, och har beretts möjlighet att kommentera sakfel i yttrandet. Stockholms universitet vill framföra följande sakfel:

Rubrik Aspektområde: Miljö, resurser och område, sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område, s. 3.

I det preliminära yttrandet skriver bedömargruppen under ovanstående rubrik följande: ”Handledargruppen är omfattande och har god kompetens, även om det är få kvinnor som handleder.”

Stockholms universitet föreslår en ändring från ”få kvinnor” till ”färre kvinnor än män” eftersom 33 procent av handledarna är kvinnor.

Rubrik Perspektiv, doktoranders perspektiv, s. 6.

I det preliminära yttrande skriver bedömargruppen under ovanstående rubrik följande: ”Av självvärderingen framgår dock också att inte alla doktorander är delaktiga i seminarierna.”

I självvärderingen finns det inte belägg för detta citat.

Svar på bedömargruppens preliminära yttrande avseende UKÄ:s utvärdering av forskarutbildningsämnet Historia vid Umeå universitet.

Vi anser att det preliminära yttrandet ger en rättvisande bild, men vi vill ändå kommentera en liten detalj. Följande mening på sida ett, nedersta stycket i det preliminära yttrandet ger ett missvisande intryck: "Det är oklart om det krävs docentkompetens för att handleda, men för närvarande är samtliga huvudhandledare professorer eller docenter." Det är inte på något sätt oklart eftersom vi följer de universitetsgemensamma reglerna för forskarutbildning (regler som också hänvisas till i självvärderingen). Där framgår tydligt under punkt 5.1 Krav för handling (s 10): "Huvudhandledare och biträdande handledare ska ha doktorsexamen och minst en av dem ska vara docent." Kravet ställs alltså på handledarteamet och inte på den individuella handledaren. Eftersom formella krav för handling inte efterfrågades specifikt från UKÄ, har detta inte heller tydliggjorts i självvärderingen.

Svar fastställt i enlighet med Umeå universitets Handläggningsordning för externa utbildningsutvärderingar (UKÄ) FS 1.1-162-18

Umeå 2018-04-09

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Åsa Karlsson Sjögren'.

Åsa Karlsson Sjögren

Dekan vid Humanistiska fakulteten, Umeå universitet

UPPSALA
UNIVERSITET

Uppsala 9 april 2018

Universitetskanslerämbetet

Professor Maria Ågren

Studierektor för utbildning
på forskarnivå

Historiska institutionen

Department of History

Box 628
SE-751 26 Uppsala

Besöksadress/Visiting
address:
Engelska Parken
Humanistiskt Centrum
Thunbergsvägen 3 A

Telefon/Phone:
018-471 1535
+46 18 471 1535

Telefax/Fax:
018-471 15 28
+46 18 471 15 28

www.hist.uu.se

Maria.Agren@hist.uu.se

Utvärdering av utbildning på forskarnivå, historia

Bedömaregruppens preliminära yttrande (411-00394-16)

Historiska institutionen vid Uppsala universitet har tagit del av ovan nämnda preliminära yttrande. Institutionen anser att bedömaregruppen har varit noggrann, rättvis och generös i sin granskning. Institutionen har därför inga invändningar i sak.

På två punkter vill vi föreslå smärre omformuleringar.

1. ”I första hand innebär det gemensam antagning, ...” (s. 3). Här föreslår vi i stället följande formulering: ”I första hand innebär det samordnad antagningsprocess (som följs av separata beslut vid de båda lärosätena), ...”.
2. ”I sin strävan att skapa en utbildning av internationell karaktär utlyser lärosätet sina doktorandtjänster i internationell konkurrens...” (s. 3). Här föreslår vi följande formulering: ”För att få så starka kandidater som möjligt vidtar institutionen olika åtgärder för att rekryteringen till forskarutbildningen ska ske i internationell konkurrens...”.

Uppsala som ovan,

Maria Ågren

Professor, studierektor för forskarutbildningen

2018-04-11

Örebro universitets kommentarer till yttrandet gällande utbildning på forskarnivå i historia. (Universitetskanslersämbetet, reg.nr 411-00394-16)

Vi vill tacka för en god genomlysning och granskning och vi instämmer med bedömargruppens synpunkter om att det är angeläget att följa och utvärdera hur historia utvecklas som inriktning inom det nya forskarutbildningsämnet Humanistiska studier. Vi uppfattar att yttrandet är i överensstämmelse med de underlag vi lämnat i form av självvärdering, lärosätesintervju, tabellmaterial, ASP och ISP, men med ett förtydligande:

- Sida 1, fjärde stycket: ”skapa en ny möjlighet att anta doktorander i historia som en inriktning i det befintliga humanistiska forskarutbildningsämnet ”Humanistiska studier””

Historia ingår numera som inriktning i det nyinrättade forskarutbildningsämnet ”Humanistiska studier”. Det fanns ett tidigare forskarutbildningsämne (Språkstudier, med fyra inriktningar) som avvecklades samtidigt som det nya forskarutbildningsämnet Humanistiska studier inrättades (med fem inriktningar). På sidan 2 i yttrandet framgår det korrekt att historia har blivit del av ett nytt forskarutbildningsämne.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Joachim Åström'.

Joachim Åström

Dekanus för Fakultetsnämnden för humaniora och socialvetenskap

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Malin Masterton'.

Malin Masterton

Utredare och kvalitetssamordnare